

សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម
មហាវិទ្យាល័យ សេដ្ឋកិច្ចកសិកម្ម និង អភិវឌ្ឍន៍ជនបទ

គោលការណ៍គ្រឹះគណនេយ្យ
Principal Accounting

អ៊ុំង រតនា

ឧបត្ថម្ភដោយ

២០២១

កេរ្តិ៍សិទ្ធិ

២០២១

កេរ្តិ៍សិទ្ធិគ្រប់យ៉ាង

គ្មានផ្នែកណាមួយនៃសៀវភៅនេះ អាចត្រូវបានចម្លង និងផលិតឡើងវិញ ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីអ្នកនិពន្ធឡើយ។

បោះពុម្ពលើកទី១ ដោយមូលនិធិស្រាវជ្រាវ គំនិតច្នៃប្រឌិត និងនវានុវត្តន៍ (ស.គ.ន) នៃក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ទំនាក់ទំនងព័ត៌មាន:

អ្នកនិពន្ធ: អ៊ីង រតនា

ទូរស័ព្ទ: ០១២/ ០១៥ ២០ ៩០ ២០

អ៊ីមែល: ing_rattana@yahoo.com

©. Ing Rattana All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted by any process without the prior written permission from the author.

First Edition

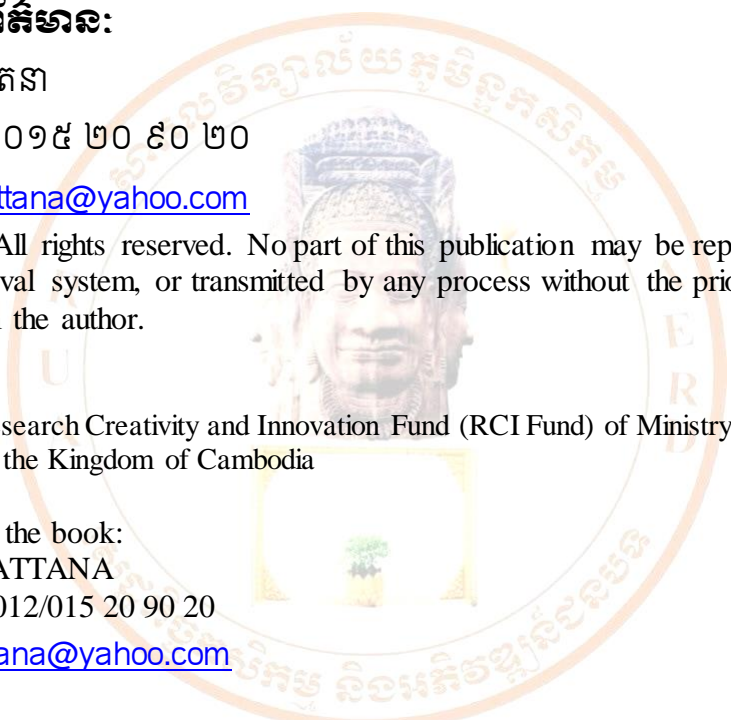
Printed by the Research Creativity and Innovation Fund (RCI Fund) of Ministry of Education, Youth and Sport, the Kingdom of Cambodia

Enquiries about the book:

Author: ING RATTANA

Mobile phone: 012/015 20 90 20

Email: ing_rattana@yahoo.com

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណដល់៖

- ឯកឧត្តមសាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិត ង៉ោ ប៊ុនថាន សាកលវិទ្យាធិការនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទ
- ឯកឧត្តម សាន វឌ្ឍនា អនុរដ្ឋលេខាធិការនៃក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
- មូលនិធិស្រាវជ្រាវ គំនិតច្នៃប្រឌិត និងនវានុវត្តន៍ នៃក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
- គណៈកម្មការត្រួតពិនិត្យ

លោក	អេង លេង	ព្រឹទ្ធបុរសស្តីទី មវិ. សេដ្ឋកិច្ចកសិកម្ម និងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ
សាស្ត្រាចារ្យរងបណ្ឌិត	ឆាយ គង្គា	ព្រឹទ្ធបុរសរង មវិ. សេដ្ឋកិច្ចកសិកម្ម និងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ
លោក	អ៊ុន ប៊ុនលាង	មន្ត្រី មវិ. សេដ្ឋកិច្ចកសិកម្ម និង អភិវឌ្ឍន៍ជនបទ

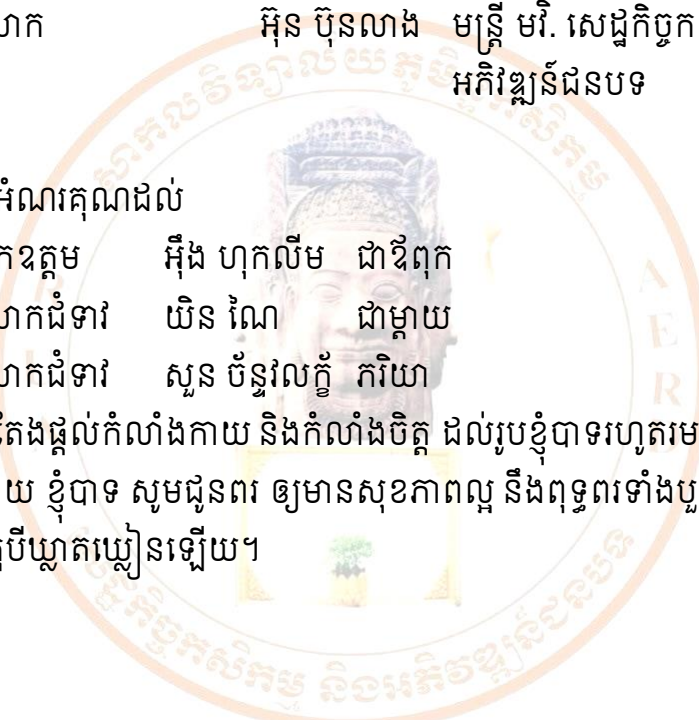
-សូមថ្លែងអំណរគុណដល់

ឯកឧត្តម	អ៊ឹង ហុកលីម	ជាឪពុក
លោកជំទាវ	យិន ណែ	ជាម្តាយ
លោកជំទាវ	សួន ច័ន្ទវលក្ខី	ភរិយា

ដែលតែងតែផ្តល់កំលាំងកាយ និងកំលាំងចិត្ត ដល់រូបខ្ញុំបាទរហូតមក។

ជាចុងក្រោយ ខ្ញុំបាទ សូមជូនពរ ឲ្យមានសុខភាពល្អ និងពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការ អាយុ

វណ្ណៈ សុខៈពល កុំបីឃ្លាតឃ្លៀនឡើយ។

បុព្វកថា

ដំណើរអភិវឌ្ឍន៍នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានៅក្នុងយុគសម័យទំនើបនេះ ជាមេរៀនដ៏ជោគជ័យបំផុតមួយដែលចាប់បួសគល់ចេញពីការបញ្ចប់របបប្រល័យពូជសាសន៍ ការបញ្ចប់សង្គ្រាម ការផ្សះផ្សារជាតិ ការកសាងមូលដ្ឋានរឹងមាំនៃសន្តិភាពនិងស្ថេរភាព និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច។ នៅក្រោយពេលដែលសន្តិភាពត្រូវបានកើតឡើងដោយបរិបូណ៌នៅឆ្នាំ១៩៩៨ កម្ពុជាទទួលបានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ គឺប្រមាណ៨% ក្នុងមួយឆ្នាំ។ លើសពីនេះទៀត អត្រានៃភាពក្រីក្រត្រូវបានកាត់បន្ថយពីប្រមាណ៥៣% នៅឆ្នាំ២០០៤ មកនៅទាបជាង១០% នៅឆ្នាំ២០១៩។ ដំណើរនៃការអភិវឌ្ឍជាតិជាសកម្មភាពដែលបន្តទៅមុខជាប់ជានិច្ច ហើយគោលនយោបាយថ្មីៗដែលមានលក្ខណៈអន្តរវិស័យគ្របដណ្តប់ ក៏កំពុងលេចរូបរាងឡើង ដើម្បីតម្រង់ទិសកម្ពុជាឆ្ពោះទៅកាន់ប្រទេសមានប្រាក់ចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០ និងឈានឡើងជាប្រទេសមានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់ នៅឆ្នាំ២០៥០។ ការប្រែប្រួលឆាប់រហ័សនៃនិម្មាបនកម្មពិភពលោកនិងតំបន់ រួមទាំងទំនាក់ទំនងភូមិសាស្ត្រនយោបាយ បានផ្តល់កាលានុវត្តភាពសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍឧស្សាហកម្មនៅកម្ពុជា ដែលត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាលចាត់ទុកជាមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបាន និងកំពុងបន្តពង្រឹង និងអភិវឌ្ឍវិស័យអប់រំឆ្ពោះទៅរកការស្រាវជ្រាវ និងនវានុវត្តន៍ ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពនិងជំនាញរបស់ធនធានមនុស្សនៅកម្ពុជា ឱ្យស្របទៅនឹងបរិបទថ្មីនៃការអភិវឌ្ឍ ជាពិសេសការពង្រឹងសហគ្រិនភាពក្នុងការរៀបចំម៉ូដែលធុរកិច្ចថ្មីៗ។ ដើម្បីចាប់យកកាលានុវត្តភាពពីបដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្មទី៤ និងសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថលដែលកំពុងផុសផុលឡើង ប្រព័ន្ធអេកូឡូហ្សឺដែលបង្កលក្ខណៈអំណោយផលដល់ការបង្កើតថ្មី នវានុវត្តន៍ ការស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ ត្រូវតែមានការកែលម្អ។

បណ្តាប្រទេសនៅទ្វីបអាស៊ីកំពុងនាំមុខក្នុងការវិនិយោគលើការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍដោយ មានភាគហ៊ុនប្រមាណ៤៤% នៃការវិនិយោគទាំងមូលរបស់ពិភពលោក។ ប្រទេសចិនកំពុងបន្តកសាង ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៃការវិនិយោគលើការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍ ក៏ដូចជាសមត្ថភាពមនុស្ស។ ផ្ទុយទៅ វិញ ប្រទេសនៅទ្វីបអាមេរិកខាងត្បូង និងអាហ្វ្រិក កំពុងស្ថិតនៅឆ្ងាយពីការវិនិយោគនេះ ហើយជាលទ្ធផល ប្រទេសទាំងនោះក៏ពុំមានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចគួរឱ្យកត់សម្គាល់ដែរ។ ទុរវិនិយោគសរុបលើការស្រាវ ជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍរបស់ប្រទេសនៅទ្វីបអាមេរិកខាងត្បូងនិងអាហ្វ្រិក មានប្រមាណ៥%នៃការវិនិយោគ ទាំងមូលរបស់ពិភពលោក ក្នុងពេលដែលតំបន់ទាំង២នេះមានប្រជាជនប្រមាណ២០%នៃប្រជាជន ពិភពលោក។ ប្រទេសចំនួន៦ដែលមានលំដាប់ខ្ពស់ជាងគេនៅក្នុងការវិនិយោគលើការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍ រួមមានសហរដ្ឋអាមេរិក ចិន ជប៉ុន អាល្លឺម៉ង់ ឥណ្ឌា និងកូរ៉េខាងត្បូង ដែលស្មើនឹងប្រមាណ ៧០%នៃទុរវិនិយោគសរុបរបស់ពិភពលោក។

តើចំណេះដឹង ផលិតផល និងសេវាកម្មថ្មីទាំងនេះកើតឡើងពីអ្វី? ហើយកើតឡើងដោយរបៀបណា? ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាកំពុងតែកសាងមូលដ្ឋានសម្រាប់ការត្រៀមខ្លួនទទួល និងប្រកួតប្រជែងក្នុងយុគសម័យបដិវត្តឧស្សាហកម្មទី៤ នៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចដែលផ្អែកលើពុទ្ធិ ហើយដែលប្រការនេះចាំបាច់តម្រូវឱ្យពលរដ្ឋកម្ពុជា ត្រូវក្លាយខ្លួនជាពលរដ្ឋឌីជីថល ពលរដ្ឋសកល និងពលរដ្ឋដែលប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវដែលមានសមត្ថភាពក្នុងការផលិត ចែកចាយ និងប្រើប្រាស់ពុទ្ធិដើម្បីទទួលបានមនុស្សធម៌ និងរួមចំណែកក្នុងកំណើន។ ធនាគារពិភពលោកបានធ្វើការកត់សម្គាល់តាំងពីឆ្នាំ២០០២នូវបម្លាស់ប្តូរនៃមូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច ពីសេដ្ឋកិច្ចដែលផ្អែកលើកម្លាំងពលកម្ម និងធនធានអតិភម្ម (Labor and Resource Based Economy) ទៅកាន់សេដ្ឋកិច្ចដែលផ្អែកលើពុទ្ធិ (Knowledge Based-Economy) ដែលក្នុងន័យនេះ ពុទ្ធិគឺជាគន្លឹះនៃការអភិវឌ្ឍ។ អាស្រ័យហេតុនេះ នៅលើគន្លងដែលកម្ពុជាកំពុងធ្វើដំណើរឆ្ពោះទៅកាន់សេដ្ឋកិច្ចឌីជីថល សង្គមកម្ពុជាត្រូវតែមានសមត្ថភាពក្នុងការផលិត ជ្រើសរើស បន្សុំ បង្កើត មុខរបរ និងប្រើប្រាស់ពុទ្ធិ ដើម្បីរក្សានិរន្តរភាពនៃកំណើន និងកែលម្អជីវភាពរស់នៅ។ សមត្ថភាពទាំងនេះ អាចកើតឡើងនៅពេលពលរដ្ឋកម្ពុជាមានឱកាសក្នុងការទទួលបានបទពិសោធន៍ពីការស្រាវជ្រាវ ការបណ្តុះគំនិតច្នៃប្រឌិត និងការស្វែងរក នវានុវត្តន៍។

កំណែទម្រង់វិស័យអប់រំ គឺជាការត្រួសត្រាយមាត់សម្រាប់ដំណើរឆ្ពោះទៅកាន់សង្គមប្រកបដោយពុទ្ធិ និងប្រជាពលរដ្ឋប្រកបដោយភាពរស់រវើក។ តាមរយៈមូលដ្ឋានអប់រំ សង្គមប្រកបដោយពុទ្ធិនឹងប្រមូលផ្តុំ បង្កើត និងចែករំលែក ទៅកាន់សមាជិកក្នុងសង្គមនូវសម្បទាអប់រំពិសេសគឺពុទ្ធិសម្បទា ក្នុងបុព្វហេតុនៃមនុស្សជាតិ និងឧត្តមប្រយោជន៍នៃប្រទេស។ សង្គមប្រកបដោយពុទ្ធិ គឺពុំគ្រាន់តែជាសង្គមដែលសម្បូរព័ត៌មានប៉ុណ្ណោះទេ តែជាសង្គមដែលប្រជាពលរដ្ឋអាចធ្វើបរិវត្តកម្មព័ត៌មានទៅជា មូលធនប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ ការរីកចម្រើនទៅមុខជាលំដាប់នៃបច្ចេកវិទ្យានិងតំណភ្ជាប់ បានពង្រីកព្រំដែននៃការចូលទៅកាន់ និងការទទួលបានព័ត៌មានជាសកល ហើយដែលក្នុងន័យនេះ ការអប់រំនឹងបន្តវិវត្តទៅមុខនិងមានការផ្លាស់ប្តូរ។ សង្គមមួយដែលមានអំណាន និងរបាប់ជាបុរេលក្ខខណ្ឌនៃជីវភាពប្រចាំថ្ងៃនៃប្រជាពលរដ្ឋពេលនោះបំណិននៃអំណាន និពន្ធ និងការគណនាលេខនព្វន្ត គឺជាចលករនៃការរៀនរបស់សិស្ស។ ធាតុដ៏ចម្បងមួយដែលស្ថិតនៅក្នុងការកសាងសង្គមដែលប្រកបដោយ ពុទ្ធិគឺសៀវភៅសិក្សា ហើយការរៀបរៀង និពន្ធ និងកែលម្អសៀវភៅសិក្សាជាប្រចាំ គឺជានវានុវត្តន៍នៃវិស័យអប់រំដែលនាំទៅរកការសិក្សាពេញមួយជីវិត ការអភិវឌ្ឍសម្បទាអប់រំ និងការចែករំលែកចំណេះដឹង។ មូលដ្ឋានអប់រំ ជាពិសេសគឺគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាត្រូវមានតួនាទីដែលប្រកបដោយការឆ្លើយតប ចំពោះតម្រូវការខាងលើនេះ។ សាស្ត្រាចារ្យ អ្នកស្រាវជ្រាវ និងបុគ្គលិកអប់រំត្រូវបន្តសិក្សាជាប់ជានិច្ច តាមរយៈការរៀបរៀង និពន្ធ និងកែលម្អសៀវភៅសិក្សា ហើយដែលសៀវភៅសិក្សាទាំងនេះនឹងក្លាយជា ស្ថាននៃទំនាក់ទំនងរវាងនវានុវត្តន៍នៃបច្ចេកវិទ្យា និងការរៀននិងបង្រៀននៅក្នុងថ្នាក់រៀន។

សង្គមដែលប្រកបពុទ្ធិ ក៏ជាសង្គមដែលបណ្តុះឱ្យមានរចនាសម្ព័ន្ធទន់នៃសេដ្ឋកិច្ចដែល ពីងផ្អែក លើពុទ្ធិវិជ្ជា។ ឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែងនៃបែបផែននេះរួមមាន Silicon Valley នៃសហ រដ្ឋអាមេរិក សួនឧស្សាហកម្មវិទ្យាសាស្ត្រកម្ពុជាកាសយានយន្តនិងយានយន្តនៅទីក្រុង Munich ប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ តំបន់ជីវបច្ចេកវិទ្យានៅក្រុង Hyderabad ប្រទេសឥណ្ឌា តំបន់ផលិតគ្រឿង អេឡិចត្រូនិកនិងសារគមនាគមន៍ ឌីជីថលនៅទីក្រុង Seoul ប្រទេសកូរ៉េខាងត្បូង ក៏ដូចជាសួន ឧស្សាហកម្មថាមពល និងឥន្ធនគីមីសាស្ត្រនៃប្រទេសប្រេស៊ីល ហើយក៏នៅមានទីក្រុងនៃប្រទេស ជាច្រើនទៀតនៅលើពិភពលោក។ លក្ខណៈសម្បត្តិនៃទីក្រុងទាំងនេះគឺការប្រើប្រាស់និន្នាការនៃ ការអភិវឌ្ឍដែលជំរុញ និងតម្រង់ទិសដោយចំណេះ ដឹង ហើយដែលចំណេះដឹងទាំងនោះកើត ចេញជាជំហានពីការវិនិយោគទៅលើគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា ស្ថាប័នស្រាវជ្រាវ មជ្ឈមណ្ឌលឧត្តម ភាពនៃជំនាញជាន់ខ្ពស់ ការប្រកួតប្រជែងដោយគុណាធិបតេយ្យ និង ជាពិសេសគឺការបណ្តុះ វប្បធម៌អំណាននិងនិពន្ធសៀវភៅ។ ល្បឿននៃការរីកចម្រើនផ្នែកពុទ្ធិ និងបច្ចេកវិទ្យាកំពុងមាន សន្ទុះលឿនជាងអ្វីដែលសិស្ស និងនិស្សិតអាចទទួលបានពីគ្រូនៅគ្រឹះស្ថានសិក្សា ដែលធ្វើឱ្យ គោលដៅនៃការអប់រំនៅពេលបច្ចុប្បន្ននេះ មានការប្រឈមខ្លាំងជាងពេលណាទាំងអស់។ ឧទាហរណ៍ ក្នុងមួយឆ្នាំ មានសៀវភៅជាង២,២លានចំណងជើង ត្រូវបានសរសេរនិងបោះពុម្ព ដែលក្នុងនោះប្រទេសចិនមាន៤៤០ពាន់ ចំណែកឯសហរដ្ឋអាមេរិកមាន ៣០៥ពាន់ និង ប្រទេសរុស្ស៊ីមាន ១២០ពាន់ចំណងជើង។

ខណៈពេលដែលបច្ចេកវិទ្យាកំពុងរីកចម្រើនជារៀងរាល់ថ្ងៃ មធ្យោបាយសម្រាប់អំណាន ក៏មានច្រើន ជម្រើសសម្រាប់សិស្ស-និស្សិត និងសាធារណៈជន រួមមានការអានសៀវភៅ ការ អានលើឧបករណ៍ អេឡិចត្រូនិក ការអានដោយប្រើទូរសព្ទវៃឆ្លាត និងការអានលើកុំព្យូទ័រ ដែល សុទ្ធសឹងជាមធ្យោបាយសំខាន់ៗដែលនាំអ្នកអានទាំងឡាយឱ្យសម្រេចគោលបំណងអានរបស់ខ្លួន។ ម្យ៉ាងវិញទៀត អំណានដោយប្រើមធ្យោបាយបច្ចេកវិទ្យាទំនើប ចំណាយពេលតិច ងាយ ស្រួលអាន និងជួយដល់បរិស្ថានមួយកម្រិតទៀត។ នាពេលបច្ចុប្បន្ន សិស្ស-និស្សិត និងសាធារណៈជនកម្ពុជាដែលស្រឡាញ់អំណានកំពុងតែប្រើប្រាស់មធ្យោបាយអំណានទាំងនេះ។ បើយើង ក្រឡេកមើលទៅប្រទេសជឿនលឿន ទោះបីជាបច្ចេកវិទ្យារីកចម្រើនខ្លាំងយ៉ាងណា អំណាន តាមរយៈសៀវភៅនៅតែមានសន្ទុះដដែល។ ម្យ៉ាងវិញទៀត បច្ចេកវិទ្យាអានបែបទំនើបតាមរយៈឧបករណ៍ទំនើប អាស្រ័យលើលទ្ធភាពនៃធនធានអប់រំឌីជីថល និងមតិកាឌីជីថលគ្រប់ គ្រាន់ដែលបានផលិត និងបង្ហាញចែកចាយសម្រាប់អំណាន។

ក្នុងបរិបទកម្ពុជា ជាពិសេសក្នុងបរិបទនៃការផ្ទុះរីករាលដាលនៃជំងឺកូវីដ-១៩ ក្រសួង អប់រំ យុវជន និងកីឡា បានជំរុញឱ្យមានបរិក្ខណៈឌីជីថលនៅក្នុងអេកូស៊ីស្តែមនៃការអប់រំ ជា ពិសេសការអប់រំ តាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក និងការអប់រំពីចម្ងាយដើម្បីលើកកម្ពស់អំណាន តាមរយៈការផលិតមតិកា

ឌីជីថលដែលមានភាពចំរុះ ការកសាងសមត្ថភាពផ្នែកតំណភ្ជាប់និងវេទិកាឌីជីថល ការពង្រីកវិសាលភាពនៃមជ្ឈមណ្ឌលទិន្នន័យ និងការលើកកម្ពស់គុណភាពនៃការផលិតធនធានអប់រំឌីជីថល គួបផ្សំ ជាមួយការចែកសន្លឹកកិច្ចការឱ្យសិស្សយកទៅរៀននៅផ្ទះ និងការចុះទៅជួបជាមួយសិស្សជាបណ្តុំនៅតាមសហគមន៍។ ក្នុងន័យលើកកម្ពស់អំណាន និងភាពសម្បូរបែបនៃធនធានសៀវភៅសិក្សា ឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពនិងភាពសក្តិសិទ្ធិ និងផ្តល់ឱកាសអំណានកាន់តែច្រើនថែមទៀតដល់សិស្សានុសិស្ស និស្សិត និងសាធារណៈជន ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា លើកទឹកចិត្តនូវចំណុចមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

1. សាស្ត្រាចារ្យ អ្នកស្រាវជ្រាវ និងបុគ្គលិកអប់រំ សូមបន្តនិងបង្កើនការបោះពុម្ពស្នាដៃបន្ថែមទៀត ដើម្បីធ្វើឱ្យធនធានសម្រាប់អំណានកាន់តែសម្បូរបែប ជាពិសេសធនធានអំណានជាខេមរភាសា
2. គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា សូមផ្តល់លទ្ធភាពគ្រប់បែបយ៉ាង ដើម្បីឱ្យបុគ្គលិកអប់រំគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ និង និស្សិតគ្រប់កម្រិតសិក្សាអាចចូលរួមអាន និងសិក្សាស្រាវជ្រាវតាមគ្រប់លទ្ធភាពជាមួយធនធានអំណាន ជាពិសេសការរៀបចំឱ្យមានពេលវេលាសម្រាប់សហសិក្សា និងអំណានក្នុងបណ្ណាល័យ
3. សាស្ត្រាចារ្យតាមមុខវិជ្ជា និងអ្នកស្រាវជ្រាវតាមជំនាញឬវិស័យ ត្រូវរៀបចំដំណើរការរៀន បង្រៀន និងស្រាវជ្រាវដែលមានដាក់បញ្ចូលកិច្ចការស្វ័យសិក្សា សហសិក្សា ឬការស្រាវជ្រាវបណ្ណាល័យដែលតម្រូវឱ្យនិស្សិត ត្រូវអាននិងស្រាវជ្រាវជាមួយធនធានអំណាន
4. គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា និងមជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ ត្រូវខិតខំឱ្យអស់លទ្ធភាពក្នុងការបង្កើតបណ្ណាល័យ មជ្ឈមណ្ឌលរក្សាឯកសារ ឬមជ្ឈមណ្ឌលអប់រំឌីជីថល ជាដើមដើម្បីឱ្យបុគ្គលិកអប់រំគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់និងនិស្សិតគ្រប់កម្រិតសិក្សា អាចទទួលបាននិងស្វែងរកប្រភពសម្រាប់អំណាន កាន់តែសម្បូរបែប និងមានភាពបត់បែន ឆ្លើយតបតាមតម្រូវការអ្នកអាន
5. និស្សិតគ្រប់កម្រិតសិក្សា ត្រូវខិតខំនិងចំណាយពេលវេលាអាន និងចាត់ទុកវប្បធម៌ និងអកប្បកិរិយាអំណានជាផ្នែកមួយ នៃពេលវេលានិងភាពស៊ីវិល័យនៃជីវិតប្រចាំថ្ងៃ
6. បងប្អូនជនរួមជាតិ ដែលជាមាតាបិតា ឬអ្នកអាណាព្យាបាល សូមជួយជំរុញនិងបង្កលក្ខណៈកាន់តែ ច្រើនថែមទៀត ជាពិសេសការលែលកចំណាយនៅក្នុងគ្រួសារសម្រាប់ការទិញសម្ភារសិក្សា សៀវភៅអាន និងឧបករណ៍សម្រាប់អំណានដល់កូនៗដែលចាត់ទុកជាការវិនិយោគមួយដ៏សំខាន់ សម្រាប់ បង្កើនចំណេះដឹង និងអនាគតរបស់ពួកគេ។

ដោយមានការគាំទ្រពីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ នៅឆ្នាំ២០២០ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានបង្កើតមូលនិធិស្រាវជ្រាវ គំនិតច្នៃប្រឌិត និងនវានុវត្តន៍ ដែលហៅកាត់ថា “មូល

និធិ ស.គ.ន” និងហៅជាភាសាអង់គ្លេសថា The Research Creativity and Innovation Fund ដែលហៅកាត់ជាភាសាអង់គ្លេសថា “RCI Fund”។ គោលដៅចម្បងនៃមូលនិធិនេះ គឺរួមចំណែកលើកកម្ពស់វប្បធម៌នៃការស្រាវជ្រាវ បំផុសគំនិតច្នៃប្រឌិត និងជំរុញការធ្វើវិនិយោគ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់វិស័យអប់រំ យុវជន និងកីឡា ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងទីផ្សារពលកម្ម និងសាកលភារូបនីយកម្ម។ មូលនិធិ ស.គ.ន បានសម្រេចកំណត់ប្រធានបទ ជាអាទិភាពសម្រាប់ការគាំទ្រដោយមូលនិធិចំនួន៣ រួមមាន ឌីជីថលនីយកម្មសម្រាប់បដិវត្តឧស្សាហកម្ម៤.០ (Digitalization for IR.4.0) ការស្រាវជ្រាវអនុវត្តលើវិស័យកសិកម្ម (Applied Agricultural Research) និងការស្រាវជ្រាវគរុកោសល្យសតវត្សទី២១ (21st Century Pedagogy Research)។

ដោយមានការធ្វើអាទិភាពរូបនីយកម្មទៅលើទិសដៅនៃការប្រើប្រាស់ថវិកាមូលនិធិសម្រាប់ឆ្នាំ២០២០ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានផ្តល់ការគាំទ្រដល់ការរៀបរៀង និងនិពន្ធ និងកែលម្អ សៀវភៅសិក្សា (Text book) ដែលនឹងត្រូវប្រើប្រាស់នៅកម្រិតឧត្តមសិក្សា។ គោលបំណងនៃការរៀបរៀង និងនិពន្ធ និងកែលម្អ សៀវភៅសិក្សានៅកម្រិតឧត្តមសិក្សា គឺដើម្បីបង្កើនបរិមាណ លើកកម្ពស់គុណភាព និងពង្រីកសមធម៌នៃធនធានសិក្សាជាខេមរភាសា ជូនដល់និស្សិតដែលកំពុងបន្តការសិក្សា និងត្រៀមខ្លួនធ្វើការស្រាវជ្រាវនៅកម្រិតឧត្តមសិក្សា។ លើសពីនេះទៀតការរៀបរៀង និងនិពន្ធ និងកែលម្អសៀវភៅសិក្សានៅកម្រិតឧត្តមសិក្សា មានគោលដៅដូចខាងក្រោម ៖

- ឆ្លើយតបជាបន្ទាន់ចំពោះការខ្វះខាតធនធានសិក្សា ដែលជាតម្រូវការសិក្សារបស់និស្សិត នៅកម្រិតឧត្តមសិក្សា
- លើកកម្ពស់ទំនើបភារូបនីយកម្ម និងឧត្តមានុវត្តន៍នៃការរៀននិងបង្រៀន និងការស្រាវជ្រាវនៅលើមុខវិជ្ជា កម្មវិធីសិក្សា ឬមុខជំនាញជាក់លាក់
- បង្កើនភាពស៊ីជម្រៅក្នុងការកសាងវិជ្ជាជីវៈនិងបទពិសោធន៍សម្រាប់ឋានៈសាស្ត្រាចារ្យ និងអ្នកស្រាវជ្រាវ
- រួមចំណែកដល់ការកសាងភាពជាសហគមន៍វិជ្ជាជីវៈ ការចែករំលែកបទពិសោធន៍និងវប្បធម៌នៃការរៀបរៀង និងនិពន្ធ និងកែលម្អសៀវភៅសិក្សានៅកម្រិតឧត្តមសិក្សា។

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានវាយតម្លៃខ្ពស់ចំពោះការបោះជំហានប្រកបដោយមនសិការវិជ្ជាជីវៈនៃគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា និងបុគ្គលិកអប់រំទាំងអស់ ក្នុងការរៀបចំ រៀបរៀង និងនិពន្ធ និងកែលម្អសៀវភៅសិក្សា ដើម្បីបង្កើនបរិមាណ លើកកម្ពស់គុណភាព និងពង្រឹងសមធម៌នៃធនធានសិក្សាជាខេមរភាសា ជូននិស្សិតដែលកំពុងបន្តការសិក្សា និងត្រៀមខ្លួនធ្វើការស្រាវជ្រាវនៅកម្រិតឧត្តមសិក្សា។ សៀវភៅសិក្សាជាផ្នែកមួយនៃការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំនៃគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សានិងជាធនធានសិក្សាដែលជាមូលដ្ឋានមួយដ៏សំខាន់ ក្នុងការគាំទ្រដល់ការបង្រៀន និងរៀន

ហើយត្រូវមានបរិមាណគ្រប់គ្រាន់ ឆ្លើយតបទៅនឹងកម្មវិធីអប់រំ និងតម្រូវការសិក្សាស្រាវជ្រាវ។ ជាគោលការណ៍ គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាទាំងអស់ ត្រូវមានសៀវភៅសិក្សាដែលប្រើជាគោលសម្រាប់មុខវិជ្ជានីមួយៗ។ ចំនួនសៀវភៅសិក្សាដែលគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការស្រាវជ្រាវ និងការសិក្សារបស់និស្សិត ត្រូវមានយ៉ាងតិចមួយចំណងជើងក្នុងមួយមុខវិជ្ជា ហើយត្រូវតម្កល់យ៉ាងតិច២ច្បាប់ នៅក្នុងបណ្ណាល័យ ឬអាចរកបានតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក។ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា លើកទឹកចិត្តបន្ថែមទៀតជូនដល់គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សារដ្ឋ និងឯកជនដែលបានស្នើសុំថវិកាមូលនិធិរួច សូមចូលរួមបន្ថែមទៀតដើម្បីបង្កើនចំនួនចំណងជើងសៀវភៅ។ ចំណែកគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សារដ្ឋនិងឯកជនដែលពុំទាន់បានដាក់ពាក្យស្នើសុំ សូមចូលរួម ដើម្បីជាគុណប្រយោជន៍ដល់តម្រូវការដើមទូច និងថ្លៃថ្នាំនៃនិស្សិតកម្ពុជាក្នុងការសិក្សា និងស្រាវជ្រាវនៅកម្រិតឧត្តមសិក្សា។

សេចក្តីបញ្ជាក់

នៃមូលនិធិការស្រាវជ្រាវ គំនិតច្នៃប្រឌិត និងនវានុវត្តន៍

សៀវភៅសិក្សានេះជាលទ្ធផលនៃការស្នើសុំអនុវត្តវិកាមូលនិធិការស្រាវជ្រាវ គំនិតច្នៃប្រឌិត និងនវានុវត្តន៍ ក្នុងគម្រោងរៀបរៀង និងនិងកែលម្អសៀវភៅសិក្សា ដែលនឹងត្រូវប្រើប្រាស់នៅកម្រិតឧត្តមសិក្សា។ សៀវភៅសិក្សានេះ ត្រូវបានរៀបរៀង និងនិងកែលម្អដោយមានការធានាអះអាងថាជាស្នាដៃរបស់អ្នកនិពន្ធផ្ទាល់ និងបានឆ្លងកាត់ត្រួតពិនិត្យ ផ្តល់យោបល់ និងវាយតម្លៃដោយក្រុមប្រឹក្សាអប់រំ ក្រុមប្រឹក្សាស្រាវជ្រាវ ឬក្រុមប្រឹក្សាដែលមានតម្លៃស្មើនៃគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា និងតាមរយៈកិច្ចសន្យាដែលបានធ្វើឡើង និងដែលបានតម្កល់ទុកនៅមូលនិធិការស្រាវជ្រាវ គំនិតច្នៃប្រឌិត និងនវានុវត្តន៍។ រាល់ខ្លឹមសារ ការបកស្រាយ និងរូបភាព គឺជាជំហរនិងទស្សនៈផ្ទាល់របស់អ្នកនិពន្ធ ហើយ ពុំឆ្លុះបញ្ចាំង ឬជាតំណាងដល់មូលនិធិការស្រាវជ្រាវ គំនិតច្នៃប្រឌិត និងនវានុវត្តន៍ នៃក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ឡើយ។

អារម្ភកថា

សៀវភៅ គោលការណ៍គ្រឹះគណនេយ្យ នេះត្រូវបានផលិតឡើង ដើម្បីឲ្យប្រសើរនូវការយល់ដឹងអំពីការវិភាគអន្តរការណ៍ ការកត់ត្រាចូលទៅក្នុងទិន្នន័យប្រវត្តិទូទៅ ការចុះចូលទៅក្នុងសៀវភៅធំ ការកែត្រូវគណនីនៅចុងការិយបរិច្ឆេទ ការបិទបញ្ជី និងរៀបចំរបាយការហិរញ្ញវត្ថុដែលបណ្តានិស្សិត និងមិត្តអ្នកអាន និងប្រើប្រាស់នៅក្នុងការងារផ្ទាល់ខ្លួន ក៏ដូចជានៅក្នុងអាជីវកម្មរបស់ខ្លួនផ្ទាល់។

វាផ្តល់នូវគ្រឹះដំរីងមាំសម្រាប់ទិសដៅក្នុងការធ្វើអាជីវកម្ម ឬចាប់យកអាជីពគណនេយ្យករ។ សៀវភៅនេះមាន ១១ជំពូក។ នៅក្នុងមេរៀននីមួយៗផ្តល់នូវការពន្យល់ក្បោះក្បាយដែលរួមមានទាំងឧទាហរណ៍បញ្ជាក់។ គ្រប់ជំពូកទាំងអស់ក៏មានលំហាត់សម្រាប់អនុវត្តផងដែរ។ សៀវភៅនេះនឹងជួយឲ្យអ្នកសិក្សាមានការចាប់អារម្មណ៍ទៅលើការងារគណនេយ្យ ដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះ ដែលអាចថ្លឹងថ្លែង និងរាយការណ៍ឲ្យបានត្រឹមត្រូវអំពីសកម្មភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់អាជីវកម្មខ្លួន។

ជាទីបញ្ចប់ ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុតចំពោះមិត្តអ្នកអានដែលបានផ្តល់ការគាំទ្រ។ ខ្ញុំបាទសូមជូនពរ ដល់អស់លោក លោកស្រី អ្នកនាង កញ្ញា ព្រមទាំងមិត្តអ្នកអានទាំងអស់ជួបតែនឹងសេចក្តីសុខ និងសុភមង្គលគ្រប់ពេលវេលា។

ថ្ងៃចន្ទ ១១រោច ខែបឋមាស ឆ្នាំថ្កូវ ត្រីស័ក ព.ស ២៥៦៥
រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២១
អ្នកនិពន្ធ
អ៊ឹង រតនា

មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាង	i
សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ	ii
បុព្វកថា.....	iii
សេចក្តីបញ្ជាក់ នៃមូលនិធិស្រាវជ្រាវ គំនិតច្នៃប្រឌិត និងនាវានុវត្តន៍	ix
អារម្ភកថា	x

ជំពូទី១៖ គណនេយ្យនៅក្នុងសកម្មភាពជំនួញ

១.១ សារៈសំខាន់នៃគណនេយ្យ	១
១.១.១ និយមន័យ	១
១.១.២ គោលបំណងរបស់គណនេយ្យ.....	២
១.១.៣ ការបង្កើតព័ត៌មានគណនេយ្យ	២
១.១.៤ ទំនាក់ទំនងនៃព័ត៌មានផ្នែកគណនេយ្យ	៣
១.១.៥ អ្នកប្រើប្រាស់ព័ត៌មានគណនេយ្យ	៣
១.១.៦ ឱកាសក្នុងអាជីពវិជ្ជាជីវៈគណនេយ្យ.....	៣
១.២ ភាពខុសប្លែកគ្នារវាងអ្នកកាន់បញ្ជីគណនេយ្យ និងគណនេយ្យករ	៥
១.២.១ អ្នកកាន់បញ្ជីគណនេយ្យ.....	៥
១.២.២ គណនេយ្យករ	៥
១.៣ មូលដ្ឋានគ្រឹះសំខាន់ៗនៃគណនេយ្យ.....	៥
១.៣.១ ក្រមសីលធម៌នៃគណនេយ្យ	៥
១.៣.២ គោលការណ៍គណនេយ្យដែលត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ទូទៅ.....	៥
១.៣.៣ ប្រភេទនៃអង្គភាពអាជីវកម្ម	៦
១.៤ ប្រភេទសកម្មភាពរបស់អង្គភាពអាជីវកម្ម.....	៦
១.៤.១ សកម្មភាពសេវាកម្ម	៦
១.៤.២ សកម្មភាពពាណិជ្ជកម្ម	៦
១.៤.៣ សកម្មភាពផលិតកម្ម.....	៦
១.៥ បទដ្ឋាន(គំរូ)គណនេយ្យ	៧
១.៦ ការវិភាគប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ច	៧
១.៦.១ សមីការគណនេយ្យ	៧
១.៦.២ ការវិភាគទៅលើប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ច	៩
១.៧ របាយការហិរញ្ញវត្ថុ	១២

១.៧.១ និយមន័យ	១២
១.៧.២ តារាងតុល្យការ	១៣
១.៧.៣ របាយការណ៍លទ្ធផល ឬរបាយការណ៍ចំណូលចំណាយ	១៣
១.៧.៤ របាយការណ៍មូលធនម្ចាស់	១៣
១.៨ ការស្រង់ដើមវិនិយោគ	១៥
លំហាត់	១៦

ជំពូកទី២៖ការវិភាគ និងការកត់ត្រា ប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ច

២.១ ការវាស់វែង ការទទួលស្គាល់ ការកំណត់តម្លៃ និងការចាត់ថ្នាក់.....	១៩
២.២ វិភាគ និងកត់ត្រាប្រតិបត្តិការណ៍	២០
២.៣ ការវិភាគ និងដំណើរការប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ច.....	២២
២.៣.១ សៀវភៅធំ និងតារាងគណនី	២២
២.៣.២ ឥណពន្ធ និងឥណទាន	២៣
២.៣.៣ ប្រព័ន្ធគណនេយ្យទ្វេភាគ	២៤
២.៣.៤ កត់ត្រាប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ចទៅក្នុងទិន្ននុប្បវត្ត និង ចុះចូលទៅកាន់សៀវភៅធំ	២៥
២.៣.៥ ឧទាហរណ៍បញ្ជាក់	២៦
២.៤ តារាងតុល្យភាពសាកល្បង	៣២
២.៥ អនុបាតបំណុល	៣៣
លំហាត់	៣៤

ជំពូកទី៣៖ការកែតម្រូវគណនី

៣.១ ភាពទាន់ពេលវេលា និងការរាយការណ៍	៤២
៣.១.១ កំឡុងគ្រាគណនេយ្យ.....	៤២
៣.១.២ មូលដ្ឋានគ្រឹះបង្ក ទល់ នឹងមូលដ្ឋានគ្រឹះជាសាច់ប្រាក់.....	៤២
៣.២ ការកែតម្រូវគណនី	៤៣
៣.២.១ គម្រោងសម្រាប់កែតម្រូវ.....	៤៣
៣.២.២ ការកែតម្រូវលើភាពពន្យាបន្ត.....	៤៤
៣.២.៣ ការកែតម្រូវលើគណនីបង្ក	៤៦
៣.២.៤ ទំនាក់ទំនងចំពោះរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ	៤៨
៣.៣ ដែនកម្រិតនៃប្រាក់ចំណេញ	៤៨
លំហាត់	

ជំពូកទី៤៖ ការបញ្ចប់ខួបគណនេយ្យ

៤.១ សន្លឹកកិច្ចការ	៥៤
៤.១.១ គុណសម្បត្តិរបស់សន្លឹកកិច្ចការ.....	៥៤
៤.១.២ ជំហាននៃការរៀបចំសន្លឹកកិច្ចការ.....	៥៤
៤.១.៣ ទម្រង់សន្លឹកកិច្ចការ	៥៥
៤.១.៤ ការប្រើប្រាស់សន្លឹកកិច្ចការ.....	៥៧
៤.១.៥ រៀបចំការបាយការហិរញ្ញវត្ថុចេញពីសន្លឹកកិច្ចការ	៦២
៤.២ ការបិទបញ្ជីគណនេយ្យ	៦៣
៤.២.១ គណនីបណ្តោះអាសន្ន និងគណនីអចិន្ត្រៃយ៍.....	៦៥
៤.២.២ ដំណើរការបិទបញ្ជី.....	៦៥
៤.២.៣ រៀបចំតារាងតុល្យការក្រោយពេលបិទបញ្ជីរួច	៦៧
៤.២.៤ ការចុះបញ្ជីស្រាវជ្រាវ	៦៨
៤.៣ ខួបគណនេយ្យ	៦៨
៤.៤ ការចាត់ថ្នាក់តារាងតុល្យការ	៦៩
៤.៥ អនុបាតចរន្ត.....	៧០
លំហាត់.....	៧១

ជំពូកទី៥៖ គណនេយ្យសម្រាប់ប្រតិបត្តិការណ៍ លក់ដូរទំនិញ

៥.១ សកម្មភាពនៅក្នុងក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្ម.....	៨០
៥.១.១ ការរាយការណ៍ប្រាក់ចំណេញសម្រាប់ពាណិជ្ជករ	៨០
៥.១.២ ខួបប្រតិបត្តិការណ៍សម្រាប់ពាណិជ្ជករ.....	៨០
៥.១.៣ ប្រព័ន្ធសន្និធិ	៨១
៥.២ គណនេយ្យសម្រាប់ការទិញទំនិញ	៨២
៥.២.១ ការបញ្ចុះថ្លៃទៅលើបរិមាណដែលទិញ.....	៨២
៥.២.២ អប្បហារទៅលើការទិញ	៨២
៥.២.៣ ការបង្វិលត្រឡប់ និងបញ្ចុះថ្លៃទៅលើការទិញ	៨៣
៥.២.៤ ថ្លៃដើមនៃការដឹកជញ្ជូនទំនិញ.....	៨៤
៥.៣ គណនេយ្យសម្រាប់ការលក់ទំនិញ	៨៥
៥.៣.១ ការលក់ទំនិញ	៨៥
៥.៣.២ អប្បហារទៅលើការលក់	៨៦
៥.៣.៣ ការបង្វិលត្រឡប់ និងការបញ្ចុះថ្លៃទៅលើការលក់	៨៧
៥.៤ ការបំពេញបញ្ចប់ខួបគណនេយ្យ	៨៨

៥.៤.១ ការកែតម្រូវសម្រាប់ពាណិជ្ជករ	៨៨
៥.៤.២ ការបិទបញ្ជីសម្រាប់ពាណិជ្ជករ.....	៨៨
៥.៥ ទម្រង់របស់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ.....	៩១
៥.៥.១ របាយការណ៍លទ្ធផលមួយដំណាក់កាល	៩៣
៥.៦ សន្លឹកកិច្ចការសម្រាប់ពាណិជ្ជករ	៩៤
៥.៧ អនុបាតល្បឿន និងអនុបាតប្រាក់ចំណេញដុល.....	១០២
លំហាត់.....	១០៣

ជំពូកទី៦: ទ្រព្យសកម្មចរន្ត

៦.១ គណនេយ្យសម្រាប់សាច់ប្រាក់	១០៩
៦.១.១ និយមន័យ	១០៩
៦.១.២ វត្ថុបោះដែលអាចត្រូវបានគេចាត់ទុកជាសាច់ប្រាក់បាន និង វត្ថុបោះដែលគេមិនអាចចាត់ទុកជាសាច់ប្រាក់	១០៩
៦.១.៣ ការទទួលបាននូវសាច់ប្រាក់.....	១០៩
៦.១.៤ សាច់ប្រាក់បន្ទាប់បន្សំ	១០៩
៦.១.៥ ការសម្រុះសម្រួលធនាគារ.....	១១០
៦.២ គណនេយ្យត្រូវទទួល	១១១
៦.២.១ បុគ្គលិកលក្ខណៈ:	១១១
៦.២.២ ការវាយតម្លៃទៅលើគណនីត្រូវទទួល	១១២
៦.២.៣ ការប៉ាន់ស្មានទៅលើទំហំនៃបំណុលពិបាកទារ.....	១១៣
៦.៣ ប័ណ្ណត្រូវទទួល	១១៥
៦.៣.១ ការគណនារកថ្លៃដែលត្រូវទូទាត់សងត្រឡប់មកវិញ និង ការគណនារកការប្រាក់	១១៦
៦.៣.២ ការទទួលស្គាល់ និងវាយតម្លៃទៅលើប័ណ្ណត្រូវទទួល.....	១១៧
លំហាត់.....	១១៨

ជំពូកទី៧: សន្និធិ និងថ្លៃនៃការលក់

៧.១ មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃសន្និធិ.....	១២៤
៧.១.១ និយមន័យ.....	១២៤
៧.១.២ ក្រុមនៃសន្និធិ.....	១២៤
៧.២ ថ្លៃដើមនៃសន្និធិ.....	១២៤
៧.២.១ ការសន្មតអំពីលំហូរនៃថ្លៃដើមសន្និធិ	១២៥

៧.២.២ ការបង្ហាញអំពីការគណនាកថ្លៃដើមសន្និធិ	១២៥
៧.២.៣ ឥទ្ធិពលនៃវិធីសាស្ត្រសន្និធិទៅលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ.....	១២៩
៧.៣ ការគ្រប់គ្រងត្រួតពិនិត្យទៅលើសន្និធិ.....	១៣១
៧.៣.១ ចំនួនជុំនៃសន្និធិ	១៣១
៧.៣.២ ចំនួនថ្ងៃលក់ជាមធ្យមក្នុងមួយឧបនៃសន្និធិ.....	១៣២
លំហាត់.....	១៣៣

ជំពូកទី៨៖អចលនៈទ្រព្យ ទ្រព្យអរូបិយ និងធនធានធម្មជាតិ

៨.១ ទ្រព្យសកម្មរូបិយ	១៣៩
៨.១.១ និយមន័យ	១៣៩
៨.១.២ ថ្លៃដើមរបស់ទ្រព្យសកម្មរូបិយ	១៣៩
៨.១.៣ ការចំណាយបន្ថែមទៅលើទ្រព្យសកម្មរូបិយ.....	១៤០
៨.១.៤ ការទិញទ្រព្យសកម្មជាក្រុម	១៤០
៨.១.៥ ការរំលោះទៅលើទ្រព្យសកម្មរូបិយ.....	១៤០
៨.១.៦ ការវាយតម្លៃទៅលើរំលោះឡើងវិញ.....	១៤៤
៨.១.៧ ការបោះបង់ចោលទ្រព្យសកម្មរូបិយ.....	១៤៥
៨.២ ទ្រព្យសកម្មអរូបិយ	១៤៨
៨.២.១ និយមន័យ	១៤៨
៨.២.២ ប៉ាតង់	១៤៨
៨.២.៣ កម្មសិទ្ធិបញ្ញា	១៤៩
៨.២.៤ សិទ្ធិផ្តាច់មុខ និងអាជ្ញាប័ណ្ណ	១៤៩
៨.២.៥ ផ្លាកយោហើ និងឈ្មោះក្រុមហ៊ុន	១៤៩
៨.២.៦ កេរ្តិ៍ឈ្មោះ:	១៤៩
៨.២.៧ ការជួលរយៈពេលវែង	១៥០
៨.៣ ធនធានធម្មជាតិ.....	១៥១
៨.៣.១ និយមន័យ	១៥១
៨.៣.២ ថ្លៃដើមទិញ និងការរំលោះ.....	១៥១
លំហាត់.....	១៥៣

ជំពូកទី៩៖បំណុលរយៈពេលខ្លី

៩.១ និយមន័យ	១៥៨
៩.២ ប្រភេទនៃបំណុលរយៈពេលខ្លី.....	១៥៨

៩.២.១ គណនីត្រូវសង	១៥៨
៩.២.២ បំណុលពន្ធលើការលក់	១៥៨
៩.២.៣ ផលចំណូលកត់ត្រាមុន.....	១៥៨
៩.២.៤ ប័ណ្ណបំណុលរយះពេលខ្លី	១៥៨
៩.២.៥ បំណុលពន្ធលើប្រាក់បៀវត្ស.....	១៦០
៩.៣ ការប៉ាន់ស្មានទៅលើបំណុល.....	១៦០
៩.៣.១ អត្ថប្រយោជន៍ខាងផ្នែកសុខភាព និងប្រាក់សោធនិវិស្សន៍.....	១៦០
៩.៣.២ ការទូទាត់ប្រាក់សម្រាប់វិស្សមកាល.....	១៦០
៩.៣.៣ បំណុលលើការធានារ៉ាប់រង.....	១៦១
៩.៣.៤ បំណុលពន្ធលើប្រាក់ចំណេញ	១៦១
៩.៤ បំណុលដែលអាចកើតមានឡើងជាយថាហេតុ	១៦២
៩.៤.១ និយមន័យ	១៦២
៩.៤.២ គណនេយ្យសម្រាប់បំណុលដែលអាចកើតមានឡើងជាយថាហេតុ.....	១៦២
លំហាត់.....	១៦៣

ជំពូកទី១០: បំណុលរយះវែង

១០.១ និយមន័យ	១៦៧
១០.២ មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃសញ្ញាប័ណ្ណ.....	១៦៧
១០.២.១ ហិរញ្ញនុប្បទានសញ្ញាប័ណ្ណ	១៦៧
១០.២.២ ប្រភេទនៃសញ្ញាប័ណ្ណ.....	១៦៧
១០.២.៣ ការបញ្ចេញលក់សញ្ញាប័ណ្ណតាមតម្លៃចារិក.....	១៦៩
១០.២.៤ ការបញ្ចេញលក់សញ្ញាប័ណ្ណតាមតម្លៃឯប្បហារ	១៦៩
១០.២.៥ ការរំលោះទៅលើឯប្បហារសញ្ញាប័ណ្ណ	១៧០
១០.២.៦ ការបញ្ចេញលក់សញ្ញាប័ណ្ណតម្លៃបុព្វលាភ.....	១៧១
១០.២.៧ ការរំលោះទៅលើសញ្ញាប័ណ្ណ	១៧២
១០.២.៨ ការបញ្ចេញលក់ប័ណ្ណនៅចន្លោះពេលនៃការទូទាត់ការប្រាក់	១៧៣
១០.២.៩ ការកេតម្រូវទៅលើការប្រាក់សញ្ញាប័ណ្ណនៅចុងឆ្នាំ	១៧៤
១០.២.១០ ការបញ្ចូលបំណុលដំណើរការសញ្ញាប័ណ្ណ	១៧៤
១០.៣ ប័ណ្ណបំណុលរយះពេលវែង.....	១៧៥
១០.៣.១ ប័ណ្ណបំណុលមានការក្រាក់.....	១៧៦
១០.៣.២ ប័ណ្ណបំណុលគ្មានការប្រាក់	១៧៧
១០.៣.៣ ប័ណ្ណបំណុលដែលមានកាលបរិច្ឆេទទូតាត់សងច្រើនដំណាក់កាល	១៧៧

១០.៤ បំណុលរយះពេលវែងផ្សេងៗទៀត	១៧៩
១០.៤.១ និក្ខេបបំណុល	១៧៩
១០.៤.២ បំណុលលើការជួលរយះពេលវែង.....	១៧៩
១០.៤.៣ បំណុលសោធនិវត្តន៍	១៨០
លំហាត់.....	១៨២

ជំពូកទី១១:ការរាយការណ៍ និងវិភាគលើលំហូរសាច់ប្រាក់

១១.១ មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃការរាយការណ៍អំពីលំហូរសាច់ប្រាក់	១៨៦
១១.១.១ គោលបំណងរបស់របាយការណ៍អំពីលំហូរសាច់ប្រាក់.....	១៨៦
១១.១.២ សារៈសំខាន់នៃរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់	១៨៦
១១.១.៣ ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់លំហូរសាច់ប្រាក់.....	១៨៦
១១.១.៤ ការវិនិយោគ និងហិរញ្ញនុប្បទានមិនមែនជាសាច់ប្រាក់	១៨៦
១១.២ លំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពប្រតិបត្តិការណ៍	១៨៧
១១.២.១ ការរាយការណ៍អំពីលំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពប្រតិបត្តិការណ៍	១៨៧
១១.២.២ វិធីសាស្ត្រផ្ទាល់	១៨៩
១១.២.៣ វិធីសាស្ត្រប្រយោល.....	១៩០
១១.៣ លំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពវិនិយោគ.....	១៩១
១១.៣.១ ការវិភាគទៅលើទ្រព្យសកម្មរយះពេលវែង	១៩១
១១.៣.២ ការវិភាគទៅលើទ្រព្យសកម្មផ្សេងៗទៀត.....	១៩២
១១.៤ លំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពហិរញ្ញនុប្បទាន.....	១៩២
១១.៤.១ ការវិភាគទៅលើបំណុលរយះពេលវែង	១៩២
លំហាត់.....	១៩៦

អ្នកនិពន្ធ

- នាម និងគោត្តនាម ៖ **អ៊ុន តេនា**
- អាសយដ្ឋាន ៖ ផ្ទះលេខ ៧២២E₀ ផ្លូវ១២៨ សង្កាត់ផ្សារដេប៉ូ ២
- ខណ្ឌទួលគោក រាជធានីភ្នំពេញ
- ស្ថាប័នការងារ ៖ សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម
- ឯកទេស ឬមុខជំនាញ ៖ សេដ្ឋកិច្ចកសិកម្ម និងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ
- ប្រវត្តិការសិក្សា ៖ អនុបណ្ឌិតផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចកសិកម្ម និងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ឆ្នាំ២០០៤
បរិញ្ញាបត្រផ្នែកគណនេយ្យ ឆ្នាំ២០០១
- បទពិសោធន៍ការងារ ៖ ២០០០-២០០៤ មន្ទីរពេទ្យកាល់ម៉ែត
២០០៤-២០០៥ មវិសេដ្ឋកិច្ចកសិកម្ម និងអភិ.ជនបទ នៃសវ
ភក
- ២០០៥-២០០៩ មវិ.រៀបចំដែនដី និងរដ្ឋបាលដីធ្លី នៃសវភក
- ២០១០-២០១២ នាយករងផ្នែកស្រាវជ្រាវ និងផ្សព្វផ្សាយ នៃសវ
ភក
- ២០១២-២០១៦ នាយករងផ្នែកសិក្សា នៃសវភក
- ២០១៦-បច្ចុប្បន្ន សាកលវិទ្យាធិការរង នៃសវភក
- ២០១៩-បច្ចុប្បន្ន ទីប្រឹក្សាលោកជំទាវប្រធានអនុសភាទី២

ជំពូកទី១

គណនេយ្យនៅក្នុងសកម្មភាពជំនួញ

១.១ សារៈសំខាន់នៃគណនេយ្យ (Importance of Accounting)

សព្វថ្ងៃនេះ យើងកំពុងតែរស់នៅក្នុងយុគសម័យកាលព័ត៌មានមួយ ជាពេលវេលានៃសកម្មភាព ទំនាក់ទំនង និងទទួលបាននូវព័ត៌មានបន្ទាន់ភ្លាមៗ។ ព័ត៌មានទាំងអស់នោះ គឺវាបានជះឥទ្ធិពលដល់ ការរស់នៅរបស់យើង។ អ្នកដែលយើងធ្វើការទមនាក់ទំនងជាមួយ និងឱកាសផ្សេងៗដែលយើងត្រូវ ទទួលបាន។ ដើម្បីទទួលបាននូវអត្ថប្រយោជន៍ជាអតិបរមាពីព័ត៌មានយើងទទួលបាននោះ យើងត្រូវមាន ចំណេះដឹងខាងផ្នែកប្រព័ន្ធព័ត៌មាន (Information System) ។ ប្រព័ន្ធព័ត៌មាននេះរួមមាន ការប្រមូល ផ្តុំ (Collecting) ការដំឡើង (Processing) ហើយ និងរាយការណ៍ (Reporting) ព័ត៌មានទៅដល់ អ្នកធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តទាំងឡាយ (Decision Makers) ។

១.១.១ និយមន័យ (Definition)

កាលដើមឡើយ ពាណិជ្ជករទាំងឡាយពុំមានរបៀបរបបកត់ត្រាទិន្នន័យគណនេយ្យរបស់ពួកគេឲ្យ បានត្រឹមត្រូវទេ មិនតែប៉ុណ្ណោះវាកើតមាននូវការមិនឯកភាពគ្នារវាងគណនេយ្យករទៅគណនេយ្យករ មួយ។

លុះដល់ជំនាន់លោក មីសែលលែនដឺឡូ Michelangelo (1475-1564) នៅប្រទេសអ៊ីតាលី លោក ហ្វ្រែឌេរីកា ផាស៊ីអូលី (Friar Luca Pacioli) ដែលជាលោកសង្ឃខាងព្រះហ្វ្រង់ស៊ីស និងជា គណិតវិទូម្នាក់ បានបង្កើតនូវរូបមន្តមួយ ដោយផ្អែកលើសមីការគណិតវិទ្យា ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ ពាណិជ្ជកម្មទាំងឡាយ នៅទីក្រុងវេនីស (Venice) ក្នុងសតវត្សទី១៥។ ក្នុងការបង្កើតរូបមន្តគាត់បាន គិតថាក្នុងការធ្វើអាជីវកម្មដំបូង យើងត្រូវមានដើមទុនជាមុនសិន រួចបម្លែងវាទៅជាទ្រព្យសកម្ម ឬ ប្រភពធនធានសេដ្ឋកិច្ចរបស់អង្គការអាជីវកម្ម។

គណនេយ្យ គឺជាដំណើការនៃការវិភាគ (Analying) ការកត់ត្រា (Recording) ការចាត់ថ្នាក់ (Classifying) ការប្រមូលផ្តុំ (Summarising) និងការរាយការណ៍ (Reporting) នូវរាល់ប្រតិបត្តិ ការសេដ្ឋកិច្ច ដែលទាក់ទងដល់ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់អង្គការអាជីវកម្មមួយ។ រាល់ព័ត៌មានគណនេយ្យទាំងអស់ ត្រូវពិពណ៌នាអំពីសាច់ប្រាក់ (Monetary Term) ។

គណនេយ្យ គឺជាដំណើការនៃការកំណត់ (Identifying) ការកត់ត្រា (Recording) ការ វាស់វែង (Measuring) ការបញ្ជូន (Communication) និងការបកស្រាយ (Interpreting) នូវរាល់ ព័ត៌មានសេដ្ឋកិច្ចដែលបានកើតមានឡើងនៅក្នុងអង្គការអាជីវកម្ម។

-កំណត់ (Identifying) គឺជាការជ្រើសរើសប្រតិបត្តិការណ៍ទាំងឡាយណាដែលជាប់ពាក់ ព័ន្ធ និងប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ចរបស់អង្គការអាជីវកម្ម។

-ការកត់ត្រា (Recording) គឺជាការចុះចូលជាប្រចាំ នូវរាល់ប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ចដែលបានកើតឡើងទៅតាមទម្រង់លំដាប់លំដោយមួយ។

-ការវាស់វែង (Measuring) គឺជាការកំណត់ខ្នាតរូបិយវត្ថុ ឬរូបិយប័ណ្ណណាមួយសម្រាប់ធ្វើការកត់ត្រា។

-ការបញ្ជូន (Communication) គឺជាការផ្ទេរព័ត៌មានពីជំហានមួយទៅជំហានមួយទៀត ឲ្យទៅតាមលំដាប់លំដោយនៃខួបគណនេយ្យ ដើម្បីឆ្ពោះទៅរកការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។

-ការបកស្រាយ (Interpreting) គឺជាការរៀបរាប់បកស្រាយពន្យល់រាល់បណ្តាចំណុចលក្ខខណ្ឌ ឬរបាយការណ៍ណាដែលអ្នកប្រើប្រាស់គេមើលមិនយល់។

Accounting Versus Bookkeeping

-Bookkeeping គឺជាការកត់ត្រាប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ចដែលបានកើតមានឡើងជាប្រចាំនៅក្នុងអង្គភាពអាជីវកម្មមួយ ដែលគ្រាន់តែជាផ្នែកមួយរបស់គណនេយ្យប៉ុណ្ណោះ។ ការកត់ត្រានេះជាទូទៅគេធ្វើឡើងតាមរយៈកុំព្យូទ័រ។

-Accounting គឺជាដំណើរការនៃកំណត់ ការកត់ត្រា ការវាស់វែង ការបញ្ជូន និងការបកស្រាយនូវរាល់ប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ច ដែលបានកើតមានឡើងនៅក្នុងអង្គភាពអាជីវកម្មមួយ។

១.១.២ គោលបំណងរបស់គណនេយ្យ

គោលបំណងរបស់គណនេយ្យ គឺផ្តល់ព័ត៌មាន ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ អំពីព័ត៌មានដែលមានអ្នកទទួលខុសត្រូវអាចគ្រោង និងត្រួតពិនិត្យសកម្មភាពផ្សេងៗនៃអង្គភាព។ អ្នកខាងក្រៅដូចជាម្ចាស់ហ៊ុន អ្នកខ្ចីប្រាក់ អ្នកដែលបម្រុងបណ្តាក់ទុន រដ្ឋាភិបាល និងសាធារណៈ ក៏ចង់ដឹងអំពីព័ត៌មានទាំងនេះដែរ។ ប្រព័ន្ធគណនេយ្យមានតួនាទីផលិត និងធ្វើការទំនាក់ទំនងព័ត៌មានទាំងនេះ។

១.១.៣ ការបង្កើតព័ត៌មានគណនេយ្យ

ប្រព័ន្ធគណនេយ្យ ចែកចេញជាប្រៀបចំដី និងឧបករណ៍។ កិច្ចការរបស់គេចែកចេញជាបីដំណាក់កាល គឺកំណត់ត្រា ចំណាត់ថ្នាក់ និងការសរុប។

ក.កំណត់ត្រា (Recording)

បង្កើតប្រព័ន្ធកត់ត្រាមួយនៃអន្តរការណ៍ផ្សេងៗជាតម្លៃទឹកប្រាក់។ ពាក្យអន្តរការណ៍ (Transaction) គឺជាប្រតិបត្តិការណ៍មួយដែលកើតឡើងរួចហើយ វាមិនមែនជាព្រឹត្តិការណ៍ដែលអាចកើតឡើង ឬបម្រុងនឹងកើតឡើងនៅពេលខាងមុខនោះទេ។

ខ.ចំណាត់ថ្នាក់ (Classifying)

ធ្វើចំណាត់ថ្នាក់អន្តរការណ៍ផ្សេងៗទៅតាមក្រុមនីមួយៗដែលមានទំនាក់ទំនង។

គ.ការសរុប (Summarizing)

គេត្រូវសង្ខេបព័ត៌មានគណនេយ្យឲ្យបានងាយស្រួលជាទីបំផុតដែលមានសារៈប្រយោជន៍ចំពោះអ្នកដែលត្រូវធ្វើការសម្រេចចិត្ត។

១.១.៤ ទំនាក់ទំនងនៃព័ត៌មានផ្នែកគណនេយ្យ

លើសពីការបង្កើតព័ត៌មាន វិធីគណនេយ្យទាក់ទិន និងការធ្វើឲ្យមានទំនាក់ទំនងព័ត៌មានទាំងនេះទៅក្រុមដែលចង់ដឹង ហើយនឹងធ្វើការបកស្រាយព័ត៌មានគណនេយ្យដើម្បីជួយសម្របសម្រួលដល់ការងារទាំងនេះទៅក្រុមដែលចង់ដឹងហើយនឹងការបកស្រាយព័ត៌មានគណនេយ្យដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការសម្រេចចិត្តដ៏ជាក់លាក់មួយក្នុងមុខជំនាញ។ លើសពីនេះ គឺជាដ្យាក្រាមដែលបង្ហាញពីប្រភេទសំខាន់ៗនៃរបាយការណ៍ គណនេយ្យដែលបង្កើតឡើងដោយប្រព័ន្ធគណនេយ្យសហគ្រាសជំនួញ។

- របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ (Financial Statement) បញ្ជាក់ពី៖
 - ស្ថានភាព (Position) ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងដំណាក់កាល (ដំណាក់កាលបរិច្ឆេទ)
 - លទ្ធផល (Result) នៃកិច្ចប្រតិបត្តិការជំនួញក្នុងការធ្វើឲ្យហិរញ្ញវត្ថុមកដល់ស្ថានភាពនេះ

១.១.៥ អ្នកប្រើប្រាស់ព័ត៌មានគណនេយ្យ (Accounting Information Users)

គណនេយ្យជាទូទៅ ត្រូវបានគេឲ្យឈ្មោះថាជាភាសាសម្រាប់ជំនួញមួយពីព្រោះ គ្រប់អង្គការទាំងអស់នោះ បានបង្កើតនូវប្រព័ន្ធព័ត៌មានគណនេយ្យ (AIS) ឡើងដើម្បីបញ្ជូនព័ត៌មានទៅជួយដល់មនុស្ស ក្នុងការធ្វើសម្រេចចិត្តឲ្យបានត្រឹមត្រូវ។ អ្នកប្រើប្រាស់ព័ត៌មានគណនេយ្យត្រូវបានគេចែកចេញជាពីរប្រភេទគឺ អ្នកប្រើប្រាស់ខាងក្នុង (Internal Users) និងអ្នកប្រើប្រាស់ខាងក្រៅ (External Users) ។

-អ្នកប្រើប្រាស់ខាងក្នុង (Internal Users) គឺជាអ្នកដែលមានការពាក់ព័ន្ធដោយប្រយោលជាមួយ និងអង្គការអាជីវកម្មមានដូចជា៖ Stockholder (Investor), Banker Lender, Customer, Supplier, Lawyer និង Tax authority ជាដើម។ អ្នកទាំងអស់នេះតែងតែត្រូវការព័ត៌មានគណនេយ្យហិរញ្ញវត្ថុ (Financial Accounting) ជាចាំបាច់ដើម្បីធ្វើការសម្រេចចិត្តស្តីអំពីអង្គការអាជីវកម្ម។

១.១.៦ ឱកាសក្នុងអាជីពវិជ្ជាជីវៈគណនេយ្យ (Opportunities in Accounting)

ក្នុងអាជីពរបស់គណនេយ្យគេអាចចែកជា ៤វិស័យធំៗគឺ៖ មុខរបរគណនេយ្យសាធារណៈ គណនេយ្យឯកជន គណនេយ្យរដ្ឋាភិបាល និងការសិក្សាគណនេយ្យ។

ក. មុខរបរគណនេយ្យសាធារណៈ

នៅសហរដ្ឋអាមេរិច CPA (Certified Public Accounting) គឺជាក្រុមមនុស្សដែលមានវិជ្ជាជីវៈផ្តល់ សេវាគណនេយ្យដល់ក្រុមហ៊ុនទូទៅដើម្បីយកឈ្នួល។ ក្រុម CPA មានទំហំចាប់តាំងពីមនុស្សម្នាក់រហូតដល់ម្នាក់អន្តរជាតិ ដែលមានគណនេយ្យកររហូតដល់រាប់ពាន់នាក់។ សញ្ញាបត្រ CPA គឺជាវិញ្ញាបនបត្រមួយដែលរដ្ឋបានចេញឲ្យដោយមានគោលការណ៍ពិនិត្យ និងគិតគូរលើការពិសោធន៍ក្នុងការអនុវត្តន៍។ សេវាចំបងរបស់ CPA មានដូចជា៖

-ការត្រួតពិនិត្យ (Auditing) តើអ្នកខាងក្រៅដូចជាម្ចាស់ក្រុមហ៊ុន ឥណទាយក មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល ឬភាគីភាគហ៊ុនផ្សេងៗទៀតអាចជឿថា របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលរៀបចំដោយអ្នកចាត់ការ (អ្នកគ្រប់គ្រង) ក្រុមហ៊ុន អាចគួរជាទីទុកចិត្ត ឬពេញលេញឬទេ? ដូចនេះអ្នកត្រូវការអ្នកត្រួតពិនិត្យដែល

ធ្វើឡើងដោយក្រុមហ៊ុន CPA មួយដែលគ្មានទំនាក់ទំនង និងក្រុមហ៊ុនដែលបានធ្វើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។

-សេវាពន្ធចំណូល (Income Tax Services) CPA ជួយគ្រោងពន្ធដោយបង្ហាញពីរបៀបដែលអន្តរការណ៍មួយ ដូចជាការទិញឧបករណ៍ថ្មីត្រូវរៀបចំចុះយ៉ាងណាដើម្បីឲ្យពន្ធមានបរិមាណទាបបំផុត

-សេវាក្នុងការផ្តល់យោបល់លើការចំណាត់ការ (Management Advisory Service) CPA ជាច្រើនបានផ្តល់យោបល់លើការចាត់ចែងផ្សេងៗដូចជាការតំឡើងប្រព័ន្ធគណនេយ្យកុំព្យូទ័រ ណែនាំពីផលិតផលថ្មី ឬរួមបញ្ចូលជាមួយក្រុមហ៊ុនដទៃជាដើម។

ខ. គណនេយ្យឯកជន

ផ្ទុយពី CPA (Certified Public Accounting) គណនេយ្យក្នុងសហគ្រាសឯកជនធ្វើការសម្រាប់តែសហគ្រាសមួយប៉ុណ្ណោះ។ ប្រធានគណនេយ្យ ជាទូទៅមានឈ្មោះថា ក្នុងត្រួតលំរ (Controller) ដែលជាសមាជិកមួយនៃក្រុមដឹកនាំថ្នាក់លើរបស់សហគ្រាស។ ក្នុងក្រុមហ៊ុនធំៗកិច្ចការគណនេយ្យអាចចែកចេញជា វិស័យធំៗដូចជា៖

-ធ្វើគម្រោងប្រព័ន្ធគណនេយ្យ (Design of Accounting Systems)

-ប្រមើលមើលហិរញ្ញវត្ថុ (Financial Forecasting) គឺបង្កើត និងផ្តល់ព័ត៌មានគណនេយ្យដល់អ្នកចាត់ការ និងអ្នកខាងក្រៅ។ ពិនិត្យផ្ទៃក្នុងដើម្បីធ្វើឲ្យប្រាកដថា របាយការណ៍គួរជាទីទុកចិត្តបានធនធានរបស់ក្រុមហ៊ុនមានសុវត្ថិភាពបីការល្អ ឬការប្រើមិនមានប្រយោជន៍ ហើយគ្រប់ជាន់ថ្នាក់នៃជំនួញបានអនុវត្តតាមនយោបាយរបស់ក្រុមហ៊ុន។

-គណនេយ្យពន្ធដារលើប្រាក់ចំណូល (Income Tax Accounting) ដោយសារច្បាប់បានចែងពីពន្ធលើប្រាក់ចំណូល មានភាពស្មុកស្មាញទាំងគណនេយ្យករខាងក្នុង ទាំងគណនេយ្យករសាធារណៈខាងក្រៅត្រូវប្រឈមមុខជាច្រើនចំពោះបញ្ហាពន្ធដារ។

-គណនេយ្យតម្លៃ (Cost Accounting) គណនេយ្យតម្លៃ គឺជាដំណាក់កាលនៃការប្រមូល និងបកស្រាយព័ត៌មាននៃតម្លៃ។ ឧទាហរណ៍ ក្រុមហ៊ុនត្រូវដឹងពីតម្លៃឡានដែលបានផលិតបាន តម្លៃក្នុងការផលិតក្នុងដំណាក់កាលនីមួយៗ លាបថ្នាំ តម្លៃនៃកិច្ចប្រតិបត្តិការនីមួយៗ ដូចជាហ្វឹកហ្វឺននិយោជិក។ អ្នកទទួលខុសត្រូវប្រើទាំងគណនេយ្យតម្លៃ ទាំងការប្រមើលមើលហិរញ្ញវត្ថុដើម្បីធ្វើគម្រោងផ្សេងៗ។

-គណនេយ្យគ្រប់គ្រង (Management Accounting) ព័ត៌មានដែលមានសារៈប្រយោជន៍ចំពោះអ្នកខាងក្នុងសម្រាប់គម្រោងប្រចាំថ្ងៃ ឬគម្រោងយូរអង្វែងមានឈ្មោះថា គណនេយ្យចាត់ចែង (គ្រប់គ្រង)។ គណនេយ្យតម្លៃ និងការប្រមើលមើលហិរញ្ញវត្ថុសុទ្ធតែជាគណនេយ្យចាត់ចែងទាំងអស់។

គ. គណនេយ្យរដ្ឋាភិបាល

មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលត្រូវដឹងលើព័ត៌មានគណនេយ្យ ដើម្បីដឹកនាំការងារដូចអ្នកកាន់កាប់សហគ្រាសដែរ តែសកម្មភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលមិនត្រូវការរកប្រាក់ចំណេញទេ។ គណនេយ្យរដ្ឋាភិបាលប្រើ

ប្រាស់ដោយអង្គការពន្ធដាររបស់រដ្ឋ និងដោយអ្នកទទួលមូលនិធិរដ្ឋាភិបាលនោះទៅតាមច្បាប់ដែលបានកំណត់ឱ្យ។

ឃ. ការអប់រំគណនេយ្យ

រួមមានការបង្ហាត់បង្រៀនក្នុងមុខជំនាញ និងធ្វើការណែនាំ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវគណនេយ្យ និងបោះផ្សាយនូវព្រឹត្តិបត្រស្តីពីលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវរបស់ខ្លួន។

១.២ ភាពខុសប្លែកគ្នារវាងអ្នកកាន់បញ្ជីគណនេយ្យ និងគណនេយ្យករ

១.២.១ អ្នកកាន់បញ្ជីគណនេយ្យ (Bookkeeper)

ការងារកាន់បញ្ជីគណនេយ្យ គឺជាការងារទូទៅមួយ រួមទាំងការប្រមូលផ្តុំ និងការវិភាគព័ត៌មានគណនេយ្យ។ ជាទូទៅអ្នកកាន់បញ្ជីគណនេយ្យទទួលខុសត្រូវចំពោះការកត់ត្រាប្រតិបត្តិការអាជីវកម្ម។

១.២.២ គណនេយ្យករ (Accountant)

គណនេយ្យករជាអ្នករៀបចំផែនការ និងធ្វើកិច្ចការគណនេយ្យផ្សេងទៀត ព្រមទាំងជាអ្នកធ្វើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ក្រុមហ៊ុន។ មិនតែប៉ុណ្ណោះគណនេយ្យករជាអ្នកជួយផ្តល់យោបល់ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុរបស់ ក្រុមហ៊ុន និងអ្នកគ្រប់គ្រងក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ។ គណនេយ្យករជាអ្នកត្រួតពិនិត្យ មើលកិច្ចការរបស់អ្នកកាន់បញ្ជីគណនេយ្យផងដែរ។

១.៣ មូលដ្ឋានគ្រឹះសំខាន់ៗនៃគណនេយ្យ (Fundamentals of Accounting)

១.៣.១ ក្រមសីលធម៌នៃគណនេយ្យ (Ethics of Accounting)

គោលបំណងរបស់គណនេយ្យ គឺការផ្តល់នូវព័ត៌មានចាំបាច់សម្រាប់ធ្វើការសម្រេចចិត្ត។ ដូច្នោះព័ត៌មានទាំងអស់នោះគួរតែ គួរឱ្យជឿជាក់ និងទុកចិត្តបាន។ ត្រូវការនេះហើយ គឺជាក្រមសីលធម៌របស់គណនេយ្យ។ ក្រមសីលធម៌ល្អ គឺអាជីវកម្មល្អ។

១.៣.២ គោលការណ៍គណនេយ្យដែលត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ទូទៅ

(Generally Accepted Accounting Principles)

គោលការណ៍គណនេយ្យដែលត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ជាទូទៅ (GAAP) មានគោលដៅបង្កើតនូវព័ត៌មាននៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ គេឱ្យជឿជាក់ និងទុកចិត្តបាន។ មានអង្គការធំៗពីរនៅសហរដ្ឋអាមេរិក ដែលបានទទួលខុសត្រូវក្នុងការបង្កើត GAAP គឺអង្គការ Financial Accounting Standards Board (FASB) និង អង្គការ Securities and Exchange Commission (SEC)។ ខាងក្រោមនេះ និងបង្ហាញពីគោលការណ៍គណនេយ្យសំខាន់ៗមួយចំនួន៖

- Cost Principle ទ្រព្យសកម្មត្រូវបានគេកត់ត្រាត្រឹមថ្លៃដើមដំបូងរបស់វា
- Revenue Recognition Principle ចំណូលត្រូវបានគេទទួលស្គាល់នៅពេលដែលវាត្រូវបានគេរកបាន ទោះបីជាចំណូលទាំងអស់នោះមិនបានស្តង់ចេញជាសាច់ប្រាក់ក៏ដោយ។
- Matching Principle ចំណាយត្រូវបានគេទទួលស្គាល់នៅពេលដែលចំណូលបានគេរកបាន

១.៣.៣ ប្រភេទនៃអង្គការអាជីវកម្ម (Types of Business Organizations)

ក. សហគ្រាសឯកកម្មសិទ្ធិ (Sole/Single Proprietorship)

សហគ្រាសឯកកម្មសិទ្ធិ គឺជាអាជីវកម្មដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់បុគ្គលតែម្នាក់ឯង។ បុគ្គលនោះទទួលបានទាំងអស់នូវប្រាក់ចំណេញ និងការខាតបង់របស់អង្គការអាជីវកម្ម ហើយក៏ទទួលខុសត្រូវទាំងអស់នូវ បំណុលរបស់អង្គការអាជីវកម្មរបស់ខ្លួន។

ខ. សហគ្រាសសហកម្មសិទ្ធិ (Partnership)

ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិ គឺជាក្រុមហ៊ុនដែលមានការដាក់ដើមទុនបញ្ចូលគ្នារវាងបុគ្គលចាប់ពីពីរនាក់ឡើងទៅ ក្នុងគោលបំណងរកប្រាក់ចំណេញបែងចែកគ្នាតាមរយៈការធ្វើអាជីវកម្ម។ ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិ ក៏មានលក្ខណៈមុនខុសគ្នាពីសហគ្រាសឯកកម្មសិទ្ធិប៉ុន្មានដែរ គ្រាន់តែក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិ គឺមានកម្មសិទ្ធិរបស់បុគ្គលចាប់ពីពីរនាក់ឡើងទៅ។ ម្ចាស់អាជីវកម្មត្រូវមានតែម្នាក់គត់ក្នុងការគ្រប់គ្រងអង្គការ បុគ្គលដែលមានសិទ្ធិក្នុងការគ្រប់គ្រងអង្គការលុះត្រាតែបុគ្គលនោះមានភាគហ៊ុនច្រើនជាគេក្នុងចំណោមម្ចាស់ភាគហ៊ុនទាំងអស់។ អាយុកាលរបស់ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិត្រូវបានបញ្ចប់នៅពេលដែលម្ចាស់ភាគហ៊ុនណាម្នាក់ដកខ្លួនចេញ ឬទទួលបានមរណៈភាព។ ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិត្រូវបានបន្តប្រតិបត្តិការសម្រាប់អ្នកដែលនៅសល់ នោះក្រុមហ៊ុនត្រូវបានបង្កើតកិច្ចការព្រមព្រៀងជាថ្មី។

គ. ក្រុមហ៊ុនសាជីវកម្ម (Corporation)

ម្ចាស់ក្រុមហ៊ុនសាជីវកម្ម គឺជាអ្នកមានប័ណ្ណភាគហ៊ុន ប៉ុន្តែពួកគេទាំងអស់គ្នា មិនធ្វើការគ្រប់គ្រងដោយផ្ទាល់ទេ។ ជាការជំនួសមកវិញ ពួកគេមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាភិបាលដើម្បីធ្វើការគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុន។ ម្ចាស់ប័ណ្ណភាគហ៊ុនទទួលខុសត្រូវលើបំណុលមានកំណត់ មានន័យថា ពួកគេគ្រាន់តែខាតបង់នូវចំនួនទឹកប្រាក់ដែលបានទិញភាគហ៊ុនតែប៉ុណ្ណោះនៅពេលក្រុមហ៊ុនទទួលបរាជ័យ។ ក្រុមហ៊ុន សាជីវកម្មមានអាយុកាលគ្មានកំណត់ អាយុកាលរបស់ក្រុមហ៊ុនសាជីវកម្មត្រូវបញ្ចប់នៅពេលក្រុមហ៊ុនគ្មានលទ្ធភាពសងបំណុល ឬម្ចាស់ភាគហ៊ុនបោះឆ្នោតរំសាយក្រុមហ៊ុន។

១.៤ ប្រភេទសកម្មភាពរបស់អង្គការអាជីវកម្ម

១.៤.១ សកម្មភាពសេវាកម្ម (Service Activity)

ក្រុមហ៊ុនសេវាកម្ម បម្រើសេវាដល់អតិថិជន ក្នុងគោលបំណងទទួលបានថ្លៃឈ្នួល។ ក្រុមហ៊ុនប្រភេទនេះរួមមាន៖ ក្រុមហ៊ុនដឹកជញ្ជូន ក្រុមហ៊ុនផ្នែកច្បាប់ ក្រុមហ៊ុនធានារ៉ាប់រង។ល។

១.៤.២ សកម្មភាពពាណិជ្ជកម្ម (Merchandising Activity)

ក្រុមហ៊ុនទិញលក់ទំនិញ គឺជាក្រុមហ៊ុនដែលទិញទំនិញដើម្បីលក់បន្តដោយមិនមានធ្វើការកែច្នៃឡើយ ក្រុមហ៊ុនទាំងនោះរួមមាន៖ ហាងលក់សម្លៀកបំពាក់ ផ្សារទំនើប។ល។

១.៤.៣ សកម្មភាពផលិតកម្ម (Manufacturing Activity)

ក្រុមហ៊ុនផលិតកម្ម ជាក្រុមហ៊ុនដែលបានផលិតក្រោយពេលបំបែកវត្ថុធាតុដើម មានន័យថា ទិញវត្ថុធាតុដើម យកមកធ្វើការកែច្នៃទៅជាផលិតផលសម្រេច ដើម្បីលក់បន្តទៅក្រុមហ៊ុនផ្សេងៗ ទៀត ឬលក់ឲ្យអ្នកប្រើប្រាស់ចុងក្រោយ។ ក្រុមហ៊ុនប្រភេទនេះរួមមានរោងចក្រផលិតផលិតផលចម្រុះ រោងចក្រផលិតចំណីអាហារ។ល។

១.៥ បទដ្ឋាន(គំរូ)គណនេយ្យ (ACCOUNTING STANDARD)

នាអនាគតដ៏ខ្លីខាងមុខនេះ ការអនុវត្តគណនេយ្យនៅគ្រប់ប្រទេសទាំងអស់និងស្ថិតក្រោមឥទ្ធិពលនៃគណៈកម្មាធិការបទដ្ឋានអន្តរជាតិ(International Accounting standards committee: IASC-) និងសហព័ន្ធគណនេយ្យករអន្តរជាតិ(International Federation of Accountens:IFAC-) ។ IASC គឺជាដំណើរការដែលក្នុងនោះបទដ្ឋានអន្តរជាតិត្រូវបានគេអនុម័តហើយ IFASធ្វើឲ្យមានការឯកភាពគ្នាជាលក្ខណៈអន្តរជាតិនៅក្នុងបញ្ហាគណនេយ្យតាមរយៈអង្គការដែលមានវិជ្ជាជីវៈ ជាអ្នកគណនេយ្យនៅក្នុងប្រទេសនីមួយៗ។ យើងគួរចងចាំថា គណនេយ្យ គឺជាវិជ្ជាជីវមួយដែលមានសីលធម៌ខ្ពស់ និងមានបទដ្ឋានពេញលេញដោយភាពប្រសព្វ។ វាជានិយមយុទ្ធសាស្ត្រដែលតែងតែប្រែប្រួល និងរីកចម្រើន ហើយត្រូវបានគ្រប់ដណ្តប់ដោយគោលការណ៍គណនេយ្យដែលគេទទួលស្គាល់ទូទៅ (Generally Accepted Accounting Principles-GAAP) របស់ប្រទេសនីមួយៗ ឬបទដ្ឋានគណនេយ្យអន្តរជាតិ(International Accounting standards-IAS)ប្រសិនបើប្រទេសនោះជ្រើសរើសវាមកប្រើ។

នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាច្បាប់ និងគោលការណ៍គណនេយ្យ ត្រូវបានគេរៀបចំក្នុងអនុក្រឹត្យ ចុះថ្ងៃទី ៥ ខែ មីនា ឆ្នាំ១៩៩៣។ យើងពុំទាន់មានបទស្ថានគណនេយ្យទេ។ បណ្តាលក្រុមហ៊ុនទាំងឡាយ គេអនុវត្តតាមGAAPឬគោលការណ៍ណែនាំដែលមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នានេះក្នុងការរៀបចំគណនីរបស់គេដែលនឹងបំពេញតម្រូវការគណនេយ្យអន្តរជាតិនៅកម្ពុជាកំពុងត្រូវការពិចារណាដោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។

សូមបញ្ជាក់ថាគោលការណ៍ទាំងអស់នេះគ្រប់ដណ្តប់ច្បាប់ និងនីតិវិធីដែលចាំបាច់ក្នុងការណែនាំកំណត់មធ្យោបាយសមស្របមួយនៃការណ៍រៀបចំរបាយការណ៍គណនេយ្យនៅពេលណាមួយ ជាក់លាក់គោលការណ៍នេះមិនមែនមិនប្រែប្រួលនោះទេវាអាចផ្លាស់ប្តូរនៅពេលគេមើលឃើញថាមានវិធីសាស្ត្រប្រសើរជាងដែលជាបុព្វហេតុក្នុងការផ្លាស់ប្តូរ។ ម្យ៉ាងទៀតគោលការណ៍ដែលកំពុងមាននេះបង្ហាញពីមតិជាទូទៅបច្ចុប្បន្ន និងទ្រឹស្តីនិងការអនុវត្តន៍គណនេយ្យក្នុងប្រទេសនីមួយៗ។

១.៦ ការវិភាគប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ច (Transaction Analysis)

១.៦.១ សមីការគណនេយ្យ (Accounting Equation)

កាលដើមឡើយពាណិជ្ជករទាំងឡាយពុំមានរបៀបរបបកត់ត្រាទិន្នន័យគណនេយ្យរបស់ពួកគេឲ្យបានត្រឹមត្រូវទេមិនតែប៉ុណ្ណោះវាកើតមាននូវការមិនឯកភាពគ្នារវាងគណនេយ្យករទៅគណនេយ្យករមួយ។

លុះដល់ជំនាន់លោក មីសែលលែនដឺឡូ Michelangelo (1475-1564) នៅប្រទេសអ៊ីតាលី លោក ហ្វ្រែលុយកា ផាស៊ីអូលី (Friar Luca Pacioli) ដែលជាលោកសង្ឃខាងព្រះហ្វ្រង់ស៊ីស និងជាគណិតវិទូម្នាក់ បានបង្កើតនូវរូបមន្តមួយ ដោយផ្អែកលើសមីការគណិតវិទ្យា ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ពាណិជ្ជកម្មទាំងឡាយ នៅទីក្រុងវេនីស (Venice) ក្នុងសតវត្សទី១៥។ ក្នុងការបង្កើតរូបមន្តគាត់បានគិតថាក្នុងការធ្វើអាជីវកម្មដំបូង យើងត្រូវមានដើមទុនជាមុនសិន រួចបន្ថែមវាឲ្យទៅជាទ្រព្យសកម្មឬប្រភពធនធានសេដ្ឋកិច្ចរបស់អង្គការអាជីវកម្ម។

ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុសំដៅលើធនធានសេដ្ឋកិច្ច ដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់ក្រុមហ៊ុនមួយ។ ធនធានសេដ្ឋកិច្ចរបស់ក្រុមហ៊ុននោះ គឺជាមូលធនដែលនៅក្នុងក្រុមហ៊ុននោះមាន។

ធនធានសេដ្ឋកិច្ច	=	មូលធន
Economic Resource	=	Equities

ស្ទើរតែគ្រប់ក្រុមហ៊ុនទាំងអស់ មូលធនត្រូវបានគេបែងចែកជាពីរប្រភេទមានដូចជា៖ មូលធនរបស់ម្ចាស់បំណុល (Creditor's Equity) និងមូលធនរបស់ម្ចាស់ (Owner's Equity)។ ធនធានសេដ្ឋកិច្ចត្រូវបាន គេស្គាល់ថាជា ទ្រព្យសកម្ម (Assets) និងមូលធនម្ចាស់បំណុលត្រូវបានគេស្គាល់ថាជា បំណុល (Liabilities) នៅក្នុងពាក្យបច្ចេកទេសគណនេយ្យ។ ដូច្នេះសមីការខាងលើគេអាចសរសេរជា៖

ទ្រព្យសកម្ម	=	មូលធនរបស់ម្ចាស់បំណុល	+	មូលធនរបស់ម្ចាស់
Assets		=		Liabilities + Owner's Equity

សមីការខាងលើនេះត្រូវបានគេហៅថា សមីការគណនេយ្យ។ ចូរចំណាំថាផ្នែកទាំងសងខាងរបស់ សមីការគណនេយ្យត្រូវតែមានតម្លៃស្មើគ្នា។

ក. ទ្រព្យសកម្ម (Assets)

អង្គការមួយ ឬសហគ្រាសមួយអាចដំណើរការសកម្មភាពអាជីវកម្មរបស់ខ្លួនបានត្រូវការនូវមធ្យោបាយ ដើម្បីធ្វើអាជីវកម្មដូចជា សាច់ប្រាក់ ទំនិញអចលកម្ម និងទ្រព្យសម្បត្តិអរូបី ខ្លះត្រូវទាញយកកើតឡើងនៅពេលដែលមុខរបរបរលក់បណ្តាក់។ សហគ្រាសបញ្ចេញទំនិញលក់ នោះនឹងសហគ្រាស និងបានចំណូលជាសាច់ប្រាក់ ប៉ុន្តែដោយសារការលក់បណ្តាក់នាំឲ្យសហគ្រាសមិនទាន់បាន

ចំណូលដែលជំនួសដោយគណនីនេះ សហគ្រាសមានសិទ្ធិទាបំណុលពីអតិថិជន។ សិទ្ធិនេះជាទ្រព្យសម្បត្តិមួយរបស់សហគ្រាស ត្រូវបានហៅថាទ្រព្យសកម្ម ឬនិយាយឲ្យទូលាយជាងនេះ ទ្រព្យសកម្មត្រូវបានគេឲ្យនិយមន័យថា ជាប្រភពសេដ្ឋកិច្ចរូបិយ និងអរូបិយ ដែលវាបង្ហាញឡើងដោយឲ្យផលប្រយោជន៍នៅក្នុងពេលអនាគត ឬបណ្តាក់លំដាប់បម្រើឲ្យសកម្មភាពអាជីវកម្ម។ បើនិយាយឲ្យស្រួលស្រាយ ទ្រព្យសកម្ម គឺវាល់អ្វីៗដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់អង្គការ។ ទ្រព្យសកម្មចែកចេញជាពីរមានដូចជា៖ អចលនទ្រព្យ (Fixed Assets) និង ចលនទ្រព្យ (Current Assets)

-អចលនទ្រព្យ (Fixed Assets) គឺជាទ្រព្យមានមិនមានការប្រែប្រួល ឬជាទ្រព្យដែលមានអាយុកាលវែង។

-ចលនទ្រព្យ (Current Assets) គឺជាទ្រព្យមានមានការប្រែប្រួល ឬជាទ្រព្យដែលមានអាយុកាលខ្លី។

ខ. បំណុលត្រូវសង និងមូលធនរបស់ម្ចាស់ (Liability and Owner's Equity)

អង្គការមិនត្រឹមតែត្រូវដឹងនូវទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួនមានអ្វីខ្លះ ស្ថិតនៅឯណា តម្លៃប៉ុន្មាន ដែលវាត្រូវបានដឹងថាទ្រព្យមានប្រភពកើតពីណា? អ្នកណាជាអ្នកនាំមកក្នុងទ្រព្យសម្បត្តិនោះ? ដោយសារអង្គការដើមខ្លីគេ ឬម្ចាស់កម្មសិទ្ធិជាក់ដើមចូល(វិនិយោគបន្ថែម)។ សរុបប្រភពដែលធ្វើឲ្យកើតជាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់អង្គការមួយអាចចែកចេញជាពីរប្រភេទ៖ បំណុលត្រូវសង (Liability) និងមូលធនរបស់ម្ចាស់ (Owner's Equity)។

-បំណុលត្រូវសង (Liability)

គឺជាខ្ទង់បំណុលរបស់អង្គការចំពោះអ្នកខាងក្រៅដូចជា៖ អ្នកផ្គត់ផ្គង់ ទំនិញសេវាកម្ម និងអ្នកផ្គត់ផ្គង់ឥណទាន(ធនាគារ គ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុ)ដែលបានឲ្យអង្គការខ្លី។

-មូលធនរបស់ម្ចាស់ (Owner's Equity)

ជាផ្នែកនៅសល់សរុបរបស់ទ្រព្យសកម្មក្រោយពេលដកឲ្យសរុបខ្ទង់បំណុលដែលជំពាក់គេ។ ដោយសារមូលធនម្ចាស់ជាចំណែកដែលនៅសល់របស់ទ្រព្យសកម្ម ដូចនេះហើយទើបគេហៅម៉្យាងទៀតថា ទ្រព្យសកម្មសុទ្ធ (Net Assets)។

មានកត្តា ៤យ៉ាងដែលជះឥទ្ធិពលទៅលើមូលធនរបស់ម្ចាស់គឺ ការដាក់ដើមទុន (Investments) ផលចំណូល (Revenues) ការដកដើម (Withdrawals) និងបន្ទុកចំណាយ (Expense)។ ការដាក់ដើមទុន និងផលចំណូលធ្វើឲ្យមូលធនរបស់ម្ចាស់មានការកើនឡើង ចំណែកឯការដកដើមទុន និងបន្ទុកចំណាយធ្វើឲ្យមូលធនម្ចាស់មានការថយចុះ។

១.៦.២ ការវិភាគទៅលើប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ច (Transactions Analysis)

a. នៅថ្ងៃទី Dec. 01, Taylor បានបង្កើតក្រុមហ៊ុនឯកកម្មសិទ្ធិផ្ទាល់ខ្លួនមួយដែលមានឈ្មោះថា Fast Forward។ គាត់ជាអ្នកគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុននោះដោយផ្ទាល់។ ការវិនិយោគជាសាច់ប្រាក់ចំនួន\$30,000 ទៅក្នុងក្រុមហ៊ុនគាត់នោះ។

<u>Assets</u>	=	<u>Liabilities</u>	+	<u>Equity</u>
<u>Cash</u>	=			<u>Taylor Capital</u>
\$30,000	=			\$30,000

b. ក្រុមហ៊ុនបានទិញ Supplies \$2,500 ជាសាច់ប្រាក់

<u>Assets</u>	=	<u>Liabilities</u>	+	<u>Equity</u>
<u>Cash</u> + <u>Supplies</u>	=			<u>Taylor Capital</u>
\$30,000	=			\$30,000
(2,500) \$2,500	=			

c. ក្រុមហ៊ុនបានទិញ Equipment \$26,000 ជាសាច់ប្រាក់

<u>Assets</u>	=	<u>Liabilities</u>	+	<u>Equity</u>
<u>Cash</u> + <u>Supplies</u> + <u>Equipment</u>	=			<u>Taylor Capital</u>
\$30,000	=			\$30,000
(2,500) \$ 2,500	=			
(26,000) \$26,000	=			

d. ក្រុមហ៊ុនបានទិញ Supplies \$7,100 បន្ថែមទៀតដំពាក់

<u>Assets</u>	=	<u>Liabilities</u>	+	<u>Equity</u>
<u>Cash</u> + <u>Supplies</u> + <u>Equipment</u>	=	<u>A/P</u>	+	<u>Taylor Capital</u>
\$30,000	=			\$30,000
(2,500) \$ 2,500	=			
(26,000) \$26,000	=			
\$ 7,100	=	\$7,100		

e. ក្រុមហ៊ុនបានផ្តល់សេវាកម្មប្រឹក្សាយោបល់ ដល់អតិថិជនទទួលបានចំណូលជាសាច់ប្រាក់ ចំនួន \$4,200

<u>Assets</u>	=	<u>Liabilities</u>	+	<u>Equity</u>
<u>Cash</u> + <u>Supplies</u> + <u>Equipment</u>	=	<u>A/P</u>	+	<u>Taylor Capital</u> + <u>Revenue</u>
\$30,000	=			\$30,000
(2,500) \$ 2,500	=			

(26,000)	\$26,000	=	
	\$ 7,100	=	\$7,100
4,200		=	\$4,200

f.ក្រុមហ៊ុនបានចំណាយជាសាច់ប្រាក់ \$1,000 សម្រាប់ការជួលក្នុងខែឈូ និង \$700 សម្រាប់ប្រាក់ខែបុគ្គលិកនៅក្នុងខែនោះ

<u>Assets</u>		=	<u>Liabilities</u> + <u>Equity</u>	
Cash	+ Supplies + Equipment	=	A/P	+Taylor Capital + Revenue - Expense
\$30,000		=		\$30,000
(2,500)	\$ 2,500	=		
(26,000)	\$26,000	=		
	\$ 7,100	=	\$7,100	
4,200		=		\$4,200
(1,700)		=		(\$1,700)

h.ក្រុមហ៊ុនបានផ្តល់សេវាកម្មប្រឹក្សាយោបល់ឲ្យទៅអតិថិជនម្នាក់មានតម្លៃ \$1,600 និងជួលឧបករណ៍ឲ្យទៅគេបាន \$300ទៀត។ ទឹកប្រាក់នោះអតិថិជននៅមិនទាន់ទូទាត់ឲ្យនៅឡើយទេ

<u>Assets</u>		=	<u>Liabilities</u> + <u>Equity</u>	
Cash	+ A/R + Supplies + Equipment	=	A/P	+Taylor Capital + Revenue - Expense
\$30,000		=		\$30,000
(2,500)	\$ 2,500	=		
(26,000)	\$26,000	=		
	\$ 7,100	=	\$7,100	
4,200		=		\$4,200
(1,700)		=		(\$1,700)
	\$1,900	=		1,900

i.ក្រុមហ៊ុនទទួលបានការទូទាត់សងពីអតិថិជនក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ខាងលើ

<u>Assets</u>		=	<u>Liabilities</u> + <u>Equity</u>	
Cash	+ A/R + Supplies + Equipment	=	A/P	+Taylor Capital + Revenue - Expense
\$30,000		=		\$30,000

(2,500)	\$ 2,500	=	
(26,000)		\$26,000 =	
	\$ 7,100	=	\$7,100
4,200		=	\$4,200
(1,700)		=	(\$1,700)
	\$1,900	=	1,900
1,900 (1,900)		=	

j.ក្រុមហ៊ុនសងទៅលើការទិញ Supplies ជំពាក់កាលពីគ្រាមុន \$900

<u>Assets</u>				=	<u>Liabilities</u> + <u>Equity</u>				
<u>Cash</u>	+ <u>A/R</u>	+ <u>Supplies</u>	+ <u>Equipment</u>	=	<u>A/P</u>	+ <u>Taylor Capital</u>	+ <u>Revenue</u>	-	
<u>Expense</u>									
\$30,000				=		\$30,000			
(2,500)	\$ 2,500			=					
(26,000)		\$26,000		=					
	\$ 7,100			=	\$7,100				
4,200				=		\$4,200			
(1,700)				=			(\$1,700)		
	\$1,900			=		1,900			
1,900 (1,900)				=					
(900)				=	(900)				

k.ម្ចាស់ Taylor បានដកប្រាក់ \$200 សម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួន

<u>Assets</u>				=	<u>Liabilities</u> + <u>Equity</u>				
<u>Cash</u>	+ <u>A/R</u>	+ <u>Supplies</u>	+ <u>Equipment</u>	=	<u>A/P</u>	+ <u>Taylor Capital</u>	+ T.W	+ <u>Revenue</u>	-
<u>Exp.</u>									
\$30,000				=		\$30,000			
(2,500)	\$ 2,500			=					
(26,000)		\$26,000		=					
	\$ 7,100			=	\$7,100				
4,200				=		\$4,200			
(1,700)				=			(\$1,700)		

\$1,900	=	1,900
1,900 (1,900)	=	
(900)	= (900)	
(200)	=	(\$200)
<u>\$4,800</u> <u>\$0</u> <u>\$9,600</u> <u>\$26,000</u>	=	<u>\$6,200</u> <u>\$30,000</u> <u>(\$200)</u> <u>6,100</u> <u>(\$1,700)</u>

១.៧ របាយការហិរញ្ញវត្ថុ (Financial Statement)

១.៧.១ និយមន័យ (Definition)

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ គឺជាមធ្យោបាយបកស្រាយលទ្ធផលរកស៊ី និងស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់អង្គការមួយឲ្យបណ្តាអ្នកដែលយកចិត្តទុកដាក់ដល់វា។ របាយការហិរញ្ញវត្ថុរបស់អង្គការមាន៤រូបមានដូចជា៖ តារាងតុល្យការ (Balace sheet) របាយការណ៍លទ្ធផល ឬរបាយការណ៍ចំណូលចំណាយ (Income Statement) របាយការណ៍មូលធនម្ចាស់ (Statement of Ownerá Equity) និង របាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់ (Statement of Cash Flow) ។

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលធ្វើដោយក្រុមហ៊ុនហើយដែលអ្នកប្រើប្រាស់ព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុ មានចំណាប់អារម្មណ៍គឺ៖

- របាយការណ៍ចំណូល (Income Statement)
- របាយការណ៍ទ្រព្យម្ចាស់ (Staement of changes in Owner`s Equity)
- របាយការណ៍សាច់ប្រាក់ (Staement of Cash Flow)
- តារាងតុល្យភាពឬរបាយការណ៍ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ (Balance sheet or Staement of Financaill Positioin)

១.៧.២ តារាងតុល្យការ (Balace sheet)

តារាងតុល្យការ គឺបង្ហាញពីស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុនៃមុខជំនួញនៅក្នុងកាលបរិច្ឆេទមួយជាក់លាក់។ គ្រប់ជំនួញទាំងអស់ត្រូវរៀបចំធ្វើតារាងតុល្យការនេះឡើងនៅចុងការិយបរិច្ឆេទ ហើយក្រុមហ៊ុនខ្លះធ្វើរយៈពេល៣ខែម្តង ខ្លះ៦ខែម្តង និងខ្លះ១២ខែម្តង វាអាស្រ័យលើអង្គការនីមួយៗកំណត់ចុងការិយបរិច្ឆេទ (បិទបញ្ជីគណនេយ្យ)។ តារាងតុល្យការ គឺជាតារាង ឬបញ្ជីមួយបញ្ជាក់ពីតុល្យភាពរវាងទ្រព្យសកម្ម និងផលបូករវាងបំណុល និងមូលធនម្ចាស់។ តារាងតុល្យការ ពេលខ្លះគេអាចហៅវាថា របាយការណ៍ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ (Statement of Finacial Position) ។

១.៧.៣ របាយការណ៍លទ្ធផល ឬរបាយការណ៍ចំណូលចំណាយ (Income Statement)

នៅក្នុងរបាយការណ៍លទ្ធផលមានធាតុសំខាន់ៗចំនួនតែ២ប៉ុណ្ណោះ គឺ ផលចំណូល (Revenue) និងការចំណាយ (Expense) ។ របាយការណ៍លទ្ធផល គឺវាបង្ហាញឲ្យយើងឃើញនូវប្របត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ច នៅក្នុងការិយបរិច្ឆេទ នូវការចំណេញ ឬខាតក្នុងកំឡុងពេលមួយជាក់លាក់។

១.៧.៤ របាយការណ៍មូលធនម្ចាស់ (Statement of Owner`s Equity)

របាយការណ៍មូលធនម្ចាស់ វាបានបង្ហាញឲ្យយើងឃើញអំពីភាពកើនឡើង និងថយចុះនូវមូលធនម្ចាស់នៅចុងការិយបរិច្ឆេទ។

- ចាប់ផ្តើមពីមូលធនម្ចាស់ដែលមាននៅដើមគ្រា (Beginning Capital)
- បូកបន្ថែមនូវរាល់ការដាក់វិនិយោគបន្ថែមរបស់ម្ចាស់សហគ្រាស និងប្រាក់ចំណេញ
- ធ្វើការដកវិញនៅពេលដែលម្ចាស់ក្រុមហ៊ុនដកប្រាក់(សម្រាប់បម្រើផ្ទាល់ខ្លួន) និងការ

ខាតក្នុងដំណើរការធ្វើអាជីវកម្ម

របាយការណ៍ទាំងបីខាងលើវាគ្រប់ដណ្តប់អំឡុងពេលមួយ(មិនមែននៅចំណុចមួយនៃពេលវេលាទេ) រីឯតារាងតុល្យការណ៍វិញវាគ្រប់ដណ្តប់នៅចំណុចមួយនៃពេលវេលាដូចជានៅម៉ោង12កណ្តាលយប់នៅថ្ងៃទី31ខែធ្នូ។របាយការណ៍ទាំងបួនត្រូវតែមានលក្ខណៈដែលគួរជឿបាន មិនលំអៀង អាចប្រៀបធៀប និងទៅនឹងរបាយការណ៍ដែលបានរៀបចំពីមុនហើយមានលក្ខណៈអាចយល់បាន។

Fast Forward

Income Statement

For the Month Ended December 31,2007

Revenue			
Consulting Revenue (\$4,200 + \$1,600)		\$5,800	
Rental Revenue		<u>300</u>	
			\$6,100
Expense			
Rent Exp.		1,000	
Salaries Exp.		<u>700</u>	
			<u>(1,700)</u>
Net Income			<u>\$4,400</u>

Fast Forward

Statement of Owner's Equity

For the Month Ended December 31,2007

Taylor, Capital, December 1, 2007			\$0
Add: Investment by Owner	\$30,000		
Net Income	<u>4,400</u>		<u>\$34,400</u>
			34,400
Less: Withdrawals by Owner's			<u>(200)</u>
Taylor, Capital, December 31, 2007			<u>\$34,200</u>

Fast Forward
Balance Sheet

For the Month Ended December 31,2007

<u>Asset</u>		
Cash	\$4,800	
Supplies	9,600	
Equipment	<u>26,000</u>	
Total Assets	<u>\$40,400</u>	
<u>Liabilities and Owner's Equity</u>		
<u>Liabilities</u>		
A/P	<u>\$6,200</u>	
Total Liabilities		\$6,200
<u>Owner's Equity</u>		
Taylor, Capital	<u>34,200</u>	
Total Owner's Equity		<u>\$34,200</u>
Total Liabilities and Owner's Equity		<u>\$40,400</u>

១.៨ ការស្រង់ដើមវិនិយោគ (Return on Assets)

Return on Assets Return on Investment គឺជានុបាតមួយដែលបានធ្វើការវាស់វែងអំពីលទ្ធផល នៃការស្វែងរកប្រាក់ចំណេញរបស់ក្រុមហ៊ុន។ វាក៏ត្រូវបានគេប្រើប្រាស់វាផងដែរ ដើម្បីធ្វើការវាយតម្លៃទៅលើការអនុវត្តគ្រប់គ្រង ការវិភាគ និងព្យាករណ៍អំពីប្រាក់ចំណេញ និងការរៀបចំគម្រោងផែនការផ្សេងៗ ដើម្បីឲ្យដឹងថាវា ឬអាក្រក់ គឺយើងត្រូវធ្វើប្រៀបធៀបវាជាមួយនិងលទ្ធផលរបស់ក្រុមហ៊ុនដទៃទៀត។ រូបមន្តដើម្បីគណនាវា Return on Assets គឺ

$$\text{Return on Assets} = \text{Net Income} / \text{Average total assets}$$

លំហាត់

លំហាត់ទី១. AT &T និង Verizon គឺជាក្រុមហ៊ុនប្រកួតប្រជែងគ្នាមួយ។ តួរលេខហិរញ្ញវត្ថុសំខាន់ៗរបស់ក្រុមហ៊ុនទាំងពីរនេះមានដូចខាងក្រោម

Key Figures	AT&T	Verizon
Sale	\$34,529	\$67,468
Net Income	1,865	3,077
Average Assets	40,396	165,963

សំណួរ

១. គណនា Return on Assets របស់ក្រុមហ៊ុនទាំងពីរនេះ ?
២. ក្រុមហ៊ុនមួយណាដែលទទួលបានជោគជ័យជាងគេក្នុងការលក់ដូរសរុបទៅកាន់អតិថិជន ?
៣. ក្រុមហ៊ុនមួយណាដែលស្រង់ដើមវិនិយោគបានឆាប់ជាងគេ ?

លំហាត់ទី២. Leara Holden ចាប់ផ្តើមដំណើរការអាជីវកម្មរបស់ខ្លួននៅថ្ងៃទីJun 1 និងមានគម្រោងរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុនៅរៀងរាល់ចុងខែ។ នៅក្នុងកំឡុងខែ Jun, Holden (the owner) បានបំពេញបញ្ចប់នូវប្រតិបត្តិការណ៍មួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

១. Owner បានវិនិយោគចំនួន \$60,000 ជាសាច់ប្រាក់ រួមជាមួយនិង Equipment \$15,000
២. ទូទាត់ប្រាក់ \$1,500 សម្រាប់ការជួលការិយាល័យក្នុងខែនេះ
៣. ទិញEquipment \$10,000 បន្ថែមទៀតដោយដំពាក់។ សន្យាសងនៅ៣០ថ្ងៃក្រោយ
៤. បំពេញសេវាកម្មទៅឲ្យអតិថិជន ហើយប្រមូលបានភាព \$2,500
៥. បំពេញសេវាកម្មទៅឲ្យអតិថិជនហើយបានផ្ញើរវិក័យបត្រ \$8,000 ទៅឲ្យ។ ប្រាក់នេះនិងទទួលបាននៅ ៣០ថ្ងៃក្រោយ
៦. ទិញ Equipment \$ 6,000 បន្ថែមជាសាច់ប្រាក់
៧. ទូទាត់ប្រាក់ឈ្នួល (Wage) ឲ្យទៅបុគ្គលិក \$3,000 សម្រាប់ខែនេះ
៨. ប្រមូលបានប្រាក់ពីអតិថិជនដំពាក់ក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ ៥ \$5,000
៩. ទូទាត់សងបំណុល \$1,000 ដែលក្រុមហ៊ុនបានដំពាក់ក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ ៣
១០. ម្ចាស់បានដកប្រាក់ចំនួន \$1,000 សម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួន

សំណួរ បង្កើតតារាងដូចនៅក្នុងមេរៀន ជាមួយ និងលេខនាគណនី Cash, Account Receivable, Equipment, Account Payable, Holden Capital, Holden Withdrawals, Revenue and Expense។

លំហាត់ទី៣. នៅថ្ងៃទីOct. 1 Keisha King បានបង្កើតនូវក្រុមហ៊ុនប្រឹក្សាយោបល់ថ្មីមួយ។ នៅចុងខែនេះរបាយការណ៍ក្រុមហ៊ុនបានបង្ហាញនូវទិន្នន័យមួយចំនួនដូចខាងក្រោមនេះ។ ដោយប្រើប្រាស់

ព័ត៌មានទាំងអស់នេះ ចូរធ្វើការរៀបចំ Income Statement, Statement of Owner's Equity and Balance Sheet

Cash	\$11,360
Account Receivable	14,000
Office Supplies	3,250
Land	46,000
Office Equipment	18,000
Account Payable	8,500
Owner's Investment	84,000
Cash Withdrawal by Owner	2,000
Consulting Fees Earned	14,000
Rent Expense	3,550
Salaries Expense	7,000
Telephone Expense	760
Miscellaneous Expense	580

លំហាត់ទី៤. Holden Graham បានបង្កើតក្រុមហ៊ុន Graham Co. ដែលនឹងត្រូវចាប់ផ្តើមឡើងនៅថ្ងៃទី May 1។ Graham Co. បានបំពេញបញ្ចប់នូវប្រតិបត្តិការណ៍មួយចំនួននៅក្នុងខែដូចខាងក្រោម៖

- May 1 H. Graham បានវិនិយោគជាសាច់ប្រាក់ចំនួន \$40,000 ទៅក្នុងអាជីវកម្មរបស់ខ្លួន
- 1 បានជួលការិយាល័យមួយ និងបង់ប្រាក់ \$2,200 សម្រាប់ការជួលក្នុងខែ May នេះ
- 3 ទិញ Office Equipment \$1,890 ដោយជំពាក់
- 5 ទូទាត់ប្រាក់ចំនួន \$750 សម្រាប់សេវាកម្មបោសសំអាតនៅក្នុងខែនេះ
- 8 ផ្តល់នូវសេវាកម្មប្រឹក្សាយោបល់សម្រាប់អតិថិជន និងទទួលបានប្រាក់ចំនួន \$5,400
- 12 ផ្តល់សេវាកម្មប្រឹក្សាយោបល់ឲ្យទៅអតិថិជនក្នុងតម្លៃ \$2,500 អតិថិជននោះសុំជំពាក់សិន
- 15 បើកប្រាក់ខែឲ្យទៅបុគ្គលិក២សប្តាហ៍ដំបូង \$750
- 20 ប្រមូលប្រាក់បាន \$2,500 ពីប្រតិបត្តិការណ៍ May 12
- 22 ផ្តល់សេវាកម្មប្រឹក្សាយោបល់ \$3,200 ។ មិនទាន់ទទួលបានប្រាក់ទេ ដោយអតិថិជនសុំជំពាក់
- 25 ប្រមូលប្រាក់បាន \$3,200 ពីប្រតិបត្តិការណ៍ May 22
- 26 ទូទាត់សងប្រាក់ក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ May 3 \$1,890
- 28 បើកប្រាក់ខែឲ្យទៅបុគ្គលិក ២សប្តាហ៍ចុងខែនេះ \$750

- 30 ទូទាត់ប្រាក់ \$300 សម្រាប់ការប្រើប្រាស់ទូរស័ព្ទក្នុងខែនេះ
- 30 ទូទាត់ប្រាក់ \$280 សម្រាប់ការប្រើប្រាស់ទឹកភ្លើងក្នុងខែនេះ
- 31 Graham បានដកប្រាក់ចំនួន \$1,400 សម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួន

សំណួរ

១. បង្កើតតារាងដុចនៅក្នុងមេរៀន និងលេខគណនី Cash, Account Receivable, Office Equipment, Account Payable, H. Graham Capital, H. Graham Withdrawals, Revenue and Expense។

២. រៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ

លំហាត់ទី៥. Nico Mitchell បានចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មថ្មីមួយឈ្មោះ Nico's Solution ហើយបានបំពេញបញ្ចប់នូវប្រតិបត្តិការណ៍មួយចំនួននៅក្នុងឆ្នាំដំបូងរបស់ខ្លួន

- a. N.Mitchell វិនិយោគជាសាច់ប្រាក់ចំនួន \$70,000 និង Office Equipment \$10,000 ទៅក្នុងអាជីវកម្ម
- b. ទិញ Building តម្លៃ \$150,000 សម្រាប់ប្រើប្រាស់ជាការិយាល័យ។ ក្រុមហ៊ុនទូទាត់ជាសាច់ប្រាក់ចំនួន \$20,000 និងនៅសល់ \$130,000 ទៀតសុខចិត្តកាន់ Note Payable ដែលត្រូវសងរយៈពេល ១០ឆ្នាំក្រោយ
- c. ទិញ Office Equipment \$15,000 ជាសាច់ប្រាក់
- d. ទិញ Office Supplies \$1,200 and Office Equipment \$1,700 ដោយដំពាក់
- e. ទូទាត់ទៅឲ្យកាសែតក្នុងតំបន់ \$500 សម្រាប់ការបោះពុម្ពផ្សាយ ការបើកដំណើរការការិយាល័យ
- f. បំពេញគម្រោងហិរញ្ញវត្ថុទៅអតិថិជនមួយ និងបានផ្ញើវិក័យបត្រ \$2,800 ថ្លៃសេវាកម្មនោះ
- g. រៀបចំគម្រោងហិរញ្ញវត្ថុទៅអតិថិជនមួយផ្សេងទៀត និងប្រមូលសាច់ប្រាក់បានក្លាមចំនួន \$4,000
- h. Mitchell ដកសាច់ប្រាក់សម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួនចំនួន \$3,275
- i. ប្រមូលប្រាក់បាន \$1,800 ពីអតិថិជនដំពាក់ក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ f
- j. ទូទាត់សងប្រាក់ដែលដំពាក់គេនៅក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ d ចំនួន \$700
- k. ទូទាត់ប្រាក់ឈ្នួលទៅបុគ្គលិកចំនួន \$1,800

សំណួរ

១. បង្កើតតារាងដុចនៅក្នុងមេរៀន និងលេខគណនី Cash, Account Receivable, Office Equipment, Office Supplies, Building, Account Payable, Note Payable, N.Mitchell Capital, N.Mitchell Withdrawals, Revenue and Expense។

២. កំណត់ប្រាក់ចំណេញសុទ្ធរបស់ក្រុមហ៊ុន

ជំពូកទី២

ការវិនិច្ឆ័យ និងការកត់ត្រា ប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ច

២.១ ការវាស់វែង ការទទួលស្គាល់ ការកំណត់តម្លៃ និងការចាត់ថ្នាក់

ក. ការវាស់វែង (Measuring)

វាក្មេងអ្វីដែលគួរឱ្យលំបាកទេក្នុងការយល់ដឹងពីអ្វីដែលយើងត្រូវវាស់វែងនោះទេ។ ជាមូលដ្ឋាន ធាតុដែលយើងត្រូវវាស់វែងនោះ គឺគណនីតារាងតុល្យការ(Balance Sheet Account)ដែលរួមមាន Assets ,Liabilities& Equities (គណនីអចិន្ត្រៃយ៍Real or Permanent Account) គណនីចំណាយ និងគណនីចំណូល គណនីបណ្តោះអាសន្ន(Nominal or Temporary Account)។ ដោយហេតុថា គណនីចំណាយ និងគណនីចំណូលនេះត្រូវបានគេបិទនៅចុងការិយច្នៃ ចុងអំឡុងពេល) (គណនេយ្យ រួចផ្ទេរចូលទៅCapitalវាជាគណនីរង)Sub account)របស់គណនីទ្រព្យរបស់ម្ចាស់។

ខ. ការទទួលស្គាល់ (Recognition)

នៅពេលយើងធ្វើអាជីវកម្ម រមែងមានការទិញដូរនៅចំណុចនេះយើងលើកយកថាតើពេលណា ដែលយើងគួរកត់ត្រាអន្តរៈការទិញទំនិញ?

- នៅពេលដែលទិញទំនិញត្រូវបានបញ្ជាទិញពីនាក់ផ្គត់ផ្គង់
- នៅពេលទំនិញត្រូវបានផ្ញើមកក្រុមហ៊ុនយើង
- នៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនយើងទទួលបានទំនិញជាក់ស្តែង
- នៅពេលក្រុមហ៊ុនយើងទទួលបានវិក័យប័ត្រសម្រាប់ទំនិញ
- នៅពេលក្រុមហ៊ុនយើងបង់លុយវិក័យប័ត្រនោះ

ចម្លើយ គឺថានៅពេលដែលកម្មសិទ្ធិ(Ownership or Title)លើទំនិញត្រូវបានអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ប្រគល់មកឱ្យក្រុមហ៊ុនយើង និងមានឯកសារបញ្ជូនទំនិញ)Shipping document)ច្បាស់លាស់។

៣ក្នុងចំណោមចំណុចទាំងប្រាំខាងលើចំណុចទី,ទី៤និងទី៥ អាចត្រូវបានគេទទួលស្គាល់។

គ. ការកំណត់តម្លៃ (Valuation)

GAAPចែងថាជាទូទៅទឹកប្រាក់ដែលត្រឹមត្រូវគឺតម្លៃដើម(Original or Historical Cost)ដែល វាស្តែងឡើងនៅពេលប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មមួយត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ ដូច្នោះនៅពេលដែលយើង ពិនិត្យមើលលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុយើងនឹងមិនឃើញធាតុទាំងឡាយត្រូវគេកត់នៅតម្លៃបច្ចុប្បន្ន របស់វាទេ តែគេកត់នៅតម្លៃដើម។ ការអនុវត្តនេះសំដៅលើគោលការណ៍ថ្លៃដើម(Cost Principle)។

IAS អនុញ្ញាតឱ្យមានការទទួលស្គាល់នូវកម្មស្របច្បាប់លើ ដី និងអាគារនៅតម្លៃទីផ្សារសេរី (Open market Value)ដែលកំណត់ដោយរដ្ឋករអ្នកស្ទង់ដី(Surveyors)លើមូលដ្ឋាននៃការប្រើ ប្រាស់ដែលអនុវត្តនៅប្រទេសកម្ពុជា។ ការវាយតម្លៃខុស ឬតម្លៃប្រហែល ត្រូវវាយតម្លៃឡើងវិញលើ តម្លៃក្នុងបញ្ជី)Not book value)ហើយត្រូវការរបាយការណ៍ក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុក្នុងគណនីមួយ ដែលគេហៅថា គណនីបម្រុងនៃការវាយតម្លៃទ្រព្យសកម្មឡើងវិញ)Asset-valuation reserve

Account) ។ កិច្ចការនេះតែងតែត្រូវបានគេធ្វើឡើងរាល់បីឆ្នាំម្តងដើម្បីកែសម្រួល (Update) តម្លៃគណនី ដី និងអាគារ។

យ.ការចាត់ថ្នាក់ (Classification)

ចំណាត់ថ្នាក់របស់គណនីត្រូវបានបែងចែកជាបួនក្រុមធំៗគឺ៖

-គណនីទ្រព្យ (Assets Accounts) មាន៖Cash, Accounts Receivable, Note Receivable, Prepaid expense, Inventory, Land, Building and Equipment.....

-គណនីបំណុល (Liabilities Accounts) មាន៖Account payable, Notes payable, other short-term Liabilities and long-term Liabilities.....

-គណនីទ្រព្យម្ចាស់ (Equity Account) មាន៖ Capital, Withdrawal.....

-គណនីចំណូល និងចំណាយ (Revenue and Expense Accounts) សម្រាប់កត់ត្រាចំណូលនិងចំណាយទាំងឡាយណាដែលអង្គភាពអាជីវកម្មមួយបានធ្វើឡើង។

២.២ វិភាគ និងកត់ត្រាប្រតិបត្តិការណ៍ (Analysis and Recording Process)

ដំណើរការគណនេយ្យបានកំណត់អំពីប្រតិបត្តិការណ៍ជំនួញ។ ការវិភាគ ការកត់ត្រា សង្ខេប និងរាយការណ៍ព័ត៌មាន ស្តីអំពីស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់ក្រុមហ៊ុន សម្រាប់ប្រប្រាស់ក្នុងការសម្រេចចិត្តក្នុងសកម្មភាពជំនួញ គឺជាកម្មវត្ថុចម្រើនរបស់គណនេយ្យ។ ជំហាននៅក្នុងដំណើរការគណនេយ្យមានដូចជា៖ ការវិភាគប្រតិបត្តិការណ៍នីមួយៗចេញពីប្រភពឯកសារ ការកត់ត្រាប្រតិបត្តិការណ៍ចូលទៅក្នុងទិន្ននុប្បវត្ត ការផ្ទេរព័ត៌មានពីទិន្ននុប្បវត្តចូលទៅកាន់សៀវភៅធំ និងរៀបចំតារាងតុល្យភាពសាកល្បង

២.២.១ គណនី និងការវិភាគ (The Account and Its Analysis)

គណនី (Account) គឺជាការកត់ត្រាគណនេយ្យដែលបណ្តាលមកពីការកើនឡើង ឬថយចុះនៃទ្រព្យសកម្ម ទ្រព្យអកម្ម និងទ្រព្យម្ចាស់។ សៀវភៅធំទូទៅ (General Ledger) មានផ្ទុកគ្រប់ព័ត៌មានគណនីដែលបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងក្រុមហ៊ុន។ គណនីត្រូវបានបែងចែកជាបីប្រភេទទៅតាមធាតុសំខាន់ៗទាំងបីនៃសមីការគ្រឹះគណនេយ្យ។

-គណនីដែលត្រូវបានគេចាត់ចូលទៅក្នុងទ្រព្យសកម្ម (Assets) មានដូចខាងក្រោម៖

.គណនីសាច់ប្រាក់ (Cash) ៖ គឺបង្ហាញពីសមតុល្យសាច់ប្រាក់ដែលមានរបស់ក្រុមហ៊ុន។ Cash រួមមានដូចជា៖ Coin, Personnel Checks, Bank Checks, Money Order និង Demand Deposit ជាដើម។

.គណនីអតិថិជន ឬគណនីត្រូវទទួល (Accounts Receivable) ៖ គឺជាគណនីមួយដែលត្រូវបានរក្សាទុកដោយអ្នកលក់ ដើម្បីបញ្ជាក់អំពីការសន្យាសងត្រឡប់មកកាន់ក្រុមហ៊ុនវិញពីសំណាក់អតិថិជនដែលដំណាក់។ A/R កើតមានឡើងនៅពេលដែលប្រតិបត្តិការណ៍មានបង្ហាញពាក្យថា Sale on Credit, Credit Sale ឬ Sale on Account។

.គណនីប័ណ្ណត្រូវទទួល (Note Receivable) ៖ គឺជាគណនីមួយដែលបានបង្ហាញអំពីប័ណ្ណកិច្ចសន្យាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដែលអ្នកជំពាក់សន្យាថា និងទូទាត់សងនូវបរិមាណសាច់ប្រាក់ជាក់លាក់ណាមួយនាពេលអនាគត។ ជាទូទៅ ប័ណ្ណត្រូវទទួលប្រភេទនេះ គឺមានការជាប់ពាក់ព័ន្ធនិងការប្រាក់។

.បន្ទុកចំណាយបង់មុន (Prepaid Account ឬ Prepaid Expense) ៖ គឺជាទ្រព្យសកម្មមួយដែលបានបង្ហាញអំពីការបង់ប្រាក់ជាមុន សម្រាប់ការចំណាយនាពេលអនាគត។ ពេលដែលចំណាយបានកើតមានឡើងហើយនោះ Prepaid Account និងប្តូរទៅជា Expense Account វិញ។

.គណនីសម្ភារ (Supplies) ៖ គឺជារបោះតូចៗដែលគេប្រើប្រាស់នៅក្នុងក្រុមហ៊ុន។ ពេលដែលគេប្រើប្រាស់វាអស់ហើយ ពេលនោះថ្លៃដើមរបស់វា និងក្លាយទៅជាចំណាយ (Expense) វិញ។

.គណនីបរិក្ខារ (Equipment) ៖ គឺជារបោះរបរធំៗដែលគេប្រើប្រាស់នៅក្នុងក្រុមហ៊ុន។ នៅពេលEquipment ត្រូវបានប្រើប្រាស់ ពេលនោះទ្រព្យសកម្មប្រភេទនេះ និងចាប់ផ្តើមសឹក ចាស់ រិចរិល ស្ថិតនៅក្នុងករណីបែបនេះ ថ្លៃដើមរបស់វាមួយចំនួន និងក្លាយទៅជាចំណាយ ដែលចំណាយប្រភេទនេះត្រូវបានចាត់ទុកថាជាចំណាយរំលោះ (Depreciation Expense)។

-គណនីដែលត្រូវបានចាត់ទុកក្នុងទ្រព្យអកម្ម ឬបំណុល (Liabilities) មានដូចខាងក្រោម៖

.គណនីត្រូវសង (Account Payble) ៖ គឺជាកិច្ចសន្យាផ្ទាល់មាត់រយៈពេលខ្លីមួយថា នឹងទូទាត់សងប្រាក់ទៅឲ្យនាពេលឆាប់ៗខាងមុខនេះ។ វាកាត់ច្រើនកើតចេញពីការទិញទំនិញដោយជំពាក់។ បំណុលប្រភេទនេះ គ្មានជាប់ពាក់ព័ន្ធ និងការប្រាក់ទេ។

.គណនីប័ណ្ណត្រូវសង (Note Payble) ៖ គឺជាកិច្ចសន្យាសាជំពាក់ប្រាក់សាយលក្ខណ៍អក្សរមួយ ថា និងទូទាត់សងប្រាក់ត្រឡប់ទៅឲ្យវិញនាពេលខាងមុខ។ បំណុលប្រភេទនេះមានជាប់ពាក់ព័ន្ធ និងការប្រាក់។ វាមានរយៈពេលខ្លី និងរយៈពេលវែងតាមស្ថានភាពជាប់ស្តែង។ បំណុលប្រភេទនេះកាត់ច្រើនកើតចេញមកពី ការខ្ចីប្រាក់ និងការសុំបំណុលកាតព្វកិច្ចបំណុល ក្នុងគោលបំណងដើម្បីសុំពន្យាដល់ការទូទាត់សង។

.គណនីផលចំណូលកត់ត្រាមុន (Unearned Revenue) ៖ គឺជាប្រភេទបំណុលរយៈពេលខ្លីមួយដែលត្រូវទូទាត់សងនាពេលអនាគត ពេលដែលក្រុមហ៊ុនផ្តល់ទំនិញ ឬសេវាកម្មទៅឲ្យ។ បំណុលប្រភេទនេះ កើតមានឡើងនៅពេលដែលអតិថិជនធ្វើការបង់ប្រាក់ឲ្យមកក្រុមហ៊ុន មុនពេលដែលក្រុមហ៊ុនផ្តល់ទំនិញ ឬសេវាកម្មទៅឲ្យ។

.គណនីបំណុលបង្ក (Accrued Liabilities) ៖ គឺជាបំណុលដែលក្រុមហ៊ុនជំពាក់គេដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការណ៍ជំនួញ ហើយនៅមិនទាន់បានធ្វើការទូទាត់ប្រាក់ឲ្យទៅគេឡើយ។ បំណុលប្រភេទនេះរួមមាន៖ Wage Payble, Salary Payble, Tax Payble, និង Interest Payble ជាដើម។ នៅពេលដែលបរិមាណបំណុលទាំងអស់នេះមានទំហំតូច នោះគេអាចរាយការណ៍វានៅក្នុងគណនី Accrued Liabilities តែមួយប៉ុណ្ណោះ នៅក្នុងតារាងតុល្យការ Balance Sheet។

-គណនីដែលត្រូវបានគេចាត់ទុកចូលទៅក្នុងទ្រព្យម្ចាស់ (Owner's Equity) មានដូចខាងក្រោម៖

.គណនីមូលធនរបស់ម្ចាស់ (Owner's Capita) ៖ គឺជាប្រាក់ ឬវត្ថុបោះទាំងឡាយណាដែលម្ចាស់ក្រុមហ៊ុនបានដាក់វិនិយោគទៅក្នុងក្រុមហ៊ុននោះ។

.គណនីដកសាច់ប្រាក់ដោយម្ចាស់ (Owner Withdrawals) ៖ កើតមានឡើងនៅពេលដែលម្ចាស់ក្រុមហ៊ុន ដកប្រាក់ពីក្នុងក្រុមហ៊ុនសម្រាប់យកទៅប្រើប្រាស់ផ្ទាល់។ ករណីនេះវាធ្វើឲ្យ Assets និង Owner's Equity មានការធ្លាក់ចុះ ហើយវាក៏មិនត្រូវបានចាត់ទុកថាជាចំណាយ (Expense) របស់អាជីវកម្មដែរ។

.គណនីចំណូល (Revenue) ៖ ចំណូល គឺបានធ្វើឲ្យកើនឡើងនូវទ្រព្យម្ចាស់ (Owner's Equity) ប្រភពចំណូលសំខាន់មានដូចជា៖ Sale Revenue, Fees Earned និង Interest Earned ជាដើម។

.គណនីចំណាយ (Expense) ៖ ចំណាយធ្វើឲ្យទ្រព្យម្ចាស់ (Owner's Equity) ថយចុះ។ វាកើតមានឡើងនៅពេលដែលទ្រព្យសកម្ម (Assets) និងសេវាកម្ម (Service) ត្រូវបានប្រើប្រាស់អស់ ឬផុតកំណត់អាយុកាលប្រើប្រាស់។ ចំណាយសំខាន់ៗមានដូចជា៖ Salaty Expense, Supply Expense, Advertising Expense, Rent Expense, Utility Expense និង Insurance Expense ជាដើម។

២.៣ ការវិភាគ និងដំណើរការប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ច

២.៣.១ សៀវភៅធំ និងតារាងគណនី (Ledger Account and Chart of Account)

សៀវភៅធំ (Ledger Account) គឺជាការប្រផ្ញ់ព័ត៌មានរបស់គណនីមួយៗទាំងអស់។ ក្រុមហ៊ុនតូចៗមានសៀវភៅធំប្រមាណជាពី ២០ ទៅ ៣០ សៀវភៅ ចំណែកក្រុមហ៊ុនធំៗវិញមានសៀវភៅធំដល់ទៅរាប់ពាន់ឯណោះ។

ទម្រង់នៃការកត់ត្រាដែលប្រើដោយប្រព័ន្ធគណនេយ្យ គឺការកត់ត្រានូវកំណើន ឬការថយចុះនៃ ការធាតុតែមួយរបស់តារាងតុល្យការ ឈ្មោះថា គណនី ឬសៀវភៅគណនី (Ledger Account)។ ក្រុមទាំងមូលរបស់គណនី ហៅថាសៀវភៅធំ (Ledger Account)។

Chart of Account គឺជាតារាងឈ្មោះគណនីទាំងអស់ដែលក្រុមហ៊ុនមួយប្រើ ហើយនិងមានកំណត់លេខសំគាល់ ចំពោះគណនីនីមួយៗនោះទៀតផង។ ខាងក្រោមនេះ គឺជា Chart of Account ដែលក្រុមហ៊ុនជាច្រើនតែងតែលើកយកមកប្រើប្រាស់

101-199	Asset Accounts
201-299	Liability Accounts
301-399	Equity Accounts
401-499	Revenue Accounts

501-699 Expense Accounts

ក្រុមហ៊ុន Fast Forward មាន Chart of Account ដូចខាងក្រោម

Account Number	Account Title
101	Cash
106	Account Receivable
126	Supplies
128	Prepaid Insurance
167	Equipment
201	Accounts Payable
236	Unearned Consulting Revenue
301	Taylor, Capital
302	Taylor, Withdrawals
403	Consulting Revenue
406	Rental Revenue
622	Salaries Expense
637	Insurance Expense
640	Rent Expense
652	Supplies Expense
690	Utilities Expense

២.៣.២ ឥណពន្ធ និងឥណទាន (Debits and Credits)

ខាងក្រោមនេះ និងបង្ហាញសៀវភៅមានលក្ខណៈជា T-Account

Title of Account	
Left side debit (Dr)	Right side credit (Cr)

-Debit (Dr) ឥណពន្ធ សម្រាប់សំគាល់អង្គខាងឆ្វេង។

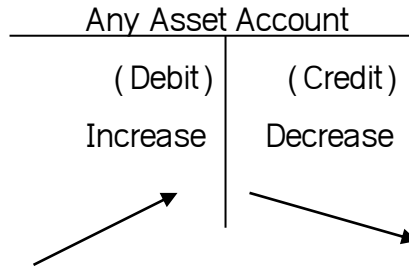
-Credit (Cr) ឥណទាន សម្រាប់សំគាល់អង្គខាងស្តាំ។

ក.បណ្តាគណនីសកម្មភាពមានសមតុល្យឥណយិក

គ្រប់គណនីសកម្មភាពទាំងអស់ត្រូវបានកត់បញ្ចូល (បន្ថែម) ខាង Debit (ឥណពន្ធ) និងត្រូវបានកត់ត្រាបញ្ចេញ (បន្ថយ) ខាង Credit (ឥណទាន)។

$\Sigma D > \Sigma C \rightarrow$ Debit balance

$\Sigma D = \Sigma C \rightarrow$ No balance

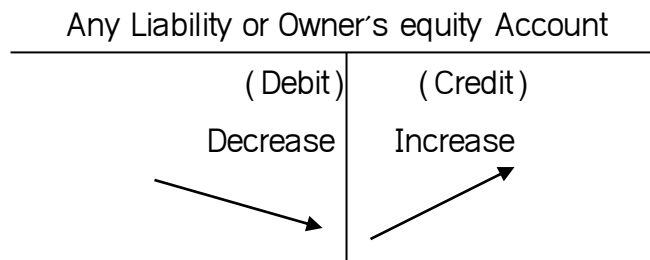
(Asset Accounts Normally has Debit balances)

ខ.បណ្តាគណនី Liabilities និង Owner's Equity មានសមតុល្យឥណទាន

គ្រប់គណនី Liabilities និង Owner's Equity ត្រូវបានកត់បង្កើតខាង Credit (ឥណទាន) និងត្រូវកាត់ត្រាបន្ថយខាង Debit (ឥណពន្ធ) ។

$\Sigma D < \Sigma C \rightarrow$ Credit balance

$\Sigma D = \Sigma C \rightarrow$ No balance

(Liability and Owner's equity Accounts Normally has Credit balances)

២.៣.៣ ប្រព័ន្ធគណនេយ្យទ្វេភាគ

ប្រព័ន្ធគណនេយ្យទ្វេភាគ គឺប្រតិបត្តិការណ៍នីមួយៗដែលត្រូវកត់ត្រា ត្រូវមានគណនីយ៉ាងហោចណាស់ក៏ពីរដែរ ហើយបរិមាណសាច់ប្រាក់សរុបខាងឥណពន្ធ ត្រូវតែស្មើនឹងបរិមាណសាច់ប្រាក់សរុបខាងឥណទាន។ ខាងក្រោមនេះ នឹងបង្ហាញអំពីបណ្តាគណនីមួយចំនួនដែលកើតឡើង (Increase)និងធ្លាក់ចុះ (Decrease) ។

Assets		=	Liabilities		+	Capital		-	Withdrawals		+	Revenue		-	Expnese	
Dr (+)	Cr (-)		Dr (-)	Cr (+)		Dr (-)	Cr (+)		Dr (+)	Cr (-)		Dr (-)	Cr (+)		Dr (+)	Cr (-)

គណនីសៀវភៅធំ Cash របស់ក្រុមហ៊ុន Fast Forward គឺ

Cash	
\$30,000	\$2,500
4,200	26,000
1,900	1,000
	700
	900
	200
<u>\$4,800</u>	

**២.៣.៤ កត់ត្រាប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ចទៅក្នុងទិន្ននុប្បវត្ត និងចុះចូលទៅកាន់សៀវភៅធំ
ក.កត់ត្រាប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ចទៅក្នុងទិន្ននុប្បវត្ត**

ការកត់ត្រាទិន្ននុប្បវត្តមានច្រើនប្រភេទ។ ប៉ុន្តែជាទូទៅក្រុមហ៊ុនតែងតែនិយមកត់ត្រាប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ចតាមទិន្ននុប្បវត្តទូទៅ (General Journal) ។ ការកត់ត្រាប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ចតាមទិន្ននុប្បវត្តទូទៅ ដែលមានលក្ខណៈពេញលេញមួយត្រូវមានចំណុចសំខាន់ៗ៤យ៉ាងគឺ៖ កាលបរិច្ឆេទប្រតិបត្តិការណ៍ ឈ្មោះគណនីដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធ បរិមាណសាច់ប្រាក់ខាងឥណពន្ធ និងឥណទាន ការរៀបរាប់ពន្យល់សង្ខេបអំពីប្រតិបត្តិការណ៍នោះ។ ខាងក្រោមនេះ និងបង្ហាញអំពីកំរិតកត់ត្រាទិន្ននុប្បវត្តទូទៅរបស់ក្រុមហ៊ុន Fast Forward សម្រាប់ប្រតិបត្តិការណ៍ពីរដំបូងគេបំផុត។

General Journal				Page:1
Date	Explannation	PR	Debit	Credit
2007,Dec. 1	Cash	101	\$30,000	
	Taylor, Capital	301		\$30,000
2	Supplies	126	2,500	
	Cash	101		2,500

ខ.ការចុះចូលទៅកាន់សៀវភៅធំ (Posating Entries)

សៀវភៅធំមានពីរទម្រង់ គឺ សៀវភៅធំមានទម្រង់ជា T-Account និង សៀវភៅធំមានទម្រង់ជា Balance Column Account ឬ General Ledger។ គោលបំណងនៃការរៀបចំសៀវភៅធំ គឺដើម្បីរកឲ្យឃើញនូវសមតុល្យសរុបរបស់គណនីនីមួយៗ នៅចុងកាលបរិច្ឆេទគណនេយ្យនោះ និងដើម្បី

មានភាពងាយស្រួលក្នុងការរៀបចំតារាងតុល្យភាពសាកល្បង (Trial Balance) ផងដែរ។ ខាងក្រោមនេះ និងបង្ហាញអំពីគំរូសៀវភៅធំ Balance Column Account របស់ក្រុមហ៊ុន Fast Forward ដូចតទៅ។

General Ledger					
Cash					No.101
Date	Explanation	PR	Debit	Credit	Balance
2007, Dec. 1	Investment by Owner	J1	\$30,000		\$30,000

General Ledger					
Taylor, Capital					No.301
Date	Explanation	PR	Debit	Credit	Balance
2007, Dec. 1	Investment by Owner	J1		\$30,000	\$30,000

២.៣.៥ ឧទាហរណ៍បញ្ជាក់

ឥឡូវនេះ យើងនឹងលើកយកករណីរបស់ក្រុមហ៊ុន Fast Forward នៅក្នុងមេរៀនទី១ មកបកស្រាយបង្ហាញ ដោយមានបន្ថែម ៥ ប្រតិបត្តិការណ៍លើប្រតិបត្តិការណ៍ចាស់ដែលមានស្រាប់នោះទៀត។

- i. ក្រុមហ៊ុនបានទទួលប្រាក់ \$ 3,000 ពីអតិថិជនមុន ផ្តល់សេវាកម្មព្រឹក្សាយោបល់ទៅឲ្យ
- m. ក្រុមហ៊ុនបានបង់ប្រាក់មុនថ្លៃធានារ៉ាប់រង \$2,400 សម្រាប់គោលនយោបាយធានារ៉ាប់រងរយៈពេល ២ឆ្នាំ ដោយគិតចាប់តាំងពីថ្ងៃទីDec.1 នេះតទៅ។
- o. ក្រុមហ៊ុនបានទិញ Supplies \$120 បន្ថែមទៀតជាសាច់ប្រាក់
- p. ក្រុមហ៊ុនបានទូទាត់ប្រាក់ខែឲ្យទៅបុគ្គលិកចំនួន \$700

ការត្រាប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ចទៅក្នុងទិន្ននិប្បវត្តទូទៅ (General Journal) របស់ក្រុមហ៊ុន Fast Forward សម្រាប់ខែ December មានដូចតទៅនេះ។

General Journal				
Page:1				
Date	Explannation	PR	Debit	Credit
A	Cash	101	\$30,000	
	Taylor, Capital	301		\$30,000
	Investment by Owner			
B	Supplies	126	2,500	

	Cash	101		2,500
	Purchase supplies for cash			
C	Equipment	167	26,000	
	Cash	101		26,000
	Purchase supplies for cash			
d	Supplies	126	7,100	
	Account Payable	201		7,100
	Purchase supplies on credit			
E	Cash	101	4,200	
	Consulting Revenue	403		4,200
	Provide Service for cash			
F	Rent Expense	640	1,000	
	Cash	101		1,000
	Payment of expense in cash			
G	Salaries Expense	622	700	
	Cash	101		700
	Payment of expense in cash			
H	Account Receivable	106	1,900	
	Consulting Revenue	403		1,600
	Rental Revenue	406		300
	Provide Consulting and Rental Services on Credit			
I	Cash	101	1,900	
	Account Receivable	106		1,900
	Receipt of cash on Account			
j	Account Payable	201	900	
	Cash	101		900
	Partial Payment of Account Payable			
k	Taylor, Withdrawals	302	200	
	Cash	101		200
	Withdrawal of cash by owner			

l	Cash	101	3,000	
	Unearned Consulting Revenue	236		3,000
Receipt of cash for future services				
m	Prepaid Insurance	128	2,400	
	Cash	101		2,400
Pay cash for future insurance coverage				
n	Supplies	126	120	
	Cash	101		120
Purchase supplies for cash				
o	Utilities Expense	690	230	
	Cash	101		230
Payment of expense in cash				
p	Salaries Expense	622	700	
	Cash	101		700
Payment of Expense in cash				

ខាងក្រោមនេះ គឺជាការផ្ទេរព័ត៌មានពីទិន្នន័យប្រវត្តិទូទៅទៅចូលទៅកាន់សៀវភៅធំ T-Account(Posting) ។

Cash		Taylor, Capital		Supplies		Equipment	
a \$ 30,000	b \$ 2,500		a \$ 30,000	b \$ 2,500		c \$ 26,000	
e 4,200	c 26,000		<u>\$ 30,000</u>	d 7,100		<u>\$ 26,000</u>	
i 1,900	f 1,000			n 120			
l 3,000	g 700			<u>\$ 9,720</u>			
	j 900						
	k 200						
	m 2,400						
	n 120						
	o 230						
	p 700						
<u>\$ 4,350</u>		Account Payable		Consulting Revenue		Rental Expense	
		j \$ 900	d \$ 7,100		e \$ 4,200	f \$ 1,000	
			<u>\$ 6,200</u>		h 1,600	<u>\$ 1,000</u>	
					<u>\$ 5,800</u>		

Salaries Expense		Account Receivable		Rental Revenue		Taylor, Withdrawals	
g \$ 700		h \$ 1,900	i \$ 1,900		h \$ 300	k \$ 200	
p 700					<u>\$ 300</u>		
<u>\$ 1,400</u>		<u>\$ 0</u>				<u>\$ 200</u>	

Unearned Consulting Revenue		Prepaid Insurance		Utilities Expense	
	l \$ 3,000	m \$ 2,400		o \$ 230	
	<u>\$ 3,000</u>	<u>\$ 2,400</u>		<u>\$ 230</u>	

ចំណែកខាងក្រោមនេះ គឺជាគំរូនៃការផ្ទេរព័ត៌មានពីទិន្នន័យប្រចាំថ្ងៃទៅចូលទៅកាន់សៀវភៅធំ General Ledger (Posting) ។

General Ledger					
Cash					No.101
Date	Explanation	PR	Debit	Credit	Balance
A	Investment by Owner	J1	\$30,000		\$30,000
B	Purchase Supplies for cash	J1		\$2,5000	27,5000
C	Purchase equipment for cash	J1		26,000	1,5000
E	Provide Service for Cash	J1	4,200		5,7000
F	Payment of Expense in Cash	J1		1,000	4,700
G	Payment of Expense in Cash	J1		700	4,000
I	Receipt of Cash on Account	J1	1,900		5,900
J	Partial Payment of A/P	J1		900	5,000
K	Withdrawal of Cash by owner	J1		200	4,800
L	Receipt of Cash for Future Service	J1	3,000		7,800
M	Pay Cash for Future Service	J1		2,400	5,400
N	Purchase Supplies for Cash	J1		1,200	5,280
O	Payment of Expense in Cash	J1		230	5,050
p	Payment of Expense in Cash	J1		700	\$4,350

General Ledger					
Taylor,Capital					No.301
Date	Explanation	PR	Debit	Credit	Balance
A	Investment by Owner	J1		\$30,000	\$30,000

General Ledger					
Supplies					No.126
Date	Explanation	PR	Debit	Credit	Balance
B	Purchase Supplies for cash	J1		\$2,500	\$2,500
D	Purchase Supplies on Credit	J1		7,100	9,600
N	Purchase Supplies for cash	J1		12	\$9,720

General Ledger					
Equipment					No.167
Date	Explanation	PR	Debit	Credit	Balance
C	Purchase Equipment for cash	J1	\$26,000		\$26,000

General Ledger					
Account Payable					No.201
Date	Explanation	PR	Debit	Credit	Balance
D	Purchase Supplies on Credit	J1		\$7,100	\$7,100
J	Partia Payment of A/P	J1	\$900		\$6,200

General Ledger					
Consulting Revenue					No.403
Date	Explanation	PR	Debit	Credit	Balance
E	Provide Service for Cash	J1		\$4,200	\$4,200
H	Provide Service on Credit	J1		1,600	\$5,800

General Ledger					
Rental Expense					No.640
Date	Explanation	PR	Debit	Credit	Balance
F	Paymnet of Expense ing cash	J1	\$1,000		\$1,000

General Ledger					
Salaries Expense					No.622
Date	Explanation	PR	Debit	Credit	Balance
G	Payment of expense in Cash	J1	\$700		\$700
P	Payment of expense in Cash	J1	700		\$1400

General Ledger					
Account Receivable					No.106
Date	Explanation	PR	Debit	Credit	Balance
H	Provide Consu & Rent ser. On Credit	J1	\$1,900		\$1,900
I	Receipt of Cash on Account	J1		1,900	\$0

General Ledger					
Rental Revenue					No.406
Date	Explanation	PR	Debit	Credit	Balance
H	Rental Service on Credit	J1		\$300	\$300

General Ledger					
Taylor, Withdrawal					No.302
Date	Explanation	PR	Debit	Credit	Balance
K	Withdrawal of Casg by owner	J1	\$200		\$200

General Ledger					
Unearned Couslting Revenue					No.236
Date	Explanation	PR	Debit	Credit	Balance
I	Receipt of Cash for Future Service	J1		\$3,000	\$3,000

General Ledger					
Prepaid Insurance					No.128
Date	Explanation	PR	Debit	Credit	Balance
M	Pay Cash for Future Insurance Cov.	J1	\$2,400		\$2,400

General Ledger					
Utilities Expense					No.690
Date	Explanation	PR	Debit	Credit	Balance
O	Payment of Expense in Cash	J1	\$230		\$230

២.៤ តារាងតុល្យភាពសាកល្បង

Trial Balance គឺជាតារាងគណនីមួយដែលបានបង្ហាញអំពីបរិមាណសមតុល្យគណនីនីមួយៗនោះ។ គណនីនីមួយៗត្រូវតែរៀបចំឲ្យទៅតាមលំដាប់លំដោយត្រឹមត្រូវមួយ ដោយរៀបចំទៅតាមធាតុនៃសមីការគ្រឹះគណនេយ្យ Assets, Liabilities, Owner's Equity, Withdrawals, Revenue និង Expense។ គោលបំណងនៃការរៀបចំតារាងតុល្យភាពសាកល្បងនេះ គឺដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់បរិមាណសមតុល្យសរុបខាងឥណទាន ស្មើនឹងបរិមាណសមតុល្យសរុបខាងឥណទានដែរ ឬអត់? បើបរិមាណសមតុល្យសរុបទាំងពីរនេះមិនស្មើគ្នាទេ នោះការរៀបចំតារាងតុល្យភាពសាកល្បងរបស់យើងពិតជាខុសហើយ យើងត្រូវពិនិត្យវាសាឡើងវិញ តែបើនៅរកមិនឃើញកំហុសឆ្គងទៀត គឺយើងត្រូវត្រួតពិនិត្យមើលទៅលើការរៀបចំសៀវភៅធំ និងការកត់ត្រាទិន្នន័យវត្តជាហូរហែរទៀត ដើម្បីរកឲ្យឃើញនូវកំហុសឆ្គងទាំងអស់នោះ ហើយធ្វើការកែតម្រូវវា។ គោលបំណងទីពីរ គឺធ្វើឡើងដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការកែតម្រូវដែលជាជំហានទី៥ នៃខួបគណនេយ្យ។

FASTORWARD

Trial Balance

For the Month Ended December 31,2007

Accounts Title	Debit	Credit
Cash	\$4,350	
Supplies	9,720	
Prepaid Insurance	2,400	
Equipment	26,000	
Account Payable		\$6,200
Unearned Consulting Revenue		3,000
Taylor, Capital		30,000
Taylor, Withdrawals	200	
Consulting Revenue		5,800
Rental Revenue		300
Salaries Expense	1,400	

Rent Expense	1,000	
Utilities Expense	230	
Totals	\$45,300	\$45,300

២.៥ អនុបាតបំណុល

អនុបាតបំណុល ធ្វើការវាស់វែងអំពីហានិភ័យរបស់ក្រុមហ៊ុន។ វាគឺជាការប្រៀបធៀបគ្នារវាងបំណុលសរុបរបស់ក្រុមហ៊ុនជាមួយ និងទ្រព្យសកម្មសរុបរបស់ក្រុមហ៊ុន។ បើលទ្ធផលនៃអនុបាតបំណុលកាន់តែធំ នោះគេអាចសន្និដ្ឋានបានថា ក្រុមហ៊ុននោះមានការប្រើប្រាស់បំណុលច្រើននៅក្នុងអង្គភាពរបស់ខ្លួន ហើយក្រុមហ៊ុននោះក៏ប្រឈមមុខ និងហានិភ័យខ្លាំងផងដែរ។ រូបមន្តដើម្បីគណនារកអនុបាតបំណុលគឺ

$$\text{Debit Ratio} = \text{Total Liabilities} / \text{Total Assets}$$

លំហាត់

លំហាត់ទី១. Kedis Lanelle បានបើកអាជីវកម្មពិភាក្សាកុំព្យូទ័រមួយហៅថា ការប្រើក្បាលយោបល់ Viva ហើយបានបំពេញបញ្ចប់ប្រតិបត្តិការណ៍មួយចំនួននៅក្នុងខែដំបូងរបស់ខ្លួនដូចខាងក្រោម៖

- April 1 Lanelle បានវិនិយោគជាសាច់ប្រាក់ចំនួន \$80,000 ជាមួយនិង Office Equipment \$26,000 នៅក្នុងអាជីវកម្មរបស់ខ្លួន
- 2 បានបង់ប្រាក់មុនចំនួន \$9,000 សម្រាប់ការជួលការិយាល័យសម្រាប់រយៈពេល ១២ខែ
- 3 ទិញ Office Equipment \$8,000 និង Office Supplies \$3,600 ដោយជំពាក់។ សន្យាថានិងសងនៅ ១០ថ្ងៃក្រោយ
- 6 បំពេញសេវាកម្មមួយទៅអតិថិជន ហើយទទួលបានជាសាច់ប្រាក់ចំនួន \$4,000
- 9 បំពេញសេវាកម្មមួយទៅអតិថិជនមួយផ្សេងទៀតក្នុងតម្លៃ \$6,000។ ប្រាក់នេះនិងត្រូវបានអតិថិជនទូទាត់នៅ៣០ថ្ងៃក្រោយ
- 13 ទូទាត់សងប្រាក់ \$11,600 សម្រាប់ការទិញជឿកាលពីថ្ងៃទី April 3
- 19 បង់ប្រាក់មុន \$2,400 សម្រាប់គោលនយោបាយធានារ៉ាប់រងរយៈពេល ១២ខែ
- 22 ទទួលបានប្រាក់ចំនួន \$4,400 ដែលជាផ្នែកមួយនៃការទូទាត់សងរបស់អតិថិជនក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ថ្ងៃទីApril 9
- 25 បំពេញសេវាកម្មមួយទៅអតិថិជនមួយផ្សេងទៀតក្នុងតម្លៃ \$2,890។ មិនទាន់ទទួលបានប្រាក់ទេ
- 28 Lanelle បានដកប្រាក់ចំនួន \$5,500 សម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួន
- 29 ទិញ Office Supplies \$600 បន្ថែមទៀតដោយជំពាក់
- 30 ទូទាត់ទៅលើវិក័យបត្រទឹកភ្លើងក្នុងខែ April \$435

សំណួរ
១. រៀបចំចុះក្នុងទិន្ននុប្បវត្តទូទៅ (General Journal) ដើម្បីកត់ត្រាប្រតិបត្តិការណ៍ទាំងអស់នេះ?

២. រៀបចំចុះក្នុងសៀវភៅធំ តាមគំរូ Balance Column Account? Cash 101, A/R 106, Prepaid Insurance 128, Prepaid Rent 131, O/E 163, A/P 210, Lanelle Capital 301, Lanelle Withdrawal 302, Services Revenue 403 and Utilities Expense 690

៣. រៀបចមតារាងតុល្យភាពសាកល្បង (Trial Balance) សម្រាប់ខែ April

លំហាត់ទី២. ខាងក្រោមនេះ គឺជាសមតុល្យសៀវភៅជំរេបស់ក្រុមហ៊ុន Min Engineering សម្រាប់ខែ May

Cash	\$37,641
Office Supplies	890
Prepaid Insurance	4,600
Office Equipment	12,900
Account Payable	12,900
Min Capital	18,000
Min Withdrawal	3,329
Fees Earned	36,000
Ren Expense	7,540

សំណួរ

១.រៀបចំតារាងតុល្យភាពសាកល្បង (Trial Balance)

ហាត់ទី៣. ព័ត៌មានក្នុងខែ Sept. របស់ក្រុមហ៊ុន Hannah Venedict មានដូចខាងក្រោម៖

- a. Venedict វិនិយោគជាសាច់ប្រាក់ចំនួន \$60,000 និង Office Equipment \$25,000 ទៅក្នុងអាជីវកម្មរបស់ខ្លួន
- b. ទិញ Land \$40,000 និង Building \$16,000 ។ ការទិញនេះទូទាត់ប្រាក់តែ \$30,000 ទេ នៅសល់ប៉ុន្មានទៀតបង្កើតជា Long-Term Note Payable
- c. ទិញ Office Supplies \$2,000 ជំពាក់
- d. Venedict វិនិយោគឡានផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គាត់ដែលមានតម្លៃ \$16,500 ទៅក្នុងអាជីវកម្មនោះ
- e. ទិញ Office Equipment \$6,500 បន្ថែមទៀតដោយជំពាក់
- f. ទូទាត់ប្រាក់ខែ \$1,800 ឲ្យទៅបុគ្គលិក
- g. ផ្តល់សេវាកម្មឲ្យអតិថិជនទទួលបានប្រាក់ចំនួន\$800
- h. ទូទាត់ថ្លៃទឹកភ្លើងក្នុងខែអស់ចំនួន \$635
- i. ទូទាត់ប្រាក់ \$2,000 ដើម្បីដោះស្រាយបំណុលក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ e
- j. ទិញ Office Equipment \$20,300 ជាសាច់ប្រាក់
- k. បំពេញសេវាកម្មមួយឲ្យទោអតិថិជនក្នុងតម្លៃ \$6,250 ប្រាក់នេះនឹងត្រូវបានទូទាត់នៅ៣០ ថ្ងៃក្រោយ

- l. ទូទាត់ប្រាក់ខែចំនួន \$1,800 ឲ្យទៅបុគ្គលិក
- m. ទទួលប្រាក់\$4,000 ពីអតិថិជនជំពាក់ក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ k
- n. Venedict ដកប្រាក់ចំនួន \$2,800 សម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួនសំណួរ

១.រៀបចំទិន្នន័យប្រតិបត្តិទូទៅ (General Journal)

២.រៀបចំសៀវភៅធំ (Cash 101, A/R 106,O/S 108, O/E 163, Truck 164, Building 170, Land 172, A/P 210, N/P 250, Venedict Capital 301, Venedict Withdrawal 302, Fees Earned 402,Salaries Expense 601 and Utilities Expense 602)

៣.រៀបចំតារាងតុល្យភាពសាកល្បង (Trial Balance) សម្រាប់ខែSeptember

លំហាត់ទី៤. ចូរធ្វើការត្រួតពិនិត្យប្រតិបត្តិការណ៍ខាងក្រោមនេះ ហើយកំណត់ប្រតិបត្តិការណ៍ណាខ្លះដែលជាចំណូល (Revenue) ? រៀបចំកត់ត្រាប្រតិបត្តិការណ៍ចំណូលទាំងអស់នោះ ហើយធ្វើការពន្យល់ ហេតុអ្វីបានជាប្រតិបត្តិការណ៍មួយចំនួនទៀតមិនត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាចំណូល ?

- a. Brina Valdez វិនិយោគសាច់ប្រាក់ចំនួន \$39,350 ទៅក្នុងអាជីវកម្មរបស់ខ្លួន
- b. ផ្តល់សេវាកម្ម \$2,300 ទៅឲ្យអតិថិជន។ ក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍នេះនៅមិនទាន់ទទួលបានប្រាក់នោះទេ
- c. ផ្តល់សេវាកម្មឲ្យទៅអតិថិជនមួយទៀត \$875 ដោយទទួលបានប្រាក់ភ្លាម
- d. ទទួលបានប្រាក់ \$10,200 ពីអតិថិជន សម្រាប់សេវាកម្មដែលនិងផ្តល់ឲ្យនៅឆ្នាំក្រោយ
- e. ទទួលបានប្រាក់ \$3,500 ពីអតិថិជនដែលបានជំពាក់កាលពីគ្រាមុន
- f. ខ្ចីប្រាក់ពីធានាគា \$120,000 ដោយប្រើ Note Payable

លំហាត់ទី៥. Aracel Engineering Company មានប្រតិបត្តិការណ៍មួយចំនួនដែលបានកើតមានឡើងនៅក្នុងខែ Jun ដូចតទៅ

- a. Aracel វិនិយោគសាច់ប្រាក់ \$100,000 Office Equipment \$5,000 និង Drafting Equipment \$60,000 ទៅក្នុងអាជីវកម្មរបស់ខ្លួន
- b. ទិញដី Land \$49,000 បង់ប្រាក់ឲ្យភ្លាម \$6,300 សល់ប៉ុន្មានបង្កើត Long-Term Note Payable
- c. ទិញ Building \$55,000 ជាសាច់ប្រាក់
- d. បង់ប្រាក់មុន \$3,000 សម្រាប់ជាគោលនយោបាយធានារ៉ាប់រងរយៈពេល ១៨ខែ
- e. បំពេញសេវាកម្មឲ្យទៅអតិថិជនហើយទទួលបានប្រាក់ភ្លាម \$6,200
- f. ទិញ Drafting Equipment \$20,000 បន្ថែមទៀត ដោយបង់ប្រាក់ឲ្យគេចំនួន \$9,500 នៅសល់ \$10,500 ទៀតបង្កើត បង្កើត Long-Term Note Payable

- g. បំពេញសេវាកម្មមួយឲ្យទៅអតិថិជនក្នុងតម្លៃ \$14,000 ។ សាច់ប្រាក់នេះនិងទទួលនៅ ៣០ថ្ងៃក្រោយ
 - h. ទិញ Office Equipment \$1,150 បន្ថែមទៀតដោយជំពាក់
 - i. បំពេញសេវាកម្មមួយឲ្យទៅអតិថិជនក្នុងតម្លៃ \$22,000 ។ ដោយអតិថិជនរូបនោះសុំជឿ មួយរយៈសិន
 - j. ទទួលបានវិក័យបត្រ (Billing) ថ្លៃជួល Equipment \$1,333 ពីអ្នកផ្គត់ផ្គង់។ ប្រាក់នេះ និងទូទាត់ឲ្យនៅពេលក្រោយ
 - k. ប្រមូលបានប្រាក់ពីអតិថិជនជំពាក់ក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ g \$7,000
 - l. ទូទាត់ប្រាក់ឈ្នួល (Wage) \$1,200 ឲ្យទៅបុគ្គលិក
 - m. ទូទាត់ប្រាក់ \$1,150 ដើម្បីសងបំណុលដែលបានជំពាក់ក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ h
 - n. ទូទាត់ប្រាក់ \$925 សម្រាប់ជួសជុក (Repairs) Drafting Equipment
 - o. Aracel ដកប្រាក់ \$9,480 សម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួន
 - p. ទូទាត់ប្រាក់ឈ្នួល (Wage) \$1,200 ឲ្យទៅបុគ្គលិក
 - q. ទូទាត់ប្រាក់ \$2,500 សម្រាប់ការផ្សព្វផ្សាយពាណិជ្ជកម្មក្នុងខែJun សំណួរ
- ១.រៀបចំទិន្ននិប្បវត្តទូទៅ (General Journal)
- ២.រៀបចំសៀវភៅធំ (Cash 101, A/R 106, Prepaid Insurance 108, O/E 163, Drafting Equipment 164, Building 170, Land 172, A/P 210, N/P 250, Aracel Capital 301, Aracel Withdrawal 302, Fees Earned 402, Wages Expense 601, Equipment Rental Expense 602, Advertising Expense 603 and Repairs Expense 604)
- ៣.រៀបចំតារាងតុល្យភាពសាកល្បង

លំហាត់ទី៦. Hussein Management Services មានប្រតិបត្តិការណ៍មួយចំនួនដែលបានកើតមាន ឡើងនៅក្នុងខែ Sept.ដូចខាងក្រោម៖

- September 1 Hussein បាននិយោគជាសាច់ប្រាក់ \$38,000 ជាមួយនិង Office Equipment \$15,000 ទៅក្នុងជំនួញរបស់ខ្លួន
- 2 បានបង់ប្រាក់មុនថ្លៃជួលការិយាល័យសម្រាប់រយៈពេល ១២ខែអស់ \$9,000
- 4 ទិញ Office Equipment \$8,000 ជាមួយនិង Office Supplies \$2,400 ជំពាក់។ សន្យាថានិងសងនៅ១០ថ្ងៃក្រោយ
- 8 បំពេញសេវាកម្មឲ្យទៅអតិថិជនហើយប្រមូលបានប្រាក់ភ្លាម \$3,280

- 12 បំពេញសេវាកម្មឲ្យទៅតិចីជនក្នុងតម្លៃ \$15,400 ។ ប្រាក់នេះនិង ត្រូវទទួលនៅ ៣០ថ្ងៃក្រោយ
- 13 ទូទាត់សងប្រាក់ក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ Sept. 4 \$10,400
- 19 បង់ប្រាក់មុនថ្លៃធានារ៉ាប់រងសម្រាប់រយៈពេល ១៨ខែអស់ \$1,900
- 22 ប្រមូលបានប្រាក់ \$7,700 ពីប្រតិបត្តិការណ៍ Sept.12
- 24 បំពេញសេវាកម្មឲ្យទៅអតិថិជនផ្សេងទៀតក្នុងតម្លៃ \$2,100 ។ អតិថិជនរូបនោះសុំជឿសិន
- 28 Hussein បានដកប្រាក់ \$5,300 សម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួន
- 29 ទិញ Office Supplies \$550 ដោយជំពាក់
- 30 បង់ប្រាក់ \$860 សម្រាប់ការប្រើប្រាស់ទឹកភ្លើងក្នុងខែ Sept នេះ

សំណួរ

- ១.រៀបចំទិន្នន័យប្រតិបត្តិទូទៅ (General Journal)
- ២.រៀបចំសៀវភៅធំ (Cash 101, A/R 106, O/S 124, Prepaid Insurance 128, Prepaid Rent 131, O/E 163, A/P 210, Hussein Capital 301, Hussein Withdrawal 302, Fees Earned 401 and Utilities Expense 690)
- ៣.រៀបចំតារាងតុល្យភាពសាកល្បង

លំហាត់ទី៧. នៅថ្ងៃទី Oct.1 2007 Lopez បានបើកក្រុមហ៊ុនសេវាកម្មកុំព្យូទ័រមួយឈ្មោះ Success Systems ដែលមានគោលដៅក្នុងការផ្តល់យោបល់ និងដំឡើងប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រ។ Chart of Account របស់ក្រុមហ៊ុនមានដូចខាងក្រោមនេះ

Account Title	No
Cash	101
A/R	106
Computer Supplies	126
Prepaid Insurance	128
Prepaid Rent	131
Office Equipment	163
Computer Equipment	167
A/P	210
Lopez Capital	301
Lopez Withdrawal	302
Service Revenue	403

Wage Expense	623
Advertising Expense	655
Mileage Expense	676
Miscellaneous Expense	677
Repair Expense	684

សំណួរ

១.រៀបចំទិន្ននិប្បវត្តទូទៅ (General Journal) ដើម្បីកត់ត្រាប្រតិបត្តិការណ៍ទាំងអស់ដូចខាងក្រោម

Oct. 1 Lopez វិនិយោគសាច់ប្រាក់ \$75,000 Computer Equipment \$25,000 Office Equipment \$10,000 ទៅក្នុងអាជីវកម្មរបស់ខ្លួន

2 បង់ប្រាក់មុន \$3,500 សម្រាប់ការជួលរយៈពេល៤ខែ

3 ទិញ Computer Supplies \$1,600 ដោយជំពាក់ពី Corvina

5 បង់ប្រាក់មុន \$2,400 សម្រាប់គោលនយោបាយធានារ៉ាប់រងរយៈពេលមួយឆ្នាំ

6 ចេញវិក័យបត្រ (Billed) \$6,200 ទៅកាន់ Easy Leasing សម្រាប់ការផ្តល់សេវាកម្មដំឡើង New Web Server

8 ទូទាត់សងប្រាក់ \$1,600 ទៅកាន់ Corvina ក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ Oct.3

9 ជួលលោក Michelle Jones ដែលជាជំនួយការ Part-Time និងមានអត្រាថ្លៃឈ្នួល \$150 ក្នុងមួយថ្ងៃ សម្រាប់ទុកប្រើបើសិនជាត្រូវការគាត់ចាំបាច់សម្រាប់រយៈពេលណាមួយ

12 ចេញវិក័យបត្រ (Billed) \$1,950 ទៅកាន់ Easy Leasing សម្រាប់ការផ្តល់សេវាកម្មថ្មី

15 ប្រមូលបានប្រាក់ \$6,200 ពី Easy Leasing ដែលជំពាក់

17 ចំណាយប្រាក់ \$900 សម្រាប់ជួសជុល Computer Equipment ដែលខូចដោយសារផ្លាស់ប្តូរទីកន្លែង

20 ចំណាយប្រាក់ \$1,790 សម្រាប់ផ្សាយពាណិជ្ជកម្មក្នុងកាសែត

22 ទទួលបានប្រាក់\$1,950 ពី Easy Leasing ដែលជំពាក់

28 ចេញវិក័យបត្រ (billed) \$7,300 ទៅកាន់ Clark Company សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់សេវាកម្មទៅឲ្យ

31 ចំណាយប្រាក់ \$1,050 ទៅកាន់លោក Michelle Jones សម្រាប់ការងារ ៧ថ្ងៃ

31 Lopez បានដកប្រាក់ \$4,000 សម្រាប់ការប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួន

Nov. 1 ចំណាយទៅលើការបើកបរ(រយៈចំងាយ Mileage) ឡានក្នុងអាជីវកម្ម 1,200 Mile ក្នុងមួយ Mile ចំណាយអស់ \$0.32

- 2 ទទួលបានប្រាក់ \$3,600 ពី Edge Corporation សម្រាប់សេវាកម្មកុំព្យូទ័រដែលបានផ្តល់ឲ្យ
 - 5 ទិញ Computer Supplies \$1,750 ជាសាច់ប្រាក់ពី Corvina
 - 8 ចេញវិក័យបត្រ (Billed) \$6,500 ទៅកាន់ Gomez Co. សម្រាប់ការផ្តល់សេវាកម្មទៅឲ្យ
 - 13 ទទួលបានលិខិតស្នើសុំទិញសេវាកម្មគម្រោងថ្មី \$7,000 ពី Alex
 - 18 ប្រមូលបានសាច់ប្រាក់ \$5,000 ពី Clark Company ដែលបានជំពាក់កាលពីថ្ងៃទី Oct. 28
 - 22 បរិច្ចាគប្រាក់ \$300 ទៅឲ្យអង្គការមនុស្សធម៌ United Way
 - 24 បានបំពេញបញ្ចប់ការងារសម្រាប់ Alex ហើយនិងផ្ញើវិក័យបត្រ \$7,000 ទៅឲ្យ
 - 25 ផ្ញើវិក័យបត្រមួយផ្សេងទៀតទៅឲ្យ Clark Company សម្រាប់បរិមាណសាច់ប្រាក់ដែលនៅសល់ និងបានផុតកំណត់ក្នុងការទូទាត់សង \$2,300
 - 28 ចំណាយទៅលើការបើកបរ (រយៈចម្ងាយ Mileage) ឡានក្នុងអាជីវកម្ម 1,500 Mile ក្នុងមួយ Mile ចំណាយអស់ \$0.32
 - 30 ចំណាយប្រាក់ \$2,100 សម្រាប់ការងារ ១៤ថ្ងៃរបស់លោក Michelle Jone
 - 30 Lopez បានដកប្រាក់ \$2,500 សម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួន
- ២.រៀបចំសៀវភៅធំ (Cash = \$68,996 T.B= \$142,550)
- ៣.រៀបចំតារាងតុល្យភាពសាកល្បង (Trial Balance)

លំហាត់ទី៨. គណនា Debit និង Ratio Return on Assets របស់ក្រុមហ៊ុនទាំង ៦ដូចខាងក្រោមនេះ (\$ Thousands)

Companies	Assets	Liabilities	Average Assets	Net Income
1	\$90,500	\$12,000	\$100,000	\$20,000
2	64,000	47,000	40,000	3,800
3	32,500	26,500	50,000	660
4	147,000	56,000	200,000	21,000
5	92,000	31,000	40,000	7,500
6	104,500	51,500	70,000	12,000

សំណួរ

១.ក្នុងចំណោមក្រុមហ៊ុនទាំង ៦នោះ តើក្រុមហ៊ុនណាមួយដែលទទួលបានហិរញ្ញបុប្ផទានពីម្ចាស់បំណុល (Creditor) ច្រើនជាងគេ ?

២.ក្នុងចំណោមក្រុមហ៊ុនទាំង ៦នោះ តើក្រុមហ៊ុនណាមួយដែលទទួលបានហិរញ្ញបុប្ផទានពីម្ចាស់ទ្រព្យ(Owner)ច្រើនជាងគេ ?

៣.តើក្រុមហ៊ុនចំនួន ២ ណាដែលទទួលបាននូវហានិភ័យខ្លាំងជាងគេ ?

៤.តើក្រុមហ៊ុនចំនួន ២ ណាដែលទទួលបាននូវ Return on Assets ច្រើនជាងគេ ?

៥.តើក្រុមហ៊ុនមួយណាដែលអ្នកវិនិយោគទំនងជាពេញចិត្តជាងគេ ដែលជាប់ទាក់ទងនឹងហានិភ័យ និងប្រាក់ចំណេញត្រឡប់ (Risk and Return) ?

ជំពូកទី៣ **ការកែតម្រូវគណនី**

៣.១ ភាពទាន់ពេលវេលា និងការរាយការណ៍

៣.១.១ កំឡុងគ្រាគណនេយ្យ

ព័ត៌មានសេដ្ឋកិច្ច ដែលមាប្រយោជន៍របស់អង្គការ ត្រូវបានផ្តល់ទៅឲ្យអ្នកធ្វើការសម្រេចចិត្តយ៉ាងទៀងទាត់ និងទាន់ពេលវេលា។ ដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានទាំងអស់នេះឲ្យទាន់ពេលវេលា ប្រព័ន្ធព័ត៌មានគណនេយ្យ គួរតែរៀបចំរបាយការណ៍ជាចន្លោះពេលស្មើគ្នាឲ្យបានទៀងទាត់ ហើយវាក៏បានឆ្លើយតបទៅនឹងគោលការណ៍ Time Period Principle ផងដែរ ដែលជាគោលការណ៍នេះបានចែងថា សកម្មភាពរបស់អង្គការមួយ ត្រូវតែបែងចែកជាកំឡុងគ្រា (Time Period) ឲ្យបានច្បាស់លាស់ អាចមានមួយខែម្តង បីខែម្តង ប្រាំមួយខែម្តង និងមួយឆ្នាំម្តង។ ឯង្គភាពភាគច្រើនបានកំណត់យកពេលមួយឆ្នាំធ្វើជាកំឡុងគ្រាគណនេយ្យរបស់ពួកគេសម្រាប់រាយការណ៍ពីសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចដែលបានកើតមានឡើងពេញមួយឆ្នាំនោះ ត្រូវបានគេឲ្យឈ្មោះថា Annual Financial Statement ចំណែករបាយការណ៍ដែលរៀបចំមួយខែម្តង បីខែម្តង និងប្រាំមួយខែម្តង ត្រូវបានគេឲ្យឈ្មោះថា Interim Financial Statement។ របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ អាចត្រូវបានគេរៀបចំឡើងទៅតាមឆ្នាំសារពើពន្ធ (Fiscal Year) និងឆ្នាំប្រតិទិន (Calendar Year)។

-សារពើពន្ធ (Fiscal Year)

គឺសម្រាប់សំគាល់រយៈពេលពេញមួយឆ្នាំ ឬ១២ខែ ជាប់ៗគ្នា ដោយមិនបានកំណត់ពីកាលបរិច្ឆេទចាប់ផ្តើម និងការបញ្ចប់ទៅវិញឲ្យបានទៀងទាត់ ជាទូទៅនោះទេ ហើយវាត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ក្នុងគោលបំណងសម្រាប់បង់ពន្ធជូនរដ្ឋ។

-ឆ្នាំប្រតិទិន (Calendar Year)

គឺសម្រាប់សំគាល់រយៈពេលមួយឆ្នាំ ដោយចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃទី១ ខែមករា និងបញ្ចប់ទៅវិញនៅថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ នៃឆ្នាំនីមួយៗ។

៣.១.២ មូលដ្ឋានគ្រឹះបង្ក ទល់ នឹងមូលដ្ឋានគ្រឹះជាសាច់ប្រាក់

(Acccrual Basis and Cash Basic)

-Acccrual Basis Accounting ៖

គឺជាប្រព័ន្ធគណនេយ្យមួយដែលធ្វើការទទួលស្គាល់ចំណូល និងចំណាយ នៅពេលដែលវាកើតមានឡើងពិតប្រាកដ ទោះបីជាចំណូល និងចំណាយទាំងអស់នោះ មិនទាន់កើតមានឡើងជាសាច់ប្រាក់ក៏ដោយ។

ទទួលស្គាល់ផលចំណូលនៅពេលមួយទំនិញត្រូវបានលក់ ឬសេវាកម្មត្រូវបានបម្រើ ឬទទួលស្គាល់បន្ទុកចំណាយ នៅពេលមួយបន្ទុកចំណាយទាំងនោះបានកើតឡើងទោះបីជាមិនទាន់ ឬបង់ក៏ដោយ។

-Cash Basic Accounting ៖

ទទួលស្គាល់ចំណូល និងចំណាយនៅពេលដែលសាច់ប្រាក់កើតមានឡើងជាក់ស្តែង។ ចំពោះប្រព័ន្ធនេះ មិនបានបង្ហាញនៅក្នុង GAAP ទេ។

ទទួលស្គាល់ផលចំណូលនៅពេលដែលខាចប្រាក់ត្រូវបានទទួល ហើយស្គាល់បន្ទុកចំណាយនៅពេលដែលសាច់ប្រាក់ដែលត្រូវបានចំណាយ។ ក្រុមហ៊ុនដែលប្រើប្រាស់មូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់មិនមានការរៀបចំកែតម្រូវទេ ដរាបណាគេដឹងថាគេបានកត់ត្រាខុស។

	មូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់	មូលដ្ឋានពេលវេលា
ផលចំណូលត្រូវបានទទួលស្គាល់	ពេលវេលាសាច់ប្រាក់ត្រូវបានទទួលបាន	ពេលវេលាបាន (ទំនិញត្រូវបានលក់ ឬសេវាកម្មត្រូវបានបម្រើ)
បន្ទុកចំណាយត្រូវបានទទួលស្គាល់	ពេលវេលាសាច់ប្រាក់ត្រូវបានបង់	ពេលកើតឡើងដើម្បីរកផលចំណូល

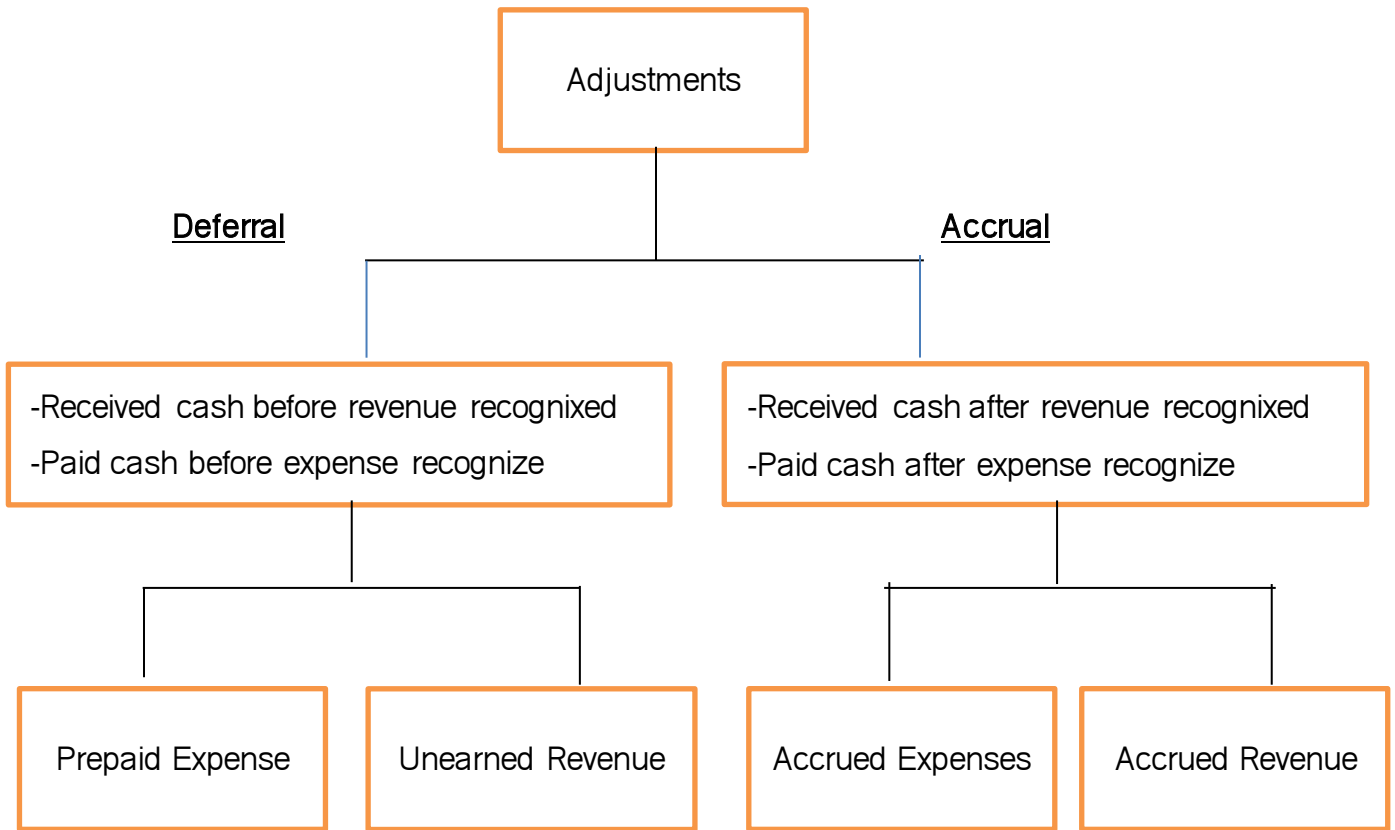
៣.២ ការកែតម្រូវគណនី (Adjustment the Accounting)

Adjustment ការកែតម្រូវ គឺជាការរកឲ្យឃើញនូវចំណូល និងចំណាយដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងកំឡុងគណនេយ្យនោះ បើទោះបីជាចំណូល និងចំណាយទាំងអស់នោះមិនបានកើតមានឡើងជាសាច់ប្រាក់ក៏ដោយ។

Adjusting Entries ការកត់ត្រាកែតម្រូវ គឺជាការកត់ត្រាដើម្បីផ្តល់ឲ្យគណនីទ្រព្យសកម្ម និងគណនីបំណុល មានសមតុល្យត្រឹមត្រូវមួយ មិននឹងត្រូវបានគេលើកយកទៅរាយការណ៍នៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។ គ្រប់ការចុះកែតម្រូវទាំងអស់ គឺមិនជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងគណនីសាច់ប្រាក់ (Cash Account) តើ ហើយយ៉ាងយោចណាស់ក៏ត្រូវមានគណនីមួយដែរ ដែលត្រូវបានលើកយកទៅរាយការណ៍នៅក្នុងរបាយការណ៍លទ្ធផល (Income Statement) និងយ៉ាងហោចណាស់ក៏ត្រូវមានគណនីមួយទៀតដែរ ដែលត្រូវបានលើកយកទៅរាយការណ៍នៅក្នុងរបាយការណ៍តារាងតុល្យការ (Balance Sheet) ។

៣.២.១ គម្រោងសម្រាប់កែតម្រូវ

ការកែតម្រូវ គឺចាំបាច់ណាស់សម្រាប់ប្រតិបត្តិការណ៍ដែលពន្យារលើសពីមួយកំឡុងគ្រាគណនេយ្យ ហើយត្រូវបានបែងចែកជាក្រុមដូចតទៅ៖

៣.២.២ ការកែតម្រូវលើភាពពន្យារបន្ត

-Prepaid Insurance

គឺជាគណនីទ្រព្យសកម្មមួយ ដែលកើតឡើងនៅពេលដែលទូទាត់ប្រាក់ឲ្យទៅគេ មុននិងទទួលបាននូវសេវាកម្មធានារ៉ាប់រងត្រឡប់មកវិញ ប៉ុន្តែនៅពេលដែលពេលវេលា បានកន្លងផុតទៅ ធ្វើឲ្យថ្លៃដើមធានារ៉ាប់រងនេះក្លាយទៅជាចំណាយវិញ។ ចំពោះក្រុមហ៊ុន Fast Forward សម្ព័ត្តិកម្មត្រង់ចំណុច m បានបង្ហាញពីការបង់ប្រាក់ \$2,400 សម្រាប់ជាគោលនយោបាយធានារ៉ាប់រងរយៈពេល ២ឆ្នាំ ដោយគិតចាប់តាំងពីថ្ងៃទី Dec.01 តទៅ។ ដូចនេះនៅចុងឆ្នាំ២០០៧ ក្រុមហ៊ុនបានធ្វើការកែតម្រូវទៅលើធានារ៉ាប់រង ដែលបានផុតកំណត់រយៈពេលមួយខែនោះ។ ការកត់ត្រាកែតម្រូវគឺ

(a)	Insurance Expense	\$100	
	Prepaid Insurance		\$100
	-Prepaid Rent ៖ ថ្លៃជួលបង់ប្រាក់មុន គឺមានលក្ខណៈស្រដៀង និងធានារ៉ាប់រងដែរ។		
	Rent Expense	\$xxx	
	Prepaid Rent		\$xxx

-Supplies

ចំពោះគណនីមួយនេះ ក៏ចាំបាច់ត្រូវកែតម្រូវឲ្យមានការកែតម្រូវផងដែរ។ ក្រុមហ៊ុន Fast Forward មាន Supplies សរុបនៅក្នុងខែធ្នូចំនួន \$9,720។ នៅក្នុងខែធ្នូ ក្រុមហ៊ុនបានដក

Supplies នោះមួយចំនួន សម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ផងដែរ ហើយជាលទ្ធផលគេសង្កេតឃើញថា នៅចុងឆ្នាំ២០០៧ នោះ Supplies នៅក្នុងស្តុកនៅសល់ \$8,670 ទៀត។ មានន័យថា បានប្រើប្រាស់អស់ \$ 1,050 ហើយ។ ការប្រើប្រាស់អស់នេះ ត្រូវតែតម្រូវឲ្យធ្វើការកែតម្រូវដូចតទៅ

(b)	Supplies Expense	\$1,050
	Supplies	\$1,050

-រំលោះ (Depreciation)

គឺជាដំណើរការនៃការបែងចែកថ្លៃដើមរបស់ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង ឲ្យក្លាយទៅខ្ទង់ចំណាយ Expense នៅពេលដែលថ្លៃដើមនៃទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងមួយផ្នែកនោះ បានផុតកំណត់អាយុកាលប្រើប្រាស់របស់វាហើយ។

រំលោះ ត្រូវបានគេប្រើប្រាស់គ្រប់គណនីនៅក្នុង Fixed Assets ទាំងអស់ ប៉ុន្តែលើកលែងតែគណនីដី (Land) មួយចេញដែលគ្មានរំលោះទេ។

រំលោះ គឺជាប្រភេទចំណាយមួយដែលមិនកើតមានឡើងជាសាច់ប្រាក់ទេ ហើយគោលបំណងនៃរំលោះនេះ គឺគេឡើងធ្វើក្នុងគោលបំណងដើម្បីជួយកាត់បន្ថយដល់ការបង់ពន្ធជូនរដ្ឋ។ មានវិធីសាស្ត្រជាច្រើនដែលត្រូវបានគេលើកយកមកប្រើប្រាស់ចំពោះរំលោះនេះ ប៉ុន្តែនៅក្នុងករណីនេះយើងសន្មតថា ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្ររំលោះថេរ (Straight Line Method) ។

សម្រាប់ឧទាហរណ៍ក្នុងក្រុមហ៊ុន Fast Forward ។ Equipment របស់ក្រុមហ៊ុននេះមាន \$26,000។ សន្មតថា វាមានអាយុកាលប្រើប្រាស់ ៤ឆ្នាំ និងមានតម្លៃកាកសំណល់ (Salvage Value ឬResidual Value) នៅចុងឆ្នាំទី៤ មាន \$8,000។ ដូចនេះរំលោះក្នុងមួយខែគឺ

$$SL = \frac{(\text{Historical Cost} - \text{Salvage Value})}{\text{Useful Lifes}}$$

$$= (\$26,000 - \$8,000) \div 48$$

$$= \$375 / \text{Month}$$

(c)	Depreciation Expense on Equipment	\$375
	Accumulated Depreciation	\$375

ចំពោះគណនី Depreciation Expense on Equipment វាគឺជាគណនីប្រភេទចំណាយមួយដូចនេះត្រូវតែយកវាទៅរាយការណ៍នៅក្នុងរបាយការណ៍លទ្ធផល (Income Statement) ។ ចំណែកឯគណនី Accumulated Depreciation វិញ គឺជាប្រភេទគណនីមួយ ដែលមានកើនឡើងខាងឥណ

ទាន (Credit) និងថយចុះវិញខាងឥណពន្ធ (Debit) ត្រូវបានលើកយកទៅរាយការណ៍នៅក្នុងតារាងតុល្យការ (Balance Sheet) ដាក់ពីក្រោមគណនី Equipment នោះផ្ទាល់តែម្តង ព្រោះវាជាគណនី Contra Account របស់Equipment នោះ។ ភាពខុសគ្នារវាង Historical Cost និង Accumulated Depreciation ត្រូវបានគេឲ្យឈ្មោះថា Book Value ឬ Acrrying Value។

-Unearned Revenue

ផលចំណូលកត់ត្រាមុន ឬចំណូលមិនទាន់សម្រេចកើតឡើងនៅពេលដែលអតិថិជនបង់ប្រាក់មកឲ្យក្រុមហ៊ុន មុនពេលដែលក្រុមហ៊ុនផ្តល់ទមនិញ ឬសេវាកម្មទៅឲ្យ។ វាគឺជាប្រភេទបំណុលរយៈពេលខ្លីមួយ។ នៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនបំពេញសេវាកម្មទៅឲ្យអតិថិជនហើយនោះ បំណុលនិងចាប់ផ្តើមថយចុះវិញ ស្របពេលដែលចំណូលមានការកើនឡើង ឬត្រូវបានគេទទួលស្គាល់។ ចំពោះការណីរបស់ក្រុមហ៊ុន Fast Forward មាន Unearned Revenue \$3,000 ដែលប្រាក់នេះសម្រាប់ការសន្យាផ្តល់សេវាកម្មទៅឲ្យរយៈពេល ៦០ថ្ងៃ ដោយចាប់ផ្តើមពីថ្ងៃទី Dec.27 រហូតដល់ថ្ងៃទី Feb 24។ អតិថិជនព្រមបង់ប្រាក់ឲ្យមុននៅថ្ងៃទីDec 26។ ការកត់ត្រាគឺ

Dec.26	Cash	\$3,000	
	Unearned Consulting revenue		\$3,000
(d)Dec.31	Unearned Consulting revenue	\$250	
	Consulting Revenue		\$250

៣.២.៣ ការកែតម្រូវលើគណនីបង្ក

ក. Accrual Revenue

ការកើនឡើងនៃចំណូល គឺចង់សំដៅទៅលើចំណូលត្រូវបានគេរកបាន ប៉ុន្តែមិនទាន់ត្រូវបានគេកត់ត្រា ហើយក៏មិនទាន់ទទួលបានសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពចំណូលនោះផងដែរ។

-Accrual Service Revenue

ចំណូលប្រភេទនេះ មិនទាន់ត្រូវបានគេធ្វើការកត់ត្រានោះទេ រហូតទាល់តែមានការកែតម្រូវនៅចុងការិបរិច្ឆេទគណនេយ្យ ការដែលមិនទាន់បានកត់ត្រានេះ គឺពីព្រោះតែអ្នកទិញមិនទាន់បានបង់ប្រាក់ឲ្យមកក្រុមហ៊ុនមុននោះទេ ហើយអ្នកលក់ក៏មិនទាន់បានបំពេញបញ្ញត្តិចប់ការងារ និងចេញវិក័យត្រឡប់ទៅអ្នកទិញនៅឡើយផងដែរ។ នៅក្នុងករណីរបស់ក្រុមហ៊ុន Fast Forward គឺបានយល់ព្រមផ្តល់សេវាកម្មឲ្យទៅ Local Sport Club សម្រាប់រយៈពេលមួយខែ ដោយចាប់ផ្តើមពីថ្ងៃទីDec 12,2007 រហូតដល់ថ្ងៃទីJan 10,2008 ក្នុងតម្លៃ \$2,700 ទូទាត់នៅពេលដែលបំពេញសេវាកម្មចប់សព្វគ្រប់។ ដូចនេះការកែតម្រូវនៅចុងខែឆ្នុនោះគឺ

(e)Dec.31	Accounting Receivable	\$1,800	
	Consulting Revenue		\$1,800

-Accrual Interest Revenue

ចំណូលប្រភេទនេះមិនទាន់ត្រូវបានគេធ្វើការកត់ត្រានោះទេ រហូតទាល់តែមានការកែតម្រូវនៅ ចុងកាលវិយបរិច្ឆេទគណនេយ្យ ជាទូទៅវាកើតឡើងដោយសារតែការផ្តល់ប្រាក់កម្ចីឲ្យទៅគេ។ ការកត់ ត្រាកែតម្រូវស្រដៀងទៅ និងករណីខាងលើនោះដែរគឺ

Accounting Receivable	\$xxx
Interest Revenue	\$xxx

២. Accrual Expenses

ការកើនឡើងនៃចំណាយ គឺចង់សំដៅទៅលើថ្លៃដើមដែលបានកើតមានឡើងនៅក្នុងកំឡុងក្រា មួយ ប៉ុន្តែមិនទាន់បានទូទាត់ ឬកត់ត្រានៅឡើយនោះទេ។ Accrual Expenses គួរតែត្រូវបានរាយ ការណ៍នៅក្នុងរបាយការណ៍លទ្ធផល (Income Statement) នៅក្នុងកំឡុងក្រាដែលវាបានកើតមាន ឡើងនោះ ការកែតម្រូវធ្វើឡើងដើម្បីទទួលស្គាល់ចំណាយដែលបានកើតមានឡើងនៅក្នុងកំឡុងក្រា ដែលមិនទាន់បានធ្វើការទូទាត់ប្រាក់។

-Accrual Salaries Expense

នៅក្នុងឧទាហរណ៍ Fast Forward និយោជិកម្នាក់ទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល \$70 ក្នុងមួយថ្ងៃ និង ត្រូវបើកឲ្យនៅរៀងរាល់ចុងពីរសប្តាហ៍ម្តង។ ការបើកប្រាក់ឈ្នួលចុងក្រោយគឺនៅថ្ងៃទីDec 26 ដូច្នេះ ប្រាក់ឈ្នួល ៣ថ្ងៃចុងក្រោយនៅក្នុងខែធ្នូ ដែលមិនទាន់បានបើកឲ្យនោះ ត្រូវកត់ត្រាកែតម្រូវដូចតទៅ

(f) Dec.31 Salaries Expense	\$210
Salaries payable	\$210

-Accrual Interest Expense

ចំនាយប្រភេទនេះ កើតមានឡើងទៅលើការប្រើប្រាស់កម្ចី ឬបំណុលរយះវែងផ្សេងៗទៀត របស់ក្រុមហ៊ុន។ វាតម្រូវឲ្យមានការកែតម្រូវនៅចុងកាលវិយបរិច្ឆេទគណនេយ្យ បើចំណាយទាំងអស់នោះ មិនទាន់បានទូទាត់ ឬកត់ត្រានៅឡើយទេ។ គំរូនៃការកត់ត្រាកែតម្រូវ គឺធ្វើឡើងស្រដៀងទៅនិងករណី ខាងលើដែរ

Interest Expense	\$xxx
Interest Payable	\$xxx

៣.២.៤ ទំនាក់ទំនងចំពោះរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ

ដំណើរការកែតម្រូវគណនី គឺមានទំនាក់ទំនងស្វែងរកនូវសមតុល្យត្រឹមត្រូវមួយរបស់គណនី ទ្រព្យសកម្ម និងគណនីបំណុល។ វាបានធ្វើការកែលម្អជាប្រចាំ ដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងគណនី ចំណូល និងគណនីចំណាយ។ ការកែតម្រូវនេះ គឺវាជាការចាំបាច់សម្រាប់ប្រតិបត្តិការណ៍ដែលមាន រយះពេលវែង លើសពីមួយកាលវិយបរិច្ឆេទគណនេយ្យ។ ខាងក្រោមនេះនិងបង្ហាញអំពីការសង្ខេបការ កែតម្រូវ

Before Adjustment Entry

<u>Catagory</u>	<u>Balance Sheet</u>	<u>Income Statement</u>	<u>Adjsting Entry</u>
-Prepaid Expense	Asset overstated Equity overstated	Expense Understated	Dr. Expense Cr. Assets
-Unearned Revenue	Liabilities overstated Equity Understated	Revenue Understated	Dr. Liabilities Cr. Revenue
-Accrual Revenue	Asset Understated Equity Understated	Revenue Understated	Dr. Assets Cr. Revenue
-Accrual Expense	Liabilities Understated Equity Overstated	Expense Understated	Dr. Expense Cr. Liabilities

៣.៣ ផែនការម្រិតនៃប្រាក់ចំណេញ

ការវាស់វែងដ៏សំខាន់មួយទៅលើលទ្ធផលប្រតិបត្តិការណ៍របស់ក្រុមហ៊ុន គឺជាអនុបាតផល ធៀបរវាងប្រាក់ចំណេញសុទ្ធ (Net Income) និងការលក់ដូរសុទ្ធ (Net Sale)។ អនុបាតនេះត្រូវ បានគេឱ្យឈ្មោះថា Profit Margin

$$\text{Profit Margin} = \text{Net Income} / \text{Net Sale}$$

លំហាត់

លំហាត់ទី១ ការរៀបចំកត់ត្រាកែតម្រូវនៅថ្ងៃទី Dec.31,2008 ដូចខាងក្រោម

- a. រំលោះទៅលើបរិក្ខារ (Depreciation Expense on Equipment) របស់ក្រុមហ៊ុននៅក្នុងឆ្នាំ២០០៨ មាន \$18,000
- b. គណនីធានារ៉ាប់រងបង់ប្រាក់មុន (Prepaid Insurance) មានសមតុល្យខាងឥណពន្ធ \$6,000 នៅចុងឆ្នាំ២០០៨ មុនពេលកែតម្រូវសម្រាប់ថ្ងៃដើមដែលបានផុតកំណត់។ អ្នកវិភាគខាងធានារ៉ាប់រងបានបង្ហាញថា ទឹកប្រាក់ចំនួន \$1,100 គឺជាទឹកប្រាក់ធានារ៉ាប់រងដែលមិនផុតកំណត់ និងអាចបន្តប្រើប្រាស់នៅឆ្នាំក្រោយទៀតបាន
- c. គណនីសម្ភារការិយាល័យ (Office Equipment) មានសមតុល្យខាងឥណពន្ធ \$700 នៅចុងឆ្នាំ២០០៧។ នៅក្នុងឆ្នាំ២០០៨ ក្រុមហ៊ុនបានទិញសម្ភារការិយាល័យបន្ថែមចំនួន \$3,480 ។ នៅចុងឆ្នាំ២០០៨ ការរាប់ជាក់ស្តែងបានបង្ហាញថា សម្ភារការិយាល័យនៅសល់ចំនួន \$298 ទៀតដែលមិនទាន់ប្រើប្រាស់អស់នៅឡើយ
- d. ពីរភាគបីនៃការងារដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រមូលសាច់ប្រាក់បានមុនចំនួន \$15,000 ត្រូវបានគេបំពេញចប់សព្វគ្រប់នៅក្នុងឆ្នាំ២០០៨
- e. គណនីធានារ៉ាប់រងបង់ប្រាក់មុន (Prepaid Insurance) មានសមតុល្យខាងឥណពន្ធ \$6,800 នៅចុងឆ្នាំ ២០០៨ មុនពេលកែតម្រូវសម្រាប់ថ្ងៃដើមដែលបានផុតកំណត់។ អ្នកវិភាគខាងធានារ៉ាប់រងបានបង្ហាញថា ទឹកប្រាក់ធានារ៉ាប់រងចំនួន \$5,800 ត្រូវបានផុតកំណត់អាយុកាលប្រើប្រាស់ហើយ
- f. ប្រាក់ឈ្នួល (Wage) ចំនួន \$3,200 បានកើតមានឡើងនៅក្នុងឆ្នាំ០០៨ នោះ ប៉ុន្តែមិនទាន់បានធ្វើការទូទាត់នៅឡើយទេ

លំហាត់ទី២ ចូរបង្ហាញពីការកែតម្រូវដែលចាំបាច់នៅថ្ងៃទី April 30 និងកាតកត់ត្រាបន្តបន្ទាប់ទៀតនៅក្នុងខែក្រោយ May ស្តីពីការទូទាត់ទៅលើ ការកើនឡើងនៃចំណាយ (Accrual Expense)

- a. នៅថ្ងៃទី April 01 ក្រុមហ៊ុនបានជួលមេធាវីស្នាក់សម្រាប់ប្រចាំនៅក្នុងក្រុមហ៊ុនដែលមានប្រាក់បៀវត្សប្រចាំខែ \$3,500 ។ ប្រាក់នេះនឹងត្រូវបើកឲ្យនៅថ្ងៃទី ១២ខែក្រោយ
- b. ប័ណ្ណត្រូវសង (Note Payable) ដែលមានតម្លៃ \$800,000 តម្រូវឲ្យមានការទូទាត់ការប្រាក់ \$8,000 នៅរៀងរាល់ថ្ងៃទី២០ នៃខែនីមួយៗ។ នៅថ្ងៃទី April 30 ទឹកប្រាក់ចំនួន \$2,667 នៃ Interest Expense បានកើតមានឡើង
- c. ប្រាក់បៀវត្សប្រចាំសប្តាហ៍សរុបរបស់និយោជិកទាំងអស់ គឺ \$10,000 ។ បរិមាណទឹកប្រាក់នេះតែងតែទូទាត់ឲ្យនៅរៀងរាល់ល្ងាចថ្ងៃសុក្រ។ នៅថ្ងៃទី April 30 ខែនេះត្រូវនិងថ្ងៃ

អង្គារ។ ដូចនេះមានន័យថា ក្នុងខែ April កម្មករបានធ្វើការ ២ថ្ងៃ ហើយនិងត្រូវបើកប្រាក់ បៀវត្តនៅថ្ងៃទី២ខែក្រោយ May

លំហាត់ទី៣ Costanza មានប្រតិបត្តិការណ៍មួយចំនួនបានកើតមានឡើងនៅក្នុងខែ July ដូចខាង ក្រោម

- July 1 ទទួលបានប្រាក់មុន \$3,000 ពី Vivian Solana សម្រាប់ការងារដែលនិងត្រូវ ផ្តល់ឲ្យនាពេលខាងមុខ
- 6 ទទួលបានប្រាក់មុន \$7,500 ពី Iris Haru សម្រាប់ការងារដែលនិងត្រូវផ្តល់ ឲ្យនាពេលខាងមុខ
- 12 បំពេញការងារឲ្យទៅ Solana ចប់សព្វគ្រប់
- 18 ទទួលបានប្រាក់មុន \$8,500 ពី Amina Jordan សម្រាប់ការងារដែលនិងត្រូវ ផ្តល់ឲ្យនាពេលខាងមុខ
- 27 បំពេញការងារឲ្យទៅ Haru ចប់សព្វគ្រប់
- 31 គ្មានការងារណាមួយត្រូវបានគេបំពេញសម្រាប់ Jordan នោះទេ

សំណួរ ចូររៀបចំកត់ត្រាប្រតិបត្តិការណ៍សង្កឹមប្រចាំថ្ងៃ និងការកែតម្រូវនៅចុងខែ July នេះ?

លំហាត់ទី៤ Gomez Co. មានប្រតិបត្តិការណ៍មួយចំនួនបានកើតមានឡើងនៅក្នុងខែ Nov. and Dec. ដូចខាងក្រោម

- Nov. 1 បង់ប្រាក់ \$1,800 សម្រាប់ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម (Advertising) លើទំព័រការ វិសេសនាពេលខាងមុខ
- 1 បង់ប្រាក់ \$2,460 សម្រាប់រយៈពេល ១២ខែ នៃការធានារ៉ាប់រង (Insurance)
- 30 ទទួលបានប្រាក់ \$3,600 សម្រាប់ការផ្តល់សេវាកម្មឲ្យទៅអតិថិជននាពេល ខាងមុខ
- Dec. 1 បង់ប្រាក់ \$3,000 សម្រាប់សេវាកម្មប្រឹក្សាយោបល់ (Consulting Service) ដែលនិងត្រូវទទួលបានសម្រាប់ ៣ខែក្រោយ
- 15 ទទួលបានប្រាក់ \$7,950 សម្រាប់ផ្តល់សេវាកម្មឲ្យទៅអតិថិជននាពេលខាង មុខ
- 31 ក្នុងចំណោមប្រាក់ដែលបានបង់ឲ្យថ្លៃផ្សាយពាណិជ្ជកម្មនៅដើមខែ Nov. នោះ មាន \$1,200 មិនទាន់បានប្រើប្រាស់អស់នៅឡើយនោះទេ

31 មួយផ្នែកនៃធានារ៉ាប់រងដែលបានបង់ប្រាក់មុនកាលពីខែ Nov. នោះបានផុតកំណត់ហើយ។ គ្មានការកែតម្រូវណាមួយត្រូវបានគេធ្វើឡើងនៅចុងខែNov. នោះទេ។

31 សេវាកម្មដែលមានតម្លៃ \$1,500 នៅមិនទាន់ផ្តល់ឲ្យទៅអតិថិជននៅឡើយនោះទេដែលអតិថិជនបានបង់ប្រាក់ឲ្យកាលពីចុងខែ Nov.

31 មួយភាគបីនៃសេវាកម្មប្រឹក្សាយោបល់ ដែលបានបង់ប្រាក់ឲ្យកាលពីដើមខែ Dec.នោះឥឡូវនេះបានទទួលហើយ

31 ក្រុមហ៊ុនបានបំពេញសេវាកម្មឲ្យទៅអតិថិជនដែលបានបង់ប្រាក់ឲ្យកាលពីថ្ងៃទីDec. 15 បានចំនួន \$3,300

សំណួរ: ចូររៀបចំកត់ត្រាប្រតិបត្តិការណ៍សង្គតិច្ចប្រចាំថ្ងៃ និងការកែតម្រូវនៅចុងឆ្នាំនេះ?

លំហាត់ទី៥ Well Technical Institute គឺជាសាលារបស់លោក Tristana Wells ។ មានសមតុល្យភាពសាកល្បងនៅថ្ងៃទីDec. 31 ដូចខាងក្រោម

Wells Technical Institute		
Trial balance		
For the year Ended December 31,2008		
Cash	\$34,000	
A/R	0	
Teaching Supplies	8,000	
Prepaid Insurance	12,000	
Prepaid Rent	3,000	
Professional Library	35,000	
Acc. Dep. On P.L		\$10,000
Equipment	8,000	
Acc. Dep. On Equipment		15,000
A/P		26,000
Salaries Expense		0
Unearned Trainings Fees		12,500
T.Wells, Capital		90,000
T.Wells, Withdrawal	50,000	
Turtion Fees Earned		123,900
Training Fees Earned		40,000
Dep. Expense on P.L	0	

Dep. Expense on Equipment	0	
Salaries Exp.	50,000	
Insurance Expense	0	
Rent Expense	33,000	
Teching supplies Exp.	0	
Advertising Exp.	6,000	
Utilities Expense	6,400	
Totals	<u>\$317,400</u>	<u>\$317,400</u>

- ព័ត៌មានបន្ថែម
- ១.ធានារ៉ាប់រងចំនួន \$2,400 បានផុតកំណត់
 - ២.ការរាប់ជាក់ស្តែងបង្ហាញថា Teching Supplies \$2,800 មាននៅក្នុងដៃនៅឡើយនៅចុងឆ្នាំនេះ
 - ៣.រំលោះប្រចាំឆ្នាំទៅលើ Equipment មាន \$13,200
 - ៤.រំលោះប្រចាំឆ្នាំទៅលើ Professional Liabrary មាន \$7,200
 - ៥.នៅថ្ងៃ Nov.1 យល់ព្រមបណ្តុះបណ្តាលនិស្សិតម្នាក់សម្រាប់រយៈពេល ៦ខែ។ កម្រៃនៃការបណ្តុះបណ្តាលក្នុងមួយខែថ្លៃ \$2,500 ហើយនិស្សិតនោះយល់ព្រមបង់ថ្លៃសិក្សាមុនសម្រាប់រយៈពេល ៥ខែដំបូង ចំណែកកម្រៃសម្រាប់ខែទី៦ចុងក្រោយ និងត្រូវបានគេកត់ត្រា នៅពេលដែលគេប្រមូលវាបាននៅក្នុងឆ្នាំក្រោយ(2009)
 - ៦.នៅថ្ងៃ Oct.15 សាលាបានបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលមួយសម្រាប់រយៈពេល ៤ខែ។ ថ្លៃសិក្សាក្នុងមួយខែ \$3,000 សម្រេចឲ្យធ្វើការទូទាត់នៅចុងវគ្គ
 - ៧.បុគ្គលិក ២នាក់ ត្រូវបានគេទូទាត់ឲ្យនៅរៀងរាល់ចុងសប្តាហ៍។ នៅចុងឆ្នាំនេះ ប្រាក់ឈ្នួល ២ថ្ងៃបានកើតឡើងក្នុងអត្រា \$100 ក្នុងមួយថ្ងៃក្នុងម្នាក់
 - ៨.សមតុល្យគណនី Prepaid Rent បង្ហាញអំពីការជួលក្នុងខែ Dec. សំណួរ
 - a. រៀបចំសៀវភៅធំ T-Account ចេញពីតារាងតុល្យភាពសាកល្បង
 - b. រៀបចំចុះកែតម្រូវនៅចុងឆ្នាំ និងចុះចូលវាទៅក្នុងសៀវភៅធំ

លំហាត់ទី៦ ចូរប្រើប្រាស់ព័ត៌មានខាងក្រោមនេះ ដើម្បីគណនារក Profit Marging របស់ក្រុមហ៊ុននីមួយៗ ចាប់ពីអក្សរ a ដល់អក្សរ e

Net Income	Net Sales
A \$4,390	\$44,830
B 97,644	398,954
C 111,385	257,082
D 65,234	1,458,999
E 80,158	435,925

សំណួរ ក្នុងចំណោមក្រុមហ៊ុន ទាំង ៥ខាងលើនេះ តើក្រុមហ៊ុនណាមួយដែលមាន Profit Margin ធំជាងគេ? ចូរធ្វើការបកស្រាយ?

ជំពូកទី៤ **ការបញ្ចប់ខ្ទង់គណនេយ្យ**

៤.១ សន្លឹកកិច្ចការ

អ្នករៀបចំព័ត៌មានគណនេយ្យ បានប្រើប្រាស់ឯកសារខាងក្នុង ដើម្បីរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ប្រើប្រាស់ខាងក្រៅក្នុងការសម្រេចចិត្ត។ ឯកសារខាងក្នុងទាំងអស់នោះបានគេឲ្យឈ្មោះថា Working Papers។

Working Sheet គឺជាឯកសារខាងក្នុងមួយក្នុងចំណោម Working Papers ដែលគេនិយមប្រើប្រាស់ទូលំទូលាយជាងគេ។

Working Sheet គឺជាទម្រង់ការរបស់គណនេយ្យដែលមានច្រើនបង្គោល ហើយត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដើម្បីប្រមូលទិន្នន័យ ដែលចាំបាច់នៅចុងគ្រាគននេយ្យ ដើម្បីរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។ Working Sheet គ្រាន់តែជាឧបករណ៍គណនេយ្យមួយប៉ុណ្ណោះ មិនមែនជាផ្នែកស្របច្បាប់របស់របាយការណ៍គណនេយ្យទេ។

Work sheet ត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដើម្បីជំនួយក្នុងការកែតម្រូវ។ ចំពោះក្រុមហ៊ុនតូចៗ ដែលមានប្រតិបត្តិការណ៍កែតម្រូវតិចតួច គេមិនចាំបាច់ប្រើប្រាស់ Work Sheet នេះក៏បានដែរ។ Work Sheet មិនមែនជារបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុផ្លូវការនោះទេ ដូច្នោះនៅពេលដែលយើងរៀបចំ Work Sheet ចប់សព្វគ្រប់អស់ហើយ គឺយើងត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងទំព័រដាច់ដោយឡែកមួយផ្សេងទៀតចេញពី Work Sheet នេះ។

៤.១.១ គុណសម្បត្តិរបស់សន្លឹកកិច្ចការ

ការប្រើប្រាស់ Work Sheet មានគុណសម្បត្តិដូចខាងក្រោម៖

- ជាជំនួយក្នុងការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ
- ជាកស្មុតាងជំនួយក្នុងការធ្វើសវនកម្ម

៤.១.២ ជំហាននៃការរៀបចំសន្លឹកកិច្ចការ

១.កត់ត្រាបញ្ចូលនូវចំណងជើង និងសមតុល្យរបស់គណនីសៀវភៅក្នុងបង្គោលតារាងតុល្យភាពសាកល្បង ហើយសរុបផ្នែកទាំងពីរ (ឥណពន្ធ និងឥណទាន)

២.កត់ត្រាកែតម្រូវទៅក្នុងបង្គោលការកែតម្រូវ ហើយសរុបផ្នែកទាំងពីរ (ឥណពន្ធ និងឥណទាន)

៣.បញ្ចូលសមតុល្យគណនីក្រោយពេលកែតម្រូវទៅក្នុងបង្គោលតារាងតុល្យភាពសាកល្បង ក្រោយពេលកែតម្រូវរួចហើយសរុបផ្នែកទាំងពីរ (ឥណពន្ធ និងឥណទាន)

៤.ជ្រើសរើសចេញនូវសមតុល្យក្រោយពេលកែតម្រូវ ចំពោះគណនីបន្ទុកចំណាយ និងផលចំណូល ពីបង្គោលតារាងតុល្យភាពសាកល្បងក្រោយពេលកែតម្រូវទៅក្នុង(ឥណពន្ធ និងឥណទាន) ដើម្បីគណនារកប្រាក់ចំណេញពិត ឬខាតពិត (Net Income or Net Loss)

៥.ជ្រើសរើសចេញនូវសមតុល្យក្រោយពេលកែតម្រូវ ចំពោះគណនីទ្រព្យសកម្ម បំណុល និង គណនីមូលធនម្ចាស់ ពីបង្គោលតារាងរូបភាពសាកល្បងក្រោយពេលកែតម្រូវ ទៅក្នុងបង្គោលតារាងរូប ភាពសាកល្បងរួចហើយសរុបផ្នែកទាំងពីរ (ឥណពន្ធ និងឥណទាន)

៤.១.៣ ទម្រង់សន្លឹកកិច្ចការ

ជាទូទៅ Work Sheet មានទ្រង់ទ្រាយគំរូដូចខាងក្រោម

Work Sheet

For the..... Ended.....

No.	Account Titles	Unadjusted Trial		Adjustemts		Adjuted Trial		Income Statement		Balance Sheets	
		Balance		Dr	Cr	Dr	Cr	Dr	Cr	Dr	Cr
		Dr	Cr								

៤.១.៤ ការប្រើប្រាស់សន្លឹកកិច្ចការ

Work Sheet ត្រូវបានរៀបចំឡើងនៅក្នុងចុងការិយបរិច្ឆេទគណនេយ្យនីមួយៗ មុនពេលដែលដំណើរការកែតម្រូវកើតមានឡើង។ ការបំពេញបញ្ចប់ Work Sheet ត្រូវឆ្លងកាត់ ៥ដំណាក់កាលសំខាន់ៗគឺ៖

-ដំហានទី១៖ Enter Unadjusted Trial Balance

នៅក្នុងដំហានដំបូងនេះ យើងត្រូវរាយការណ៍ឈ្មោះ និងលេខនាសំគាល់របស់គណនីនីមួយៗដែលស្រង់ចេញសៀវភៅធំ ដែលយើងបានរៀបចំជាស្រេចហើយនោះ និងបណ្តាគណនីមួយចំនួនទៀតដែលត្រូវលេចឡើងនៅពេលដែលមានការកែតម្រូវ។ បន្ទាប់មកត្រូវរាយការណ៍សមតុល្យគណនីមិនទាន់កែតម្រូវនីមួយៗទៅក្នុង កូឡោនឥណពន្ធ និងកូឡោនឥណទាន របស់ Unadjusted Trial Balance ឲ្យបានត្រឹមត្រូវ និងផ្ទៀងផ្ទាត់បរិមាណសមតុល្យសរុបខាងឥណពន្ធ និងខាងឥណទានផង តើស្មើគ្នាដែរ ឬទេ ?

-ដំហានទី២៖ Enter Adjustments

នៅក្នុងដំហានទី២នេះ គឺយើងត្រូវរៀបចំការកែតម្រូវនៅក្នុងកូឡោន Adjustments។ នៅពេលដែលធ្វើការកែតម្រូវរួចរាល់អស់ហើយ យើងកមកធ្វើការបូលសរុបបរិមាណសមតុល្យខាងឥណពន្ធ និងខាងឥណទាន តើស្មើគ្នា ឬអត់ ? បន្ទាប់មកបំពេញបញ្ចប់ Work Sheet នេះចប់សព្វគ្រប់អស់ហើយ គេត្រូវធ្វើការកត់ត្រាតម្រូវការនេះទៅក្នុងទិន្ននាសុប្បវត្ត និងចុះចូលទៅក្នុងសៀវភៅធំម្តងទៀត។

-ដំហានទី៣៖ Prepare Adjusted Trial Balance

នៅក្នុងកូឡោន Adjusted Trail Balance គឺជាលទ្ធផលនៃការទូទាត់គ្នារវាងកូឡោន Unadjusted Trial Balance និងកូឡោន Adjustments។

បើ Debit និង Debit ត្រូវបូកចូលគ្នា

បើ Credit និង Credit ត្រូវបូកចូលគ្នា

បើ Debit និង Credit ត្រូវដកគ្នាចេញ ឬទូទាត់

ជាចុងក្រោយ ត្រូវធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ទៅលើបរិមាណសរុបខាងឥណពន្ធ និងខាងឥណទាន តើវាស្មើគ្នាដែរ ឬអត់ ?

-ដំហានទី៤៖ Prepare Income Statement Column

នៅក្នុងដំហានទី៤នេះ គឺយើងត្រូវរៀបចំបំពេញនៅក្នុងកូឡោន Income Statement ឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ដោយធ្វើការដកស្រង់ព័ត៌មានចេញពីកូឡោន Adjusted Trail Balance។ ចូរកត់ចំណាំថាការដកស្រង់ព័ត៌មានចេញពីកូឡោន Adjusted Trail Balance នេះ គឺគេដកស្រង់តែព័ត៌មានរបស់គណនីចំណូល (Revenue) និងគណនីចំណាយ (Expense) ប៉ុណ្ណោះ។ ចំពោះគណនីចំណូលត្រូវបានស្រង់ទៅដាក់នៅក្នុងកូឡោន Income Statement ខាងឥណទាន (Credit) ចំណែកគណនីចំណាយ ត្រូវបានស្រង់ទៅដាក់នៅក្នុងកូឡោន Income Statement ខាងឥណពន្ធ (Dedit)។ ជា

ចុងក្រោយយើងត្រូវធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ទៅលើភាពខុសគ្នារវាងចំណូលសរុប និងចំណាយសរុបនោះ។ ភាពខុសគ្នារវាងចំណូលសរុប និងចំណាយសរុបនោះហើយ គឺជាលទ្ធផលរបស់ប្រតិបត្តិការណ៍អាជីវកម្ម។

-ជំហានទី៥ ៖ Prepare Balance Sheet Column

នៅក្នុងជំហានទី៥ ដែលជាជំហានចុងក្រោយនេះវិញ គឺតម្រូវឲ្យយើងធ្វើការរៀបចំកូឡោន Balance sheet ឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ដើម្បីបំពេញបញ្ចប់ Work sheet មួយនេះឲ្យចប់ជាស្ថាពរ។ ចំពោះព័ត៌មានដែលត្រូវបំពេញនៅក្នុងកូឡោនមួយនេះ គឺយើងត្រូវដកស្រង់ចេញពីកូឡោន Adjusted Trail Balance ដូចករណីបំពេញនៅក្នុងកូឡោន Income Statement ដែរ ប៉ុន្តែនៅក្នុងករណីនេះ គឺយើងស្រង់តែព័ត៌មានណាដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងគណនី Assets, Liabilities, Owner's Equity, Net Income ឬ Net loss និងគណនី Withdrawal ប៉ុណ្ណោះ។ បន្ទាប់ពីស្រង់រួចរាល់ហើយ គឺយើងត្រូវផ្ទៀងផ្ទាត់ទៅលើបរិមាណសមតុល្យខាងឥណពន្ធ និងខាងឥណទាន តើវាស្មើគ្នាដែរ ឬទេ ?

ខាងក្រោមនេះ នឹងបង្ហាញអំពីការបំពេញបញ្ចប់ Work sheet របស់ក្រុមហ៊ុន Fast Forward ដូចតទៅ

Fast Forward Company

Work Sheet

For the Month Ended December

No.	Account Titles	Unadjusted Trial Balance		Adjustemts		Adjudted Trial Balance		Income Statement		Balance Sheets	
		Dr	Cr	Dr	Cr	Dr	Cr	Dr	Cr	Dr	Cr
101	Cash	\$4,350				\$4,350				\$4,350	
126	Supplies	9,720			\$1,050	8,600				8,670	
128	Prepaid Insurance	2,400			100	2,300				2,300	
167	Equipment	26,000				26,000				26,000	
210	A/P		\$6,200				\$6,200				\$6,200
236	Unearned Consulting Revenue		3,000	\$250			2,750				2,750
301	Taylor, Capital		30,000				30,000				30,000
302	Taylor, Withdrawal	200				200					
403	Consulting Revenue		5,800		250+1,800		7,850		\$7,850		

406	Rental Revenue		300				300		300		
622	Salaries Expense	1,400		210		1,610					
640	Rent Expense	1,000				1,000		\$1,610			
690	Utilities Expense	230				230		1,000			
		<u>\$45,300</u>	<u>\$45,300</u>					230			
637	Insurance Expense			100		100		100			
652	Supplies Expense			1,050		1,050		1,050			
612	Dep. Exp. Equipment			375		375		375			
168	Acc. Dep. On Equipment				375		375				375
106	A/R			1,800		1,800				1,800	
209	Salaries Payable				210		210				210
				<u>\$3,785</u>	<u>\$3,785</u>	<u>\$47,685</u>	<u>\$47,685</u>	<u>\$4,365</u>	<u>\$8,150</u>		
	Net Income							3,785			3,785
								<u>\$8,150</u>	<u>\$8,150</u>	<u>\$43,320</u>	<u>\$43,320</u>

៤.១.៥ រៀបចំការបាយការហិរញ្ញវត្ថុចេញពីសន្លឹកកិច្ចការ
Fast Forward Company
Income Statement
For the Month Ended December 31,2007

Revenue:		
Consulting Revenue	\$7,850	
Rental Revenue	<u>300</u>	
Total Revenue		\$8,150
Expense:		
Salaries Exp.	1,610	
Rent Exp.	1,000	
Utilities Exp.	230	
Insurance Exp.	100	
Supplies Exp.	1,050	
Dep. Exp. On Equipment	<u>375</u>	
Total Expense		(4,365)
Net Income		\$3,785

Fast Forward Company
Statement of Owner’s Equity

For the Month Ended December 31,2007

Taylor, Capital, Dec.01		\$0
Add: Investment by owner’s	\$30,000	
Net Income	<u>3,785</u>	<u>33,785</u>
		\$33,785
Less: withdrawal by owner		<u>(200)</u>
Taylor, Capital, Dec.31		<u>\$33,585</u>

Fast Forward Company

Balace Sheet

For the Month Ended December 31,2007

Asset:

Cash		\$4,350
A/R		1,800
Supplies		8,670
Prepaid Insurance		2,300
Equipment	26,000	
Acc.Dep. on Equipment	(375)	<u>25,625</u>
Total Assets		<u>\$42,745</u>

Lianilities and Owner’s Equity

Liabilities:

A/P		\$6,200
Unearned Consulting Revenue		2,750
Salaries Payable		<u>210</u>
Total Liabilities		\$9,160

Owner’s Equity

Taylor,capital		<u>\$33,585</u>
Total Lianilities and Owner’s Equity		<u>\$42,745</u>

៤.២ ការបិទបញ្ជីគណនេយ្យ

ការបិទបញ្ជី គឺជាជំហានដ៏សំខាន់មួយនៅចុងកាលវិយបរិច្ឆេទគណនេយ្យ បន្ទាប់ពីការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរួច។ នៅក្នុងដំណើរការបិទបញ្ជីយើងត្រូវ កំណត់រកគណនីដែលត្រូវបិទចោលកត់ត្រាទិន្នន័យប្តូរវត្ថុបញ្ជី និងរៀបចំតារាងតុល្យភាពក្រោយពេលបិទបញ្ជីរួច។ គោលបំណងនៃបិទបញ្ជីគឺធ្វើឡើងដើម្បីជំរុះចោលឲ្យអស់នូវរាល់បណ្តាលរគណនីបណ្តោះអាសន្ន (Temporary Accounts) ដែលកើតមានឡើងនៅក្នុងកាលវិយបរិច្ឆេទគណនេយ្យនោះ និងដើម្បីឲ្យដឹងអំពីបម្រែបម្រួលនៃមូលធនរបស់ម្ចាស់ (Owner’s Capital) ។

ក.ការបកស្រាយគោលបំណងរបស់លេខនាបិទគណនី

លេខនាបិទគណនី គឺលេខនាទិន្នន័យប្តូរវត្ថុ ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅចុងគ្រាគណនេយ្យក្នុងគោលបំណងពីរ៖

-លេខនាបិទគណនី ត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីរៀបចំគ្រាគណនេយ្យថ្មី ដោយរបៀបបិទ ឬជំរះសមតុល្យរបស់គណនីផលចំណូល និងបន្ទុកចំណាយ។ ត្រូវអនុវត្តន៍ជមហាននេះ ដោយសាររបាយការណ៍លទ្ធផលគ្រាន់តែដឹងពីប្រាក់ចំណេញពិតរបស់គ្រាគណនេយ្យនីមួយៗតែប៉ុណ្ណោះ។ ដោយសារបញ្ហានេះនៅចុងគ្រាគណនេយ្យ គ្រប់គណនីបន្ទុកចំណាយ និងផលចំណូលត្រូវតែបិទ ឬជំរះអស់គ្រប់សមតុល្យដើម្បីគ្រាគណនេយ្យបន្ទាប់ទៀត គ្រប់គណនីទាំងនេះចាប់ផ្តើមជាមួយនិងសមតុល្យស្មើសូន្យ។ រីឯគណនីដកដើមទុនរបស់ម្ចាស់ក៏បិទរបៀបប្រហាក់ប្រហែលគ្នានេះដែរ។

-ប្រមូលផ្តុំផលចំណូល និងបន្ទុកចំណាយរបស់គ្រាគណនេយ្យមួយ។ ការងារកើតឡើងដោយរបៀបបញ្ចូលសមតុល្យរបស់ផលចំណូលនិងបន្ទុកចំណាយទៅគណនី Income Summary ដើម្បីកត់ត្រាចំនួនទឹកប្រាក់ចំណេញ ឬខាតពិតទៅក្នុងគណនីនោះ។

គណនីកំណត់លទ្ធផល (Income Summary) គឺជាគណនីបណ្តោះអាសន្នមួយស្ថិតនៅចន្លោះគណនីដកប្រាក់ (Withdrawal) និងគណនីផលចំណូលដំបូងដំបូងក្នុងប្លង់គណនី (Chart Accounts)។ គណនីនោះប្រើដើម្បីប្រមូលផ្តុំគ្រប់ផលចំណូល និងបន្ទុកចំណាយជាគណនីតែមួយគត់មុនពេលបញ្ចូលលទ្ធផលនេះទៅក្នុងគណនីមូលធន។ គណនីនេះគ្រាន់តែត្រូវប្រើប្រាស់ក្នុងដំណាក់កាលបិទគណនី ហើយវាមិនត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុទេ។

សមតុល្យរបស់គណនីកំណត់លទ្ធផល (Income Summary) គឺជាប្រាក់ចំណាយពិត ឬខាតពិត បានកត់ត្រាក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ (Income Statement) ក្រោយមកបញ្ជូនប្រាក់ចំណេញពិត ឬខាតពិតទៅគណនីមូលធនរបស់ម្ចាស់។ គណនេយ្យត្រូវអនុវត្តន៍ជមហាននេះដោយសារផលចំណូល និងបន្ទុកចំណាយបានកត់ត្រាចូលគណនីបន្ទុកចំណាយ និងផលចំណូលជាក់ស្តែងវាគ្រាប់សំតែបកស្រាយរាល់ភាពកើន និងថយនៅក្នុងមូលធនរបស់ម្ចាស់តែប៉ុណ្ណោះ។ ហេតុនេះគ្រប់លេខគណនីត្រូវបញ្ជូនការជះឥទ្ធិពលត្រឹមត្រូវរបស់ការកើន (ផលចំណូល) និងការថយ (បន្ទុកចំណាយ) តាម រយៈគណនីមូលធនរបស់ម្ចាស់។

ដូចយើងបានបកស្រាយ យើងហៅគណនីផលចំណូល និងបន្ទុកចំណាយជាគណនីបណ្តោះអាសន្ន ឬគណនីកំណត់ន័យ។ ដើម្បីគ្រានិមួយៗគណនីនេះមានសមតុល្យស្មើសូន្យ ប្រមូលផ្តុំចលនាកើតឡើងក្នុងគ្រា និងកត់ត្រាបញ្ជាស់វិញដើម្បីឲ្យមានសមតុល្យស្មើសូន្យ តាមរយៈលេខនាបិទគណនី ដើម្បីជំរះផ្ទេរទៅគណនីមូលធនរបស់ម្ចាស់។ គននេយ្យប្រើគណនីនេះដើម្បីតាមដានរាល់ការកើន ឬថយក្នុងមូលធនរបស់ម្ចាស់ សំដៅជួយអ្នកដឹកនាំ ឬអ្នកដែលយកចិត្តទុកដាក់ដល់ជ័យជំនះ ឬការអភិវឌ្ឍន៍របស់ ឬគណនីពិតតែងតែចាប់ផ្តើមដោយមានសមតុល្យឆ្លុះបញ្ចាំងកើន ឬថយក្នុងគ្រាគណនេយ្យ ហើយសមតុល្យចុងគ្រាគណនេយ្យត្រូវបានបញ្ជូនទៅគ្រប់បន្ទាត់ទៀត។

ខ.លេខនាបិទគណនីដែលចាំបាច់

-បង្កើតលេខនាបិទគណនី

មានជំហានបួនសំខាន់ៗក្នុងការបង្កើតលេខនាបិទគណនី

១.បញ្ជូនសមតុល្យគណនីឥណទានី របស់គណនីស្ថិតនៅក្នុងរបាយការណ៍លទ្ធផលទៅគណនីកំណត់លទ្ធផល

២.បញ្ជូនសមតុល្យគណនីឥណទាយិក របស់គណនីស្ថិតនៅក្នុងរបាយការណ៍លទ្ធផលទៅគណនីកំណត់លទ្ធផល

៣.បញ្ជូនសមតុល្យគណនីកំណត់លទ្ធផលទៅគណនីមូលធន

៤.បញ្ជូនសមតុល្យគណនីដកដើមទៅគណនីមូលធន

៤.២.១ គណនីបណ្តោះអាសន្ន និងគណនីអចិន្ត្រៃយ៍

-គណនីបណ្តោះអាសន្ន (Temporary Account)

គឺជាគណនីទាំងឡាយណាដែលកើតមានឡើងតែនៅក្នុងកំឡុងគ្រាគណនេយ្យនោះតែប៉ុណ្ណោះ វាមិនបានពន្យារដល់កាលវិយបច្ឆេទគណនេយ្យនោះទេ ពីព្រោះនៅចុងកាលវិយបច្ឆេទគណនេយ្យនេះ គេនឹងធ្វើការបិទវាចោលទៅវិញ។ គណនីបណ្តោះអាសន្នមានដូចជា Revenue, Expense, Withdrawal និង Income Summary។

-គណនីអចិន្ត្រៃយ៍ (Permanent Account)

គឺជាគណនីទាំងឡាយណាដែលអាចកើតមានឡើង ពីកាលវិយបច្ឆេទគណនេយ្យមួយ ទៅកាលវិយបច្ឆេទគណនេយ្យក្រោយមួយទៀត។ គណនីប្រភេទនេះមិនត្រូវបានគេបិទវាចោលនៅចុងកាលវិយបច្ឆេទគណនេយ្យនោះទេ។ គណនីអចិន្ត្រៃយ៍ គឺចង់សំដៅទៅលើគណនីទាំងឡាយណាដែលមាននៅក្នុងតារាងរុល្យការ (Balance Sheet)។

៤.២.២ ដំណើរការបិទបញ្ជី

ការបិទបញ្ជី គឺវាបានផ្ទេរសមតុល្យគណនី Revenue, Expense និង Withdrawal ឲ្យចូលទៅក្នុងសមតុល្យគណនី Owner's Capital ។ ការបិទបញ្ជីនេះ ត្រូវបានធ្វើឡើងនៅចុងកាលវិយបច្ឆេទគណនេយ្យនីមួយៗ បន្ទាប់ពីរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរួច ពីព្រោះគណនី Revenue, Expense និង Withdrawal ត្រូវតែចាប់ផ្តើមពីសមតុល្យស្មើ ០ ទៅវិញនៅដើមកាលវិយបច្ឆេទគណនេយ្យក្រោយ។

ដើម្បីជំនួយក្នុងការបិទបញ្ជី គេបានលើកយកគណនី សង្ខេបលទ្ធផល (Income Summary) មកប្រើ។ គណនីមួយនេះជាគណនីបណ្តោះអាសន្ន ហើយជាធម្មតា គឺកើនឡើងខាងឥណទាន (Credit)។ សមតុល្យរបស់វា គឺស្មើនឹង Net Income ឬ Net Loss។

-ដំណើរការបិទបញ្ជីមាន ៤ជំហានគឺ

ជំហានទី១៖ បិទគណនី ចំណូល (Revenue) ខាងឥណទាន ចូលទៅក្នុងគណនីសង្ខេបលទ្ធផល (Income Summary) ខាងឥណទាន។

.ជំហានទី២ ៖ បិទគណនី ចំណាយ (Expense) ខាងឥណទាន ចូលទៅក្នុងគណនីសង្ខេបលទ្ធផល (Income Summary) ខាងឥណទាន។

.ជំហានទី៣ ៖ បិទគណនីសង្ខេបលទ្ធផល (Income Summary) ខាងឥណទាន ចូលទៅក្នុងគណនី មូលធនរបស់ម្ចាស់ (Owner's Capital) ខាងឥណទាន។

.ជំហានទី៤ ៖ បិទគណនីដកស្រាប់ប្រាក់ (Withdrawal) ខាងឥណទាន ចូលទៅក្នុងគណនី មូលធនរបស់ម្ចាស់ (Owner's Capital) ខាងឥណទាន។

.វិធីសាស្ត្រនៃការបិទបញ្ជីមាន ២ យ៉ាងគឺ

.វិធីសាស្ត្រទី១៖ បិទបញ្ជីតាមទិន្នន័យប្រតិបត្តិ (Journal)

ការបិទបញ្ជីរបស់ក្រុមហ៊ុន Fast Forward តាមទិន្នន័យប្រតិបត្តិគឺ

Step 1: To close Revenue Accounts

Dec.31	Consulting revenue	\$7,850	
	Rental Revenue	300	
	Income Summary		\$8,150

Step 2: To close Expense Accounts

Dec.31	Income Summary	\$4,365	
	Salaries Exp.		\$1,610
	Rent Exp.		1,000
	Utilities Exp.		230
	Insurance Exp.		100
	Supplies Exp.		1,050
	Dep. Exp. On Equipment		375

Step 3: To close Income Summary Account

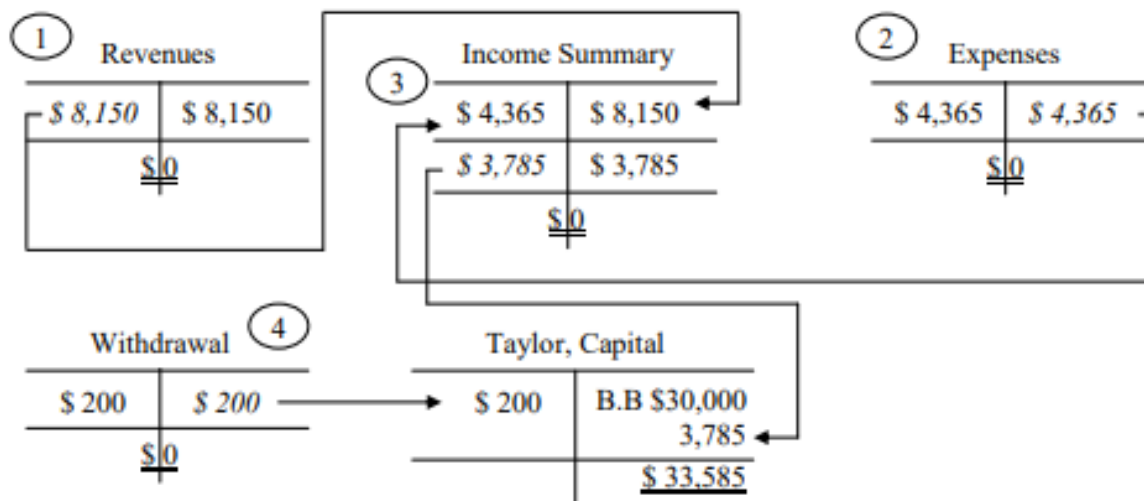
Dec.31	Income Summary	\$3,785	
	Taylor, Capital		\$3,785

Step 4: To Close Withdrawal Account

Dec.31	Taylor, Capital	\$200	
	Taylor, Withdrawal		\$200

.វិធីសាស្ត្រទី២៖ បិទបញ្ជីតាមសៀវភៅធំ (T-Account Ledger)

ការបិទបញ្ជីរបស់ក្រុមហ៊ុន Fast Forward តាមសៀវភៅធំគឺ

៤.២.៣ រៀបចំតារាងតុល្យភាពក្រោយពេលបិទបញ្ជីរួច

តារាងតុល្យភាពពេលបិទបញ្ជីរួច គឺជាតារាងមួយដែលបានរៀបរាប់អំពីឈ្មោះ និងសមតុល្យរបស់គណនីអចិន្ត្រៃយ៍នីមួយៗ ដែលមិនត្រូវបានគេបិទចោល ហើយដែលត្រូវបន្តរហូតដល់កាលវិយបច្ចេទគណនេយ្យក្រោយទៀត។

គណនីទាំងអស់នោះ សុទ្ធតែមាននៅក្នុង Assets, Liabilities និង Equity។ គោលបំណងនៃការរៀបចំតារាងតុល្យភាពក្រោយពេលបិទបញ្ជីរួច គឺដើម្បីបញ្ជាក់ថា រាល់គណនីបណ្តោះអាសន្នត្រូវបានគេបិទចោលរួចរាល់អស់ហើយ និងដើម្បីរកឱ្យឃើញពីសមតុល្យរបស់គណនីអចិន្ត្រៃយ៍នីមួយៗ ដែលត្រូវលើកយកទៅរាយការណ៍នៅដើមកាលវិយបច្ចេទគណនេយ្យក្រោយទៀត។ ជាទូទៅ តារាងតុល្យភាពក្រោយពេលបិទបញ្ជីរួច គឺជាជំហានចុងក្រោយបំផុតនៃខួបគណនេយ្យ។ តារាងតុល្យភាពក្រោយពេលបិទបញ្ជីរួចរបស់ក្រុមហ៊ុន Fast Forward គឺ

Fast Forward Company
Post-Closing Trial Balance
For the month Ended December 31,2007

Cash	\$4,350	
A/R	1,800	
Supplies	8,670	
Prepaid Insurance	2,300	
Equipment	26,000	
Acc. Dep. On Equipment		\$ 375
A/P		6,200
Salaries Payable		210
Unearned Consulting Revenue		2,750

Taylor, Capital		33,585
Totals	<u>\$43,120</u>	<u>\$43,120</u>

៤.២.៤ ការចុះបញ្ជី

ការចុះបញ្ជី គឺជាការកត់ត្រាដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះ Accrual Assets និង Accrual Liabilities ដែលបានកើតមានឡើងដោយសារតែការកែតម្រូវនៅចុងការិយបច្ចេកគណនេយ្យ។ គោលបំណងនៃការចុះបញ្ជីនេះ គឺធ្វើឡើងដើម្បីឲ្យមានភាពងាយស្រួលដល់ការកត់ត្រារបស់ក្រុមហ៊ុននៅក្នុងការិយបច្ចេកគណនេយ្យក្រោយ។ ចំណែកនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជី គឺត្រូវធ្វើឡើងនៅដើមកាលការិយបច្ចេក និងត្រូវធ្វើឡើងបញ្ជីពីការកែតម្រូវ។

Adjusting on Accrual Salaries at Year Ended

	Dec.31	Salaries Exp.	\$210
	2007	Salaries payable	\$210
	No Reversing Entry	Revesing Entry	
Jan. 01	No Entry	Jan. 01	Salaries Pay \$210
2008		2008	Saralies Exp. \$210

Pay Accrual Salaries on Jan. 09,2008

Jan. 09	Salaries Exp.	\$490		Jan. 09	Salaries Exp.	\$700
2008	Salaries Pay	210		2008	Cash	\$700
	Cash		\$700			

៤.៣ ខួបគណនេយ្យ

ខួបគណនេយ្យ គឺជាប្រភេទសវិធានជាបន្តបន្ទាប់គ្នាមួយ ដែលអាចដឹកនាំយើងឆ្ពោះទៅរកការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។ ខួបរបស់គណនេយ្យមាន ១០ ជំហានគឺ៖

១. Analysis Trasations
២. Journalizing
៣. Posting Entry
៤. Prepare Unadjusted Trail Balance
៥. Adjusted Entry
៦. Prepare Adjusted Trial Balance
៧. Prepare Financial Statement
៨. Closing Entry

៩.Prepare Post-Closing Trial Balance

១០.Reversing Entry

ជំហានទី១ ដល់ជំហានទី៣ ជាទូទៅកើតមានឡើងជាបន្តបន្ទាប់នៅក្នុងកំឡុងគ្រាគណនេយ្យ ចំនែកជំហានទី៤ ដល់ជំហានទី៩ កើតមានឡើងនៅចុងកាលវិយបច្ឆេទគណនេយ្យ និងជាចុងក្រោយ គឺជំហានទី១០ កើតមានឡើងនៅដើមកាលវិយបច្ឆេទគណនេយ្យក្រោយ។

៤.៤ ការចាត់ថ្នាក់តារាងតុល្យការ

ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់តារាងតុល្យការ បានបង្កើតនូវក្រុមរងសំខាន់ៗនៅក្នុងគណនី Assets និង Liabilities ដែលអាចផ្តល់ព័ត៌មានឲ្យកាន់តែត្រឹមត្រូវសុក្រឹតឡើងថែមទៀតទៅដល់អ្នកប្រើប្រាស់។

Snow Boarding Components

Balace Sheet

For thr month Ended January 31,2008

Assets

Current Assets:

Cash	\$6,500	
Short-Term Investment	2,100	
A/R,net	4,400	
Merchandise inventory	27,500	
Prepaid Exp.	<u>2,400</u>	
Total Current Assets		\$42,000

Long-Term Investment:

N/R	1,500	
Investment in stock and Bond	18,000	
Land held for future expense	<u>48,000</u>	
Total Long-Term Investmnet		67,500

Plant Assets:

Store Equipment	\$33,200	
Acc. Dep.	<u>(8,000)</u>	25,200
Buildings	170,000	
Acc. Dep.	<u>(45,000)</u>	125,000
Land	<u>73,200</u>	
Total plant Assets		223,400

Intangible Assets:		10,000
Total Assets		<u>\$343,800</u>
<u>Liabilities</u>		
<u>Current Liabilities</u>		
A/P	15,300	
Wages Payable	3,200	
N/P	3,000	
Current portion of long-term lia.	7,500	
Total Currents Liabilities		29,000
<u>Long-Term Liabilities</u>		<u>150,000</u>
Total Liabilities		179,000
<u>Owner's Equity</u>		
Hawk, Capital		<u>164,000</u>
Total Liabilities and Owner's Equity		<u>\$343,800</u>

៤.៥ អនុបាតចរន្ត

អនុបាតចរន្ត គឺជាការវាស់វែងមួយទៅលើលទ្ធភាពរបស់ក្រុមហ៊ុន ក្នុងការទូទាត់ទៅលើកាតព្វកិច្ចបំណុលរយៈពេលខ្លី។ អនុបាតនេះ បានជះឥទ្ធិពលទៅដល់ការសម្រេចចិត្តរបស់អ្នកផ្គត់ផ្គង់ពេលដែលត្រូវអនុញ្ញាតឲ្យក្រុមហ៊ុនទិញទំនិញដោយជំពាក់។ ម៉្យាងទៀត វាក៏បានជះឥទ្ធិពលទៅដល់ការធ្វើសេក្តីសម្រេចចិត្តរបស់ឥណទានយក (Creditor) ផងដែរ នៅក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តផ្តល់ប្រាក់កម្ចីឲ្យទៅក្រុមហ៊ុនដែលមានជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រាក់ ការសងប្រាក់ដើម កាលបិរច្ឆេទសងត្រឡប់ឲ្យទានពេលវេលា និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវឲ្យមានផ្សេងៗទៀតជាដើម។ រូបមន្តដើម្បីគណនារក Current Ratio គឺ

$$\text{Current Ratio} = \text{Current Assets} / \text{Current Liabilities}$$

លំហាត់

លំហាត់ទី១ ខាងក្រោមនេះ គឺជា Adjustment Trial Balance របស់ក្រុមហ៊ុន Cruz Company នៅថ្ងៃទី Dec. 31,2008 ។

១.ចូរធ្វើការរៀបចំបិទបញ្ជី (Closing Entry) នៅចុងឆ្នាំនេះ?

២.រៀបចំតារាងតុល្យភាពក្រោយពេលបិទបញ្ជីរួច (Post-Closing Trial Balance) សម្រាប់ក្រុមហ៊ុននៅចុងឆ្នាំនេះ?

No	Account Title	Dr	Cr
101	Cash	\$19,000	
126	Supplies	13,000	
128	Prepaid Insurance	3,000	
167	Equipment	24,000	
168	Acc.Dep. on Equipment		\$7,500
301	Cruz, Capital		47,600
302	Cruz, Withdrawal	7,000	
404	Service Revenue		44,000
612	Dep.Exp. on Equipment	3,000	
622	Salaries Exp.	22,000	
637	Insurance Exp.	2,500	
640	Rent Exp.	3,400	
652	Supplies Exp.	2,200	
Totals		\$99,100	\$99,100

លំហាត់ទី២ Adjusted Trail Balance នៃ Work Sheet 10 កូឡេនរបស់ក្រុមហ៊ុន Planta Company មានដូចខាងក្រោមនេះ។ចូរធ្វើការរៀបចំបំពេញបញ្ចប់ Work Sheet មួយនេះ (Financial Statement Column) ?

No	Account Title	Dr	Cr
101	Cash	\$7,000	
106	Accounts Receivable	27,200	
153	Trucks	42,000	
154	Acc. Dep. On trucks		\$17,500
183	Land	32,000	

201	A/P		15,000
209	Salaries Payable		4,200
233	Unearned Fees		3,600
301	Planta, Capital		65,500
302	Planta, Withdrawal	15,400	
401	Plumbing Fees Earned		84,000
611	Dep.Exp. on Truck	6,500	
622	Salaries Exp.	38,000	
640	Rent Exp.	13,000	
677	Miscellaneous Exp.	8,700	
Totals		\$189,800	\$189,800

លំហាត់ទី៣ Hawk Company កត់ត្រា Prepaid Assets និង Unearned Revenues នៅក្នុង Balance Sheet ។ ព័ត៌មានខាងក្រោមត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីធ្វើការកត់ត្រាកែតម្រូវនៅចុងខែ Aug

- a. ក្រុមហ៊ុនរកបាន \$6,000 នៅក្នុងចំណូលដែលមិនទាន់បានធ្វើការកត់ត្រា
- b. Prepaid Insurance ដែលបានផុតកំណត់ការប្រើប្រាស់មាន \$3,700
- c. ក្រុមហ៊ុនរកបាន \$2,900 នៃ Unearned Revenues Fees របស់ខ្លួន
- d. រំលោះទៅលើ Office Equipment មាន \$3,300
- e. ប្រាក់ខែរបស់និយោជិកកើតមានឡើង \$3,400 ប៉ុន្តែមិនទាន់បានទូទាត់ឲ្យនៅឡើយទេ

- ១. រៀបចំការកត់ត្រាកែតម្រូវទៅលើប្រតិបត្តិការណ៍ខាងលើ ?
- ២. កត់ត្រាអំពីការចុះបញ្ជីដែលចាំបាច់សម្រាប់ក្រុមហ៊ុន ?

លំហាត់ទី៤ The Adjusted Trial Balance របស់ក្រុមហ៊ុន karise Repairs នៅថ្ងៃទី Dec.31,2008 មានដូចខាងក្រោម

No	Account Title	Dr	Cr
101	Cash	\$14,000	
124	Office Supplies	1,300	
128	Prepaid Insurance	2,050	
167	Equipment	50,000	
168	Acc.Dep. on Equipment		\$5,000
201	A/P		14,000
210	Wage Payable		600

301	Karise, Capital		33,000
302	Karise, Withdrawal	16,000	
401	Repair Fees Earned		90,950
612	Dep.Exp.on Equipment	5,000	
623	Wages Expense	37,000	
637	Insurance Exp.	800	
640	Rent Exp.	10,600	
650	Office Sipllies Exp.	3,600	
690	Utilities Exp.	2,700	
Totals		\$143,550	\$143,550

សំណួរ

១.រៀបចំ Income Statement, Statement of Owner’s Equity and Classified balance Sheet សម្រាប់ឆ្នាំ២០០៨? ម្ចាស់មិនបានធ្វើការវិនិយោគទេ នៅក្នុងឆ្នាំ២០០៨

២.ធ្វើការបញ្ចូលសម្មតិកម្ម The Adjusted Trial Balance ទៅក្នុង Work Sheet។ ប្រើប្រាស់ កូរឡាន Income Statement សម្រាប់ព័ត៌មានបិទបញ្ជី និងកូរឡាន Balance Sheet សម្រាប់ ព័ត៌មាន Post-Closing Trial Balance ។ បញ្ចូលគណនី Income Summary ទៅក្នុងប្រភេទចុង ក្រោយនៃ Trial Balance ?

៣.រៀបចំនិទ្ទានុប្បវត្តបិទបញ្ជី

លំហាត់ទី៥ The Unadjusted Trial Balance របស់ក្រុមហ៊ុន ace Construction Co. នៅថ្ងៃទី June 31 2008 (ឆ្នាំសារពើពន្ធ) មានដូចខាងក្រោម។ នៅថ្ងៃទី Jun 30,2007 គណនី Owner’s Capital មាន \$53,660 ហើយនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៨ ម្ចាស់វិនិយោគសាច់ប្រាក់បន្ថែមទៀតចំនួន \$35,000។

**Ace Construction Co.
Unadjusted Trial Balance
June 30,2008**

No.	Account Title	Dr.	Cr.
101	Cas	\$18,500	
126	Supplies	9,900	
128	Prepaid Insurance	7,200	
167	Equipment	132,000	

168	Acc.Dep. on Equipment		\$26,250
201	A/P		6,800
203	Interest Payable		0
208	Rent Payable		0
210	Wages Payable		0
213	Property Taxes Payable		0
251	Long-Term N/P		25,000
301	Ace, Capital		86,660
302	Ace, Withdrawals	33,000	
401	Construction Fees Earned		132,100
612	Dep. Exp. On Equipment	0	
623	Wages Exp.	46,860	
633	Wages Exp.	2,750	
637	Insurance Exp.	0	
640	Rent Exp.	12,000	
652	Supplies Exp.	0	
683	Property Taxes Exp.	7,800	
684	Repair Exp.	2,910	
690	Utilities Exp.	5,890	
Totals		<u>\$278,810</u>	<u>\$278,810</u>

សំណួរ

១. រៀបចំ Work Sheet សម្រាប់ឆ្នាំសារពើពន្ធ ២០០៨ ជាមួយនិងព័ត៌មានដែលបានផ្តល់ឲ្យខាងលើ និងព័ត៌មានសម្រាប់ការកែតម្រូវដូចខាងក្រោម

- a. Supplies នៅចុងឆ្នាំសារពើពន្ធមាន \$3,300
- b. ធានារ៉ាប់រងបានផុតកំណត់នៅក្នុងឆ្នាំសារពើពន្ធ 2008 មាន \$3,800
- c. រំលោះប្រចាំឆ្នាំទីលើ Equipment \$8,400
- d. Utilities Exp. សម្រាប់ខែ Jun \$650 មិនបានរួមបញ្ចូលនៅក្នុង Unadjusted Trial Balance ទេ ពីព្រោះវិក័យបត្រមកដល់ក្រោយពេលរៀបចំ Trial Balance នោះរួច។ \$650 ដែលនៅជំពាក់នេះតម្រូវឲ្យធ្វើការកាត់ត្រា
- e. ប្រាក់ឈ្នួល \$1,800 បានកើតមានឡើងនៅក្នុងឆ្នាំសារពើពន្ធ ២០០៨នោះ

f. Rent Exp. \$500 បានកើតមានឡើងហើយ ប៉ុន្តែមិនទាន់បានធ្វើការកាត់ត្រា

g. Property Tax \$1,000 បានកើតឡើងបន្ថែមទៀតនៅក្នុងឆ្នាំនេះ ប៉ុន្តែមិនទាន់បានទូទាត់

h. Long-Term Note Payable ជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រាក់ ១២%ក្នុងមួយឆ្នាំ បរិមាណ Interest Exp. នៅក្នុង Unadjusted Trial Balance គឺជំនាងឲ្យ ១១ខែ ដំបូងនៃឆ្នាំ ២០០៨នោះ។ ចំណែកខែចុងក្រោយនៃឆ្នាំ ២០០៨ គឺខែ June នោះការប្រាក់បានកើតមានឡើង ចំនួន \$250 ប៉ុន្តែមិនទាន់បានធ្វើការទូទាត់នៅឡើយទេ។ (ចំណាំ:ក្រុមហ៊ុនបានកំណត់ ការទូទាត់សងទៅលើ Note Payable \$5,000 នៅឆ្នាំក្រោយ២០០៩)

២.ប្រប្រាស់ព័ត៌មាននៅក្នុង Work Sheet នោះដើម្បីធ្វើការកាត់ត្រាទិន្នន័យប្រវត្តិកែតម្រូវ? និងទិន្នន័យប្រវត្តិទម្រង់?

៣.រៀបចំ Income Statement, Statement of Owner's Equity and Classified Balance Sheet នៅថ្ងៃទី Jun 30,2008 នោះ?

លំហាត់ទី៦ The Adjustmet Trial Balance របស់ក្រុមហ៊ុន Anara Co. នៅថ្ងៃទី Dec.31,2008 មានដូចខាងក្រោម

Anara Co.
Adjusted Trial Balance
December 31,2008

No.	Account Title	Dr	Cr
101	Cash	\$7,400	
104	Short-Trem Investment	11,200	
126	Supplies	4,600	
128	Prepaid Insurance	1,000	
167	Equipment	24,000	
168	Acc.Dep. on Equipment		\$4,000
173	Building	100,000	
174	Acc.Dep. on Building		10,000
183	Land	30,500	
201	A/P		3,500
203	Interest Payable		1,750
208	Rent Payable		400

210	Wages Payable		1,280
213	Property Taxes Payable		3,330
233	Unearned Professional Fees	750	
251	Long-Term N/P		40,000
301	Anara, Capital		92,800
302	Anare, Withdrawals	8,000	
401	Professional Fees Earned		59,600
406	Rent Earned		4,500
407	Dividend Earned		1,000
409	Interest Earned		1,320
606	Dep.Exp. on Building	2,000	
612	Dep.Exp. on Equipment	1,000	
623	Wages Exp.	18,500	
633	Interest Exp.	1,550	
637	Insurance Exp.	1,525	
640	Rent Exp.	3,600	
652	Supplies Exp.	1,000	
682	Postage Exp.	410	
683	Property Taxes Exp	4,825	
684	Repairs Exp.	679	
688	Telephone Exp.	521	
690	Utilities Exp.	1,920	
	Totals	\$224,230	\$224,230

Anara បានវិនិយោគសាច់ប្រាក់ \$40,000 នៅក្នុងកំឡុងឆ្នាំ២០០៨ (Dec. 31, 2007 គណនី

Anara Capital មាន \$52,800) ។ ក្រុមហ៊ុនត្រូវបានគេតម្រូវឲ្យធ្វើការទូទាត់សងប្រាក់ទៅលើ Long-Term N/P \$8,400 នៅឆ្នាំក្រោយ២០០៩

សំណួរ
 ១.ចូររៀបចំ Income Statement, Statement of Owner's Equity and Classified balance Sheet Bec. 31,2008

២.រៀបចំទិន្នន័យប្រតិបត្តិទម្រង់នៅចុងឆ្នាំ ២០០៨

៣.ប្រើប្រាស់ព័ត៌មាននៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដើម្បីធ្វើការគណនារកអនុបាតមួយចំនួន ដូចខាងក្រោម៖

- Return on Assets (Total Assets នៅចុងឆ្នាំ ២០០៧ មាន \$160,000)
- Debit Ratio
- Profit Margin Ratio (ប្រើប្រាស់ចំណូលសរុបធ្វើជាភាគបែង)
- Current Ratio

លំហាត់ទី៧ The Unadjusted Trial Balance របស់ក្រុមហ៊ុន Power Demolition Company នៅ ថ្ងៃទី April 30,2008 (Fiscal Year) មានដូចខាងក្រោម។ នៅថ្ងៃទី April 30,2007 គណនី Owner's Capital មាន \$46,900 ។ ម្ចាស់បានវិនិយោគសាច់ប្រាក់ \$40,000បន្ថែមទៀតនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៨។

Power Demolition Company
Unadjusted Trial Balance
April 30,2008

No.	Account Title	Dr	Cr
101	Cash	\$7,000	
126	Supplies	16,000	
128	Prepaid Insurance	12,600	
167	Equipment	200,000	
168	Acc.Dep. on Equipment		\$14,000
201	A/P		6,800
203	Interest Payable		0
208	Rent Payable		0
210	Wage Payable		0
213	Propety Taxes Payable		0
251	Long-Term N/P		30,000
301	Binair, Capita		86,900
302	Binair, Withdrawal	12,000	
401	Demolition Fees Earned		187,000
612	Dep.Exp. on Equipment	0	
623	Wages Exp.	41,400	

633	Interest Exp.	3,300	
637	Insurance Exp.	0	
640	Rent Exp.	13,200	
652	Supplies Exp.	0	
683	Property Exp.	9,700	
684	Repairs Exp.	4,700	
690	Utilities Exp.	4,800	
	Total	\$324,700	\$324,700

សំណួរ

១. រៀបចំ Work Sheet សម្រាប់ឆ្នាំសារពើពន្ធ ២០០៨ ជាមួយនិងព័ត៌មានដែលបានផ្តល់ឲ្យខាងលើ និងព័ត៌មានសម្រាប់ការកែតម្រូវដូចខាងក្រោមបន្ថែមទៀត

- a. Supplies នៅចុងឆ្នាំសារពើពន្ធមាន \$7,900
- b. ធានារ៉ាប់រងបានផុតកំណត់នៅក្នុងឆ្នាំសារពើពន្ធ ២០០៨ មាន \$10,600
- c. រំលោះប្រចាំឆ្នាំទៅលើ Equipment មាន\$7,000
- d. Utilities Expense សម្រាប់ខែ April \$800 មិនបានរួមបញ្ចូលនៅក្នុង Unadjusted Trial Balance ទេពីព្រោះវិក័យបត្រមកដល់ក្រោយពេលរៀបចំ Trial Balance នោះរួច។ \$800 ដែលនៅជំពាក់នេះតម្រូវឲ្យធ្វើការកត់ត្រា។
- e. ប្រាក់ឈ្នួល \$2,000 បានកើតមានឡើងនៅក្នុងឆ្នាំសារពើពន្ធ ២០០៨នោះ
- f. Rent Exp. \$3,000 បានកើតមានឡើងហើយ ប៉ុន្តែមិនទាន់បានធ្វើការកត់ត្រា
- g. Property Tax \$550 បានកើតមានឡើងបន្ថែមទៀតនៅក្នុងឆ្នាំនេះប៉ុន្តែមិនទាន់បានទូទាត់។

បានទូទាត់។

- h. Long-Term N/P ជាប់ពាក់ព័ន្ធនិងប្រាក់ ១២% ក្នុងមួយឆ្នាំ។ បរិមាណ Interest Exp. នៅក្នុង Unadjusted Trial Balance គឺជាដំណាងឲ្យ ១១ខែដំបូងនៃឆ្នាំ២០០៨នោះ។ ចំណែកខែចុងក្រោយនៃឆ្នាំសារពើពន្ធ ២០០៨ គឺខែ April នោះការប្រាក់បានកើតឡើងចំនួន \$300 ប៉ុន្តែមិនទាន់បានធ្វើការទូទាត់នៅឡើយ។ (ចំណាំ ក្រុមហ៊ុនបានកំណត់ការទូទាត់សងទៅលើ N/P \$10,000 នៅឆ្នាំសារពើពន្ធក្រោយ ២០០៩)

២. ប្រើប្រាស់ព័ត៌មានមាននៅក្នុង Work Sheet នោះ ដើម្បីធ្វើការកត់ត្រាទិន្នន័យប្តូរវត្ថុកែតម្រូវ? និងទិន្នន័យប្តូរវត្ថុបិទបញ្ជី?

៣. ចូររៀបចំ Income Statement, Statement of Owner's Equity and Classified balance Sheet April. 30,2008

លំហាត់ទី៨ ចូរធ្វើការគណនារក Current Ratio នៅក្នុងករណីនីមួយៗដូចខាងក្រោម? កំណត់រកថា តើក្រុមហ៊ុនមួយណាដែលមានស្ថានភាព Liabilities ខ្លាំងជាងគេ?

	Current Assets	Current Liabilities
Case 1	\$ 79,000	\$ 32,000
Case 2	105,000	76,000
Case 3	45,000	49,000
Case 4	85,500	81,600
Case 5	61,000	100,000

ជំពូកទី៥ គណនេយ្យសម្រាប់ប្រតិបត្តិការណ៍ លក់ដូរទំនិញ

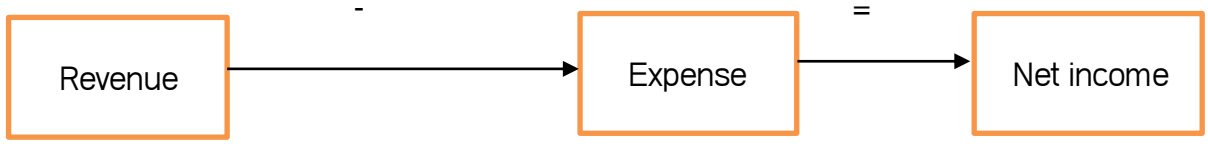
៥.១ សកម្មភាពនៅក្នុងក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្ម

នៅក្នុងបេរៀនមុន បានបង្ហាញពីសកម្មភាពគណនេយ្យ និងរាយការណ៍របស់ក្រុមហ៊ុនសេវាកម្ម។ ចំណែកនៅក្នុងមេរៀននេះវិញ និងបង្ហាញអំពីគោលបំណងដែលត្រូវបានគេប្រើប្រាស់នៅក្នុងប្រភេទ ក្រុមហ៊ុនលក់ដូរទំនិញ (Merchandising Company) វិញម្តង។ Merchandise រួមមានដូចជា៖ ផលិតផល(Product) ដែលគេឲ្យឈ្មោះថាទំនិញ(Goods)។ ដែលក្រុមហ៊ុនមួយទិញសម្រាប់លក់ចេញទៅឲ្យអតិថិជន។ ពាណិជ្ជករ (Merchandiser) ទទួលបានប្រាក់ចំណេញតាមរយៈការទិញ និងលក់ទំនិញនោះចេញទៅវិញ។ ពាណិជ្ជករអាចមានរូបភាពជាអ្នកលក់ដុំ(Wholesalers) និងអ្នកលក់រាយ (Retailers)។ អ្នកលក់ដុំ គឺជាអន្តរការី (Intermediary) មួយដែលធ្វើការទិញពីក្រុមហ៊ុនផលិតកម្ម សម្រាប់លក់ទៅឲ្យអ្នកលក់រាយ ចំណែកអ្នកលក់រាយវិញ គឺជាអន្តរការីមួយ ដែលបានទិញទំនិញពីអ្នកលក់ដុំសម្រាប់លក់បន្តទៅឲ្យអតិថិជនទៀត។ អ្នកលក់រាយតែងតែលក់ទាំងទំនិញនិងសេវាកម្ម។

៥.១.១ ការរាយការណ៍ប្រាក់ចំណេញសម្រាប់ពាណិជ្ជករ

ប្រាក់ចំណេញសុទ្ធ (Net Income ឬ Net Profit) របស់ពាណិជ្ជករ គឺស្មើនឹងចំណូលពីការលក់ទំនិញ (Sale Revenue) ដកនិងថ្លៃដើមទំនិញដែលបានលក់ចេញ (Cost of Goods Sold) និងថ្លៃដើមនៃចំណាយផ្សេងៗទៀត (Other Expense) ។

Service Company

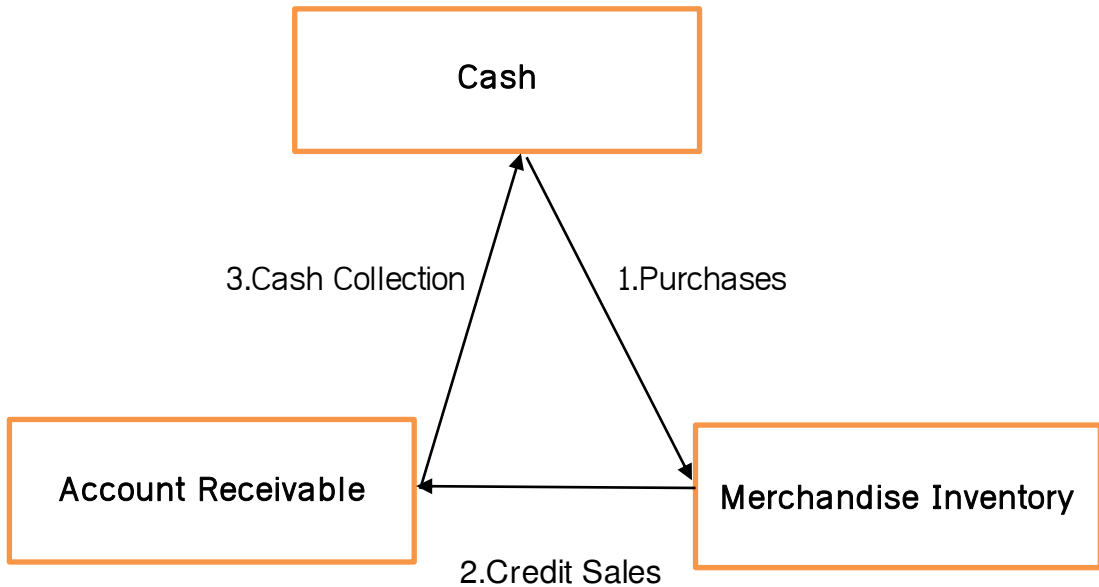

Merchandiser

៥.១.២ ខួបប្រតិបត្តិការណ៍សម្រាប់ពាណិជ្ជករ

វដ្តប្រតិបត្តិការណ៍របស់ក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មមួយចាប់ផ្តើមឡើងពី ការទិញទំនិញទុកសម្រាប់លក់ និងបញ្ចប់ទៅវិញដោយការប្រមូលសាច់ប្រាក់បានពីការលក់។

៥.១.៣ ប្រព័ន្ធសន្និធិ

-Cost of Goods Sold

គឺជាថ្លៃដើមរបស់ទំនិញ ដែលបានលក់ចេញទៅឲ្យអតិថិជននៅក្នុងកំឡុងគ្រា។ វាគឺជាថ្លៃដើមនៃចំណាយដែលធំជាងគេបង្អស់នៅក្នុងរបាយការណ៍លទ្ធផលរបស់ក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្ម

-Inventory

គឺជាទំនិញដែលក្រុមហ៊ុនមួយមាន ហើយសង្ឃឹមថានឹងលក់វាចេញទៅឲ្យអតិថិជនវិញ នៅក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ធម្មតានៃអាជីវកម្ម។

-ប្រព័ន្ធគណនេយ្យសន្និធិចំនួនពីរ ដែលត្រូវបានគេប្រើប្រាស់សម្រាប់ប្រមូលព័ត៌មានអំពីថ្លៃដើមនៃទំនិញដែលបានលក់ចេញ (COGS) និងថ្លៃដើមនៃសន្និធិនៅសល់ចុងគ្រា (Ending Inventory) គឺជាប្រព័ន្ធសន្និធិអចិន្ត្រៃយ៍ (Perpetual Inventory System) និងប្រព័ន្ធសន្និធិតាមកំណត់ (Periodic Inventory System) ។

-Perpetual Inventory System

គឺជាប្រព័ន្ធមួយដែលធ្វើការបន្តកែលម្អ ទៅលើការកត់ត្រាគណនេយ្យ សម្រាប់ប្រតិបត្តិការណ៍ទិញ និងលក់ដូរទំនិញ។ ជាពិសេស គឺសម្រាប់កត់ត្រា ពីទំនិញដែលមានសម្រាប់លក់ (Foods Available for Sale) និងទំនិញដែលបានលក់ចេញ (Inventory Sold) ។

-Periodic Inventory System

គឺជាប្រព័ន្ធមួយដែលធ្វើការកែលម្អ ទៅលើការកត់ត្រាគណនេយ្យ សម្រាប់ប្រតិបត្តិការណ៍ទិញ និងលក់ដូរទំនិញ នៅចុងកាលរិយបរិច្ឆេទគណនេយ្យតែប៉ុណ្ណោះ។

៥.២ គណនេយ្យសម្រាប់ការទិញទំនិញ

៥.២.១ ការបញ្ចុះថ្លៃទៅលើបរិមាណដែលទិញ

Trade Discounts កើតមានឡើងនៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនមានគោលនយោបាយលក់បញ្ចុះថ្លៃ ភ្លាមៗទៅឲ្យអតិថិជន ដើម្បីលើកទឹកចិត្តឲ្យអតិថិជនទិញទំនិញនោះឲ្យបានច្រើន។ បរិមាណនៃការ បញ្ចុះថ្លៃនេះ គឺវាអស្រ័យទៅលើទំហំនៃការទិញរបស់អតិថិជន។ បើអតិថិជនទិញកាន់តែច្រើន នោះ ភាគរយនៃការបញ្ចុះថ្លៃក៏ច្រើនតាមនោះដែរ។

៥.២.២ អប្បហារទៅលើការទិញ

ការទិញដោយកំណត់ តម្រូវឲ្យមានលិខិតស្នាមឲ្យបានច្បាស់លាស់ ស្តីពីបរិមាណ និងកាល បរិច្ឆេទនៃការទូទាត់សងត្រឡប់នាពេលអនាគត។ លក្ខខណ្ឌជំពាក់(Credit Terms) សម្រាប់ការទិញ ទំនិញរួមមាន៖ បរិមាណ និងពេលវេលានៃការទូទាត់សងត្រឡប់របស់អ្នកទិញ។ ឧទាហរណ៍ខ្លះៗស្តី អំពី Credit Term មានដូចខាងក្រោម៖

-n/30 មានន័យថា ក្រុមហ៊ុនអនុញ្ញាតឲ្យអតិថិជនដែលបានទិញទំនិញនោះជំពាក់ក្នុងរយៈ ពេល ៣០ថ្ងៃ ដោយមិនមានបញ្ចុះថ្លៃអ្វីទាំងអស់។

-2/10, n/60 មានន័យថា ក្រុមហ៊ុនអនុញ្ញាតឲ្យអតិថិជនដែលបានទិញទំនិញនោះជំពាក់ក្នុង រយៈពេល ៦០ថ្ងៃ បើអតិថិជននោះព្រមទូទាត់សងប្រាក់មកកាន់ក្រុមហ៊ុនក្នុងកំឡុង ១០ថ្ងៃដំបូង នោះក្រុមហ៊ុននឹងធ្វើការបញ្ចុះថ្លៃចំនួន ២%។

-3/10 EOM, n/60 មានន័យថា ក្រុមហ៊ុនអនុញ្ញាតឲ្យអតិថិជនដែលបានទិញទំនិញនោះ ជំពាក់ក្នុងរយៈពេល ៦០ថ្ងៃ បើអតិថិជននោះព្រមទូទាត់សងប្រាក់មកកាន់ក្រុមហ៊ុនក្នុងកំឡុង ១០ថ្ងៃ ដំបូងនៃខែបន្ទាប់ នោះក្រុមហ៊ុននឹងធ្វើការបញ្ចុះថ្លៃចំនួន ៣%។

ឧទាហរណ៍៖ Z-Mart បានទិញទំនិញ \$1,200 ដោយជំពាក់ស្ថិតក្នុងលក្ខខណ្ឌ 2/10, n/20 ។ ការកត់ត្រាគឺ

	<u>Periodic</u>		
Nov.02	Purchase	\$1,200	
	A/P		\$1,200
	<u>Perpetual</u>		
	Inventory	\$1,200	
	A/P		\$1,200

-បើ Z-Mart ទូទាត់សងប្រាក់មុន ឬត្រឹមថ្ងៃទី Nov 12, នោះ Z-Mart នឹងទទួលបាននូវការបញ្ចុះថ្លៃឲ្យចំនួន ២%។ ការកត់ត្រាគឺ

<u>Periodic</u>			
Nov.1	2	A/P	\$1,200
		Purchase Disc.	\$24
		Cash	1,176
<u>Perpetual</u>			
		A/P	\$1,200
		Inventory	\$24
		Cash	1,176

-បើ Z-Mart ទូទាត់សងប្រាក់ក្រោយថ្ងៃទី Nov 12, នោះ Z-Mart នឹងមិនទទួលបាននូវការបញ្ចុះថ្លៃឲ្យចំនួន ២%នោះទេ ដូច្នេះ Z-Mart ត្រូវសងបរិមាណសរុបទាំងអស់។ ការកត់ត្រាគឺ

<u>Periodic</u>			
Dec.01		A/P	\$1,200
		Cash	\$1,200
<u>Perpetual</u>			
		A/P	\$1,200
		Cash	\$1,200

៥.២.៣ ការបង្វិលត្រឡប់ និងបញ្ចុះថ្លៃទៅលើការទិញ

-Purchase Return

បង្វិលត្រឡប់ទៅលើការទិញ គឺចង់សំដៅទៅលើការទិញ (Buyer) បានបង្វិលទំនិញដែលខ្លួនបានទិញនោះ ទៅកាន់ក្រុមហ៊ុនវិញក្នុងពេលសមស្របណាមួយ។ មូលហេតុនៃការបង្វិលទំនិញដែលបានទិញត្រឡប់ទៅកាន់ក្រុមហ៊ុននោះ គឺដោយសារតែទំនិញដែលបានទិញនោះ ខុសពីប្រភេទនៃទំនិញដែលបានបញ្ជាទិញ, ទមនិញអស់ប្រសិទ្ធភាព ឬខូចគុណភាព, ទមនិញបាក់បែក ឬប្រេះស្រាំ, និងទំនិញដែលឆ្គួត ឬហើរពណ៌ជាដើម។ ក្នុងករណីដែលមានការបង្វិលទំនិញត្រឡប់ទៅកាន់ក្រុមហ៊ុនវិញដូច្នោះ អ្នកលក់ (Saller) ត្រូវទទួលយកទំនិញនោះ ហើយបន្ថយការតាមទាររបស់ខ្លួន (A/R) ទៅលើអតិថិជននោះ ក្នុងករណីអតិថិជនបានទិញទំនិញដោយដំពាក់ ឬបង្វិលប្រាក់ត្រឡប់ទៅកាន់អតិថិជននោះវិញ ក្នុងករណីដែលអតិថិជនបានទិញទំនិញ និងទូទាត់សាច់ប្រាក់ឲ្យរួចរាល់អស់ហើយ។

-Purchase Allowance

ការបញ្ចុះថ្លៃទៅលើទំនិញដែលបានទិញ គឺចង់សំដៅទៅលើទមនិញដែលបានទិញនោះមានការខូចខាត, បាក់បែក, ប្រេះស្រាំ ខុសពីសកាបដើមរបស់វា ហើយអ្នកទិញ (Buyer) ក៏ចាប់ផ្តើមបង្វិលទំនិញនោះត្រឡប់ទៅកាន់ក្រុមហ៊ុនវិញ។ ក្នុងករណីនេះ ក្រុមហ៊ុនអាចមានការបញ្ចុះបញ្ចូលអតិថិជនឲ្យព្រមទទួលយកទំនិញដែលមានការខូចខាតបន្តិចបន្តួចនោះ ហើយខ្លួននិងធ្វើការបញ្ចុះថ្លៃឲ្យ។

ជាទូទៅក្រុមហ៊ុនភាគច្រើនតែងតែប្រើពាក្យ Purchase Return និង Purchase Allowance នេះជាប់គ្នា ដូច្នេះទៅជា Purchase Return និង Purchase Allowance គឺចង់សំដៅទៅលើការបង្វិលទមនិញត្រឡប់ និងការបញ្ចុះថ្លៃទៅលើទំនិញដែលបានទិញនោះ។

- បើ Z-Mart ធ្វើការបង្វិលទំនិញបាក់បែកត្រឡប់ទៅកាន់ក្រុមហ៊ុនវិញនៅថ្ងៃទី Nov 12 ចំនួន \$300 នោះការកត់ត្រាគឺ

	<u>Periodic</u>		
Nov.15	A/P	\$300	
	purchase		\$300
	<u>Perpetual</u>		
	A/P	\$300	
	Inventory		\$300

៥.២.៤ ថ្លៃដើមនៃការដឹកជញ្ជូនទំនិញ

ការលក់ និងអ្នកទិញត្រូវតែមានការយល់ដឹងអំពីភាពទទួលខុសត្រូវទៅលើចំណាយថ្លៃដើមដឹកជញ្ជូន (Freight Cost) និងហានិភ័យដែលអាចកើតមានឡើងផ្សេងៗទៀត នៅក្នុងកំឡុងពេលនៃការដឹកជញ្ជូននោះ តើភាគីខាងណាជាអ្នកទទួលខុសត្រូវ? តើអ្នកលក់គួរតែធ្វើការប្រគល់ទមនិញទៅឲ្យអ្នកទិញនៅត្រង់ចំណុចណា? ចំណុចដែលត្រូវផ្ទេរសិទ្ធិ និងទំនិញទៅឲ្យនោះហើយ ត្រូវបានគេឲ្យឈ្មោះថា Free on Board (FOB)។ FOB ត្រូវបានគេចែកចេញជា២គឺ៖

- FOB Shipping Point
- កាតព្វកិច្ច និងទំនួលខុសត្រូវរបស់អ្នកលក់ដោយគិតត្រឹមលើកទំនិញដាក់លើកាប៉ាល់នៅកំពុងផែរ។ ចាប់តាំងពីកំពុងផែរមក សាហ៊ុយចំណាយផ្សេងៗ គឺជាបន្ទុកចំណាយរបស់អ្នកទិញវិញម្តង។ ទមនិញដែលកំពុងស្ថិតនៅក្នុងភាពចរាចរនេះ Goods In Transit ត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជា Inventory របស់អ្នកទិញ។
- FOB Destination

ក្នុងករណីនេះ ទំនិញ គឺជាកម្មសិទ្ធិរបស់អ្នកលក់ រហូតដល់ទំនិញត្រូវបានដឹកជញ្ជូនទៅដល់ក្នុងឃ្លាំងរបស់អ្នកទិញ។ ក្នុងកំឡុងពេលនៃការដឹកជញ្ជូន Goods In Transit គឺជាទមនិញរបស់អ្នកលក់។

ឧទាហរណ៍: Z-Mart បានទិញទំនិញ \$1,200 នៅថ្ងៃទី Nov. 02 ស្ថិតនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌដឹកជញ្ជូន FOB Destination ។ នេះមានន័យថា Z-Mart មិនបានទទួលខុសត្រូវទៅលើសោហ៊ុយដឹកជញ្ជូនទំនិញនោះទេ។ ប៉ុន្តែបើ Z-Mart កំពុងតែស្ថិតនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌ FOB Shipping Point វិញនោះ Z-Mart គឺជាអ្នកដែលត្រូវទទួលខុសត្រូវទៅលើសោហ៊ុយនៃការដឹកជញ្ជូនទំនិញនោះ។ ថ្លៃដើមនៃ ការដឹកជញ្ជូនទមនិញត្រូវបានគេឲ្យឈ្មោះថា Transportation In ឬ Freight In។ វាគឺជាផ្នែកមួយនៃថ្លៃដើមរបស់ទំនិញដែលបានទិញ។ ជាទូទៅ គឺវាកើនឡើងខាង Debit ។ ការកត់ត្រាករណី FOB Shipping Point គឺ៖

	<u>Periodic</u>	
Nov.02	Purchase	\$1,200
	Cash	\$1,200
	Freight In	75
	Cash	75
	<u>Perpetual</u>	
	Inventory	\$1,200
	Cash	\$1,200
	Inventory	75
	Cash	75

-ក្នុងករណីអ្នកលក់ ជាអ្នកទទួលខុសត្រូវទៅលើសោហ៊ុយ នៃការដឹកជញ្ជូនទំនិញទៅឲ្យអតិថិជន (FOB Destination) ពេលនោះថ្លៃដើមនៃការដឹកជញ្ជូនចេញរបស់អ្នកលក់នោះត្រូវបានគេឲ្យឈ្មោះថា Transportation Out, Freight Out ឬ Delivery Expense ហើយត្រូវបានរាយការណ៍វាថាជាបន្ទុកចំណាយទៅលើការលក់ (Selling Expense) នៅក្នុងរបាយការណ៍លទ្ធផល (Income Statement) ។

៥.៣ គណនេយ្យសម្រាប់ការលក់ទំនិញ

៥.៣.១ ការលក់ទំនិញ

ការលក់ទំនិញ គឺជាប្រភពចំណូលមួយដ៏ធំជាងគេបំផុតរបស់ក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្ម រាល់ចំណូលដែលបានមកពីការលក់ទំនិញ ត្រូវបានគេកត់ត្រាទៅក្នុងគណនី Sales។

Sales គឺជាគណនីមួយដែលមានលក្ខណៈផ្ទុយពីគណនី Purchase ហើយវាមានការកើនឡើងខាង Credit។

ឧទាហរណ៍: Z-Mart បានលក់ទំនិញ \$2,400ដោយបណ្តាក់នៅថ្ងៃទី Nov.03 ថ្លៃដើមនៃទំនិញដែលបានលក់ចេញនោះមាន \$1,600។ ការកត់ត្រាគឺ៖

	<u>Periodic</u>		
Nov.03	A/R	\$2,400	
	Sale		\$2,400
	<u>Perpetual</u>		
	A/R	\$2,400	
	Sales		\$2,400
	Cost of goods Sold	1,600	
	Inventory		1,600

៥.៣.២ អប្បហារទៅលើការលក់

ការបញ្ចុះថ្លៃទៅលើការលក់បណ្តាក់ គឺអាចផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ទៅដល់អ្នកលក់ដោយអាចឲ្យគេកាត់បន្ថយពេលវេលាក្នុងការទទួលសាច់ប្រាក់នាពេលអនាគត គណនី Sale Discounts នេះកើនឡើងខាង Debit។

ឧទាហរណ៍: Z-Mart បានលក់ទំនិញ \$1,000 ដោយបណ្តាក់នៅថ្ងៃទី Nov.12 ស្ថិតនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌ 2/10, n/30 ។ ថ្ងៃដើមនៃទំនិញដែលបានលក់ចេញនោះមាន \$600។ ការកាត់ត្រាគឺ

	<u>Periodic</u>		
Nov.12	A/R	\$1,000	
	Sale		\$1,000
	<u>Perpetual</u>		
	A/R	\$1,000	
	Sales		\$1,000
	Cost of goods Sold	600	
	Inventory		600

-បើអតិថិជនព្រមធ្វើការទូទាត់សងត្រឹមថ្ងៃទី Nov.22 នោះ Z-Mart នឹងបញ្ចុះថ្លៃឲ្យ \$20 (\$1,000 X 2%)។ ការកាត់ត្រាគឺ

	<u>Periodic</u>		
Nov.22	Cash	\$980	
	Sales Discount	20	
	A/R		\$1,000

Perpetual

Cash	\$980	
Sales Discount	20	
A/R		\$1,000

-បើអតិថិជនចាំធ្វើការទូទាត់សងរហូតដល់ថ្ងៃទី Jan.11 ឆ្នាំក្រោយនោះ អតិថិជនរូបនោះ និងមិនទទួលបាននូវការបញ្ចុះថ្លៃពី Z-Mart នោះទេ។ ការកត់ត្រាគឺ

Periodic

Jan.11	Cash	\$1,000	
	A/R		\$1,000

Perpetual

Cash	\$1,000	
A/R		\$1,000

៥.៣.៣ ការបង្វិលត្រឡប់ និងការបញ្ចុះថ្លៃទៅលើការលក់

-Sale Returns

ការបង្វិលត្រឡប់ទៅលើការលក់ គឺចង់សំដៅទៅលើទំនិញដែលអតិថិជន ធ្វើការបង្វិលត្រឡប់ទៅកាន់អ្នកលក់វិញ។ មានក្រុមហ៊ុនជាច្រើនបានអនុញ្ញាតឲ្យអតិថិជនរបស់ខ្លួន ធ្វើការបង្វិលទំនិញត្រឡប់មកកាន់ក្រុមហ៊ុនវិញ បើសិនជាអតិថិជនមិនពេញចិត្តនិងទំនិញនោះ ឬទំនិញនោះមានបញ្ហាខុសប្លែកពីប្រក្រតីណាមួយ ហើយក្រុមហ៊ុន និងប្រមទូទាត់ឲ្យទៅអតិថិជននោះវិញ ពេញតាមតម្លៃដើម

-Sales Allowances

ការបញ្ចុះថ្លៃទៅលើទំនិញដែលបានលក់ គឺចង់សំដៅទៅលើការកាត់បន្ថយនៅក្នុងថ្លៃលក់របស់ទំនិញដែលបានលក់ចេញទៅឲ្យអតិថិជន។ ករណីនេះ កើតមានឡើងនៅពេលដែលមានកំហុសឆ្គងក្នុងការដឹកជញ្ជូនទំនិញទៅឲ្យអតិថិជន ដែលធ្វើឲ្យមានការខូចខាត បាក់បែក ប្រេះស្រាំ ទំនិញនោះបន្តិចបន្តួច ដូច្នេះក្រុមហ៊ុនក៏ព្យាយាមធ្វើការបញ្ចុះបញ្ចូលអតិថិជន ឲ្យព្រមទទួលយកទំនិញនោះហើយខ្លួននិងធ្វើការបន្ថយថ្លៃលក់ឲ្យ។ ជាទូទៅ ក្រុមហ៊ុនភាគច្រើនតែងតែប្រើប្រាស់គណនីទាំងពីរនេះជាប់គ្នា ដូច្នេះគេបានគណនីមួយគឺ Sale Returns and Allowances ដែលគណនីមួយនេះ គឺវាកើនឡើងខាង Debit ហើយវាក៏ជាគណនី Contra Account របស់គណនី Sale ផងដែរ។

ឧទាហរណ៍: Z-Mart បានលក់ទំនិញ\$2,400 ដោយបណ្តាក់នៅថ្ងៃទីNov. 3 ថ្ងៃដើមនៃទំនិញដែលបានលក់ចេញនោះមាន \$1,600។ នៅថ្ងៃទីNov. 6 អតិថិជនបានបង្វិលទំនិញត្រឡប់មកកាន់ Z-Mart វិញ \$800 ក្នុងនោះមានថ្លៃដើម\$600 ។ ការកត់ត្រាគឺ

	<u>Periodic</u>		
Nov.03	A/R	\$2,400	
	Sale		\$2,400
Nov.06	Sale R&A	800	
	A/R		800
	<u>Perpetual</u>		
	A/R	\$2,400	
	Sales		\$2,400
	Cost of goods Sold	1,600	
	Inventory		1,600
	Sale R&A	800	
	A/R		800
	Inventory	600	
	Cost of goods sold		600

៥.៤ ការបំពេញបញ្ចប់ខួបគណនេយ្យ

៥.៤.១ ការកែតម្រូវសម្រាប់ពាណិជ្ជករ

ការកែតម្រូវ ជាទូទៅត្រូវបានគេធ្វើឡើងនៅចុងកាលវិយបរិច្ឆេទគណនេយ្យនីមួយៗ។ ការកែតម្រូវនៅក្នុងក្រុមហ៊ុនលក់ដូរទំនិញនេះ គឺធ្វើឡើងដូចការកែតម្រូវនៅក្នុងក្រុមហ៊ុនសេវាកម្មដែរ។

ឧទាហរណ៍: គណនី Merchandise Inventory នៅចុងឆ្នាំ ២០០៨ មានសមតុល្យ \$21,250។ ប៉ុន្តែតាមការរាប់ជាក់ស្តែងបង្ហាញថា មានសិទ្ធិ \$21,000 តែប៉ុណ្ណោះនៅក្នុងឃ្លាំង ដូច្នោះមានន័យថា មានការបាត់បង់សិទ្ធិចំនួន \$250។ ការកត់ត្រាកែតម្រូវនៅចុងឆ្នាំ ២០០៨ នោះគឺ

	<u>Periodic</u>		
Dec.31	No Entry		
	<u>Perpetual</u>		
	Cost of goods sold	\$250	
	Inventory		\$250

៥.៤.២ ការបិទបញ្ជីសម្រាប់ពាណិជ្ជករ

ការបិទបញ្ជីនៅក្នុងក្រុមហ៊ុនលក់ដូរទំនិញ ធ្វើឡើងក៏ដូចជាការបិទបញ្ជីនៅក្នុងក្រុមហ៊ុនសេវាកម្មដែរ ប៉ុន្តែនៅក្នុងករណីនេះយើងត្រូវបិទគណនីបណ្តោះអាសន្នថ្មីៗបន្ថែមទៀតដែលវាបានកើត

មានឡើង ដោយសារតែប្រតិបត្តិការណ៍នៃការលក់ដូរទំនិញនោះមានដូចជា៖ COGS, Purchase, Purchase Discount, Purchase R & A, Sale Discount, Sale R & A, Freight In និង Freight Out ជាដើម។ ខាងក្រោមនេះ និងបង្ហាញអំពីការបិទបញ្ជីរបស់ក្រុមហ៊ុន Z-Mart ដូចតទៅ៖

-Step 1: Close Credit balance in Temporary Account Summary

Periodic

Sale	\$321,000	
Ending Inventory	21,000	
Purchase Discount	4,200	
Purchase R & A	1,500	
Income Summary		\$347,700

Perpetual

Sale	\$321,000	
Income Summary		\$321,000

-Step 2: Close Debit Balance in Temporary Account to Income Summary

Periodic

Income Summary	\$334,800	
Sale Disc.		\$4,300
Sale R & A		2,000
Begin. Inventory		19,000
Purchases		235,800
Freigh In		2,300
Dep. Exp. On S/E		3,000
Dep. Exp. On O/E		700
Office Salaries Exp.		25,300
Sales Salary Exp.		18,000
Insurance Exp.		600
Rental Exp. Office Space		900
Rental Exp. Selling Space		8,100
O/S Exp		1,800
S/S Exp.		1,200
Advertising Exp.		11,300

Perpetual

Income Summary	\$308,100	
Sales Disc.		\$4,300
Sale R & A		2,000
COGS		230,400
Dep. Exp. On S/E		3,000
Dep. Exp. On O/E		700
Office Salary Exp.		25,300
Sale Salary Exp.		18,500
Insurance Exp.		600
Rental Exp. Office Space		900
Rental Exp. Selling Space		8,100
O/S Exp.		1,800
S/S Exp.		1,200
Advertising Exp.		11,300

-Step 3: Close income Summary Account to Owner's Equity

Periodic

Income Summary	\$12,900	
Marty, Capital		\$12,900

Perpetual

Income Summary	\$12,900	
Marty, Capital		\$12,900

-Step 4: Close Withdrawal Account to Owner's Capital

Periodic

Marty, Capital	\$4,000	
Withdrawals		\$4,000

Perpetual

Marty, Capital	\$4,000	
Withdrawals		\$4,000

៥.៥ ទម្រង់របស់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ

នៅក្នុងក្រុមហ៊ុនល NetSales, Net Purchase, Cost និង Expenses មុននឹងឈានទៅដល់លទ្ធផលចុងក្រោយនៃប្រតិបត្តិការណ៍អាជីវកម្ម Net Income ឬ Net Loss ។ ខាងក្រោមនេះនឹងបង្ហាញអំពីទម្រង់ Multiple-Step Income Statement របស់ក្រុមហ៊ុន Z-Mart ដូចតទៅ៖

**Z-Mart
Income Statement
For the Year Ended December 31, 2008**

Multiple-step
Income Statement
with Perpetual
inventory System

Gross Sale		\$321,000
Less: Sale Disc.	\$4,300	
Sale R & A	2,000	(6,300)
Net Sales		314,700
Cost of goods sold		(230,400)
Gross Profit		84,300
Operating Expense:		
Selling Exp.		
Dep. Exp. On store ewuipment	3,000	
Sales salary Exp.	18,500	
Rental Exp. Selling space	8,100	
Store Supplies Exp.	1,200	
Advertising Expense	11,300	
Total Selling Expense	42,100	
General and Administative Expense		
Dep. Exp. On office equipment	700	
Office Salaries Exp.	25,300	
Insurance Exp.	600	
Rent.Exp. office space	900	
Office Supplies Exp.	1,800	
Total General and Administative Expense		29,300
Total Operating Expense		(71,400)
Income from Operations		12,900

Other Gain and Loss		
Interest Revenue	1,000	
Gain on sale of Building	2,500	
Interest Exp.	(1,500)	
Total Gain and Loss		<u>2,000</u>
Net Income		<u>\$14,900</u>

Multiple-step
Income Statement
with Periodic
inventory System

Z-Mart
Income Statement
For the Year Ended December 31,2008

Gross Sale		\$321,000
Less: Sale Disc.	\$4,300	
Sale R & A	<u>2,000</u>	<u>(6,300)</u>
Net Sales		314,700
Cost of goods sold		
Begining Inventory	19,000	
Gross Purchase Disc.	\$235,800	
Less: Purchase Disc.	(4,200)	
Purchase R & A	(1,500)	
Add: Freight IN	<u>2,300</u>	
Net Purchases	<u>232,400</u>	
Cost of goods Available for sale	251,400	
Less: Ending Inventory	<u>(21,000)</u>	
Cost of goods sold		<u>(230,400)</u>
Gross Profit		84,300
Operting Expense:		
Selling Exp.		
Dep. Exp. On store ewuipment	3,000	

Sales salary Exp.	18,500	
Rental Exp. Selling space	8,100	
Store Supplies Exp.	1,200	
Advertising Expense	11,300	
Total Selling Expense	42,100	
General and Administrative Expense		
Dep. Exp. On office equipment	700	
Office Salaries Exp.	25,300	
Insurance Exp.	600	
Rent.Exp. office space	900	
Office Supplies Exp.	1,800	
Total General and Administrative Expense	29,300	
Total Operating Expense		(71,400)
Income from Operations		12,900
Other Gain and Loss		
Interest Revenue	1,000	
Gain on sale of Building	2,500	
Interest Exp.	(1,500)	
Total Gain and Loss		2,000
Net Income		<u>\$14,900</u>

៥.៥.១ របាយការណ៍លទ្ធផលមួយដំណាក់កាល

របាយការណ៍លទ្ធផលមួយដំណាក់កាលបង្ហាញតែចំណុចរួមខំខាន់ៗ ២ ប៉ុណ្ណោះ គឺការរាយការណ៍រាល់ខ្លះចំណូលទាំងអស់កើតមានដាក់វាមួយផ្នែករួមគ្នា និងការរាយការណ៍រាល់ខ្លះចំណាយទាំងអស់ដែលកើតមាន ដាក់វាមួយផ្នែកទៀតរួមគ្នាបន្ទាប់មកទើបយើងធ្វើការគណនារកចំណាយ ឬខាតពីប្រតិបត្តិការណ៍អាជីវកម្មនោះ។ របាយការណ៍លទ្ធផលតាមរយៈប្រព័ន្ធ Perpetual Inventory System គឺដូចគ្នា និងរបាយការណ៍លទ្ធផលតាមរយៈប្រព័ន្ធ Periodic Inventory System ដែរ។ ខាងក្រោមនេះ និងបង្ហាញពីគំរូ Single-step Income Statement របស់ក្រុមហ៊ុន Z-Mart ដូចតទៅ

Z-Mart
Income Statement

Single-step income
statement

For the Year Ended December 31, 2008

Revenue:

Net Sales		\$314,700
Interest Revenue		1,000
Gain on Sale of building		2,500
Total Revenue		<u>318,200</u>

Expense:

Cost of goods sold	\$230,400	
Selling Exp.	42,100	
General and Adm, Exp.	29,300	
Interest Expense	<u>1,500</u>	
Total Expense		<u>(303,300)</u>

Net Income

\$14,900

៥.៦ សន្លឹកកិច្ចការសម្រាប់ពាណិជ្ជករ

ខាងក្រោមនេះនឹងបង្ហាញអំពី Work Sheet របស់ក្រុមហ៊ុន Z-Mart តាមរយៈប្រព័ន្ធ Perpurual Inventory System និងតាមរយៈប្រព័ន្ធ Periodic Inventory System ។

Z-Mart

Work Sheet (Perpetual)

For the Month Ended December 31,2008

No.	Account Titles	Unadjusted Trial Balance		Adjustemts		Adjudted Trial Balance		Income Statement		Balance Sheets	
		Dr	Cr	Dr	Cr	Dr	Cr	Dr	Cr	Dr	Cr
101	Cash	\$8,200				\$8,200				\$8,200	
106	A/R	11,200				11,200				11,200	
109	Inventory	21,250			\$250	21,000				21,000	
124	Office Supplies	2,350			1,800	550				550	
125	Store Supplies	1,450			1.200	250				250	
128	Prepaid Insurance	900			600	300				300	
163	Office Equipment	4,200				4,200				4,200	
164	Acc.Dep. office equipment		\$700		700		\$1,400				\$1,400
165	Store Equipment	30,000				30,000				30,000	
166	Acc. Dep. Store		3,000		3,000		6,000				6,000

	Equipment									
201	A/P		16,000				16,000			16,000
209	Salaries Payable				800		800			800
301	Marty, Capital		42,600				42,600			42,600
302	Marty, Withdrawal	4,000				4,000			4,000	
413	Sales		321,000				321,000		\$321,000	
414	Sales Return and Allowance	2,000				2,000		\$2,000		
415	Sales Discount	4,300				4,300		4,300		
502	Cost of Goods Sold	230,150		\$250		230,400		230,000		
612	Dep. Exp. Store Equipment			3,000		3,000		3,000		
613	Dep. Exp. Office Equipment			700		700		700		
620	Office Salaries Exp.	25,000		300		25,300		25,300		
621	Sales Salaries	18,000		500		18,500		18,500		

	Exp.										
637	Insurance Exp.			600		600		600			
641	Rent Exp. Office Space	900				900		900			
642	Rent Exp. Selling Space	8,100				8,100		8,100			
650	Office Supplies Exp.			1,800		1,800		1,800			
651	Store Supplies Exp.			1,200		1,200		1,200			
655	Advertising Exp.	11,300				11,300		11,300			
	Total	<u>\$383,300</u>	<u>\$383,300</u>	<u>\$8,350</u>	<u>\$8,350</u>	<u>\$387,800</u>	<u>\$387,800</u>	\$308,100	\$321,000	\$79,700	66,800
	Net Income							12,900			
	Totals							<u>\$321,000</u>	<u>\$321,000</u>	<u>\$79,700</u>	<u>\$79,700</u>

Z-Mart

Work Sheet (Peripdic)
For the Month Ended December 31,2008

No.	Account Titles	Unadjusted Trial Balance		Adjustemts		Adjudted Trial Balance		Income Statement		Balance Sheets	
		Dr	Cr	Dr	Cr	Dr	Cr	Dr	Cr	Dr	Cr
101	Cash	\$8,200				\$8,200				\$8,200	
106	A/R	11,200				11,200				11,200	
109	Inventory	19,000				19,000		\$19,000	\$21,000	21,000	
124	Office Supplies	2,350			\$1,800	550				550	
125	Store Supplies	1,450			1.200	250				250	
128	Prepaid Insurance	900			600	300				300	
163	Office Equipment	4,200				4,200				4,200	
164	Acc.Dep. office equipment		\$700		700		\$1,400				\$1,400
165	Store Equipment	30,000				30,000				30,000	
166	Acc. Dep. Store Equipment		3,000		3,000		6,000				6,000

201	A/P		16,000				16,000				16,000
209	Salaries Payable				800		800				800
301	Marty, Capital		42,600				42,600				42,600
302	Marty, Withdrawal	4,000				4,000				4,000	
413	Sales		321,000				321,000		\$321,000		
414	Sales Return and Allowance	2,000				2,000		\$2,000			
415	Sales Discount	4,300				4,300		4,300			
505	Purchases	235,800				235,800		235,800			
506	Purchases Return and Allowance		1,500				1,500		1,500		
507	Purchases Discount		4,200				4,200		4,200		
508	Freight In	2,300				2,300		2,300			
612	Dep. Exp. Store Equipment			3,000		3,000		3,000			
613	Dep. Exp. Office			700		700		700			

	Equipment										
620	Office Salaries Exp.	25,000		300		25,300		25,300			
621	Sale Salaries Exp.	18,000		500		18,500		18,500			
637	Insurance Exp.			600		600		600			
641	Rent Exp. Office Space	900				900		900			
642	Rent Exp. Selling Space	8,100				8,100		8,100			
650	Office Supplies Exp.			1,800		1,800		1,800			
651	Store Supplies Exp.			1,200		1,200		1,200			
655	Advertising Exp.	11,300				11,300		11,300			
	Total	<u>\$389,000</u>	<u>\$389,000</u>	<u>\$8,100</u>	<u>\$8,100</u>	<u>\$393,500</u>	<u>\$393,500</u>	\$334,800	\$347,700	\$79,700	66,800
	Net Income							12,900			12,900
	Totals							<u>\$347,700</u>	<u>\$347,700</u>	<u>\$79,700</u>	<u>\$79,700</u>

៥.៧ អនុបាតល្បឿន និងអនុបាតប្រាក់ចំណេញដុល

នៅក្នុងក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មភាគច្រើន គឺសង្កេតឃើញថាគណនី Inventory គឺជាគណនីមួយដែលមានសមតុល្យច្រើនជាងគេនៅក្នុងចំណោមបណ្តាគណនីជាច្រើនទៀត ដែលមាននៅក្នុងទ្រព្យសកម្មចរន្ត (Current Assets) ។ នៅក្នុងជំពូកទី៤ បានបង្ហាញអំពីអនុបាត Current Ratio ដែលជាអនុបាតមួយ អាចធ្វើការវាយតម្លៃអំពីលទ្ធភាពនៃការទូទាត់សងបំណុលរយៈពេលខ្លីរបស់ក្រុមហ៊ុនទៅកាន់ម្ចាស់បំណុលវិញបានលឿនកម្រិតណា។ ប៉ុន្តែដោយឡែកនៅពេលនេះយើងនឹងធ្វើការនិយាយរៀបរាប់អំពីអនុបាតមួយទៀត ដែលវាមានលទ្ធភាពក្នុងការទូទាត់សងទៅកាន់បំណុលរយៈពេលខ្លីរបស់ក្រុមហ៊ុនវិញបានលឿនជាងអនុបាត Current Ratio នោះទៅទៀត នោះគឺ ជាអនុបាត Acid-Test Ratio ឬ Quick Ratio ។ ចំពោះអនុបាតនេះ គឺគេសម្រេចចិត្តជ្រើសរើសយកតែគណនីនៅក្នុងទ្រព្យសកម្មចរន្តណា ដែលអាចប្តូរទៅជាសាច់ប្រាក់បាន និងមានភាពឆាប់រហ័សបំផុតតាមតម្រូវការប៉ុណ្ណោះ មកធ្វើការគណនា។ គណនីទាំងអស់នោះមានដូចជា៖ Cash, Short-Term Investment និង Current Receivable ជាដើម។ ចំណែកគណនីមួយចំនួនទៀត ដែលមាន នៅក្នុងទ្រព្យសកម្មចរន្តនោះដែរ ប៉ុន្តែមិនត្រូវបានគេលើកយកមកប្រើក្នុងការគណនានោះមានដូចជា៖ Inventory, P.P Expense និង Supplies ជាដើម។ Inventory គឺជាគណនីមួយ ដែលមិនអាចចាត់ទុកជាប្រភពនៃការទូទាត់សងប្រាក់បានទេ ហើយវាក៏មិនងាយនិងប្តូរទៅជាសាច់ប្រាក់បានលឿនដូចចិត្តយើងនោះដែរ ចំណែកគណនី P.P Expense និង Supplies វិញ គឺជាគណនីមួយដែលមិនអាចប្តូរទៅជាសាច់ប្រាក់បានតែម្តង គឺវាជំណាងឲ្យការទុកប្រើប្រាស់ប៉ុណ្ណោះ។ រូបមន្តគណនា Quick Ratio គឺ៖

$$\text{Quick Ratio} = \frac{(\text{Cash} + \text{Short-Term Investment} + \text{Current Receivable})}{\text{Current Liabilities}}$$

ជាចុងក្រោយនេះ យើងនឹងលើកយកអនុបាត Gross Margin Ratio មកធ្វើការបកស្រាយរៀបរាប់បន្តទៀត។ យើងដឹងហើយថា COGS គឺជាបន្ទុកចំណាយមួយដែលធំជាងគេបំផុតនៅក្នុងក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្ម បើបន្ទុកចំណាយមួយនេះធំពេកវានឹងធ្វើឲ្យ Gross Margin Ratio យើងតូច ហើយទីបំផុតនិងមិនមានលទ្ធភាពក្នុងការទូទាត់ទៅលើបន្ទុកចំណាយផ្សេងៗទៀតរបស់ក្រុមហ៊ុនបានទេ ដូច្នេះក្រុមហ៊ុននិងជួបប្រទះនូវភាពខាតបង់ ឬត្រូវបរាជ័យក្នុងមុខរបរជំនួញរបស់ខ្លួន។ ដើម្បីបង្ហាញពីទំនាក់ទំនងនេះ ទើបយើងចាំបាច់ត្រូវគណនារកអនុបាត Gross Margin Ratio នេះ។ អនុបាត Gross Margin Ratio ខុសពី Profit Margin Ratio ត្រង់ Profit Margin Ratio ប្រើប្រាស់គ្រប់ចំណាយទាំងអស់ដែលកើតមានឡើងនៅក្នុងក្រុមហ៊ុន ចំណែកឯ Gross Margin Ratio វិញប្រើប្រាស់តែបន្ទុកចំណាយថ្លៃដើមតែមួយប៉ុណ្ណោះក្នុងការគណនា។ រូបមន្តដើម្បីគណនារក Gross Margin Ratio គឺ

លំហាត់

លំហាត់ទី១ រៀបចំការកត់ត្រាទិន្នន័យប្រតិបត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ច ដែលបានកើតមានឡើងដុចខាងក្រោម។ ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសន្និធិ Perpetual Inventory System

April 2 ទិញទំនិញពី Lyon Company, \$4,600 ដែលស្ថិតនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌ 2/15,n/60 FOB Shipping Piont

3 ទូទាត់ប្រាក់ \$300 សម្រាប់ Shipping Piont លើការទិញនៅថ្ងៃទី April 2

4 បង្វិលត្រឡប់ទំនិញចំនួន \$600 ទៅកាន់ Lyon Companyវិញ

17 ផ្ញើរ Check ទៅកាន់ Lyon Company សម្រាប់ការទិញទំនិញកាលកាលពីថ្ងៃទី April 2

18 ទិញទំនិញពី Frist Corp \$8,500 ស្ថិតនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌ 2/10 n/30 FOB Destination

21 បន្ទាប់ពីការចរចាជាមួយ Frist Corp ទៅលើទំនិញដែលបាក់បែកហើយ Frist Corp ក៏យល់ព្រមបញ្ជូនតម្លៃឲ្យ \$1,100

28 ផ្ញើរ Check ទៅកាន់ Lyon Company សម្រាប់ការទិញទំនិញកាលកាលពីថ្ងៃទី April 18

លំហាត់ទី២ នៅថ្ងៃទី May 11, Sydney Co. បានទទួលយកនូវការដឹកជញ្ជូនទមនិញ \$40,000 ដែលខ្លួនបានទិញសម្រាប់លក់ចេញទៅវិញពី Troy Corp លក្ខខណ្ឌ 3/10, n/90, FOB Shipping Piont ។ ទំនិញដែល Troy លក់មានថ្លៃដើម \$30,000 ។ ចំណាយទៅលើការដឹកជញ្ជូនទំនិញនោះគឺ \$345 ។ នៅថ្ងៃទី May 12 Sydney Co. បានបង្វិលទំនិញទៅកាន់ Troy \$1,400 វិញ។ ទទួលបានទមនិញនោះនៅថ្ងៃបន្ទាប់។ ទំនិញដែលបង្វិលត្រឡប់មកកាន់ Troy វិញនោះមានថ្លៃដើម \$800 ។ នៅថ្ងៃទី May 20

Sydney Co. បានផ្ញើរ Check ទៅកាន់ Troy សម្រាប់បរិមាណទឹកប្រាក់ដែលជំពាក់។ Troy បានទទួល Check នោះនៅថ្ងៃបន្ទាប់។ ក្រុហ៊ុនទាំងពីរនេះប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសន្និធិ Perpetual Inventory System ។ ចូរធ្វើការរៀបចំការកត់ត្រាទិន្នន័យប្រតិបត្តិការណ៍សម្រាប់ក្រុមហ៊ុនទាំងពីរនេះ ?

លំហាត់ទី៣ នៅក្នុងតារាងតុល្យភាពសាកលវង្សខាងក្រោមនេះ បង្ហាញអំពីគណនីអចិន្ត្រៃយ៍ និងគណនីបណ្តោះអាសន្នមួយចំនួននៅចុងឆ្នាំ ២០០៨ របស់ក្រុមហ៊ុន Emiko Co. ។ ចូរប្រើប្រាស់ព័ត៌មានទាំងអស់នេះ រួមជាមួយនិងប័ត៌មានដែលបានផ្តល់ឲ្យបន្ថែមទៀតនោះ ដើម្បីធ្វើការកែតម្រូវ និងបិទបញ្ជីនៅចុងឆ្នាំ២០០៨(Perpetual)។

Inventory	\$30,000	
Prepaid Selling	5,600	
Emiko, Withdrawals	33,000	
Sales		\$529,000
Sale Returns and Allowances	17,500	
Sale Disc.	5,000	
Cost of Goods Sold	212,000	
Sale Salaries Exp.	48,000	
Utilities Exp.	15,000	
Selling Exp.	36,000	
Administrative Exp.	105,000	

ព័ត៌មានបន្ថែម

- Sales Salaries បានកើតមានឡើង\$1,700 ប៉ុន្តែមិនទាន់បានធ្វើការទូទាត់ឲ្យនៅឡើយ
- Prepaid Selling \$3,000 បានផុតកំណត់អាយុកាលប្រើប្រាស់
- ការរាប់ Inventory នៅចុងឆ្នាំជាក់ស្តែងឃើញថា \$28,450

លំហាទី៤ ចូរធ្វើការកត់ត្រាទិន្នន័យប្រតិបត្តិការណ៍របស់ក្រុមហ៊ុន Chilton Systems ដូចខាងក្រោមនេះ៖ សន្មត់ថាប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ Perpetual និង Periodic ក្នុងការកត់ត្រា

១. នៅថ្ងៃទី Nov. 01, Chilton បានទិញទមនិញ \$1,500 ដោយជំពាក់ ស្ថិតក្នុងលក្ខខណ្ឌ 2/5, n/30 FOB Shipping Point
២. នៅថ្ងៃទីNov. 05, Chilton បានទូទាត់ប្រាក់ទៅលើការទិញកាលពីថ្ងៃទី Nov. 01
៣. នៅថ្ងៃទីNov. 07, Chilton បានរកឃើញទំនិញដែលបាក់បែកមានតម្លៃ \$200 ហើយក៏បង្វិលត្រឡប់ទៅកាន់អ្នកលក់វិញសម្រាប់ការទទួលបានសាច់ប្រាក់មកវិញ
៤. នៅថ្ងៃទីNov. 10, Chilton បានទូទាត់ទៅលើការដឹកជញ្ជូនទមនិញដែលបានទិញកាលពីថ្ងៃទី Nov. 01 ចំនួន \$90
៥. នៅថ្ងៃទី Nov. 13, Chilton បានលក់ទំនិញចេញទៅវិញ \$1,600 ដោយបណ្តាក់។ ថ្លៃដើមរបស់ទំនិញដែលបានលក់ចេញនោះមាន \$800
៦. នៅថ្ងៃទី Nov. 16 អតិថិជនបានធ្វើការបង្វិលត្រឡប់មកកាន់ Chilton វិញ \$300 ក្នុងនោះមានថ្លៃដើមរបស់វា \$150

លំហាទី៥ ចូរធ្វើការកត់ត្រាទិន្នន័យប្រតិបត្តិការណ៍របស់ក្រុមហ៊ុន Blink Company ដូចខាងក្រោមនេះដើម្បីប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសន្និធិ Perputual Inventory System ។ ចំណាំ: ចំពោះគណនី Receivable and Payable នីមួយៗ ត្រូវដាក់ឈ្មោះអតិថិជន និងឈ្មោះអ្នកផ្គត់ផ្គង់សម្រាប់សម្គាល់ផង។

- July 1 ទិញទំនិញពី Boden Co. \$6,000 ក្រោមលក្ខខណ្ឌ 1/15, n/30, FOB Shipping Piont
- 2 លក់ទំនិញចេញទៅវិញទៅឲ្យ Creek Co. \$900 ក្រោមលក្ខខណ្ឌ 2/10, n/60, FOB Shipping Piont ។ ថ្លៃដើមទំនិញដែលបានលក់នោះគឺ \$500
- 3 ទូទាត់ប្រាក់ \$125 សម្រាប់ការដឹកជញ្ជូនទំនិញចូល ដែលបានទិញកាលពីថ្ងៃទី July 1
- 8 លក់ទំនិញដែលមានថ្លៃដើម \$1,300 បានជាសាច់ប្រាក់ \$1,700
- 9 ទិញទំនិញពី Leight Co. \$2,200 ក្រោមលក្ខខណ្ឌ 2/15, n/60, FOB Shipping Piont
- 11 ទទួលបានលិខិតបញ្ជុះថ្លៃ (Credit Memorandum) \$200 ពី Leight Co. សម្រាប់ការបង្វិលទំនិញដែលខូចទៅវិញ
- 12 ទទួលបានការទូទាត់សងប្រាក់ពី Creek Co. ដែលបានទិញទំនិញកាលពីថ្ងៃទី July 2
- 16 ទូទាត់សងប្រាក់ទៅកាន់ Boden Co. វិញជាមួយនិងការទទួលបាននូវការបញ្ជុះថ្លៃ
- 19 លក់ទំនិញដែលមានថ្លៃដើម \$800 ទៅឲ្យ Art Co. បាន \$1,200 ស្ថិតនៅក្រោមលក្ខខណ្ឌ 2/15, n/60 FOB Shipping Piont
- 21 បញ្ចេញលិខិតបញ្ជុះថ្លៃ \$200 ទៅឲ្យ Art Co. សម្រាប់ Allowances ទៅលើទំនិញដែលបានទិញកាលពីថ្ងៃ July 19 នោះ
- 24 ទូទាត់ប្រាក់ទៅឲ្យ Leight Co.
- 30 ទទួលបានការទូទាត់សងប្រាក់ពី Art Co. ជាមួយនិងការបញ្ជុះថ្លៃឲ្យ
- 31 លក់ទំនិញដែលមានតម្លៃថ្លៃដើម \$4,800 ទៅឲ្យ Art Co. បានចំនួន \$7,000 ស្ថិតក្រោមលក្ខខណ្ឌ 2/10, n/60, Shipping Piont

លំហាទី៦ តារាង Unadjusted Trial Balance ខាងក្រោមនេះ ត្រូវបានគេរៀបចំឡើងនៅចុងឆ្នាំសារពោះពន្ធសម្រាប់ក្រុមហ៊ុន Nelson Co.

Nelson Comapany		
Unadjusted Trial Balance		
January 31,2008		
Cash	\$1,000	
Inventory	12,500	
Store Supplies	5,800	
Prepaid Insurance	2,400	
Store Equipment	42,900	
Acc. Dep. On Store Equipment		\$15,250
A/P		10,000
Nelson, Capital		32,000
Nelson, Withdrawal	2,200	
Sales		111,950
Sales Discount	2,000	
Sale Return and Allowance	2,200	
Cost of Goods Sold	38,400	
Dep. Exp. On Store Equipment	0	
Salaries Exp.	35,000	
Insurance Exp.	0	
Rent Exp.	15,000	
Store Supplies Exp.	0	
Advertising Exp.	9,800	
Totals	<u>\$169,200</u>	<u>\$169,200</u>

Rent Expense and Salaries Expense ត្រូវបានគេបែងចែកស្មើៗគ្នាសម្រាប់ Selling Activities និង General and Administrative ។ Nelson ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសន្និធិ Perpetual Inventory System ។

សំណួរ

១. រៀបចំកត់ត្រាកែតម្រូវសម្រាប់ប្រតិបត្តិការណ៍ដូចខាងក្រោម
 -Store Supplies នៅចុងឆ្នាំនៅសល់ \$1,750

-Insurance \$1,400 បានផុតកំណត់ហើយនៅចុងឆ្នាំនោះ។ វាជា Administrative Expense

-Dep. Exp. On S/E នៅចុងឆ្នាំមាន \$1,525។ វាជា Selling Exp.

-ដើម្បីចង់ដឹងអំពីសន្និធិដែលមានពិតប្រាកដនៅក្នុងឃ្លាំងនៅចុងឆ្នាំនោះ គេក៏សាកល្បងធ្វើការរាប់វាមើល។ វាបង្ហាញថាសន្និធិនៅសល់ \$10,900 ទៀត

២.រៀបចំ Multiple-Step Income Statement សម្រាប់ចុងឆ្នាំនេះ?

៣.រៀបចំ Single-Step Income Statement សម្រាប់ចុងឆ្នាំនេះ?

៤.គណនា Current Ratio, Acid-Test Ratio and Gross Margin Ratio

៥.រៀបចំ Work Sheet

លំហាទី៧ Adjusted Trial Balance របស់ក្រុមហ៊ុន Valley Co. នៅចុងឆ្នាំសារពើពន្ធ Aug. 31,2008

មានដូចខាងក្រោម៖

Inventory	\$41,000	
Other (Non-Inventory) Assets	130,400	
Total Liabilities		\$25,000
Valley, Capital		104,550
Valley, Withdrawal	8,000	
Sales		225,600
Sales Disc.	2,250	
Sales Return and Allowance	12,000	
Cost of Goods Sold	74,500	
Sales Salaries Expense	32,000	
Rent Exp.-Selling Space	8,000	
Store Supplies Exp.	1,500	
Advertising Exp	13,000	
Office Salaries Exp.	28,500	
Rent Exp.-Office Space	3,600	
Office Supplies Exp.	400	
Totals	<u>\$355,150</u>	<u>\$355,150</u>

នៅថ្ងៃទី Aug. 31, 2007 សន្និធិទំនិញមាន \$25,400 ។ នៅចុងឆ្នាំសារពើពន្ធ ២០០៨ គេរកឃើញគណនីមួយចំនួនដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការទិញដូចខាងក្រោម

-Invoice Cost of Merchandise Purchase	\$92,000
-Purchase Return and Allowance	4,500
-Purchase Disc. Received	2,000
-Cost of Transportation In	4,600

សំណួរ

១.គណនារក Net Sales របស់ក្រុមហ៊ុននៅចុងឆ្នាំនោះ?

២.គណនារក Net Cost of Merchandise Purchased នៅចុងឆ្នាំ?

៣.រៀបចំ Multiple-Step Income Statement សម្រាប់ឆ្នាំនោះ ដោយមានការចែកសកម្មភាព Selling Exp. និង Administrative Exp. ឲ្យបានត្រឹមត្រូវ

៤.រៀបចំ Single-Step Income Statement សម្រាប់ឆ្នាំនោះ ដោយមានរួមបញ្ចូលប្រភេទចំណាយដូចតទៅ Cost of Goods Sold, Selling Exp., និង Administrative Ex. ?

៥.រៀបចំការបិទបញ្ជីនៅចុងឆ្នាំសារពើពន្ធ ២០០៨

ជំពូកទី៦ ទ្រព្យសកម្មចរន្ត

៦.១ គណនេយ្យសម្រាប់សាច់ប្រាក់

៦.១.១ និយមន័យ

សាច់ប្រាក់ គឺទ្រព្យសកម្មមួយដែលរាវជាងគេបំផុតក្នុងចំណោមទ្រព្យសកម្ម ទាំងអស់វាត្រូវបានគេប្រើប្រាស់សម្រាប់ធ្វើមធ្យិបាយ ក្នុងការទូទាត់ទៅលើថ្លៃទំនិញ សេវាកម្ម និងទូទាត់សងកាតព្វកិច្ចបំណុលផ្សេងៗ។

៦.១.២ វត្ថុបោះដែលអាចត្រូវបានគេចាត់ទុកជាសាច់ប្រាក់បាន និងវត្ថុបោះដែលគេមិនអាចចាត់ទុកជាសាច់ប្រាក់

Cash រយមមានដូចជា៖ Currency, Personal Check, Cions, Cashier's Check, Money Order, Demand Deposits, Bank Draft, Petty Cash ចំណែកវត្ថុដែលមិនត្រូវបានគេចាត់ទុកជាសាច់ប្រាក់វិញមានដូចជា៖ Restricted Deposits, IOUs, Postdated Check, Stamps, CDs, Money Market Account។

៦.១.៣ ការទទួលបាននូវសាច់ប្រាក់

សាច់ប្រាក់ អាចទទួលបានមកពី ចំណូលពីការលក់ទិញ ឬសេវាកម្ម ការជួល ការប្រាក់ កម្ចី ការវិនិយោគ និងភាគលាភជាដើម។

៦.១.៤ សាច់ប្រាក់បន្ទាប់បន្សំ

គឺជាមូលនិធិស្តុចស្តើងមួយដែលត្រូវក្រុមហ៊ុនរក្សាទុកក្នុងទម្រង់ជា រូបិយវត្ថុ សម្រាប់ធ្វើការទូទាត់ទៅលើចំណាយរាយរងតូចតាចសារចុះសារឡើង។ វាមានបរិមាណនៅចន្លោះពី \$50 ទៅដល់ \$10,000 ។ ក្នុងការបង្កើត Petty Cash Fund គេធ្វើដុចខាងក្រោម៖

ក.ការបង្កើតមូលនិធិសាច់ប្រាក់បន្ទាប់បន្សំ

Petty Cash	\$75
Cash	\$75

បន្ទាប់ពីការប្រើប្រាស់ Petty Cash Fund នេះហើយគេនឹងធ្វើការបំពេញបង្គប់ Petty Cash Fund នោះឡើងវិញ។ ការបំពេញបង្គប់នេះ គេធ្វើឡើងនៅពេលដែលវាជិតអស់ ឬនៅចុងកាលវិយបរិច្ឆេទគណនេយ្យ។ Fund Cashier និងធ្វើការរៀបចំបង្កាន់ដៃចំណាយទាំងអស់ ដើម្បីប្រគល់ទៅឲ្យ Company Acshier ដើម្បីជាថ្នូរក្នុងការទទួលបានប្រាក់មកបង្គប់ក្នុង Fund ដើមវិញ។ ការកត់ត្រាបំពេញបង្គប់ធ្វើឡើងដូចខាងក្រោមនេះ៖

ខ.ការបំពេញបង្គប់សាច់ប្រាក់បន្ទាប់បន្សំឡើងវិញ

Miscellaneous Exp.	\$26	
Postage Exp.	10	
Office Supplies Exp.	15	
Deelivery Exp.	9	
Cash		\$60

ការបង្កើន ឬបន្ថយ Petty Cash Fund គឺធ្វើឡើងនៅពេលដែលមានការបំពេញបង្គប់ឡើងវិញ។ ឧទាហរណ៍ គេចង់បង្កើន Petty Cash Fund នោះឲ្យឡើងដល់ \$100 នៅថ្ងៃបំពេញបង្គប់នោះ ការកត់ត្រា

គ.ការបង្កើន ឬបន្ថយទៅលើមូលនិធិបន្ទាបបន្សំ

Petty Cash	\$25	
Cash		\$25

៦.១.៥ ការសម្រុះសម្រួលធនាគារ

ក.ការសម្រុះសម្រួលធនាគារធ្វើឡើងដើម្បី

-កំណត់ថា តើសមតុល្យសាច់ប្រាក់នៅក្នុងធនាគារ និងនៅក្នុងបញ្ជីក្រុមហ៊ុនស្មើគ្នាដែរ ឬអត់ បន្ទាប់ពីការសម្រុះសម្រួលរួច។

-រកឲ្យឃើញនូវកំហុសឆ្គង និងបញ្ហាផ្សេងៗទៀតដែលបានបង្កើតឡើងដោយក្រុមហ៊ុនឬធនាគារ។

- រកសមតុល្យសាច់ប្រាក់ចុងគ្រាត្រឹមត្រូវមួយ
- ផ្តល់ព័ត៌មានសម្រាប់ការចុះកែតម្រូវ

ខ.ព័ត៌មានដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធ និងការសម្រុះសម្រួលធនាគារមានដូចខាងក្រោមនេះ

-Deposit In Transit

គឺជាប្រាក់បញ្ញើក្នុងចរាចរ។ ប្រាក់បញ្ញើនេះត្រូវបានក្រុមហ៊ុនធ្វើការកត់ត្រានៅក្នុងបញ្ជីក្រុមហ៊ុនហើយ ប៉ុន្តែវានៅមិនទាន់បានទទួលដោយធនាគារ ឬកត់ត្រាដោយធនាគារនៅឡើយទេ។

-Outstanding Checks

សែកដែលមិនទាន់បានជំរះ ឬមិនទាន់បានទូទាត់។ សែកនេះត្រូវបានសរសេរចេញដោយក្រុមហ៊ុនទៅកាន់អតិថិជន ប៉ុន្តែអតិថិជន មិនបានយកសែកនោះទៅទូទាត់ជាមួយធនាគារឡើយ។

-Nonsufficient Fund (NSF Check)

សែកដែលមានសាច់ប្រាក់មិនគ្រប់គ្រាន់។ គឺសែកដែលអតិថិជនបានទូទាត់ថ្លៃទំនិញមកឲ្យក្រុមហ៊ុន ហើយក្រុមហ៊ុនបានបន្តផ្ញើសែកនោះទៅទូទាត់នៅធនាគារទៀត តែលទ្ធផលសែកនោះ

មានសាច់ប្រាក់មិនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ធ្វើការទូទាត់ឲ្យ ដូចនេះធនាគារ នឹងផ្ញើរសេកនោះត្រឡប់មកកាន់ក្រុមហ៊ុនវិញ។

-Errors

គឺជាកំហុសឆ្គងដែលបានបង្កើតឡើងដោយក្រុមហ៊ុន ឬធនាគារ

គ. គំរូស្តីអំពីការសម្រុះសម្រួលធនាគារ

ឧទាហរណ៍: ការសម្រុះសម្រួលគណនីធនាគាររបស់ក្រុមហ៊ុន Crabtree នៅថ្ងៃទី May 31

មានដូចខាងក្រោម

Balance from Bank Statement	\$5,250
Deposit in Transit	750
Checks Outstanding	(75)
Corret Cash balance	\$5,925
Balance from Books	\$5,925
Bank Service Charge	(7)
Orrect Cash Balance, May 31	\$5,925

June Transaction:

	<u>Bank</u>	<u>Book</u>
Checks Recorded	\$5,750	\$5,900
Deposits Recorded	4,050	4,500
Service Charges Recorded	6	-
Collection by Bank (\$1,000 Notes Plus Inetest)	1,050	-
NFS Check Returned with June 30	25	-
Balances, June 30	\$4,569	\$4,525

សំណួរ:

១. ចូរធ្វើការគណនារក Deposits in Trasit និង Checks Outstanding នៅថ្ងៃទីJun 30 ?
២. រៀបចំសម្រុះសម្រួលធនាគារមួយសម្រាប់ចុងខែ Jun នោះ ?
៣. កត់ត្រាទិន្នន័យបុរេសម្រាប់ក្រុមហ៊ុននៅចុងខែ Jun នោះ ?

៦.២ គណនេយ្យត្រូវទទួល

៦.២.១ បុគ្គលិកលក្ខណៈ:

A/R គឺតំណាងឲ្យការអះអាងនៃ ាច់ប្រាក់ ហើយវាគាំទ្រដោយវិក័យបត្រលក់។ A/R កើតឡើងដោយការលក់បណ្តាក់របស់ក្រុមហ៊ុនទៅកាន់អតិថិជនក្នុងគោលបំណងដើម្បីពង្រីកដល់ការលក់ដូរ

របស់ខ្លួន ប៉ុន្តែវាក៏ប្រឈមមុខនឹងហានិភ័យពីការមិនទូទាត់សងត្រលប់មកវិញខ្ពស់ដែរ។ ក្រុមហ៊ុនបានរក្សាទុក A/R របស់អតិថិជននីមួយៗ ឲ្យនៅដាច់ដោយឡែកផ្សេងៗពីគ្នា ដែលត្រូវបានគេឲ្យឈ្មោះថា Subsidiary Account ប៉ុន្តែមានតែ Control Account ប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានគេយកទៅរាយការណ៍នៅក្នុងតារាងតុល្យការ (balance Sheet) ។

៦.២.២ ការវាយតម្លៃទៅលើគណនីត្រូវទទួល

ចំពោះ A/R ដែលត្រូវយកទៅរាយការណ៍នៅក្នុង B/S គឺជាបរិមាណសុទ្ធនៃ A/R (Net A/R) គឺមិនមែន Gross A/R ទេ។ ដូចនេះនៅរៀងរាល់ចុងកាលរិយបច្ចេកគណនេយ្យ គឺទាមទារឲ្យគណនេយ្យករធ្វើការប៉ាន់ស្មានទៅលើបរិមាណ A/R ណាដែលទារមិនបានដើម្បីយកវាទៅទូទាត់ជាមួយនិង Gross A/R បាន Net A/R ។ ចំពោះ A/R ដែលក្រុមហ៊ុនមិនអាចប្រមូលបាននោះត្រូវបានគេឲ្យឈ្មោះថា Uncollectible Account ឬ Bad Debit ដែលត្រូវបានគេចាត់ទុកទៅក្នុងផ្នែកមួយនៃ Selling Expense ។

មានវិធីសាស្ត្រពីរយ៉ាង ដែលត្រូវបានគេប្រើសម្រាប់កត់ត្រាចំពោះ គណនីទារមិនបាន (Uncollectible Account) ។

ក.វិធីសាស្ត្រជំរុះចោលដោយផ្ទាល់

ធ្វើការកត់ត្រាជំរុះ A/R ចេញពីបញ្ជីដោយផ្ទាល់នៅពេលដែលទារមិនបាន។ វិធីសាស្ត្រនេះ គេប្រើប្រាស់នៅពេលដែល Uncollectible Account ឬ Bad Debit មានទំហំតូចមិនសូវជាសំខាន់ ឬក្រុមហ៊ុនដែលទើបតែនិងបង្កើតឡើងថ្មី។

Bad Debt Exp	\$520	
A/R-J.Kent		\$520

ប៉ុន្តែនៅពេលខ្លះ A/R ដែលយើងគិតថាទារមិនបាននោះ ហើយបានធ្វើការជំរុះវាចេញពីបញ្ជីហើយនោះក៏អាចធ្វើការប្រមូលបានមកវិញនៅពេលក្រោយមកផងដែរ។ ក្នុងករណីនេះយើងកត់ត្រាដូចខាងក្រោមនេះ

A/R-J.kent	\$520	
Bad Debt Exp.		\$520
Cash	\$520	
A/R-J.kemt		\$520

ខ.វិធីសាស្ត្រដកបង្ការ (Allowance Method)

វិធីសាស្ត្រនេះគេប្រើប្រាស់នៅពេលដែល Uncollectible Account ឬ Bad Debit មានទំហំធំ និងធ្វើឡើងនៅចុងកាលរិយបច្ចេកគណនេយ្យពេលដែលមានការតម្រូវ។

Bad Debt Exp.	\$1,500	
Allow for Doubtful Acc		\$1,500

ពេលដែលយើងធ្វើការតាមទារមិនបានពិតប្រាកដដ៏មែននោះ គឺយើងត្រូវធ្វើការកាត់ត្រាដូចខាងក្រោម

Allow for Doubtful Acc	\$520	
A/R-J.Kent		\$520

ប៉ុន្តែនៅពេលខ្លះ A/R ដែលយើងគិតថាទារមិនបាន ហើយបានធ្វើការជំរុះវាចេញពីបញ្ជីនោះ ក៏អាចធ្វើការប្រមូលបានមកវិញនៅពេលក្រោយមកផងដែរ។ ក្នុងករណីនេះយើងកាត់ត្រាដូចខាងក្រោមនេះ

A/R-J,kent	\$520	
Allow for Doubtful Acc		\$520
Cash	\$520	
A/R-J.kent		\$520

៦.២.៣ ការប៉ាន់ស្មានទៅលើទំហំនៃបំណុលពិបាកទារ

មានវិធីសាស្ត្រពីរយ៉ាង ដើម្បីធ្វើការប៉ាន់ស្មានទៅលើទំហំនៃគណនីពិបាកទារ។
ក.វិធីសាស្ត្រជាភាគរយនៃការលក់

Ex: Musicland has credit sales of \$400,000 in year 2005. Based on past experience, Musicland estimates 0.6% of credit sales to be uncollectible. This implies that Musicland expects \$2,400 of dabts expense from its sales. The adjustment entry to record this estimated expense.

Bad Debt Exp.	\$2,400	
Allow for Doubtful		\$2,400

ខ.វិធីសាស្ត្រគណនីត្រូវទទួល

តាមរយៈវិធីសាស្ត្រនេះ ត្រូវបានគេចែកចេញជាពីរវិធីសាស្ត្រទៀតគឺ

-វិធីសាស្ត្រជាភាគរយនៃគណនីត្រូវទទួល

វិធីសាស្ត្រនេះ គឺគេគិតទៅលើភាគរយនៃ A/R ។ ភាគរយនេះ គឺពឹងផ្អែកទៅលើបទពិសោធន៍ ឆ្នាំកន្លងមក និងកំឡុងឆ្នាំបច្ចុប្បន្នផងដែរ ដើម្បីកំណត់រកបរិមាណ Allowance for Doubtful Account ក្នុងកំឡុងឆ្នាំបច្ចុប្បន្ន។

Ex: Musicland has \$50,000 of A/R on Dec. 31,2005. Experience suggests 5% of its receivables are uncollectible. This means that after the adjusting entry is posted, we want the allowance for doubtful accounts to show a \$2,500 credit balance (5% of \$50,000). (Note: Its beginning balance is \$2,200, which is 5% of the \$44,000 A/R on Dec.31, 2004). During 2005, Accounts of customer are written off on February 6,10, and Nov.20. Thus, the account has a \$200 credit balance prior to the Dec. 31, 2005 adjustment. The adjusting entry to give the allowance account the estimated \$2,500 balance at Dec 31,2005 is

Bad Debt Exp.	\$2,300
Allow for Doubtful Acc	\$2,300

Allowance for Doubtful Account

	Dec. 31,04, Balance	2,200
Feb.06	800	
July 10	700	
Nov. 20	500	
	Unadjusted Balance	200
	Dec.31 Adjustment	2,500
	Dec.13,05, Balance	<u>2,500</u>

-វិធីសាស្ត្រតាមអាយុកាលនៃគណនីត្រូវទទួល

វិធីសាស្ត្រនេះ គឺប្រើប្រាស់ព័ត៌មាន A/R ធ្លាក់នឹងទៅ និងធ្លាប់បង្កបង្កើតឡើងកំណត់រកបរិមាណ Allowance for Doubtful Account ក្នុងកំឡុងធ្លាប់បង្កបង្កើត។

Promissory Note

<u>\$1,000</u>		<u>July 10, 2005</u>
Amount		Date
<u>Ninety days</u>	After date _____ I _____	Promise to pay the order of
	TechCom Company	
	Los Angeles, CA	
	<u>One thousand and no/100</u>	Dollars
	For value received with interest at the annual rate 12% payable at	
	<u>Firt National bank of Los Angeles, CA</u>	
		Signature

៦.៣.១ ការគណនារកថ្លៃដែលត្រូវទូទាត់សងត្រឡប់មកវិញ និងការគណនារកការប្រាក់

-Maturity Date of Note គឺជាថ្ងៃដែល Note ត្រូវបានគេទូទាត់សងត្រឡប់ទៅវិញទាំងប្រាក់ដើម និងការប្រាក់។

-Period of Note គឺជាកំឡុងគ្រា ឬអាយុកាលរបស់ Note។

Ex: A 90-day note date July, will matures on October 08

Days in July	31	
Minus the Date of Note	<u>(10)</u>	
Days Remaining in July		21
Add Days in August		31
Add Days in September		30
Manrity date in october		<u>8</u>
Period of Note		<u>90</u>

Ex: A 90-day, 12%, \$1,000 note. Interest on note is computed as:

$$\begin{aligned}
 \text{Interst} &= \text{Principle} \times \text{Interest Rate} \times \text{Time} \\
 &= 1,000 \times 12\% \times 90/360 \\
 &= \underline{\underline{\$30}}
 \end{aligned}$$

៦.៣.២ ការទទួលស្គាល់ និងវាយតម្លៃទៅលើប័ណ្ណត្រូវទទួល

Ex: TechCom agreed to accept \$232 in cash along with a \$600, 60-days, 15% note from Jo Cook to settle her \$832 past-due account. TechCom made the following entry below:

Cash	\$232	
N/R	600	
A/R		\$832

Ex: When Jo Cook pays the note above on its due date

Cash	\$615	
N/R		\$600
Interest Revenue		15

Ex: TechCom holds an \$800, 12% 60-day note of Greg Hart. At maturity, Hart dishonors the note .TechCom records.

A/R	\$816	
Interest Revenue		16
N/R		800

លំហាត់

លំហាត់ទី១ ក្រុមហ៊ុន Lopez ចប់ផ្ដើមដំណើរការអាជីវកម្មរបស់ខ្លួននៅថ្ងៃទីJanuray 01, 2004 ។ ក្នុងកំឡុងពេលពីរឆ្នាំដំបូង ក្រុមហ៊ុនបានបញ្ចប់នូវប្រតិបត្តិការណ៍មួយចំនួន ដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការលក់បណ្ដាក់ ការប្រមូលបានទៅលើគណនីត្រូវទទួល និងបំណុលពិបាកទារ។ ប្រតិបត្តិការណ៍ទាំងអស់នោះត្រូវបានគេសង្ខេបដូចខាងក្រោម

2004

- a. លក់ទំនិញបាន \$1,803,750 (ថ្លៃដើមមាន \$1,475,000) ដោយបណ្ដាក់ លក្ខខណ្ឌជំពាក់គឺ n/30
- b. ជំរុះគណនីពិបាកទារចោល (Wrote off) ចំនួន \$20,300
- c. ទទួលបានការទូទាត់សង \$789,200 ទៅលើគណនីត្រូវទទួល
- d. ការកែតម្រូវនៅថ្ងៃទី Dec.31, ក្រុមហ៊ុនបានស្មានថា ១,៥% នៃគណនីត្រូវទទួលនិងទារមិនបាន

2005

- a. លក់ទំនិញបាន \$1,825,700 (ថ្លៃដើមមាន \$1,450,000) ដោយបណ្ដាក់ លក្ខខណ្ឌជំពាក់គឺ n/30
- b. ជំរុះគណនីពិបាកទារចោល (Wrote off) ចំនួន \$28,800
- c. ទទួលបានការទូទាត់សង \$1,304,800 ទៅលើគណនីត្រូវទទួល
- d. ការកែតម្រូវនៅថ្ងៃទី Dec.31, ក្រុមហ៊ុនបានស្មានថា ១,៥% នៃគណនីត្រូវទទួលនិងទារមិនបាន

សំណួរ

ចូររៀនចំការកត់ត្រាទិន្នន័យប្រតិបត្តិការរបស់ក្រុមហ៊ុន Lopez សម្រាប់ឆ្នាំ២០០៤ និង២០០៥? ក្រុមហ៊ុនប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសន្និធិអចិន្ត្រៃយ៍ក្នុងការកត់ត្រាសន្និធិ។

លំហាត់ទី២ ក្រុមហ៊ុន Quisp មានការលក់បណ្ដាក់ចំនួន \$3.5 Million សម្រាប់ឆ្នាំ ២០០៥។ នៅថ្ងៃទីDec. 31 2005 គណនី Allowance for Doubtful Account មានសមតុល្យមិនទាន់កែតម្រូវចំនួន\$4,100 នៅខាង Debit។ Quisp បានរៀបចំតារាង Accounts Receivable by Age របស់ខ្លួននៅថ្ងៃទី Dec.13,2005 ដូចខាងក្រោម។ ដោយយោងទៅតាមបទពិសោធន៍ឆ្នាំមកនឹងមក ក្រុមហ៊ុនបានធ្វើការប៉ាន់ស្មានទៅលើបំណុលពិបាកទារដោយផ្អែកទៅលើ ភាគរយនៃគណនីត្រូវទទួលតាមអាយុកាលរបស់វានីមួយៗនោះ។ ព័ត៌មាននេះត្រូវបានគេសង្ខេបដូចខាងក្រោម

December 31, 2005 A/R	Age of A/R	Expected % Uncollectible
\$296,400	Not Yet Due	2.0%
177,800	1 to 30 days Past Due	4.0%
58,000	31 to 60 days Past Due	8.5%
7,600	61 to 90 days Past Due	39.0%
3,700	Over 90 days Past Due	82.0%

សំណួរ

១. ចូរធ្វើការគណនា Allowance for Doubtful Accounts សម្រាប់ការកែតម្រូវនៅថ្ងៃទី Dec. 31, 2005? ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ Aging of Accounts Receivable Method ។

២. រៀបចំកត់ត្រាកែតម្រូវសម្រាប់ Bad Debts Expense នៅថ្ងៃទី Dec. 31, 2005?

លំហាត់ទី ៣ ក្រុមហ៊ុន Analiyah បានរាយការណ៍អំពីលទ្ធផលរបស់ខ្លួននៅថ្ងៃទី Dec. 31, 2008 ដូចខាងក្រោម

Cash Sales \$1,905,000
Credit Sales 5,682,000

ព័ត៌មានបន្ថែម សមតុល្យរបស់គណនីមិនទាន់ធ្វើការកែតម្រូវមួយចំនួនមានដូចខាងក្រោម

Account Receivable \$1,270,100 (Dr)
Allowance for Doubtful Account 16,580 (Dr)

សំណួរ

១. ចូររៀបចំធ្វើការកែតម្រូវដែលចាំបាច់សម្រាប់ក្រុមហ៊ុន Analiyah ដើម្បីទទួលស្គាល់ទៅលើគណនីទារមិនបាន Bad Debts Expense ដោយប្រើប្រាស់នូវការសន្មត់ឯករាជ្យផ្សេងៗគ្នាដូចខាងក្រោម

- a. Bad Debts ត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថា មាន 1.5% នៃ Credit Sales?
- b. Bad Debts ត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថា មាន 1% នៃ Total Sales?
- c. ការវិភាគតាមប្រព័ន្ធ Aging បង្ហាញថា 5% នៃ A/R ចុងឆ្នាំគឺទារមិនបាន?

២. បង្ហាញអំពីទីតាំងនៃការរាយការណ៍គណនី A/R និងគណនី Allowance for Doubtful Accounts នៅក្នុង Balance Sheet នៅចុងឆ្នាំ ២០០៨ សម្រាប់ករណីសំណួរទី ១a

៣. បង្ហាញអំពីទីតាំងនៃការរាយការណ៍គណនី A/R និងគណនី Allowance for Doubtful Accounts នៅក្នុង Balance Sheet នៅចុងឆ្នាំ ២០០៨ សម្រាប់ករណីសំណួរទី ១c

លំហាត់ទី៤ Kay Breeze, គឺជាម្ចាស់នៃក្រុមហ៊ុន Success System បានទទួលស្គាល់ថា ក្រុមហ៊ុនរបស់គាត់កំពុងតែជួយប្រទះនិងបំណុលពិបាកទាត។ សន្មតថា Success System មាន ចំណូលសរុបចំនួន \$43,853 ក្នុងកំឡុងពេល ៣ខែដំបូងនៃឆ្នាំ២០០៥។ សមតុល្យគណនី A/R នៅ ថ្ងៃទីDec. 31,2005 មាន \$22,720

សំណួរ

១.ចូររៀបចំការកែតម្រូវដែលចាំបាច់សម្រាប់ក្រុមហ៊ុន Success System ដើម្បីទទួលស្គាល់ទៅ លើគណនីទារមិនបាន Bad Debts Epense នៅថ្ងៃទីMarch 31,2005 ដោយប្រើប្រាស់នូវការសន្មត ឯករាជ្យផ្សេងៗគ្នាដូចខាងក្រោមនេះ: (Assume a zero in the Allowance for Doubtful Accounts at March 31)

- a. Bad Debts ត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថាមាន 1% នៃចំណូលសរុប ?
- B. Bad Debts ត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថាមាន 2% នៃA/R ?

២.សន្មតថា Success System មានA/R នៅថ្ងៃទី Jun 30,2205 គឺ \$20,250 និងគណនី មួយនេះ ដែលមានទឹកប្រាក់ចំនួន \$100 ត្រូវបានគេជំរុះចោល (Written off) ប្រឆាំងទៅនិងគណនី Allowance for Doubtful Accounts ដែលមានតាំងពីថ្ងៃទី March 31,2005។ បើសិនជា Breeze ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រដែលបានពិពណ៌នានៅក្នុងសំណួរ b ចូរអ្នករៀបចំធ្វើការកែតម្រូវដើម្បីទទួលស្គាល់ ទៅលើគណនី Bad Debts នៅថ្ងៃទីJun 30,2005 ?

៣.តើ Breeze គួរជ្រើសរើសប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ Direct Write-off Method សម្រាប់គណនី Bad Debt Expense ជាជាងប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ Allownace Method ឬយ៉ាងណានៅក្នុងសំណួរទី 1?

លំហាត់ទី៥ រៀបចំកត់ត្រាទិន្នន័យប្រតិបត្តិការណ៍របស់ក្រុមហ៊ុន Deshawon Co. ដូចខាងក្រោមនេះ:

2004

Dec. 13 ទទួលយក \$10,000 60 days, 8% Note ដែលចុះនៅថ្ងៃទី Dec. 13 ក្នុង ការផ្តល់ឲ្យ Latisha Clark នូវការពន្យារពេលមួយទៅលើ A/R របស់គាត់បានផុត

31 រៀបចំការកែតម្រូវដើម្បីធ្វើការកត់ត្រាអំពី Accrued Interest ដែលបានកើត មានឡើងទៅលើ Note របស់ Clark នោះ។

2005

Feb 11 ទទួលបានការទូទាត់សងប្រាក់ពី Clark សម្រាប់ប្រាក់ដើម និងការប្រាក់

Mar. 3 ទទួលយក 44,000, 10%, 90 days Note ចុះនៅថ្ងៃទី March 3 ក្នុងការផ្តល់ ឲ្យ Shandi នូវការពន្យារពេលមួយទៅលើ A/R របស់គាត់ដែលបានផុតកំណត់

17 ទទួលយក \$2,000,30-days, 9% Note ចុះនៅថ្ងៃទីMarch 17 ក្នុងការផ្តល់ ឲ្យ Juan Torres នូវការពន្យារពេលមួយទៅលើA/R របស់គាត់ដែលបានផុតកំណត់

Apr. 16 Torres មិនគោរពតាមកិច្ចសន្យាសាររបស់គាត់ទេ ពេលដែលត្រូវដល់ការទូទាត់សងនោះ

May 1 ជំរុះចោល (Wrote Off) គណនីរបស់ Torres ប្រឆាំងទៅនឹងគណនី Allowance for Doubtful Accounts

June 1 ការទទួលបានការទូទាត់សងប្រាក់ពី Shandi សម្រាប់ប្រាក់ដើម និងការប្រាក់

លំហាត់ទី៦ Shawanee Co. បានបង្កើត Petty Cash Fund នៅក្នុងក្រុមហ៊ុនរបស់ខ្លួន មួយសម្រាប់ធ្វើការទូទាត់ទៅលើចំណាយរាយរងតូចតាច។ ប្រតិបត្តិការណ៍ខាងក្រោមនេះ គឺមានជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹង Petty Cash Fund ដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងខែ May (The last month of the company's Fiscal year)

May 1 រៀបចំ Checks \$250 ដើម្បីបង្កើត Petty Cash Fund

15 រៀបចំ Checks របស់ក្រុមហ៊ុនដើម្បីបំពេញបង្គប់ឲ្យ Fund ដើមវិញសម្រាប់ការដែលបានចំណាយកន្លងមកនោះ និងការបង្កើន Fund ឲ្យឡើងទៅ\$450

- a. ទូទាត់ប្រាក់ \$78 សម្រាប់សេវាកម្មលាងបោសសំអាត (Janitorial)
- b. ទូទាត់ប្រាក់ \$63.68 សម្រាប់ចំណាយផ្សេងៗ (Miscellaneous Exp.)
- c. ទូទាត់ប្រាក់ថ្លៃ Postage ចំនួន \$43.50
- d. ទូទាត់ប្រាក់ \$57.15 សម្រាប់ចំណាយទៅលើការទិញការសែត (Local Newspaper)
- e. រាប់មើល Fund ជាក់ស្តែងឃើញថានៅសល់ \$11.15

31 Petty Cashier បានរាយការណ៍ថា សាច់ប្រាក់ចំនួន \$293.39 នៅសល់នៅក្នុង Fund និងគិតថា ការបង្កើន Fundនៅថ្ងៃទីMay 15 គឺមានទំហំធំពេក ដូច្នេះក្រុមហ៊ុនក៏ធ្វើការបំពេញបង្គប់ឲ្យទៅ Fund ដើមវិញសម្រាប់ការដែលបានចំណាយកន្លងមកនោះ និងធ្វើការបន្ថយ Fund ឲ្យមកនៅត្រឹម \$400 វិញ

- f. ទូទាត់ប្រាក់ថ្លៃ Postage ចំនួន \$48.36
- g. សាហ៊ុយធ្វើដំណើរប្រើប្រាស់សម្រាប់ក្រុមហ៊ុនមាន \$38.50 (Business Mileage)
- h. ទូទាត់ប្រាក់ \$39.75 ដើម្បីដឹកជញ្ជូនទមនិញទៅឲ្យអតិថិជន (Delivery Exp.)

សំណួរ

ចូរធ្វើការរៀបចំកត់ត្រាទិន្នន័យប្រតិបត្តិ ដើម្បីបង្កើត Petty Cash Fund នៅថ្ងៃទីMay 1, ការបំពេញបង្គប់វានៅថ្ងៃទី May 15 និង May 31និងការបង្កើត ឬបន្ថយទៅលើ Fund នៅថ្ងៃទាំងអស់នោះ?

លំហាត់ទី៧ បុគ្គលិកគណនេយ្យ គឺលោក Kay Breeze របស់ក្រុមហ៊ុន Success Systems បានទទួលរបាយការណ៍ពីធនាគារសម្រាប់ខែ March នៅថ្ងៃទីApril 11,2005 ។ របាយការណ៍ធនាគារ នៅថ្ងៃទី March 31 បានបង្ហាញថា សមតុល្យសាច់ប្រាក់មាន \$77,354 ។ ការប្រៀបធៀបរបាយការណ៍របស់ធនាគារជាមួយនិងគណនីសៀវភៅធំសាច់ប្រាក់លេខ No. 101 បានបង្ហាញដូចខាងក្រោម

- a. Breeze បានរកឃើញថា ធនាគារបានធ្វើការដកសាច់ប្រាក់នៅក្នុងគណនីក្រុមហ៊ុនគាត់ចេញ \$500 ដែលគាត់មិនបានចេញសេកនោះសម្រាប់ទូទាត់ទៅឲ្យអ្នកណានោះទេ។ នៅក្នុងឯកសារ Checks ដែលបានភ្ជាប់មកជាមួយរបាយការណ៍ធនាគារនោះ បានបង្ហាញថា Checks នោះគឺជារបស់ក្រុមហ៊ុន Sierra Systems ទេ។
- b. នៅថ្ងៃទីMarch 25 ធនាគារបានបញ្ចេញលិខិតឥណទាន (Debit Memorandum) \$50 សម្រាប់ Safety Deposit Box ដែល Success Systems បានយល់ព្រមជួលពីធនាគារ
- c. នៅថ្ងៃទីMarch 26 ធនាគារបានបញ្ចេញលិខិតឥណទាន(Debit Memorandum) \$102 សម្រាប់ Printed Checks ដែល Success Systems បានកុំម្តងពីធនាគារ
- d. នៅថ្ងៃទីMarch 31 ធនាគារបានបញ្ចេញលិខិតឥណទាន(Credit Memorandum) \$33 សម្រាប់ការប្រាក់ដែលត្រូវទទួលបានទៅលើ Success Systems's Checking Account សម្រាប់ខែ March នោះ
- e. Breeze រកឃើញថា Check \$128 ដែលគាត់បានចេញនៅថ្ងៃទី March 31,2005 នោះមិនទាន់បានទូទាត់ដោយធនាគារនៅឡើយទេ
- f. Breeze បានបញ្ជាក់ថា រាល់ប្រាក់បញ្ញើទាំងអស់ដែលកើតមាននៅក្នុង March គឺសុទ្ធតែបានបង្ហាញនៅក្នុងរបាយការណ៍ធនាគារនៅក្នុងខែ March នោះទាំងអស់
- g. គណនេយ្យសៀវភៅធំទូទៅសាច់ប្រាក់លេខ No.101 បានបង្ហាញពីសមតុល្យសាច់ប្រាក់ចុងគ្រា \$77,845 (Prior to any Reconciliation)

សំណួរ

- ១.ចូររៀបចំការសម្រុះសម្រួលធនាគារ (Bank Reconciliation) ក្នុងទម្រង់ដ៏ត្រឹមត្រូវមួយសម្រាប់ Success System នៅចុងខែ March,2005 ?
- ២.រៀបចំរាល់ការកែតម្រូវដែលចាមបាច់សម្រាប់ខែ March នោះ? ប្រើប្រាស់គណនី Miscellaneous Expense, No 677, សម្រាប់សេវាកម្មធនាគារ។ ប្រើប្រាស់គណនី Inrest

Revenue, No.404 សម្រាប់រាល់ការប្រាក់ដែលត្រូវទទួលបានទៅលើ Checking Account ក្នុងខែ March នោះ។

លំហាត់ទី៨ ព័ត៌មានខាងក្រោមនេះ ជាប់ពាក់ព័ន្ធនិងការសម្រុះសម្រួលធនាគារមួយរវាងក្រុមហ៊ុន Style Co. ជាមួយនិងធនាគាររបស់ខ្លួននៅថ្ងៃទី Dec. 31,2005

- a. បន្ទាប់ពីធ្វើការរៀបចំសៀវភៅជំរឿនរាល់ហើយ នៅចុងខែ December នោះបានបង្ហាញសមតុល្យសាច់ប្រាក់ចំនួន \$31,743.70 ចំណែកសមតុល្យសាច់ប្រាក់នៅក្នុងរបាយការណ៍ធនាគារបង្ហាញថាមាន \$45,091.80
- b. Check No.1273 ដែលមានទឹកប្រាក់ \$1,084.20 និង Check No. 1282 ដែលមានទឹកប្រាក់ \$390.000 ត្រូវបានគេសរសេរចេញ និងកត់ត្រានៅក្នុងបញ្ជីក្រុមហ៊ុននៅក្នុងខែ December នោះ ប៉ុន្តែមិនត្រូវបានគេរាប់វាបញ្ចូលទៅក្នុង Check ដែលបានជំរុះចោលនោះទេ។ ចំណែកឯ Check ពីរទៀតលេខ No.1231 មានទឹកប្រាក់ \$2,289.00 និង Check No. 1242 ដែលមានទឹកប្រាក់ចំនួន \$370.50 គឺជា Outstanding Checks នៅចុងខែ November ។ Check No.1231 ត្រូវបានគេចុះនៅក្នុងបញ្ជី Checks ដែលបានជំរុះចោលរួចរាល់អស់ហើយសម្រាប់ខែ December ប៉ុន្តែ Check No.1241 នៅមិនទាន់បានឃើញចុះនៅឡើយទេ។
- c. ពេលដែល Check នៅក្នុងខែ December ត្រូវបានគេប្រៀបធៀបជាមួយនិងការកត់ត្រានៅក្នុងបញ្ជី គេបានរកឃើញថា Check No. 1267 ដែលមានទឹកប្រាក់ \$2,435 ត្រូវបានធនាគារដកចេញយ៉ាងត្រឹមត្រូវ សម្រាប់ទូទាត់ទៅឲ្យថ្លៃ Office Supplies ប៉ុន្តែនៅក្នុងបញ្ជីក្រុមហ៊ុនវិញមានការកត់ត្រាច្រឡំ គឺ \$2,453
- d. លិខិតខាងឥណពន្ធចំនួនពីរ ត្រូវបានគេភ្ជាប់មកជាមួយនិងរបាយការណ៍ធនាគារ ដែលក្រុមហ៊ុនមិនទាន់បានកត់ត្រានៅឡើយ ខណៈពេលដែលធ្វើការសម្រុះសម្រួលធនាគារនោះ។ លិខិតឥណពន្ធមួយគឺមានទឹកប្រាក់ \$749.50 ដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនិង NSF Checks \$732 របស់ Titus Industries និងធនាគារគិតកម្រៃ\$17.50 ថ្លៃសេវានោះ។ ចំណែកឯលិខិតឥណពន្ធមួយទៀតគឺមានទឹកប្រាក់ចំនួន \$79.00 គិតថ្លៃសេវាកម្មចេញសៀវភៅ Checks ឲ្យប្រើប្រាស់។ Style មិនបានកត់ត្រាប្រតិបត្តិការណ៍ទាំងអស់នោះទេ មុនពេលទទួលបានរបាយការណ៍ពីធនាគារ
- e. លិខិតឥណទានមួយ បានបង្ហាញថា ធនាគារបានប្រមូលសាច់ប្រាក់បានពីអតិថិជនចំនួន \$20,000 ទៅលើគណនី N/P ជំនួសឲ្យក្រុមហ៊ុន។ ធនាគារគិតថ្លៃសេវាកម្មប្រមូលឲ្យនោះ \$20 (Collection Fee) ពីក្រុមហ៊ុន
- f. នៅថ្ងៃទីDec. 31, Style បានផ្ញើប្រាក់ចំនួន \$7,666.10 ទៅដាក់នៅធនាគារបន្ថែមទៀត ប៉ុន្តែប្រាក់នោះមិនបានបង្ហាញនៅក្នុងរបាយការណ៍ធនាគារនៅថ្ងៃ Dec. 31 នោះទេ។

សំណួរ

១. រៀបចំការសម្រុះសម្រួលធនាគារសម្រាប់ក្រុមហ៊ុន Style នោះនៅថ្ងៃទី Dec. 31, 2005
២. រៀបចំការកែតម្រូវដែលចាំបាច់សម្រាប់ចុងឆ្នាំ២០០៥នោះ?

ជំពូកទី៧ **សន្និធិ និងថ្លៃនៃការលក់**

៧.១ មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃសន្និធិ

៧.១.១ និយមន័យ

សន្និធិ គឺជាទំនិញទាំងឡាយណា ដែលក្រុមហ៊ុនរក្សាទុកសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងដំណើរការផលិតកម្ម (Raw Material and Work in Process) ឬក្រុមហ៊ុនកាន់កាប់សម្រាប់លក់ (Finished Goods and Merchandise Inventory) ។

៧.១.២ ក្រុមនៃសន្និធិ

សន្និធិមានដូចជា៖ Goods In Transit, Goods on Consignment and Goods Damaged ឬ Obsolete (ក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្ម)។ សម្រាប់ក្រុមហ៊ុនផលិតកម្មវិញ សន្និធិមានដូចជា Raw Material, Work in Process និង Finished Goods Inventory ជាដើម។

៧.២ ថ្លៃដើមនៃសន្និធិ

៧.២.១ ការសន្មតអំពីលំហូរនៃថ្លៃដើមសន្និធិ

គណនេយ្យសម្រាប់សន្និធិ គឺវាបានជះឥទ្ធិពលទៅលើ តារាតុល្យការ និងរបាយការណ៍លទ្ធផល។ ដូច្នេះ វាមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការជ្រើសរើស វិធីសាស្ត្រសម្រាប់ចូលគណនាអំពីថ្លៃដើមសន្និធិនិងប្រព័ន្ធសន្និធិសម្រាប់កត់ត្រាឲ្យបានត្រឹមត្រូវ។

-មានប្រព័ន្ធសន្និធិពីរ ដែលត្រូវបានគេប្រើប្រាស់សម្រាប់កត់ត្រាអំពីសន្និធិនោះ គឺប្រព័ន្ធសន្និធិអចិន្ត្រៃយ៍ (Perpual Inventory System) និងប្រព័ន្ធសន្និធិតាមកាលកំណត់ (Periodic Inventory System) ។

-មានវិធីសាស្ត្រថ្លៃដើមសន្និធិចំនួនបួនដែលត្រូវបានគេលើកយកមកប្រើប្រាស់គឺ៖

ក.វិធីសាស្ត្រកំណត់ជាក់ស្តែង

វិធីសាស្ត្រនេះគេប្រើប្រាស់សម្រាប់ទំនិញដែលមានតម្លៃខ្ពស់ មានលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណរបស់វា ឬមានដោយកម្រ។ ទំនិញប្រភេទនេះមានដូចជា៖ រថយន្ត អាគារ និងគ្រឿងអលង្កាជាដើម។

ខ.វិធីសាស្ត្រចូលមុនចេញមុន

វិធីសាស្ត្រនេះ គឺប្រើប្រាស់ចំពោះ ទំនិញដែលឆាប់ខូចគុណភាព ឆាប់ពុកផុយ រលួយ ឬហួសអាយុកាលប្រើប្រាស់ជាដើម។ ទំនិញប្រភេទនេះមានដូចជា៖ បន្លែ ផ្លែឈើ អាហារកំប៉ុង និងថ្នាំពេទ្យជាដើម។ តាមវិធីសាស្ត្រនេះទំនិញដែលបានទិញចូលមកមុនគេត្រូវបានគេលក់ចេញទៅវិញមុនគេបង្អស់ផងដែរ។ ដូច្នេះជាលទ្ធផល ទំនិញដែលនៅសល់ចុងគ្រា និងជាទំនិញដែលទើបតែនិងទិញចូលមកថ្មីៗ ឬក្រោយគេ។

គ.វិធីសាស្ត្រចូលក្រោយចេញមុន

វិធីសាស្ត្រនេះ គេប្រើប្រាស់ចំពោះទំនិញ ដែលមានកាលបរិច្ឆេទប្រើប្រាស់យូរអង្វែង មិនចេះខូចគុណភាព ឬជាប្រភេទទំនិញដែលរក្សាទុកកាន់តែយូរគុណភាព និងរស់ជាតិរបស់វាកាន់តែល្អប្រសើរជាដើម។ ទំនិញប្រភេទនេះមានដូចជា៖ អុស ធុងថ្នាំ ឥដ្ឋ ឈើហ៊ុប ថ្ម ក្បឿង និងស្រាថ្នាំមួយចំនួនជាដើម។ តាមវិធីសាស្ត្រនេះ ទំនិញដែលទិញចូលមកក្រោយគេបង្អស់ និងត្រូវបានគេលក់ចេញទៅវិញមុនគេបង្អស់ផងដែរ ដូច្នោះ ទំនិញដែលនៅសល់ចុងគ្រា គឺជាទំនិញដែលត្រូវបានគេទិញចូលមកមុនគេបង្អស់

ឃ.វិធីសាស្ត្រមធ្យមទម្ងន់

វិធីសាស្ត្រនេះ គេប្រើប្រាស់ចំពោះទំនិញដែលជាប្រភេទ ឧស្ម័ន ឬវត្ថុរាវ មានដូចជា៖ ប្រេង ឥន្ធនៈ និងហ្គាសជាដើម។ តាមវិធីសាស្ត្រនេះគេតម្រូវឲ្យធ្វើការគណនារកថ្លៃដើមទំនិញជាមធ្យមក្នុងមួយឯកតាជាមុនសិន។

$$\text{Average Cost Per Unit} = \frac{\text{Cost of Goods Available for Sale}}{\text{Number of Units Available for Sale}}$$

៧.២.២ ការបង្ហាញអំពីការគណនារកថ្លៃដើមសន្និធិ (Inventory Costing Illustration)

ខាងក្រោមនេះ គឺជាព័ត៌មានរបស់ហាងលក់កង់ Trekking សម្រាប់ខែ Aug. 2005

<u>Date</u>	<u>Activities</u>	<u>Unit Acquired</u>	<u>Units Sold</u>	<u>Balance</u>
Aug. 1	Beginning Inventory	10 units @ \$91 = \$910		10units
3	Purchases	15 @ 106 = 1,590		25
14	Sales		20 units @ \$130	5
17	Purchases	20 @ 115 = 2,300		25
28	Purchases	10 @ 119 = 1,190		35
31	Sales		23 @ 150	<u>12 units</u>
	Total	<u>55 units</u>	<u>43 units</u>	

ការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសន្និធិអចិន្ត្រៃយ៍ (Perpetual Inventory System)

ក.វិធីសាស្ត្រកំណត់ជាក់ស្តែង (Specific Identification)

តាមឯកសារនៅក្នុងក្រុមហ៊ុនបានបង្ហាញ កង់៧ ក្នុងចំណោម ១២ ដែលមិនទាន់បានលក់ (E/I) គឺសល់ពីការទិញនៅថ្ងៃ Aug 28 និង 5 ទៀតសល់ពីការទិញថ្ងៃទី 17 Aug. ។ Aug.14 លក់កង់ 8 units @ \$91 និង 12 units @ \$106 ។ Aug. 31 លក់កង់បាន 23 units បន្ថែមទៀត។ ការគណនារក COGS និង E/I មានដូចខាងក្រោម

<u>Date</u>	<u>Goods Purchased</u>	<u>Cost of goods sold</u>	<u>Balance</u>
Aug. 1	Beginning balance		10 units @ \$91 = \$910
3	15 units @ \$106 = \$1,590		10 @ 91 = 15 @ 106 = 2,500
14		8 units @ \$ 91	2 @ 91
		12 @ 106 = \$2,000	3 @ 106 = 500
17	20 @ 115= 2,300		2 @ 91 3 @ 106 20 @ 115= 2,800
28	10 @ 119= 1,190		2 @ 91 3 @ 106 20 @ 115 10 @ 119= 3,990
31		2 @ 91 3 @ 106 15 @ 115	5 @ 115
		3 @ 119=2,582	7 @119= <u>\$1,408</u>
			<u>\$4,582</u>

ខ.វិធីសាស្ត្រចូលមុនចេញមុន (Frist In-First Out)

<u>Date</u>	<u>Goods Purchased</u>	<u>Cost of goods sold</u>	<u>Balance</u>
Aug. 1	Begining balance		10 units @ \$91 = \$910
3	15 units @ \$106 = \$1,590		10 @ 91 = 15 @ 106 = 2,500
14		10 units @ \$ 91 10 @ 106 = \$1,970	5 @ 106 = 530
17	20 @ 115= 2,300		5 @ 106 20 @ 115= 2,830
28	10 @ 119= 1,190		5 @ 106 20 @ 115 10 @ 119= 4,020
31		5 @106 18 @ 115=2,600	2 @115 10 @119= <u>\$1,420</u>
		<u>\$4,570</u>	

គ.វិធីសាស្ត្រចូលក្រោយចេញមុន (Last In-First Out)

Aug. 1	Begining balance		10 units @ \$91 = \$910
3	15 units @ \$106 = \$1,590		10 @ 91 = 15 @ 106 = 2,500
14		15 units @ \$ 106 5 @ 91 = \$2,045	5 @ 91 = 455
17	20 @ 115= 2,300		5 @ 91 20 @ 115= 2,755
28	10 @ 119= 1,190		5 @ 91 20 @ 115 10 @ 119= 3,945
31		10 @119 13 @ 115=2,685	5 @91 7 @115= <u>\$1,260</u>
		<u>\$4,730</u>	

ឃ.វិធីសាស្ត្រមធ្យមទម្ងន់ (Weighted Average)

<u>Date</u>	<u>Goods Purchased</u>	<u>Cost of goods sold</u>	<u>Balance</u>
Aug. 1	Beginning balance		10 units @ \$91 = \$910
3	15 units @ \$106 = \$1,590		25 @ 100 = 2,500
14		20 @ 100 = \$2,000	5 @ 100 = 500
17	20 @ 115 = 2,300		25 @ 112 = 2,800
28	10 @ 119 = 1,190		35 @ 114 = 3,990
31		23 @ 114 = 2,622	12 @ 114 = <u>\$1,368</u>
		<u>\$4,622</u>	

កាត់ត្រាទិន្នន័យវត្ថុតាមវិធីសាស្ត្រ (W.A) គឺ

Purchases

Aug. 3	Inventory	\$1,590	
	A/P		\$1,590
17	Inventory	\$2,300	
	A/P		\$2,300
28	Inventory	\$1,190	
	A/P		\$1,190

Sale

Aug. 14	A/R	\$2,600	
	Sale		\$2,600
14	COGS	\$2,000	
	Inventory		\$2,000
31	A/R	\$3,450	
	Sale		\$3,450
31	COGS	\$2,622	
	Inventory		\$2,622

ចំណាំ តាមវិធីសាស្ត្រ S.I FIFO និង LIFO ការកាត់ត្រាទិន្នន័យវត្ថុ គឺធ្វើឡើងតាមគំរូដូចខាងលើនេះដែរ។

៧.២.៣ ឥទ្ធិពលនៃវិធីសាស្ត្រសន្និធិទៅលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ
(Finanacia Statement Effects of Costing Methods)

TREKKING COMPANY

For the month ended August 31, 20xx

	<u>S.I</u>	<u>FIFO</u>	<u>LIFO</u>	<u>W.A</u>
<u>Income Statement</u>				
Sale	\$6,050	\$6,050	\$6,050	\$6,050
COGS	<u>(4,582)</u>	<u>(4,570)</u>	<u>(4,730)</u>	<u>(4,622)</u>
Gross Profit	1,468	1,480	1,320	1,428
Expense	<u>(450)</u>	<u>(450)</u>	<u>(450)</u>	<u>(450)</u>
Income befor Taxes	1,018	1,030	870	978
Taxes(30%)	<u>(305)</u>	<u>(309)</u>	<u>(261)</u>	<u>(293)</u>
Net Income	<u>\$713</u>	<u>\$721</u>	<u>\$609</u>	<u>\$685</u>
<u>Balance Sheet</u>				
Inventory	\$1,408	\$1,420	\$1,260	\$1,368

ការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសន្និធិតាមកាលកំណត់ (Periodic Inventory System)

ក.វិធីសាស្ត្រកំណត់ជាក់ស្តែង (Specific Indentification)

Aug. 1	Begining balance	10 units @ \$91 = \$910
3	15 units @ \$106 = \$1,590	10 @ 91 =
		15 @ 106 = 2,500
14		8 units @ \$ 91 2 @ 91
		12 @ 106 = \$2,000 3 @ 106 = 500
17	20 @ 115= 2,300	2 @ 91
		3 @106
		20 @ 115= 2,800
28	10 @ 119= 1,190	2 @ 91
		3 @ 106
		20 @115
		10 @ 119= 3,990
31		2 @91
		3 @106

15 @115	5 @115
3 @119=2,582	7 @119= <u>\$1,048</u>
<u>\$4,582</u>	

ការកត់ត្រាទិន្នន័យវត្តមានតាមវិធីសាស្ត្រនេះ (S.I) គឺ

Purchases

Aug. 3	Purchases	\$1,590	
	A/P		\$1,590
17	Purchases	\$2,300	
	A/P		\$2,300
28	Purchases	\$1,190	
	A/P		\$1,190

Sale

Aug. 14	A/R	\$2,600	
	Sale		\$2,600
31	A/R	\$3,450	
	Sale		\$3,450

Adjusting Entry

31	E/I	\$1,408	
	COGS	4,582	
	Purchase		\$5,080
	B/I		910

ចំណាំ តាមវិធីសាស្ត្រ FIFO LIFO និង W.A ការកត់ត្រាទិន្នន័យវត្តមាន គឺធ្វើឡើងតាមកំរូដូចខាងលើនេះដែរ។

ខ.វិធីសាស្ត្រចូលមុនចេញមុន (Frist In-First Out)

<u>Date</u>	<u>Units</u>	<u>Cost Per Units</u>	<u>Total Cost</u>
Aug. 28	10	\$119	\$1,190
17	2	115	230
	⇒ E/I		<u>\$1,420</u>

⇒ COGS = Cost of goods Available for sale – Ending Inventory
 = \$5,990 - \$1,420
 = \$4,570

គ.វិធីសាស្ត្រចូលក្រោយចេញមុន (Last In-First Out)

Date	Units	Cost Per Units	Total Cost
Aug. 1	10	\$91	\$910
3	2	106	212
	⇒ E/I		<u>\$1,122</u>
	⇒ COGS = Cost of goods Available for sale – Ending Inventory		
		= \$5,990 - \$1,122	
		= <u>\$4,868</u>	

ឃ.វិធីសាស្ត្រមធ្យមទម្ងន់ (Weighted Average)

$$\text{Average cost per unit} = \frac{\text{Cost of goods Available for Sale}}{\text{Number of Units Available}}$$

= \$5,990 /55 units
 = \$108.91/unit
 ⇒ E/I = 12 units x 108.91
 = \$1,307
 ⇒ COGS = Cost of Goods Available for Sale – Ending Inventory
 = \$5,990 - \$ 1,307
 = \$ 4,683

៧.៣ ការគ្រប់គ្រងគ្រួសារពិសិស្សទេវលើសន្តិវិធី (Inventory Control)

៧.៣.១ ចំនួនជុំនៃសន្តិវិធី (Inventory Turnover)

អនុបាតនេះគេប្រើប្រាស់សម្រាប់បង្ហាញអំពីចំនួនដងដែលក្រុមហ៊ុន ធ្វើការបញ្ជាទិញទំនិញ ក្នុង កំឡុងក្រោមយូជាទូទៅ គឺមួយឆ្នាំ។

$$\text{Inventory Turnover} = \frac{\text{COGS}}{\text{Average Inventory}}$$

$$\text{Average Inventory} = \frac{(B/I + E/I)}{2}$$

៧.៣.២ ចំនួនថ្ងៃលក់ជាមធ្យមក្នុងមួយខួបនៃសន្លឹក

(Number of Day Sales in average Inventory)

អនុបាតនេះ គឺប្រើប្រាស់សម្រាប់បង្ហាញអំពីចំនួនថ្ងៃជាមធ្យម ដែលត្រូវប្រើប្រាស់ សម្រាប់ធ្វើការលក់ទំនិញក្នុងមួយខួបរបស់សន្លឹក (I/T)។

$$\text{Number of Days Sale in A/I} = \frac{365 \text{ Days}}{I/T}$$

លំហាត់

លំហាត់ទី១ :Lakia Corporation បានរាយការណ៍អំពីទិន្នន័យស្តីអំពីការលក់ និងការទិញនៅក្នុងកំឡុងឆ្នាំបច្ចុប្បន្នសម្រាប់ផលិតផលទោលរបស់ខ្លួនដូចខាងក្រោម

Date	Activities	Unit Acquired	Units Sold
Jan. 1	Beg. Inventory	120 units @ \$6 = \$720	
10	Sales		70 units @ \$15
Mar. 7	Purchase	200 @ \$5.50 = 1,100	
15	Sales		125 @ \$15
July 28	Purchase	500 @ 5.00 = 2,500	
Oct. 3	Purchase	375 @ 4.40 = 1,650	
5	Sale		600 @ 15
Dec. 19	Purchase	100 @ 4.10 = 410	
	Total	<u>1,295 units</u>	<u>795 units</u>
		<u>\$6,380</u>	

Lakia ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសន្និធិអចិន្ត្រៃយ៍។ សន្និធិចុងគ្រា (Ending Inventory) មាន 500 units ក្នុងនោះមាន 400 units បានមកពីការទិញនៅថ្ងៃទី July 20 និង 100 units ទៀតបានមកពីការទិញនៅថ្ងៃទី Dec.19.

សំណួរ ចូរកំណត់រកសន្និធិចុងគ្រា (Ending Inventory) និងថ្លៃដើមទំនិញដែលបានលក់ចេញ (Cost of Goods Sold) ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រដូចខាងក្រោម

- a. Specific identification
- b. Weighted Average
- c. FIFO
- d. LIFO

លំហាត់ទី២ : ចូរប្រើប្រាស់ព័ត៌មានខាងក្រោមរបស់ក្រុមហ៊ុន Ryder Co. ដើម្បីកំណត់រក Inventory Turnover សម្រាប់ឆ្នាំ២០០៥ និង២០០៤ និង Day's Sales in Average Inventory នៅក្នុងឆ្នាំ២០០៥ និង២០០៤ ?

	2005	2004	2003
Cost of Goods Sold	\$643,825	\$426,650	\$391,300
Inventory(Dec.31)	96,400	86,750	91,500

លំហាត់ទី៣ : Rod and Roy Co. បានរាយការណ៍អំពីលទ្ធផលស្តីពីការលក់ និងការទិញ ក្នុងកំឡុងឆ្នាំបច្ចុប្បន្នសម្រាប់ផលិតផលទោលរបស់ខ្លួនដូចខាងក្រោម។ ក្រុមហ៊ុនបានជ្រើសរើសប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ Periodic Inventory System ហើយសន្និធិចុងគ្រា 300 units ក្នុងនោះមាន 100 unuts បានមកពីគ្រប់ការទិញនិមួយៗនៃការទិញបីដងចុងក្រោយបង្អស់។

សំណួរចូរកំណត់រកសន្និធិចុងគ្រា និងថ្លៃដើមទមនិញដែលបានលក់ចេញ ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រដូចខាងក្រោម៖

- a. Specific indentification
- b. Weighted Average
- c. FIFO
- d. LIFO

Jan	1	Beg. Inventory	200 units	@	\$2.00 = \$400
Mar.	7	Purchase	440	@	2.25 = 990
July.	28	Purchase	1,080	@	2.50 = 2,700
July.	28	Purchase	1,080	@	2.50 = 2,700
Dec.	19	Purchase	320	@	2.90 = 928
		Totals	3,000 units		\$7,706

លំហាត់ទី៤ : Parker Co. ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសន្និធិ Perpetua Inventory System ។ ព័ត៌មានខាងក្រោមនេះជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការលក់ និងទិញក្នុងកំឡុងឆ្នាំ២០០៥ដូចខាងក្រោម

<u>Date</u>	<u>Activities</u>	<u>Unit Acquired</u>	<u>Units Sold</u>
Jan. 1	Beg. Inventory	600 units @ \$44	
Feb. 10	Purchase	200 @ \$40	
Mar. 13	Purchase	100 @ \$20	
	15 Sale		400 units @ \$75
Aug. 21	Purchase	160 @ \$60	
Sept. 5	Purchase	280 @ \$48	
	10 Sale		200 @ \$75
	Total	<u>1,340 units</u>	<u>600 units</u>

សំណួរ

១.គណនារក Cost of Goods Available for Sale និង Number of units Available for Sale?

២.គណនារក Number of units in Ending inventory ?

៣.គណនារក Ending Inventory ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ FIFO, LIFO, S.I (ចំណាំឯកតាដែលបានលក់ចេញមាន 500 units បានមកពីសន្និធិដើមគ្រា និង 100 units ទៀតបានមកពីការទិញនៅថ្ងៃទី March 13) និងវិធីសាស្ត្រ W.A

៤.គណនារក Gross Profit សម្រាប់វិធីសាស្ត្រនីមួយៗដែលបានបង្ហាញនៅក្នុងសំណួរទី៣ខាងលើ?

លំហាត់ទី៥ : Elfrink Co. ចាប់ផ្តើមដំណើរការនៅក្នុងឆ្នាំ២០០៥ ជាមួយនិងសន្និធិនៅថ្ងៃទី January 1. 6,300 units ដែលមានថ្លៃដើម \$35 ក្នុងមួយឯកតា។ ក្រុមហ៊ុនបានធ្វើការបញ្ជាទិញទំនិញបន្ថែមនៅក្នុងឆ្នាំ២០០៥ ដូចខាងក្រោម

Jan.	4	10,500 units	@	\$33
May	18	13,000	@	32
July	9	12,000	@	29
Nov	21	15,500	@	26

ក្រុមហ៊ុនបានប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសន្និធិតាមកាលកំណត់ (Periodic inventory) ។ នៅថ្ងៃទី Dec 31, 2005 ការរាប់ជាក់ស្តែងបានបង្ហាញថា មានសន្និធិ 16,500 units នៅសល់ក្នុងឃ្នាំង។ សំណួរ

១.គណនារក Number និង Tital Cost of units Available for Sale ក្នុងឆ្នាំ២០០៥

២.គណនារក Ending Inventory and Cost of Goods Sold សម្រាប់ឆ្នាំ២០០៥ ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ FIFO,LIFO and Weighted Average

លំហាត់ទី៦ : True Blue Corp. បានលក់ទំនិញរបស់ខ្លួនចំនួន 5,500 units ក្នុងតម្លៃ \$45 ក្នុងមួយឯកតា ក្នុងឆ្នាំ២០០៥ ហើយការលក់នោះ មានជាប់ពាក់ព័ន្ធនិង Opreating Expense ចំនួន \$6 ក្នុងមួយឯកតាដែលបានលក់ចេញ។ ក្រុមហ៊ុន បានចាប់ផ្តើមជាមួយនិងសន្និធិដើមដំបូងចំនួន 600 units និងការទិញបន្ថែមបន្តបន្ទាប់ទៀតដូចខាងក្រោមនេះ

Jan.	1	Beging Inventory	600 units	@	\$18
Feb.	20	Purchase	1,500	@	19
May	16	Purchase	700	@	20
Oct.	3	Purchase	400	@	21
Dec.	11	Purchase	3,300	@	22
		Totals	6,500 units		

សំណួរ

១. រៀបចំការប្រៀបធៀប Income Statement តាមវិធីសាស្ត្រ FIFO, LIFO and Weighted Average ដោយមានរូបមន្តបញ្ជាក់នូវផ្នែក Cost of Goods Sold របស់វិធីសាស្ត្រនីមួយៗ? ក្រុមហ៊ុនប្រើប្រស់វិធីសាស្ត្រ Periodic Inventory ហើយ System Income Tax របស់ក្រុមហ៊ុនមានអត្រា 30%

២. តើ Income Statement និងប្រែប្រួលយ៉ាងដូចម្តេចតាមវិធីសាស្ត្រទាមង់បីខាងលើ បើសិនជា True Blue មានការជួបប្រទះនូវការធ្លាក់ចុះទៅលើថ្លៃទំនិញដែលបានទិញចូល

៣. តើមានគុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិអ្វីខ្លះដែលបានផ្តល់ឲ្យតាមរយៈវិធីសាស្ត្រ FIFO, LIFO បើសិនជាថ្លៃដើមទមនិញទិញចូលមានការកើនឡើង

លំហាត់ទី៧ : Laker Company បានធ្វើការរាយការណ៍អំពីការលក់ និងការទិញរបស់ខ្លួននៅក្នុងខែ January សម្រាប់ផលិតផលដូចខាងក្រោម

Date	Activities	Unit Acquired	Units Sold
Jan. 1	Beg. Inventory	140 units @ \$6.00=\$840	
10	Sales		100 units @ \$15
20	Purchase	300 units @ 5.60=\$1,680	
25	Sales		250 units @ \$15
30	Purchase	100 units @ 5.00=\$500	
	Total	<u>540 units</u>	<u>350 units</u>

Laker បានប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសន្និធី Perpetual Inventory System ។ សន្និធីចុងគ្រាមាន 190 units ក្នុងនោះមាន 100 units បានមកពីការទិញនៅថ្ងៃទី January 30, 70 units បានមកពីការទិញនៅថ្ងៃទី January 20 និង 20 units ទៀតបានមកពីសន្និធីដើមគ្រា។

សំណួរ ចូរកំណត់រកសន្និធីចុងគ្រា និងថ្លៃដើមទំនិញដែលបានលក់ចេញដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រដូចខាងក្រោម

- a. Specific identification
- b. Weighted Average
- c. FIFO
- d. LIFO

លំហាត់ទី៨ : ដោយប្រើប្រាស់ព័ត៌មាននៅក្នុងលំហាត់ទី៧ ចូរធ្វើការប្រៀបធៀប Income Statements តាមរយៈវិធីសាស្ត្រទាំងបួននោះសម្រាប់ខែ January។ សន្មតថា Expense មាន \$1,250 និង Income Tax មាន ៣០%

សំណួរ

១.តើវិធីសាស្ត្រមួយណាដែលទទួលបានប្រាក់ចំណេញច្រើនជាងគេ ?

២.តើប្រាក់ចំណេញតាមវិធីសាស្ត្រ Weighted Average មានការធ្លាក់ចុះ នៅចន្លោះរវាងវិធីសាស្ត្រ FIFO and LIFO ឬយ៉ាងណា ?

៣.បើសិនជាថ្លៃដើមទំនិញចូលមានការកើនឡើងជំនួសឲ្យការធ្លាក់ចុះវិញ តើវិធីសាស្ត្រមួយណាដែលនឹងទទួលបានប្រាក់ចំណេញច្រើនជាងគេ

លំហាត់ទី៩ : Cruz Company បានប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ LIFO ក្នុងការកំណត់រកថ្លៃដើមសន្និធិរបស់ខ្លួន និងការរាយការណ៍ដូចខាងក្រោម។ ក្រុមហ៊ុននេះក៏បានធ្វើការគណនារកសន្និធិចុងគ្រា និងថ្លៃដើមរបស់ទមនិញដែលបានលក់ចេញតាមវិធីសាស្ត្រ FIFO ផងដែរ ក្នុងគោលបំណងដើម្បីធ្វើការប្រៀបធៀបគ្នាជាមួយវិធីសាស្ត្រ LIFO ដែលខ្លួនបានជ្រើសរើសប្រើ។

	2008	2007
LIFO Inventory	\$160	\$110
LIFO COGS	740	680
FIFO Inventory	240	145
LIFO COGS	660	645
Current Assets (Using LIFO)	220	180
Current Liabilities	200	170

សំណួរ

១.ចូរគណនារក Current Ratio, Inventory Turnover and Day's Sale in Average Inventory សម្រាប់ឆ្នាំ២០០៨ ដោយប្រើប្រាស់តួលេខរបស់វិធីសាស្ត្រ LIFO and FIFO

២.ចូរធ្វើការបកស្រាយនូវលទ្ធផលក្នុងសំណួរទី១ និងធ្វើការផ្តល់អនុសាសន៍បន្ថែម

លំហាត់ទី១០ : Fora's Gifts បានរាយការណ៍អំពីទិន្នន័យសម្រាប់ឆ្នាំបច្ចុប្បន្នដូចខាងក្រោម។ ក្រុមហ៊ុនប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសន្និធិតាមកាលកំណត់។ សន្និធិចុងក្រោយរបស់ក្រុមហ៊ុនមាន 150 units ដែល 50 units បានមកពីគ្រប់ការទិញនិមួយៗបីដងចុងក្រោយបំផុត

សំណួរ

១.ចូរកំណត់រកសន្និធិចុងគ្រា និងថ្លៃដើមទំនិញដែលបានលក់ចេញ ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រដូចខាងក្រោមនេះ

e. Specific indentification

- f. Weighted Average
- g. FIFO
- h. LIFO

២.តើវិធីសាស្ត្រមួយណាដែលទទួលបានប្រាក់ចំណេញទាបជាងគេ ?

Jan	1	Beging Inventory	140 units	@	\$3.00 = \$420
Mar.	7	Purchase	300	@	2.80 = 840
July	28	Purchase	400	@	2.50 = 1,000
Ocr.	3	Purchase	550	@	2.30 = 1,265
Dec.	19	Purchase	125	@	2.00 = 250
Totals			1,515 units		\$3,775

លំហាត់ទី១១ : Aloha Company ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសន្និដ្ឋី Periodic Inventory System ។

ព័ត៌មានខាងក្រោមនេះជាប់ពាក់ព័ន្ធនិងការលក់ និងការទិញក្នុងកំឡុងឆ្នាំ២០០៨ ដូចខាងក្រោម

<u>Date</u>	<u>Activities</u>	<u>Unit Acquired</u>	<u>Units Sold</u>
Jan. 1	Beg. Inventory	700 units @ \$55	
10	Purchase	550 units @ 56	
Feb, 13	Purchase	220 units @ 57	
15	Sales		900 units @ \$90
July 21	Purchase	270 units @ 58	
Aug. 5	Purchase	445 units @ 59	
10	Sales		750 units @ 90
	Total	<u>2,185 units</u>	<u>1,650 units</u>

សំណួរ

១.គណនារក Cost of Goods Available for Sale and Number of units Available for Sale

២.គណនារក Number of Units in Ending Inventory

៣.គណនារក Ending Inventory ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ FIFO, LIFO and S.I (ចំណាំ: ឯកតាដែលបានលក់ចេញមាន 700 units បានមកពីសន្និដ្ឋីដើមគ្រា និង 500 units បានមកពីការទិញនៅថ្ងៃទីJanuary 10, 220 units បានមកពីការទិញនៅថ្ងៃទី February 12, 200 units បានមកពីការទិញនៅថ្ងៃទី July 21 និង 30 units ទៀតបានមកពីការទិញនៅថ្ងៃទី August 2 និងវិធីសាស្ត្រ W.A ?

៤.គណនារក Gross Profit សម្រាប់វិធីសាស្ត្រនីមួយៗដែលបានបង្ហាញនៅក្នុងសំណួរទី៣ ខាងលើ ?

ជំពូកទី៨

អចលនៈទ្រព្យ ទ្រព្យអរូបិយ និងធនធានធម្មជាតិ

៨.១ ទ្រព្យសកម្មរូបិយ (Plant Assets)

៨.១.១ និយមន័យ (Definition)

គឺជាទ្រព្យសកម្មទាំងឡាយណាដែលគេអាចកាន់ ឬប៉ះពាល់បាន និងមានអាយុកាលប្រើប្រាស់លើសពីមួយឆ្នាំ។ ទ្រព្យសកម្មប្រភេទនេះ ត្រូវបានគេប្រើប្រាស់នៅក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍ធម្មតានៃអាជីវកម្ម ហើយគេសង្ឃឹមថា នឹងទទួលបាននូវប្រាក់ចំណេញគ្រោះបំបាត់ពីការប្រើប្រាស់ទាំងអស់នោះ។

៨.១.២ ថ្លៃដើមរបស់ទ្រព្យសកម្មរូបិយ (Cost of Plant Assets)

Plant Assets ត្រូវបានគេធ្វើការកត់ត្រាអំពីថ្លៃដើមរបស់វានៅពេលដែលទិញតាំងពីដំបូង។ ថ្លៃដើមនេះរួមមានដូចជា៖ ថ្លៃដើមក្នុងរឹកយបត្រ និងការទូទាត់រាល់លក្ខខណ្ឌផ្សេងៗទៀតដែលមាន (ការដឹកជញ្ជូនចូល ការដើចេញការផ្គុំដំឡើង និងការសាកល្បងជាដើម)។

ក. ដី (Land)

ថ្លៃដើមរបស់ដីមួយមានដូចជា តម្លៃជាសាច់ប្រាក់សម្រាប់ដី កម្រៃជើងសារ ថ្លៃកាត់ឈ្មោះច្បាប់កាន់កាប់ ថ្លៃរំលោះអាគារចាស់ចោល និងបង់ពន្ធជាដើម

Land.....	XXXX
Cash.....	XXXX

ខ. ការលម្អដី (Land Improvement)

ថ្លៃដើមរបស់វារួមមានដូចជា ការល្អិតល្អន់ធ្វើផ្លូវចូល របង តូបយាម ដាំបង្គោលភ្លើងព័ន្ធជុំវិញ កន្លែងដាក់ឡាន និងដើឈើជាដើម។

គ. អាគារ (Building)

- ករណីអាគារចាស់

ថ្លៃដើមអាគារនោះរួមមាន ថ្លៃទិញសុទ្ធ ថ្លៃកែម៉ូដ ថ្លៃជួសជុលកែលម្អ ច្បាប់កាន់កាប់ បង់ពន្ធនិងកម្រៃជើងសារជាដើម។

- ករណីអាគារសង់ថ្មី

ថ្លៃដើមអាគារនោះរួមមាន ច្បាប់សាងសង់ ច្បាប់កាន់កាប់ ថ្លៃគំនូប្លង់អាគារ វត្តធាតុដើម បង់ពន្ធនិងថ្លៃរត់ការជាដើម។

ឃ. ម៉ាស៊ីន និងបរិក្ខារផ្សេងៗទៀត (Machinery and Other Equipments)

ថ្លៃដើមរបស់វាមានដូចជា ថ្លៃទិញចូល ថ្លៃជួលត្រួតពិនិត្យ ថ្លៃដឹកជញ្ជូន បង់ពន្ធ ថ្លៃដំឡើង និងការធ្វើតេស្តជាដើម

៨.១.៣ ការចំណាយបន្ថែមទៅលើទ្រព្យសកម្មបីយ (Additional Expenditure)

នៅពេលដែលទ្រព្យសកម្មដែលយើងបានទិញយកមកប្រើប្រាស់នោះ មានការខូចខាតបន្តិចបន្តួច ហើយតម្រូវឲ្យយើងធ្វើការជួសជុលវាមានដូចជា៖ លាងសម្អាត លាបថ្នាំពណ៌ ដាក់ប្រេងរំអិលកែតម្រូវ ឬប្តូរគ្រឿងបន្លាស់តូចណាមួយជាដើម ដែលសកម្មភាពទាំងអស់នោះវាមិនបានជះឥទ្ធិពលអ្វីទៅដល់អាហុកាល ឬតម្លៃនៃកាកសំណល់របស់ទ្រព្យសកម្មនោះទេ ពេលនោះថ្លៃដើមនៃការចំណាយទាំងអស់នោះត្រូវបានគេរាយការណ៍វាថាជា Expense នៅក្នុងកំឡុងគ្រា។ ផ្ទុយមកវិញ បើថ្លៃដើមនៃការចំណាយទៅលើទ្រព្យសកម្មនោះ មានទំហំធំ មានដូចជា៖ ការជួសជុលដំបូល ការតស៊ូយាប ឬការផ្លាស់ប្តូរគ្រឿងបន្លាស់សំខាន់ណាមួយរបស់ម៉ាស៊ីន ដែលធ្វើឲ្យអាយុកាល ឬតម្លៃកាកសំណល់របស់វាមានការប្រែប្រួល នោះថ្លៃដើមនៃការចំណាយទាំងអស់នោះ និងត្រូវបានគេបូកទៅនិងថ្លៃដើមរបស់ទ្រព្យសកម្មនោះបន្ថែមទៀត។

៨.១.៤ ការទិញទ្រព្យសកម្មជាក្រុម (Lump-Sum purchase)

ការទិញទ្រព្យសកម្មជាក្រុម គឺកើតមានឡើងនៅពេលដែលទ្រព្យសកម្មជាច្រើន ត្រូវបានគេទិញក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍តែមួយ។ ក្នុងករណីនេះ ការបែងចែកកម្រៃថ្លៃដើមពិតប្រាកដរបស់ទ្រព្យសកម្មនីមួយៗ គឺត្រូវបានពឹងផ្អែកទៅលើតម្លៃទីផ្សារពិតប្រាកដរបស់ទ្រព្យសកម្មនោះ។

ឧទាហរណ៍៖ Oakley បានធ្វើការទូទាត់ប្រាក់ \$90,000 សម្រាប់ការទិញទ្រព្យសកម្មជាក្រុម ក្នុងនោះតម្លៃទីផ្សារ Land មាន \$30,000 Land Improvements មាន \$10,000 និង Building មាន \$60,000 ។

ការបែងចែកថ្លៃដើមទ្រព្យសកម្មទាំងបីនោះមានដូចខាងក្រោម៖

<u>King of Plant Asset</u>	<u>Market Value</u>	<u>Percent</u>	<u>Allocated Cost</u>
Land	\$30,000	30%	\$27,000
Land Improvements	10,000	10%	9,000
Building	<u>60,000</u>	<u>60%</u>	<u>54,000</u>
Totals	\$100,000	100%	\$90,000

៨.១.៥ ការរំលោះទៅលើទ្រព្យសកម្មបីយ (Depreciation of Plant Assets)

រំលោះ គឺជាដំនើរការនៃការបែងចែកថ្លៃដើម របស់ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងឲ្យទៅកាន់ប្រភេទខ្ពង់ចំណាយ (Expense) នៅក្នុងកំឡុងគ្រាគណនេយ្យបន្ទាប់ពីបានប្រើប្រាស់រួច។

-កត្តាដែលជះឥទ្ធិពលទៅលើរំលោះមាន ថ្លៃដើមដំបូង (Historical Cost) តម្លៃកាកសំណល់ (Salvage Value / Residual Value) អាយុកាលប្រើប្រាស់ (Useful life) និងវិធីសាស្ត្ររំលោះ (Depreciation Method) ។

-វិធីសាស្ត្ររំលោះមានច្រើន តែពេលនេះយើងលើកយកតែវិធីសាស្ត្ររំលោះចាំបាច់មួយចំនួនប៉ុណ្ណោះបកបង្ហាញ

ក.វិធីសាស្ត្ររំលោះថេរ (Straight-line Method =80%)

តាមវិធីសាស្ត្រនេះ ត្រូវបានគេបែងចែកបរិមាណចំណាយរំលោះស្មើគ្នាទៅកាន់កំឡុងគ្រាគណនេយ្យនីមួយៗនៃអាយុកាលរបស់ទ្រព្យសកម្មនោះ។

$$\text{Depreciation Per Year} = \frac{(\text{Historical Cost} - \text{Salvage Value})}{\text{Useful life}}$$

$$\text{Depreciation Per Year} = \frac{\text{Historical Cost}}{\text{Useful life}}$$

ឧទាហរណ៍: គេបានទិញម៉ាស៊ីនមួយនៅថ្ងៃទី Jan. 1,2001 ក្នុងតម្លៃ \$10,000 ហើយបានស្មានថាអាយុកាលប្រើប្រាស់របស់វាមាន ៥ឆ្នាំ និងតម្លៃកាកសំណល់មានចំនួន \$1,000 ។ ម៉ាស៊ីននេះត្រូវបានគេធ្វើការប៉ាន់ស្មានថា អាចមានសមត្ថភាពផលិតទំនិញបាន 36,000 Units ក្នុងមួយកំឡុងពេលនៃអាយុកាលប្រើប្រាស់របស់វា។ ដូច្នេះ ចំណាយរំលោះទៅលើម៉ាស៊ីននោះក្នុងមួយឆ្នាំគឺ៖

$$\text{Depreciation Per Year} = \frac{(\text{Historical Cost} - \text{Salvage Value})}{\text{Useful life}} = \frac{(10,000 - 1,000)}{5} = \$1,800/\text{Year}$$

ចំពោះតារាងតាមដានរំលោះប្រចាំឆ្នាំត្រូវបានគេរៀបចំដូចខាងក្រោម

<u>Year</u>	<u>Depreciation Cost</u> (H.C-S.V)	<u>Depreciation Rate</u> (100%/U.L)	<u>Depreciation Expense</u> (2 x 3)	<u>Accumalate Depreciation</u> (B.5 + 4)	<u>Book Value</u> (H.C - 5)
2000	-	-	-	-	\$10,000
2001	9,000	20%	\$1,800	\$1,800	8,200
2002	9,000	20%	\$1,800	3,600	6,400
2003	9,000	20%	\$1,800	5,400	4,600
2004	9,000	20%	\$1,800	7,200	2,800
2005	9,000	20%	\$1,800	9,000	1,000

ការកែតម្រូវទៅលើរំលោះម៉ាស៊ីននៅចុងឆ្នាំនីមួយៗគឺ

December 31, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005

Dep. Exp. on Marchine \$1,800

Acc. Dep. \$1,800

គ.វិធីសាស្ត្ររំលោះតាមចំនួនឯកតាផលិតផល (Units of Production Method = 7%)

តាមវិធីសាស្ត្រនេះ ត្រូវបានគេបែងចែកបរិមាណចំណាយរំលោះទៅក្នុងកំឡុងគ្រាគណនេយ្យនីមួយៗ គឺអាស្រ័យទោះលើកម្រិតនៃការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មនោះ។ វិធីសាស្ត្រនេះ គឺតម្រូវឲ្យយើងធ្វើ ការគណនារករំលោះក្នុងមួយឯកតាផលិតផលជាមុនសិន។

$$\text{Depreciation Per Year} = \frac{(\text{Historical Cost} - \text{Salvage Value})}{\text{Total Units of Production}}$$

$$\text{Depreciation Per Year} = \frac{\text{Historical Cost}}{\text{Total Units of Production}}$$

ឧទាហរណ៍: គេបានទិញម៉ាស៊ីនមួយនៅថ្ងៃទី Jan. 1, 2001 ក្នុងតម្លៃ \$10,000 ហើយបានស្មានថាអាយុកាលប្រើប្រាស់របស់វាមាន ៥ឆ្នាំ និងតម្លៃកាកសំណល់មានចំនួន \$1,000 ។ ម៉ាស៊ីននេះត្រូវបានគេធ្វើការប៉ាន់ស្មានថា អាចមានសមត្ថភាពផលិតទំនិញបាន 36,000 Units ក្នុងមួយកំឡុងពេលនៃអាយុកាលប្រើប្រាស់របស់វា។

$$\text{Depreciation Per Year} = \frac{(\text{Historical Cost} - \text{Salvage Value})}{\text{Total Units of Production}} = \frac{(10,000 - 1,000)}{36,000} = \$0.25/\text{unit}$$

ចំពោះតារាងតាមដានរំលោះប្រចាំឆ្នាំត្រូវបានគេរៀបចំដូចខាងក្រោម៖

<u>Year</u>	<u>Depreciation Cost</u>	<u>Depreciation Rate</u>	<u>Depreciation Expense</u> (2 x 3)	<u>Accumalate Depreciation</u> (B.5 + 4)	<u>Book Value</u> (H.C – 5)
2000	-	-	-	-	\$10,000
2001	7,000	\$0.25	\$1,750	\$1,750	8,250
2002	8,000	\$0.25	\$2,000	3,750	6,250
2003	9,000	\$0.25	\$2,250	6,000	4,000
2004	7,000	\$0.25	\$1,750	7,750	2,250
2005	5,000	\$0.25	\$1,250	9,000	1,000

ការកែតម្រូវទៅលើរំលោះម៉ាស៊ីននៅចុងឆ្នាំនីមួយៗគឺ

	2001	2002	2003	2004	2005
Dep. Exp. On Machine	1,750	2,000	2,250	1,750	1,250
Acc.Dep.	1,750	2,000	2,250	1,750	1,250

គ.វិធីសាស្ត្របន្ថយសមតុល្យទ្វេ (Double Declining Balance Method =4%)

តាមវិធីសាស្ត្រនេះ បរិមាណចំណាយរំលោះសម្រាប់គ្រាគណនេយ្យនីមួយៗ គឺមានទំហំនៅដើមគ្រាដំបូង ហើយបរិមាណនេះចេះតែតូចទៅៗនៅគ្រាគណនេយ្យបន្ទាប់ៗ វិធីសាស្ត្រនេះតម្រូវឱ្យយើងគណនារក

- Straight Line Depreciation Rate
- Double the Straight-Line Rate
- Multiple this Rate by Beginning Book Value

ឧទាហរណ៍: គេបានទិញម៉ាស៊ីនមួយនៅថ្ងៃទី Jan. 1,2001 ក្នុងតម្លៃ \$10,000 ហើយបានស្មានថាអាយុកាលប្រើប្រាស់របស់វាមាន ៥ឆ្នាំ និងតម្លៃកាកសំណល់មានចំនួន \$1,000 ។ ម៉ាស៊ីននេះត្រូវបានគេធ្វើការប៉ាន់ស្មានថា អាចមានសមត្ថភាពផលិតទំនិញបាន 36,000 Units ក្នុងមួយកំឡុងពេលនៃអាយុកាលប្រើប្រាស់របស់វា។

- Straight Line Depreciation Rate = 100% / 5 = 20%
- Double the Straight-Line Rate = 20% X 2 = 40%
- Multiple this Rate by Beginning Book Value

តារាងតាមដានរំលោះប្រចាំឆ្នាំដូចខាងក្រោម

<u>Year</u>	<u>Depreciation Cost</u>	<u>Depreciation Rate</u>	<u>Depreciation Expense</u> (2 x 3)	<u>Accumalate Depreciation</u> (B.5 + 4)	<u>Book Value</u> (H.C – 5)
2000	-	-	-	-	\$10,000
2001	10,000	40%	\$4,000	\$4,000	6,000
2002	6,000	40%	\$2,400	6,400	3,600
2003	3,600	40%	\$1,440	7,840	2,160
2004	2,160	40%	\$ 864	8,704	1,296
2005	1,296	40%	\$ 296	9,000	1,000

ការកែតម្រូវទៅលើរំលោះម៉ាស៊ីននៅចុងឆ្នាំនីមួយៗគឺ

	2001	2002	2003	2004	2005
Dep. Exp. On Machine	4,000	2,400	1,440	864	296
Acc.Dep.	4,000	2,400	1,440	864	296

ឃ. វិធីសាស្ត្រជាផ្នែកនៃឆ្នាំ (Partial Year Method)

ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង ត្រូវបានគេទិញនៅគ្រប់ពេលវេលាទាំងអស់មិនចាំបាច់តែត្រូវទិញនោះដើមឆ្នាំ ឬចុងឆ្នាំនោះទេ។ ក្នុងករណីនេះគេបានណែនាំឲ្យយើងជ្រើសរើសប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ Partial Year Method វិញក្នុងការរំលោះទៅលើទ្រព្យសកម្មនោះ។ គ្រលប់ទៅកាន់ឧទាហរណ៍ខាងលើវិញ ឥឡូវសន្មត់ថាយើងទិញម៉ាស៊ីននោះនៅថ្ងៃទី Oct. 08,2000 វិញ នោះរំលោះនៅក្នុងឆ្នាំ 2000 ដែលជាឆ្នាំដំបូងត្រូវធ្វើការគណនាដូចខាងក្រោម៖

$$(\$10,000 - \$ 1,000) / 5 \text{ Year} \times 3 / 12 = \$450$$

នៅឆ្នាំទី ៥ (2005) សន្មត់ថាទ្រព្យសកម្មនោះត្រូវបានគេបោះបង់ចោលនៅថ្ងៃទី Jun 24 ។ ការគណនាទៅលើរំលោះនៅក្នុងឆ្នាំមានដូចខាងក្រោម៖

$$(\$10,000 - \$1,000) / 5 \text{ year} \times 6 / 12 = \$900$$

៨.១.៦ ការវាយតម្លៃទៅលើរំលោះឡើងវិញ (Reversing Depreciation)

នៅពេលដែលអាយុកាល ឬតម្លៃកាកសំណល់របស់ទ្រព្យសកម្មមានការប្រែប្រួលនៅពេលខាងមុខនោះ បរិមាណដែលត្រូវរំលោះក៏មានការប្រែប្រួលទៅតាមនោះដែរ។ នៅក្នុងឧទាហរណ៍ខាងលើ សន្មត់ថានៅចុងឆ្នាំ ២០០២ គេបានស្មានថាតម្លៃកាកសំណល់មានត្រឹមតែ\$400 ទេ និងម៉ាស៊ីននោះមានអាយុប្រើប្រាស់បាន ៤ឆ្នាំទៀត។ នោះបរិមាណដែលត្រូវរំលោះសម្រាប់ ៤ឆ្នាំ ដូចខាងក្រោម៖

$$\frac{(\text{Book Value} - \text{Reversed Aslavage Value})}{\text{Revised Remaining Useful Life}}$$

$$\frac{(\$6,400 - \$400)}{4\text{year}} = \$1,500 / \text{Year}$$

៨.១.៧ ការបោះបង់ចោលទ្រព្យសកម្មរូបិយ (Disposals of Plant Assets)

មានហេតុផលមួយចំនួន ដែលក្រុមហ៊ុនសម្រេចចិត្តធ្វើការបោះបង់ចោលនូវទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងរបស់ខ្លួនដូចជា៖ សឹករិចរិល ផ្លាស់ប្តូរមុខរបរជំនួញ និងការដោះដូរដើម្បីបានទ្រព្យសកម្មថ្មីជាដើម។

ក.ការបោះចោលទ្រព្យសកម្មរូបិយ (Discarding Plant Assets)

ការបោះចោលទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង គឺកើតមានឡើងនៅពេលដែលទ្រព្យសកម្មនោះអស់អាយុកាលប្រើប្រាស់របស់វា ឬលែងមានប្រយោជន៍អ្វីសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនទៀតហើយ និងម្យ៉ាងទៀតវាថែមទាំងគ្មានតម្លៃកាកសំណល់អ្វីដែលត្រូវរក្សាទុកឲ្យទៀតផង។

ឧទាហរណ៍៖ ទ្រព្យសកម្មមួយមានថ្លៃដើម \$9,000 និងត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថា គ្មានតម្លៃកាកសំណល់ទេបន្ទាប់ពីប្រើប្រាស់រួចហើយ។ ការកត់ត្រានៅពេលដែលបោះបង់ចោលគឺ

Accu. Dep. On Machine	\$9,000
Machine	\$9,000

-ដោយប្រើប្រាស់ឧទាហរណ៍ខាងលើដ៏ដែល សន្មត់ថា ម៉ាស៊ីននោះមានអាយុកាលប្រើប្រាស់៩ឆ្នាំ ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្ររមលោះថេរ និងត្រូវបានគេបោះបង់ចោលនៅពាក់កណ្តាលឆ្នាំទី៧។ នោះការកត់ត្រាមានដូចខាងក្រោម

Julj 01	Dep. Exp. On Machine	\$500	
	Accu.Dep.		\$500
	Accu. Dep.	\$6,500	
	Loss on Discarding	2,500	
	Machine		\$9,000

ខ.ការលក់ទ្រព្យសកម្មរូបិយ (Selling Plant Assets)

ឧទាហរណ៍៖ ម៉ាស៊ីនមួយមានថ្លៃដើម \$16,000 និងមានរំលោះបូកបន្តរបស់វា \$12,000 ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្ររំលោះថេរ រំលោះប្រចាំឆ្នាំមាន \$4,000 វាត្រូវបានលក់ចេញទៅវិញនៅថ្ងៃទីMarch 31

-ករណីលក់បាន \$3,000 (Proceeds = Book Value)

March 31	Dep. Exp. On Machine	\$1,000	
	Accu. Dep.		\$1,000
	Cash	\$3,000	
	Accu.Dep.	13,000	
	Machine		\$16,000

-ករណីលក់បាន \$7,000 (Proceeds > Book Value)

March 31	Dep. Exp. On Machine	\$1,000	
	Accu. Dep.		\$1,000
	Cash	\$7,000	
	Accu.Dep.	13,000	
	Gain on Selling		\$4,000
	Machine		16,000

-ករណីលក់បាន \$2,000 (Proceeds < Book Value)

March 31	Dep. Exp. On Machine	\$1,000	
	Accu. Dep.		\$1,000
	Cash	\$2,000	
	Accu.Dep.	13,000	
	Loss on Selling	1,000	
	Machine		\$16,000

ខ.ការដោះដូរទ្រព្យសកម្មរូបិយ (Exchange of Plant Assets)

ការដោះដូរ ជាទូទៅធ្វើឡើងដើម្បីទទួលបាននូវទ្រព្យសកម្មថ្មីមួយផ្សេងទៀត។ តម្លៃដោះដូរគេឲ្យឈ្មោះថា Trade in Allowance ដែលត្រូវបានគេឲ្យទៅលើទ្រព្យសកម្មចាស់ ដែលយើងដោះដូរវាចេញនោះ ចំណែកបរិមាណដែលនៅសល់ លើស ឬខ្វះត្រូវបានគេទូទាត់ជាសាច់ប្រាក់បង្កប់ ដើម្បីឲ្យស្មើនឹងតម្លៃទ្រព្យសកម្មថ្មីនោះ។

- Trade in Allowance > Book Value ➡ Gain
- Trade in Allowance < Book Value ➡ Loss
- Trade in Allowance = Book Value ➡ No Gain or Loss

ការដោះដូរទ្រព្យសកម្មនេះត្រូវបានគេចែកចេញជាពីរករណីគឺ៖

-ករណីទី១

ការដោះដូរដែលមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នា (Similar) ការដោះដូរនេះទទួលស្គាល់ខាតបង់ (Loss) តែមិនទទួលស្គាល់ចំណេញទេ (Gain)

-ករណីទី២

ការដោះដូរដែលមានលក្ខណៈខុសគ្នា (Disimilar) ការដោះដូរនេះទទួលស្គាល់ខាតបង់ (Loss) និងទទួលស្គាល់ចំណេញ (Gain) ផងដែរ។

ឧទាហរណ៍: ក្រុមហ៊ុនមួយបានធ្វើការដោះដូរ old Machine របស់ខ្លួនដែលមានថ្លៃដើម \$36,000 និងរំលោះបូកបន្តរបស់ទ្រព្យសកម្មនោះកើនឡើងដល់ \$20,000 និងត្រូវបន្ថែមនូវសាច់ប្រាក់ \$33,000 ដើម្បីទទួលបាន New Machine មួយដែលមានតម្លៃទីផ្សារ \$42,000 ឬ \$52,000 ។ ការចង្អុលបង្ហាញពីចំណេញ ឬខាតមានដូចខាងក្រោម៖

Historical Cost	\$36,000	
Acc.Dep.	(20,000)	
Book Value	16,000	
Cash Paid	33,000	
Total	\$49,000	> \$42,000 (New Machine)

⇒ Loss = (\$7,000)

Historical Cost	\$36,000	
Acc.Dep.	(20,000)	
Book Value	16,000	
Cash Paid	33,000	
Total	\$49,000	< \$52,000 (New Machine)

⇒ Gain = \$3,000

ការកត់ត្រាអំពីការដោះដូរនេះគឺ

-ករណីខាត (Loss)

New Machine	\$42,000	
Accu.Dep.	20,000	
Loss on Exchange	7,000	
Old Machine		\$36,000
Cash		33,000

-ករណីចំណេញ (Gain)		
New Machine (52,000-3,000)		\$49,000
Accu.Dep.		20,000
Old Machine		\$36,000
Cash		33,000
ករណីមិនស្រដៀងគ្នា (Disimilar)		
ក្នុងឧទាហរណ៍ខាងលើ លក្ខខណ្ឌនៅរក្សាដីដែល ប៉ុន្តែយើងសន្មត់ថា ការដោះដូរនោះធ្វើឡើង		
រវាង Machine និង Equipment វិញម្តង។		
-ករណីខាត (Loss)		
New Machine	\$42,000	
Accu.Dep.	20,000	
Loss on Exchange	7,000	
Old Machine		\$36,000
Cash		33,000
-ករណីចំណេញ (Gain)		
New Machine	\$52,000	
Accu.Dep.	20,000	
Old Machine		\$36,000
Gain on Exchange		3,000
Cash		33,000

៨.២ ទ្រព្យសកម្មអរូបិយ

៨.២.១ និយមន័យ

ទ្រព្យសកម្មអរូបិយ គឺជាសិទ្ធិអត្ថប្រយោជន៍ ឬឧត្តមភាពប្រៀបធៀបរបស់ម្ចាស់អាជីវកម្មនៅក្នុងមុខរបរជំនួញរបស់ខ្លួន។ ទ្រព្យសកម្មប្រភេទនេះគ្មានរូបរៀងពិតប្រាកដ ឬអាចកាន់ប៉ះពាល់បានទេ ហើយអាយុកាលរបស់វាច្រើនបំផុតអាចឡើងដល់ ៤០ឆ្នាំ ឬលើសពីនេះទៀតក៏មានដែរ គឺវាអាស្រ័យទៅតាមច្បាប់កំណត់ កិច្ចសន្យា និងលក្ខណៈនៃទ្រព្យសកម្មនោះ។ ចំពោះការរំលោះគេប្រើពាក្យ Amortization ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្ររំលោះថេរ Straight Line Method និងគ្មានតម្លៃកាកសំណល់ទេ (No Residual Value) ។

៨.២.២ ប៉ាតង់

គឺជាសិទ្ធិពិសេសមួយ ដែលត្រូវបានគេផ្តល់ទៅកាន់ម្ចាស់អាជីវកម្ម សម្រាប់ដំណើរការផលិតកម្ម ឬការលក់ដូរទំនិញ។ អាយុកាលរបស់វាមិនលើសពី២០ឆ្នាំ នោះទេ។

ឧទាហរណ៍: Patent មួយត្រូវបានគេទិញក្នុងតម្លៃ \$25,000 ជាមួយនិងអាយុកាលប្រើប្រាស់របស់វាមាន ១០ឆ្នាំ។ ការកត់ត្រាមានដូចខាងក្រោម៖

Jan.01	Patent	\$25,000	
	Cash		\$25,000
Dec.31	Amortization Exp.	\$2,500	
	Patent		\$2,500

៨.២.៣ កម្មសិទ្ធិបញ្ញា (Copyrights)

កម្មសិទ្ធិបញ្ញា គឺជាសិទ្ធិពិសេសរបស់ម្ចាស់អាជីវកម្ម ក្នុងការបោះពុម្ពផ្សាយ និងលក់កិច្ចការដ្ឋាន និងការងារសិល្បៈផ្សេងៗនៅក្នុងកំឡុងពេលនៃអាយុកាលរបស់ម្ចាស់កិច្ចការស្នាដៃនោះ និងត្រូវបូកបន្ថែមរយៈពេល ៧០ឆ្នាំ បន្ទាប់ពីនោះមកទៀត។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ភាគច្រើនសង្កេតឃើញថា អាយុកាលរបស់វាតែងតែមានតិចជាងចំនួននេះនោះទេ។

៨.២.៤ សិទ្ធិផ្តាច់មុខ និងអាជ្ញាប័ណ្ណ (Franchises and Licenses)

គឺជាការផ្តល់សិទ្ធិដោយរដ្ឋាភិបាល ឬក្រុមហ៊ុនទៅកាន់អង្គការណាមួយផ្សេងទៀត ដើម្បីលក់ផលិតផល ឬសេវាកម្មក្រោមលក្ខខណ្ឌកំណត់ជាក់លាក់មួយ

៨.២.៥ ផ្លាកយោហើ និងឈ្មោះក្រុមហ៊ុន (Trademarks and Trade / Brands Names)

គឺជានិមិត្តសញ្ញា ជាឈ្មោះ ជាឃ្លាដែលបានកំណត់ឲ្យផលិតផល ឬក្រុមហ៊ុនមួយ។ វាដំណាងឲ្យការប្រើប្រាស់សិទ្ធិនោះមុនក្រុមហ៊ុនដទៃ។

៨.២.៦ កេរ្តិ៍ឈ្មោះ (Goodwill)

គឺជាបរិមាណដែលតម្លៃរបស់ក្រុមហ៊ុនមួយ មានលើសពីតម្លៃទ្រព្យសកម្ម និងបំណុលផ្ទាល់របស់វា។ កេរ្តិ៍ឈ្មោះល្អមាន ការគ្រប់គ្រងល្អ កំលាំងការងារមានជំនាញល្អ មានទំនាក់ទំនងល្អជាមួយ និងអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ឬអតិថិជន គុណភាពនៃទំនិញ និងសេវា ទីតាំងល្អ និងមានឧត្តមភាពប្រៀបធៀបលើគុណភាពប្រជែងជាដើម។ ក្រុមហ៊ុនមួយមាន Goodwill គឺនៅពេលដែល ក្រុមហ៊ុននោះមានលទ្ធភាពអាចរកប្រាក់ចំណេញបានច្រើន។ Goodwill មិនត្រូវបានគេធ្វើការកត់ត្រាទេ លុះត្រាតែវាត្រូវបានគេទិញ។ តម្លៃរបស់ Goodwill ស្មើនឹងថ្លៃទិញក្រុមហ៊ុនទាំងមូល (Purchase Price) ដកនឹងតម្លៃទីផ្សារនៃទ្រព្យសកម្មសុទ្ធ (Market Value of Net Assets) ។

Purchase Price		\$10,000,000
Market Value of Assets	\$9,000,000	
Liabilities	(1,000,000)	
Market Value of Net Assets		<u>8,000,000</u>
Goodwill		<u>\$2,000,000</u>

Assets	\$9,000,000	
Goodwill	2,000,000	
Cash		\$10,000,000
Liabilities		1,000,000

Goodwill មិនត្រូវបានគេធ្វើការរំលោះវានោះទេ ប៉ុន្តែយើងត្រូវធ្វើការវាយតម្លៃទៅលើវាជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ បើសិនជាតម្លៃរបស់ Goodwill មានការកើនឡើងគឺគ្មានការកាត់ត្រានោះទេ ប៉ុន្តែបើសិនជា Goodwill មានការធ្លាក់ចុះនោះ ក្រុមហ៊ុននឹងធ្វើការកាត់ត្រាអំពីការខាតបង់នោះ។

Loss on Goodwill	\$500,000	
Goodwill		\$500,000

៨.២.៧ ការជួលរយៈពេលវែង (Leasehold)

គឺជាសិទ្ធិដែលម្ចាស់ទ្រព្យ (Lessor) បានផ្តល់ទៅឲ្យអ្នកជួល (Lessee) តាមលក្ខខណ្ឌដែលបានព្រមព្រៀងគ្នា។ Leasehold គឺជាទ្រព្យអរូបិយរបស់អ្នកជួល។ ជាទូទៅ ការជួលមិនត្រូវបានគេបង់ប្រាក់មុននោះទេ ប៉ុន្តែតម្រូវឲ្យធ្វើការទូទាត់ជារៀងរាល់ខែ។ ក្នុងករណីនេះ គេមិនបានបង្កើតគណនី Leasehold នោះទេ។ ចំពោះការចំណាយប្រាក់រៀងរាល់ខែនោះវិញ ត្រូវបានគេកាត់ត្រាទៅក្នុងគណនី Rent Expense ។ តែនៅពេលខ្លះ បើសិនជា Lessor បានផ្តល់សិទ្ធិទៅឲ្យLeasehold នោះជាទ្រព្យអរូបិយរបស់ខ្លួន។

សម្រាប់ការជួលរយៈពេលវែងផ្សេងទៀត បើសិនជាគេតម្រូវឲ្យ Lessee ធ្វើការបង់ប្រាក់មុនទាំងអស់សម្រាប់ការជួលសរុប (Final Period's Rent) ក្នុងកំឡុងពេលនៃការធ្វើកិច្ចព្រមព្រៀងជួលនោះ Lessee នឹងធ្វើការកាត់ត្រាការបង់ប្រាក់នោះទៅក្នុងគណនី Leasehold តែម្តង។ ម៉្យាងទៀត បើការបង់ប្រាក់មុននោះ មិនត្រូវបានគេប្រើប្រាស់វារហូតដល់គ្រាចុងក្រោយនៃការជួលនោះទេ ពេលនោះសមតុល្យរបស់គណនី Leasehold នៅរក្សានៅដីដែលរហូតដល់មានការកែតម្រូវនៅចុងគ្រានៃការជួលនោះ ទើបសមតុល្យរបស់វា និងត្រូវបានប្តូរទៅគណនី Rent Expense វិញ។

បើសិនជាការជួលរយៈពេលវែងនោះ ត្រូវបានធ្វើការជួលបន្តទៅឲ្យអ្នកផ្សេងទៀត ហើយអ្នកជួលថ្មីនោះបានបង់ប្រាក់ទៅឲ្យ Lessee សម្រាប់ការទទួលបាននូវសិទ្ធិជួលបន្ត នោះអ្នកជួលថ្មីនិងធ្វើការកាត់ត្រាការបង់ប្រាក់នោះទៅក្នុងគណនី Leasehold នៃទ្រព្យអរូបិយរបស់ខ្លួន ហើយធ្វើការរំលោះ

វាទៅកាន់គណនី Rent Expense សម្រាប់អាយុកាលនៃការជួលដែលនៅសេសសល់ពីអ្នកជួលមុននោះ។

បើមានការជួសជុលកែលម្អអ្វីកើតមានឡើងផ្សេងទៀតទៅលើ Leasehold នោះ គឺគេត្រូវកត់ត្រាវាទៅក្នុងគណនី Leasehold Improvement ហើយធ្វើការរំលោះវាជាមួយនិងអាយុកាលដែលវាមានត្រឹមការជួលនោះ។

៨.៣ ធនធានធម្មជាតិ (Natural Resources)

៨.៣.១ និយមន័យ (Definition)

ធនធានធម្មជាតិ គឺជាប្រភេទទ្រព្យសកម្មមួយដែលមានភាពសាបរលាបអស់បន្តិចម្តងៗនៅពេលដែលយើងចាប់ផ្តើមប្រើប្រាស់វា។

ឧទាហរណ៍: ព្រៃឈើមិនទាន់កាប់រលំ (Standing timber) ស្រទាប់រ៉ែ (Mineral Deposit) ដំណាក់ប្រេង និងហ្គាសនៅក្រោមដី (Oil and Gas Fields) ជាដើម។ វាត្រូវបានគេរាយការណ៍នៅក្នុង B/S ជាមួយនិង Plant Assets ឬដាក់វាឱ្យដាច់ដោយឡែក។ ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ Unit of Production Method ក្នុងការរំលោះ។ ចំពោះរំលោះ គឺគេត្រូវប្រើពាក្យថា Depletion។

៨.៣.២ ថ្លៃដើមទិញ និងការរំលោះ:

ថ្លៃដើមរបស់ធនធានធម្មជាតិរួមមាន៖ ថ្លៃទិញចូលសុទ្ធ និងថ្លៃរៀបចំដើម្បីសម្រួលដល់ការទាញយករ៉ែទាំងអស់នោះ។

ឧទាហរណ៍: គេបានយករ៉ែមួយកន្លែងក្នុងតម្លៃ \$500,000 ។ រ៉ែនោះត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថាមាន 500,000 tons និងបន្ទាប់ពីទាញយករ៉ែមកអស់ហើយគ្មានតម្លៃកាកសំណល់ទេ។ នៅក្នុងឆ្នាំទី១ គេទាញយកវាបាន 85,000 tons ។ ដូច្នេះការគណនាដើម្បីរករំលោះនៅក្នុងឆ្នាំទី១នោះគឺ

$$\text{Depletion per unit} = \frac{\text{Cost} - \text{Salvage Value}}{\text{Total units capacity}}$$

$$= \frac{\$ 500,000 - \$ 0}{500,00 \text{ tons}} = \$1 \text{ per ton}$$

ការកត់ត្រាសម្រាប់រំលោះគឺ

Depletion Exp. On mineral	\$85,000	
Accu. Depletion		\$85,000

នៅពេលដែលរ៉ែ 85,000 tons ដែលបានទាញមកនោះត្រូវបានគេលក់ចេញនោះរំលោះ \$85,000 និងត្រូវបានគេលើកយកទៅរាយការណ៍នៅក្នុង I/S។ តែបើដល់ចុងឆ្នាំហើយនៅមិនទាន់បានលក់វាចេញទេនោះ គេត្រូវរាយការណ៍វាជា Ore Inventory Current នៅក្នុង Assets វិញ។

លំហាត់

លំហាត់ទី១ Gunner Construction បានធ្វើការចំណាយដើម្បីសុំទិញយកទ្រព្យសកម្មជាក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុនមួយ ដែលនឹងត្រូវបញ្ឈប់ដំណើរការអាជីវកម្មរបស់ខ្លួន។ ការទិញនោះធ្វើឡើងចប់សព្វគ្រប់ នៅថ្ងៃទីJanuary 01,2002 ដែលមានតម្លៃជាសាច់ប្រាក់សរុប \$802,200 ក្នុងនោះរួមមាន Building, Land, Land Improvement and Six Vehicles ។ តាមការប៉ាន់ស្មាន តម្លៃទិផ្សារនៃទ្រព្យសកម្មទាំង អស់នោះ គឺមានBuilding \$506,000, Land \$320,000, Land Improvements \$28,500 and Six Vehicles \$124,500។ ឆ្នាំសារពើពន្ធរបស់ក្រុមហ៊ុន គឺបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី Dec. 31

សំណួរ

- a. ចូរធ្វើការរៀបចំតារាងបែងចែកថ្លៃទិញទ្រព្យនីមួយៗនោះ ព្រមទាំងធ្វើការកត់ត្រានិរន្តរ៍ប្រតិបត្តិការទិញនោះផង
- b. គណនាចំណាយរំលោះសម្រាប់ឆ្នាំ ២០០២ ទៅលើគណនី Building ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្ររំលោះថេរ សន្មត់ថា អាគារនោះមានអាយុកាល ១៥ឆ្នាំ និងតម្លៃកាកសំណល់មាន \$26,000
- c. គណនាចំណាយរំលោះសម្រាប់ឆ្នាំ២០០២ ទៅលើគណនី Land Improvement ដោយសន្មត់ថាគណនីមួយនេះថា អាគារអាយុកាល ៥ឆ្នាំ និងប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្របន្ធូរបន្ថយសមតុល្យទ្វេ ? ព្រមទាំងរៀបចំតារាងតាមដានរំលោះផង

លំហាត់ទី២ Clampett Contractors បានបំពេញបញ្ចប់នូវប្រតិបត្តិការណ៍មួយចំនួនដុចខាងក្រោមនេះដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការទិញ និងការប្រើប្រាស់ Equipment នៅក្នុងអង្គការរបស់ខ្លួន 20002

Jan 1 ទូទាត់ប្រាក់ \$287,600 រួមទាំង \$11,504 ថ្លៃពន្ធលើការទិញនិង \$1,500 ថ្លៃដឹកជញ្ជូនចូល (FOB Shipping Piont) សម្រាប់បន្ទប់ស្នាក់នៅចល័តថ្មីមួយ (Loader) ។ បន្ទប់នោះត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មាននៅចល័តនោះត្រូវបានគេកត់ត្រាទៅក្នុងគណនី Equipment

3 ចំណាយប្រាក់ \$4,800 ដើម្បីដំឡើងដែកសណ្តោង និងម៉ាស៊ីនត្រជាក់ទៅនិងបន្ទប់ស្នាក់នៅនោះ។ ការតុបតែងបន្ថែមនេះ ធ្វើឲ្យតម្លៃកាកសំណល់របស់វាមានការកើតឡើង \$1,396 បន្ថែមទៀត។

Dec. 31 កត់ត្រារំលោះប្រចាំឆ្នាំតាមវិធីសាស្ត្ររំលោះថេរសម្រាប់បន្ទប់ស្នាក់នៅនោះ 2003

Jan. 1 ចំណាយប្រាក់ \$5,400 ដើម្បីដើរដួសដុលបន្ទប់នោះ ហើយវាក៏បានបង្កើតដល់អាយុកាលប្រើប្រាស់ដល់បន្ទប់នោះ ២ឆ្នាំទៀតផងដែរ

Feb. 17 ចំណាយប្រាក់ \$820 ដើម្បីជួសជុលបន្ទប់នោះ បន្ទាប់ពីមានការខូចខាតបន្តិចបន្តួច

Dec. 31 កត់ត្រារំលោះប្រចាំឆ្នាំតាមវិធីសាស្ត្ររំលោះថេរសម្រាប់បន្ទប់ស្នាក់នៅនោះ
សំណួរ: ចូររៀបចំកត់ត្រាទិន្នន័យប្រតិបត្តិការណ៍ទាំងអស់នោះ

លំហាត់ទី៣ Precision Instruments បានបំពេញនូវប្រតិបត្តិការណ៍មួយចំនួនដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងគណនី Machinery របស់ខ្លួនដូចខាងក្រោម

2002

Jan. 1 ទូទាត់ប្រាក់ \$107,800 រួមទាំង \$6,470 សម្រាប់ការបង់ពន្ធនៅលើការទិញម៉ាស៊ីនថ្មីមួយ។ ម៉ាស៊ីនថ្មីនោះត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថា មានអាយុកាលប្រើប្រាស់ ៦ឆ្នាំ និងតម្លៃកាកសំណល់មាន \$10,270

Dec. 31 កត់ត្រារំលោះប្រចាំឆ្នាំតាមវិធីសាស្ត្ររំលោះថេរសម្រាប់ម៉ាស៊ីននោះ
2003

Dec. 31 កត់ត្រារំលោះប្រចាំឆ្នាំតាមវិធីសាស្ត្ររំលោះថេរសម្រាប់ម៉ាស៊ីននោះ។ ដោយយោងទៅតាមប័ត្តមានដែលទទួលបានកាលពីដើមឆ្នាំនេះ គេអាចប៉ាន់ស្មានថា អាយុកាលរបស់ម៉ាស៊ីននោះមានការប្រែប្រួលពី ៦ឆ្នាំ មកនៅ ៤ឆ្នាំ វិញ ហើយតម្លៃកាកសំណល់មានការកើនឡើងទៅដល់ \$14,100

2004

Dec. 31 កត់ត្រារំលោះប្រចាំឆ្នាំតាមវិធីសាស្ត្ររំលោះថេរសម្រាប់ម៉ាស៊ីននោះ។ នៅថ្ងៃនោះដែរ ក្រុមហ៊ុនសម្រេចចិត្តលក់ម៉ាស៊ីននោះបាន \$25,240
សំណួរ: ចូររៀបចំកត់ត្រាទិន្នន័យប្រតិបត្តិការណ៍ទាំងអស់នោះ?

លំហាត់ទី៤ Corentine Company បន្ថែមទៀតដើម្បីអាចទាញយករ៉ែនោះបាន ហើយខ្លួនសង្ឃឹមថានឹងអាចទាញយករ៉ែនោះបាន 1,000,000 tons ។ ការប៉ាន់ស្មានទៅលើតម្លៃដីបន្ទាប់ពីទាញយករ៉ែនោះហើយមាន \$200,000។

សំណួរ

- a. ចូរធ្វើការរៀបចំកត់ត្រាទិន្នន័យប្រតិបត្តិការណ៍ថ្ងៃដើមនៃរ៉ែនោះ?
- b. ចូរធ្វើការរៀបចំកត់ត្រាកែតម្រូវនៅចុងឆ្នាំ បើសិនជាដីចំនួន 180,000 Tons ត្រូវបានគេទាញយក និងលក់បាននៅចុងឆ្នាំនោះ?

លំហាត់ទី៥ Ramirez Company បានដំឡើងម៉ាស៊ីនដំណើរការដោយស្វ័យប្រវត្តិមួយ នៅក្នុងរោងចក្ររបស់ខ្លួន នៅដើមឆ្នាំនេះ ហើយថ្លៃដើមរបស់ម៉ាស៊ីននោះមាន \$43,500។ អាយុកាល

របស់ម៉ាស៊ីននោះត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថា មាន ១០ឆ្នាំ ឬមានសមត្ថភាពអាចផលិតទំនិញបាន 385,500 units ជាមួយនិងតម្លៃកាកសំណល់ \$5,000 ។ នៅក្នុងកំឡុងឆ្នាំទី២ ម៉ាស៊ីននោះផលិត ទំនិញបាន 32,500 units ។ ចូរធ្វើការកំណត់រកចំណាយរំលោះសម្រាប់ឆ្នាំទី២ តាមរយៈវិធីសាស្ត្រ ដូចខាងក្រោមនេះ

- a. វិធីសាស្ត្ររំលោះថេរ (Straight-Line Method)
- b. វិធីសាស្ត្ររំលោះតាមចំនួននេកតាផលិតផល (Units of Production Method)
- c. វិធីសាស្ត្របន្ថយសមតុល្យទ្វេ (Double Declining Balance Method)

លំហាត់ទី៦ នៅថ្ងៃទី January 02,2002 Ritchfield Co. បានធ្វើការបោះបង់ចោលម៉ាស៊ីន មួយដែលមានថ្លៃដើម \$44,000 និងរំលោះបូកបន្តរបស់គណនីម៉ាស៊ីននោះមាន \$24,625

សំណួរ: ចូរធ្វើការរៀបចំកត់ត្រាទិន្នន័យប្រវត្តិអំពីការបោះបង់ម៉ាស៊ីននោះចោលតាមលក្ខខណ្ឌ ដូចខាងក្រោម

- a. ម៉ាស៊ីនលក់ក្នុងតម្លៃ \$18,250
- b. ម៉ាស៊ីនត្រូវបានគេដោះដូរជាមួយ និងម៉ាស៊ីនដូចគ្នាថ្មីមួយទៀតដែលមានតម្លៃទីផ្សារ \$60,200 ។ ម៉ាស៊ីនចាស់ត្រូវបានគេឲ្យតម្លៃ \$25,000 (Trade-in Allowance) ហើយ ត្រូវបន្ថែមប្រាក់មួយចំនួនទៀត ដើម្បីបង្កប់យកម៉ាស៊ីនថ្មីនោះ
- c. ម៉ាស៊ីនត្រូវបានគេដោះដូរជាមួយ និងម៉ាស៊ីនដូចគ្នាថ្មីមួយទៀត ដែលមានតម្លៃទីផ្សារ \$60,200 ដូចករណីខាងលើដែរ ប៉ុន្តែឡូរនេះ ម៉ាស៊ីនចាស់ត្រូវបានគេឲ្យតម្លៃតែ \$15,000 (Trade-in Allowance) ប៉ុណ្ណោះសល់ប៉ុន្មាន គឺត្រូវទូទាត់សាច់ប្រាក់បន្ថែម ទៀត ដើម្បីបង្កប់យកម៉ាស៊ីនថ្មីនោះ?

លំហាត់ទី៧ Gilly Construction បានធ្វើការដោះដូរត្រាក់ទ័រចាស់ជាមួយនិងត្រាក់ទ័រថ្មីមួយ។ ត្រាក់ទ័រចាស់ត្រូវបានគេឲ្យតម្លៃ \$29,000 និងត្រូវទូទាត់ប្រាក់បន្ថែមចំនួន \$83,000 ទៀតដើម្បី ទទួលបានត្រាក់ទ័រថ្មី។ ត្រាក់ទ័រចាស់មានថ្លៃដើម \$96,000 និងរំលោះបូកបន្តសរុបតាមវិធីសាស្ត្ររំលោះ ថេរមាន \$52,500 គិតមកទល់និងពេលដែលត្រូវដោះដូរនោះ។ ដោយយោងទៅតាមការសម្មត់នេះ បង្ហាញថា វាមានអាយុកាល ៨ឆ្នាំ ហើយនិងតម្លៃកាកសំណល់មាន \$12,000។

- សំណួរ
- a. តើតម្លៃនៅក្នុងបញ្ជី (Book Value) របស់ត្រាក់ទ័រមានប៉ុន្មាននៅខណៈពេលនៃការដោះដូរ នោះ
- b. តើក្រុមហ៊ុននេះមានការខាតបង់ប៉ុន្មាន
- c. តើតម្លៃត្រាក់ទ័រថ្មីនោះគួរតែកត់ត្រាក្នុងតម្លៃប៉ុន្មាន

លំហាត់ទី៨ នៅថ្ងៃទី January 01, 2001, Maso Co. បានចុះកិច្ចសន្យាជួលអាគារគេរយៈពេលវែងមួយ(១២ឆ្នាំ)។ កិច្ចសន្យាជួលតម្រូវឲ្យ ទូទាត់ថ្លៃជួលមុនប្រចាំឆ្នាំ (Prepaid Rent) \$36,000 នៅរៀងរាល់ថ្ងៃទី January 1 នៃឆ្នាំនីមួយៗ។ ដ្ឋកជួលត្រូវទូទាត់ឲ្យថ្លៃជួលទាំងអស់ ដោយបូកបញ្ចូលទាំងការកែលម្អផ្សេងៗទៀត ((Improvements) សម្រាប់ទ្រព្យសកម្មដែលបានជួលនោះ។ នៅថ្ងៃទី January 01,2008, Mason Co. បានសម្រេចចិត្តធ្វើការជួលអាគារនោះបន្តទៅឲ្យ Stewart Co. សម្រាប់ពេលវេលាដែលនៅសេសសល់ ៥ឆ្នាំចុងក្រោយ។ Stewart Co. បានទូទាត់ \$40,000 ទៅឲ្យ Mason Co. សម្រាប់សិទ្ធិជួលបន្ត និងយល់ព្រមបង់ប្រាក់ចំនួន \$36,000 សម្រាប់ការជួលប្រចាំឆ្នាំទៅកាន់ម្ចាស់អាគារ ដោយចាប់ផ្តើមរាប់ពីថ្ងៃទីJanuary 01,2008 នេះតទៅ។ បន្ទាប់ពីទទួលបាននូវសិទ្ធិកាន់កាប់អាគារនោះហើយ Stewart Co. បានចំណាយប្រាក់ \$20,000 សម្រាប់ការកែលម្អទៅលើការិយាល័យនៃអាគារនោះ។ ការកែលម្អ ត្រូវបានទូទាត់ប្រាក់នៅថ្ងៃទី January 3 ,2008 ហើយត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថា អាយុកាលរបស់វានៅសល់ ១៣ឆ្នាំទៀត។

សំណួរ

- a. រៀបចំធ្វើការកត់ត្រាទិន្នន័យប្រវត្តិសម្រាប់ Stewart Co.
 - ការទូទាត់ប្រាក់ទៅឲ្យ Mason Co. សម្រាប់ការទទួលបាននូវសិទ្ធិជួលបន្ត
 - ការទូទាត់ប្រាក់ថ្លៃជួលប្រចាំឆ្នាំទៅឲ្យម្ចាស់អាគារនៅឆ្នាំ២០០៨
 - ការចំណាយសម្រាប់ការកែលម្អទៅលើការិយាល័យ
- b. ចូររៀបចំធ្វើការកែតម្រូវនៅចុងឆ្នាំ ២០០៨ សម្រាប់ក្រុមហ៊ុន Stewart Co. ដើម្បីរំលោះ (Amortize) \$400,000 ទៅលើការជួល
 - រំលោះទៅលើការកែលម្អការិយាល័យ
 - កត់ត្រាអំពី Rent Expense

លំហាត់ទី៩ ក្រុមហ៊ុន Central State Telecom ដែលជាផ្នែកមួយនៃការទិញយកក្រុមហ៊ុន Surety Sakotas និង Montana ។ ក្រុមហ៊ុននេះបានទិញ Goodwill ដែលជាផ្នែកមួយនៃការទិញយកក្រុមហ៊ុន Surety Wireless ។ ខាងក្រោមនេះ និងបង្ហាញអំពីទិន្នន័យដូចតទៅ

Book Value of Assets	\$600,000
Market Value of Assets	900,000
Liabilities	540,000

សំណួរ

- a. ចូរធ្វើការកត់ត្រាទិន្នន័យប្រវត្តិអំពីការទិញក្រុមហ៊ុន Surety Wireless ដោយក្រុមហ៊ុន Central state ដោយការទិញនោះប្រើប្រាស់សាច់ប្រាក់សុទ្ធ \$300,000 និងរួមបញ្ចូលនូវប័ណ្ណបំណុល N/P \$400,000

- b. តើទ្រព្យសកម្មពិសេសអ្វី ដែលការទិញយកក្រុមហ៊ុន Surety Wireless នោះបានកំណត់។ តើក្រុមហ៊ុន Central state និងរៀបរាប់បង្ហាញយ៉ាងដូចម្តេចដែលជាប់ទាក់ទងទៅនឹងទ្រព្យសកម្មពិសេសនោះ?

ជំពូកទី៩ បំណុលរយៈពេលខ្លី

៩.១ និយមន័យ (Definition)

បំណុលរយៈពេលខ្លី គឺជាកាតព្វកិច្ចមួយដែលត្រូវទូទាត់សងក្នុងកំឡុងពេលតិចជាងមួយឆ្នាំ។ ជាទូទៅ ការទូទាត់សងត្រឡប់ទៅវិញ ត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មចរន្ត Current Assets ។ បំណុលរយៈពេលខ្លីរួមមានដូចជា៖ Accounts Payable, Short-Term Note Payable, Wages Payable, Warranty Liabilities, Taxes Payable, Unearned Revenues and Current Portion of Long-Term Debt ជាដើម។

៩.២ ប្រភេទនៃបំណុលរយៈពេលខ្លី (Types of Current Liabilities)

៩.២.១ គណនីត្រូវសង (Account Payable)

គឺជាបរិមាណបំណុលដែលក្រុមហ៊ុនជំពាក់អ្នកផ្គត់ផ្គង់ សម្រាប់ការទិញទំនិញ ឬសេវាកម្ម ដោយជំពាក់។

៩.២.២ បំណុលពន្ធលើការលក់ (Sale Taxes Payable)

អ្នកលក់រាយ (Retailer) បានប្រមូលពន្ធលើការលក់ពីអតិថិជន នៅពេលដែលការលក់បាន កើតមានឡើង និងបញ្ជូនប្រាក់ពន្ធទាំងអស់នោះទៅកាន់អង្គការពន្ធដាររដ្ឋនៅរៀងរាល់ចុងខែ ឬចុង ឆ្នាំនីមួយៗ។ ខណៈពេលដែល Retailer មិនទាន់បញ្ជូនប្រាក់ពន្ធនោះទៅកាន់អង្គការពន្ធដេ នោះវា កើតមាននូវបំណុលរយៈពេលខ្លីសម្រាប់ Retailer នោះ។

Jan. 21	Cash	\$3,600	
	Sale		\$6,000
	Sale Taxes Payable(6,000x5%)		300
Jan 31	Sales Taxes payable	\$300	
	Cash		\$300

៩.២.៣ ផលបំណុលកត់ត្រាមុន (Unearned Revenue)

គឺជាបរិមាណទឹកប្រាក់ ដែលទទួលបានមុនពីអតិថិជនសម្រាប់ការផ្តល់ទំនិញ ឬសេវាកម្មរបស់ ក្រុមហ៊ុននាពេលអនាគត។

៩.២.៤ បំណុលរយៈពេលខ្លី (Short-Term Note Payable)

គឺជាកិច្ចសន្យាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរមួយ ថានឹងធ្វើការទូទាត់សងប្រាក់ត្រឡប់ទៅវិញនៅពេល អនាគតដ៏ជាក់លាក់ណាមួយ(ក្រោមមួយឆ្នាំ)។ ជាទូទៅបំណុលប្រភេទនេះ គឺមានជាប់ពាក់ព័ន្ធនៅ នឹងការប្រាក់។

ក.បំណុលដែលត្រូវបានគេបង្កើតឡើងដើម្បីសុំពន្យារពេលដលើការទូទាត់សង កើតមានឡើងនៅពេលដែលអតិថិជនមានបំណងចង់ប្តូរប្រភេទបំណុលពី A/P ទៅកាន់ N/P វិញក្នុងគោលបំណងដើម្បីសុំពន្យារពេលទូទាត់សងដល់អ្នកផ្គត់ផ្គង់ ដែលបានទិញទំនិញជំពាក់កាលពី គ្រាមុន។

ឧទាហរណ៍: Aug. 23, Irwin បានស្នើសុំពន្យារពេលដល់ A/Pដែលបានដល់កាលកំណត់ត្រូវ សង \$600 ដល់ McGraW ។ បន្ទាប់ពីចេញប្រាក់ McGraW បានយល់ព្រមទទួលយកប្រាក់ \$100 និងកាន់ Note មួយដែលមានតម្លៃ \$500 រយៈពេល ៦០ថ្ងៃ និងអត្រាការប្រាក់ ១២% ជំនួស ឲ្យ A/P នោះវិញ។ Irwin កត់ត្រាដូចខាងក្រោម

Aug.23	A/P-McGraw	\$600	
	Cash		\$100
	N/P		500

ខ.បំណុលដែលត្រូវបានគេបង្កើតឡើងដើម្បីសុំខ្ចីប្រាក់ពីធនាគារ កើតមានឡើងនៅពេលដែលខ្ចីប្រាក់ពីធនាគារ។ ករណីនេះត្រូវបានគេចែកជាពីរលក្ខណៈគឺ៖
-បំណុលដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រាក់ (Interest Bearing Note)

ឧទាហរណ៍: Sept. 30, \$2,000 60 days 12% Note

Setp. 30	Cash	\$2,000	
	N/P		\$2,000
Oct.31	Interest Expense	\$21	
	Interest Payable		\$21
Nov.29	N/P	\$2,000	
	Interest Exp.	19	
	Interest Payable	21	
	Cash		\$2,040

-បំណុលដែលមិនជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រាក់ (Non-Interest-Bearing Note)

ឧទាហរណ៍: Sept. 30, \$2,000 60 days 12% Note

Sept. 30	Cash	\$1960	
	Disc. On Note	40	
	N/P		\$2,000
Oct.31	Interest Exp.	\$21	
	Disc. On Note		\$21
Nov.29	N/P	\$2,000	
	Interest Exp.	19	

Disc. On Note	\$19
Cash	2.000

៩.២.៥ បំណុលពន្ធលើប្រាក់បៀវត្ស (Payroll Tax Payable)

ជារៀងរាល់ខែ គណនេយ្យករមានតួនាទីកាត់ទុកប្រាក់ពន្ធលើប្រាក់បៀវត្សរបស់បុគ្គលិកទៅតាមកម្រិតអត្រាពន្ធ ដើម្បីទុកបង់ជូនរដ្ឋទៅតាមផ្លូវច្បាប់។

ឧទាហរណ៍: បុគ្គលិកក្រុមហ៊ុនម្នាក់ទទួលបានប្រាក់បៀវត្សប្រចាំខែមានចំនួន \$350 ក្នុងនោះអត្រាពន្ធលើប្រាក់បៀវត្សមានចំនួន ១០%។ ការកាត់ត្រាគឺ

Salary Exp.	\$350	
Payroll tax payable		\$35
Cash		315

៩.៣ ការប៉ាន់ស្មានទេវលើបំណុល (Estimated Liabilities)

វាគឺជាបរិមាណបំណុលដែលមិនប្រាកដប្រជាមួយ ដែលនឹងអាចកើតមានឡើងនៅពេលអនាគត ហើយគេអាចធ្វើការប៉ាន់ស្មានអំពីទំហំរបស់វាបានសមហេតុផល។

៩.៣.១ អត្ថប្រយោជន៍ខាងផ្នែកសុខភាព និងប្រាក់សោធនវិស្សន៍

ក្រៅពីប្រាក់ខែ ឬប្រាក់ឈ្នួល និយោជិកម្នាក់ៗនៅអាចទទួលបាននូវអត្ថប្រយោជន៍បន្ថែមទៀត ពីនិយោជកមានដូចជា៖ សេវាថែទាំសុខភាព, សុខភាពមាត់ធ្មេញ, ការធានារ៉ាប់រងលើកាយសម្បទា និងអាយុជីវិតជាដើម។ ក្រុមហ៊ុនខ្លះទៀត ក៏បានបែងចែកលៃទុកប្រាក់មួយចំនួន សម្រាប់ជាប្រាក់សោធនវិស្សន៍ ដល់និយោជិកនៅពេលដែលពួកគេចូលនិវត្តន៍ផងដែរ។

ឧទាហរណ៍: និយោជកម្នាក់បានចំណាយ \$8,000 សម្រាប់កម្មវិធីធានារ៉ាប់រងសុខភាព ដល់និយោជិក និងលៃទុកប្រាក់ស្មើនឹង១០%នៃប្រាក់ខែសរុប សម្រាប់បើកឲ្យកម្មករទាំងអស់ \$120,000 សម្រាប់ធ្វើជាប្រាក់សោធនវិស្សន៍។ ការកាត់ត្រាដូចជា

Jan.31	Employess Benefits Exp	\$20,000	
	Emp. Medical Ins. Payable		\$8,000
	Emp. Retirement prog. Payable		12,000

៩.៣.២ ការទូទាត់ប្រាក់សម្រាប់វិស្សមកាល (Vacation Pay)

ក្រុមហ៊ុនខ្លះ បានរៀបចំប្រាក់សម្រាប់វិស្សមកាលដល់និយោជិក។
ឧទាហរណ៍: ជាទូទៅ និយោជិកធ្វើការ ៥០សប្តាហ៍ក្នុងមួយឆ្នាំ ចំណែក ២សប្តាហ៍ទៀត ជាពេលវេលាទទួលបានវិស្សមកាល។ នើសិនជានិយោជិកម្នាក់ទទួលបានក្រាក់ឈ្នួល \$20,800 ក្នុងមួយឆ្នាំនោះការកាត់ត្រាដូចជា

Weekly	Wages Exp.	\$416	
	Vacation Pay Lia		\$16
	Cash		400

៩.៣.៣ បំណុលលើការធានារ៉ាប់រង (Warranty Liabilities)

Warranty គឺជាកាតព្វកិច្ចរបស់អ្នកលក់ក្នុងការជួសជុលផលិតផលដែលអតិថិជនបានទិញយកទៅប្រើ ហើយខូចក្នុងកំឡុងពេលនៃការផ្តល់ការធានារ៉ាប់រងលើផលិតផលនោះ។ ចំពោះការកត់ត្រាពី Warranty គឺអាចធ្វើឡើងនៅថ្ងៃលក់ផលិតផលនោះផ្ទាល់ ឬធ្វើឡើងនៅពេលដែលមានការកែតម្រូវនៅចុងកាលបរិច្ឆេទ។

ឧទាហរណ៍: ឡានមួយត្រូវបានគេលក់នៅថ្ងៃទីDec. 01,2002 ក្នុងតម្លៃ \$16,000 និងធានារ៉ាប់រងរយៈពេលមួយឆ្នាំ ឬ 12,000 Miles។ បទពិសោធន៍កន្លងមកបង្ហាញថា ចំណាយធានារ៉ាប់រងមាន ៤% នៃតម្លៃឡានសរុប។ ការកត់ត្រាដូចខាងក្រោម

Dec.01,2002	Warranty Exp.	\$640	
	Est. Warranty Lia		\$640

-នៅថ្ងៃទី Jan 01,2003 អតិថិជនបានយកឡាននោះត្រឡប់មកកាន់ក្រុមហ៊ុនវិញ។ ការជួសជុលប្តូរគ្រឿងបន្លាស់ឡាននោះអស់ \$200 កាត់កត់ត្រាគឺ

Jan.09,2003	Est. Warranty Lia	\$200	
	Auto Parts Inventory		\$200

-តើនឹងមានអ្វីកើតឡើង បើសិនជាតម្លៃជួសជុលធានារ៉ាប់រងវាកើនឡើង ឬមានតិចជាងតម្លៃប៉ាន់ស្មាននោះ (\$640)? ចម្លើយ គឺគេគួរតែផ្តល់ការណែនាំទៅដល់អ្នកគ្រប់គ្រង ដើម្បីឲ្យមានភាពច្បាស់លាស់ក្នុងការប៉ាន់ស្មានពីតម្លៃធានារ៉ាប់រងពិតប្រាកដមួយជៀសវាងការប៉ាន់ស្មានខុស។

៩.៣.៤ បំណុលពន្ធលើប្រាក់ចំណេញ (Income Tax Payable)

Income Tax Expense បានបង្កើតនូវបំណុលរហូតដល់វាត្រូវបានគេទូទាត់ទៅរដ្ឋ។ ដោយសារតែពន្ធនេះត្រូវបានគេគិតទៅលើប្រាក់ចំណេញ ដូច្នេះបំណុលកើតមានឡើងនៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនរកប្រាក់ចំណេញបាន។ ជាទូទៅ ពន្ធនេះត្រូវបានគេទូទាត់ទៅឲ្យរដ្ឋមួយត្រឹមសម្រាប់ តាមច្បាប់រដ្ឋកំណត់។

Jan. 31,2002	Income Taxes Exp.	\$12,100	
	Income Tax Payable		\$12,100

៩.៤ បំណុលដែលអាចកើតមានឡើងជាបរិយាយ (Contingent Liabilities)

៩.៤.១ និយមន័យ (Definition)

Contingent Liabilities គឺជាបំណុលដ៏សំខាន់មួយដែលអាស្រ័យទៅលើការកើតមានឡើងនូវព្រឹត្តិការណ៍នាពេលអនាគត។

៩.៤.២ គណនេយ្យសម្រាប់បំណុលដែលអាចកើតមានឡើងជាបរិយាយ

-ព្រឹត្តិការណ៍នាពេលអនាគតគួរឲ្យជឿជាក់បាន ហើយបរិមាណដែលជំពាក់អាចឲ្យគេធ្វើការប៉ាន់ស្មានបានសមហេតុផល។ យើងនឹងកត់ត្រាបរិមាណនេះជាបំណុល។ ឧទាហរណ៍ដូចជាករណី Warranty, Vacation Pay and Income Tax ជាដើម។

-ព្រឹត្តិការណ៍នាពេលអនាគតដែលមិនគួរឲ្យជឿជាក់បាន ឬនៅឆ្ងាយពីការពិតខ្លាំងពេក គឺយើងមិនគួរកត់ត្រាឬភ្ជាប់ព័ត៌មាននេះចំពោះ Contingent Liabilities នោះទេ។

លំហាត់

លំហាត់ទី១ នៅថ្ងៃទី November 7, 2002 ក្រុមហ៊ុន Eager Co. បានខ្ចីប្រាក់ \$160,000 ដោយការកាន់ ៩០ថ្ងៃ ៨% N/P ជាមួយនិង Face Value របស់វា \$160,000

សំណួរ

- a. ចូរគណនារកបំណុលការប្រាក់ដែលបានកើតមានឡើង (Accrued Interest Payable) នៅថ្ងៃទី December 31,2002
- b. កត់ត្រាទិន្នន័យប្រាក់កម្ចីករទូទាត់សងទៅលើ Note នោះនៅពេលដែលដល់កាលកំណត់ត្រូវទូទាត់សង

លំហាត់ទី២ ក្រុមហ៊ុន Excel Co. បានខ្ចីប្រាក់ \$200,000 នៅថ្ងៃទី November 1, 2002 ដោយការកាន់ 90 days 9% Note

សំណួរ

- a. តើ Note នេះនិងដល់កាលកំណត់ត្រូវសងនៅពេលណា
- b. តើចំណាយការប្រាក់ (Interest Expense) ទៅលើ Note នេះមានប៉ុន្មាននៅក្នុងឆ្នាំ ២០០២?
- c. តើចំណាយការប្រាក់ (Interest Expense) ទៅលើ Note នេះមានប៉ុន្មាននៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៣?
- d. សន្មតថា Face Value របស់ Note មានតម្លៃ \$200,000 ប្រាក់ដើមនៃកម្ចី។ ចូរកត់ត្រាទិន្នន័យប្រាក់កម្ចីករចេញ Note នោះ? ការប្រាក់ដែលបានកើតមានឡើងនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០២? និងការទូទាត់សងទៅលើ Note នៅពេលដែលដល់កាលកំណត់ត្រូវសង?
- e. សន្មតថា Face Value របស់ Note មានតម្លៃ \$204,500 ដែលក្នុងនោះរួមមាន ប្រាក់ដើម \$200,000 និងការប្រាក់ \$4,500 ។ ចូរកត់ត្រាទិន្នន័យប្រាក់កម្ចីករចេញ Note នោះ? ការប្រាក់ដែលបានកើតមានឡើងនៅក្នុងឆ្នាំ២០០២? និងការទូទាត់សងទៅលើ Note នៅពេលដែលដល់កាលកំណត់ត្រូវសង?

លំហាត់ទី៣ នៅថ្ងៃទី October 29, 2002 ក្រុមហ៊ុន Close Shave Products បានចាប់ផ្តើមប្រតិបត្តិការណ៍របស់ខ្លួនដោយការទិញ Electric Razors សម្រាប់លក់ចេញទៅវិញក្នុងតម្លៃ \$75 ក្នុងមួយឯកតា។ Close Shave ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសន្និធិអចិន្ត្រៃយ៍ ដើម្បីធ្វើការកត់ត្រាអំពីសន្និធិរបស់ខ្លួន។ ចំពោះផលិតផល Razors នោះត្រូវបានក្រុមហ៊ុនផ្តល់នូវការធានារ៉ាប់រង បើ Razors ណាដែលបានទិញយកទៅ ហើយខូចក្នុងកំឡុងពេល ៩០ថ្ងៃបន្ទាប់ពីការទិញនោះ ក្រុមហ៊ុន និងធានាដូរ Razors ថ្មីឲ្យ។ ពេលដែល Razors ថ្មីពីស្តុករបស់ខ្លួនទៅឲ្យអតិថិជននោះ។ ថ្ងៃដើមរបស់ Razors ថ្មី

មួយ គឺ \$20 នៅក្នុងឆ្នាំ២០០២ និង២០០៣។ ផលិតករបានផ្តល់បានណែនាំទៅដល់ក្រុមហ៊ុនថា ចំពោះថ្លៃដើមធានារ៉ាប់រងគួរតែបានស្មានវាស្មើនឹង ៨% នៃការលក់ (Dollar Sales) ។ ខាងក្រោម នេះ គឺជាប័ត្តិមានដែលបានកើតមានឡើងនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០២ និង ២០០៣

2002

Nov 11 លក់ Razors បាន ១០៥ គ្រឿងទទួលបានប្រាក់ \$7,875

30 ទទួលស្គាល់ទោលើចំណាយធានារ៉ាប់រង (Warranty Expense) សម្រាប់ខែ

November នោះជាមួយនិងការចុះចូលកែតម្រូវ

Dec. 9 ដូរ Razors ថ្មី១៥ គ្រឿងដែលបានបង្វិលត្រឡប់ទាន់ពេលវេលា

16 លក់ Razors បាន 220 គ្រឿងទទួលបានប្រាក់ \$16,500

29 ដូរ Razors ថ្មី៣០ គ្រឿងដែលបានបង្វិលត្រឡប់ទាន់ពេលវេលា

31 ទទួលស្គាល់ទោលើចំណាយធានារ៉ាប់រង (Warranty Expense) សម្រាប់ខែ

December នោះជាមួយនិងការចុះចូលកែតម្រូវ

2003

Jan. 5 លក់ Razors បាន 150 គ្រឿងទទួលបានប្រាក់ \$11,250

17 ដូរ Razors ថ្មី៥០ គ្រឿងដែលបានបង្វិលត្រឡប់ទាន់ពេលវេលា

31 ទទួលស្គាល់ទោលើចំណាយធានារ៉ាប់រង (Warranty Expense) សម្រាប់ខែ

December នោះជាមួយនិងការចុះចូលកែតម្រូវ

សំណួរ

- a. រៀបចំកត់ត្រាទិន្នន័យប្រតិបត្តិការណ៍ និងការកែតម្រូវសម្រាប់ឆ្នាំ២០០២ និង ២០០៣?
- b. តើ Warranty Expense ប៉ុន្មានដែលត្រូវរាយការណ៍សម្រាប់ខែ Nov.2002 និង Dec.2002
- c. តើ Warranty Expense ប៉ុន្មានដែលត្រូវរាយការណ៍សម្រាប់ខែ Jan. 2003
- d. តើសមតុល្យរបស់គណនី Estimated Warranty Liabilities នៅថ្ងៃទីDec.31,2002 មានប៉ុន្មាន?
- e. តើសមតុល្យរបស់គណនី Estimated Warranty Liabilities នៅថ្ងៃទីJan.31,2003 មានប៉ុន្មាន?

លំហាត់ទី៤ ក្រុមហ៊ុន Quinn Co. មានប្រតិបត្តិការណ៍មួយចំនួនជាប់ទាក់ទងនឹង Short-Term Liabilities ក្នុងឆ្នាំ ២០០២ និង ២០០៣ ដូចខាងក្រោម

2002

Apr. 22 ទិញទំនិញ \$5,000 ដោយបណ្តាក់ពី Cascade Products ក្នុងលក្ខខណ្ឌ 1/10, n/30 ។ ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសន្និធិអន្តរកាល

May 23 ជំនួស Account Payable របស់ Cascade Products ជាមួយនិង 60days 15% \$4,600 Note និងការទូទាត់ប្រាក់ \$400

July 15 ខ្ចីប្រាក់ \$12,000 ពី Fall River Bank ដោយការកាន់ 120days 10% Interest Bearing Note

15 ទូទាត់សងប្រាក់ដែលកាលកំណត់ត្រូវសងទៅកាន់ Cascade Products

15 ទូទាត់សងប្រាក់ដែលកាលកំណត់ត្រូវសងទៅកាន់ Fall River Bank

Dec. 6 ខ្ចីប្រាក់ \$8,000 ទៅកាន់ Noninterest Bearing Note ជាមួយនិង Face Value \$8,090 ពី City Bank អាយុកាលទូទាត់សង ៤៥ថ្ងៃ។ បរិមាណប្រាក់ដើមរបស់ Note នោះគឺ \$8,000 និងការប្រាក់មាន \$90។

2003

កត់ត្រាសងប្រាក់ដែលដល់កាលកំណត់ត្រូវសងទៅកាន់ City Bank

សំណួរ

- a. កំណត់ថ្ងៃដែលត្រូវទូទាត់សងរបស់ Note ទាំង៣ខាងលើ ?
- b. កំណត់រកប្រាក់ពេលដល់កាលកំណត់ត្រូវសងរបស់ Note ទាំង៣ខាងលើ ?
- c. កំណត់រកការប្រាក់ដែលត្រូវធ្វើការកែតម្រូវសម្រាប់ចុងឆ្នាំ ២០០២ ?
- d. កំណត់រកការប្រាក់ដែលត្រូវកត់ត្រានៅក្នុងឆ្នាំ២០០៣ ?
- e. រៀបចំការកត់ត្រាទិន្នន័យបុគ្គលសម្រាប់ប្រតិបត្តិការណ៍ដែលបានមានឡើងនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០២ និង ២០០៣ ?

លំហាត់ទី៥ Caper Corporation បានរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ខ្លួនរៀងរាល់ខែម្តង។ ការប៉ានស្មានទៅលើ Income Taxes ដែលជាផ្នែកមួយនៃដំណើរការគណនេយ្យរបស់ខ្លួន គឺមាន ៣០% សម្រាប់ប្រាក់ចំណេញសុទ្ធនៃខែបច្ចុប្បន្ននិមួយៗ។ ការប៉ានស្មានទៅលើ Income Taxes ត្រូវបានគេទូទាត់ក្នុងខែដំបូងនៃត្រីមាសនិមួយៗសម្រាប់បរិមាណដែលបានកើតមានឡើងនៅក្នុងត្រីមាសមុន។ ព័ត៌មានខាងក្រោមនេះ គឺសម្រាប់ត្រីមាសចុងក្រោយនៃឆ្នាំ២០០២

October Net Income	\$28,600
November Net Income	19,100
December Net Income	34,600

បន្ទាប់ពីការគណនាពន្ធទាំងអស់ត្រូវបានបញ្ចប់ នៅក្នុងពាក់កណ្តាលខែ January, Caper បានរកឃើញសមតុល្យគណនី Income Taxes Payable មានចំនួន \$28,300 នៅថ្ងៃទី December 31 ។

សំណួរ

- a. កំណត់រកបរិមាណដែលត្រូវធ្វើការកែតម្រូវចាំបាច់នៅថ្ងៃទី December 31 ដើម្បីបង្កើតនូវសមតុល្យចុងគ្រាត្រឹមត្រូវមួយសម្រាប់គណនី Income Taxes Payable ?
- b. រៀបចំការកត់ត្រាទិន្នន័យបុគ្គលសម្រាប់ថ្ងៃទី December 31, 2002 ការកែតម្រូវចំពោះគណនី Income Taxes Payable និងនៅថ្ងៃទី January 15, 2003 ការទូទាត់សងពន្ធសម្រាប់ត្រីមាសទី៤ ?

លំហាត់ទី៦ ចូរធ្វើការរៀបចំកែតម្រូវដែលចាំបាច់នៅថ្ងៃទីDecember 31, 2008 សម្រាប់ក្រុមហ៊ុន Casco. Co. នូវប្រតិបត្តិការណ៍ផ្សេងៗគ្នាដូចខាងក្រោម

- a. ក្នុងកំឡុងខែ December Casco. បានលក់ទំនិញចំនួន 400 units ហើយបានផ្តល់ការធានារ៉ាប់រងឲ្យរយៈពេល ៦០ថ្ងៃ។ ការលក់ក្នុងខែ December សរុបទាំងអស់បាន \$150,000។ ក្រុមហ៊ុនគិតថា ៨% នៃចំនួនផលិតផលដែលបានលក់ចេញនោះ និងត្រូវការការជួសជុលលើអ្វីដែលបានធានារ៉ាប់រងឲ្យ។ ក្រុមហ៊ុនបានប៉ាន់ស្មានថាថ្លៃដើមជួសជុលធានារ៉ាប់រងជាមធ្យម គឺ \$17 ក្នុងមួយឯកតា
- b. និយោជិកដែលបានបាត់បង់កិត្តិយសម្នាក់ កំពុងតែធ្វើការប្តឹងផ្តល់ចំពោះក្រុមហ៊ុន Casco នេះ។ ទីប្រឹក្សាខងផ្នែកច្បាប់យល់ឃើញថា ក្រុមហ៊ុនមុខជាចំណាយទៅលើការខូចខាតក្នុងរឿងក្តីនោះ ប៉ុន្តែបរិមាណនេះ គេបែរជាមិនអាចធ្វើការប៉ាន់ស្មានវាឲ្យដឹងថា មានប៉ុន្មានពិតប្រាកដនោះទេ
- c. និយោជិកជាច្រើនបានទទួល Vacation Pay ក្នុងអត្រាមួយថ្ងៃ ក្នុងមួយខែ។ ក្នុងកំឡុងខែ December មាននិយោជិកចំនួន ២០នាក់ បានទាមទារឲ្យមានការលប់សម្រាប់មួយថ្ងៃនោះ។ ប្រាក់ឈ្នួលប្រចាំថ្ងៃរបស់ពួកគេគឺ \$150 ក្នុងម្នាក់
- d. Casco Co. កត់ត្រាកែតម្រូវទៅលើទឹកប្រាក់\$750,000 នៃការលក់ជាសាច់ប្រាក់ដែលមិនទាន់បានកត់ត្រាកាលពីគ្រាមុន។ អត្រាពន្ធលើការលក់មាន ៥%
- e. ក្រុមហ៊ុនរកបាន \$75,000 ក្នុងចំណោម \$100,000 ដែលអតិថិជនបានផ្តល់មកឲ្យក្រុមហ៊ុនសម្រាប់សេវាកម្មដែលនឹងត្រូវផ្តល់ឲ្យអតិថិជនវិញនៅគ្រាបន្ទាប់

ជំពូកទី១០ បំណុលរយៈពេលវែង

១០.១ និយមន័យ

បំណុលរយៈពេលវែង គឺជាបំណុលរបស់អង្គការអាជីវកម្មទាំងឡាយណាដែលមានអាយុកាលទូទាត់សងត្រលប់មកវិញចាប់ពីមួយឆ្នាំឡើងទៅ។ បំណុលរយៈពេលវែងរួមមាន៖

- Bond Payable
- Long-Term Note Payable
- Mortgage Payable
- Leases
- Pension Fund

ការប្រៀបធៀបទៅលើប្រឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុមួយចំនួន

Stock	Bond
<ul style="list-style-type: none"> -បង្ហាញភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ -មានសិទ្ធិធ្វើសេចក្តីសម្រេចក្នុងសកម្មភាពអាជីវកម្មផ្សេងៗ -ទទួលបានភាគលាភ -ភាគលាភមិនបានជួយកាត់បន្ថយដល់ការបង់ពន្ធជូនរដ្ឋទេ -មានថ្លៃដើមប្រែប្រួល -ទទួលបានការទូទាត់សងក្រោយ Bond ពេលដែលក្រុមហ៊ុនក្ស័យធន 	<ul style="list-style-type: none"> -បង្ហាញភាពជាម្ចាស់បំណុល -គ្មានសិទ្ធិមានសិទ្ធិធ្វើសេចក្តីសម្រេចក្នុងសកម្មភាពអាជីវកម្មនោះទេ -ទទួលបានការប្រាក់ -ការប្រាក់បានជួយកាត់បន្ថយដល់ការបង់ពន្ធជូនរដ្ឋទេ -មានថ្លៃដើមថេរ -ទទួលបានការទូទាត់សងមុន stock ពេលដែលក្រុមហ៊ុនក្ស័យធន
Note	Bond
<ul style="list-style-type: none"> -ចេញសម្រាប់តែមនុស្សម្នាក់ៗប៉ុណ្ណោះ -គ្មានតម្លៃបោះនៅលើប័ណ្ណស្រាប់ៗនោះទេ -មានអាយុកាលខ្លី (១-៥ឆ្នាំ) -ទទួលបានការប្រាក់មួយខែម្តង 	<ul style="list-style-type: none"> -ចេញសម្រាប់តែមនុស្សច្រើនគ្នា -មានតម្លៃបោះនៅលើប័ណ្ណស្រាប់ៗតែម្តង -មានអាយុកាលវែង (១០-៣០ឆ្នាំ) -ទទួលបានការប្រាក់កន្លះឆ្នាំ ឬមួយឆ្នាំម្តង

១០.២ មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃសញ្ញាប័ណ្ណ (Basic of Bonds)

១០.២.១ ហិរញ្ញប្បទានសញ្ញាប័ណ្ណ (Bond Financing)

ក្រុមហ៊ុនអាចទទួលបានហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់សកម្មភាពអាជីវកម្មរបស់គេ តាមរយៈមធ្យោបាយជាច្រើនមានដូចជា៖ បង្កើតប័ណ្ណបំណុល (Note) ការដាក់ជួលទ្រព្យសកម្ម (Lease)

និងបង្កើតការវិនិយោគដោយម្ចាស់ (Stock) ជាដើម។ គម្រោងដែលទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុប្រើប្រាស់ច្រើនជាងគេបំផុតនោះ គឺមានតែការបញ្ចេញលក់សញ្ញាប័ណ្ណ (Bond) ប៉ុណ្ណោះ។ Bond គឺជាបំណុលរយៈពេលវែងមួយ ដែលត្រូវសន្យាថា នឹងទូទាត់សងប្រាក់ដើម (Par Value / Face Value) និងការប្រាក់នៅពេលដែលដល់ការកំណត់ត្រូវសង (Maturity Date)។ ការប្រាក់ត្រូវបានគេទូទាត់រៀងរាល់កន្លះឆ្នាំម្តង ឬមួយឆ្នាំម្តង។

១០.២.២ ប្រភេទនៃសញ្ញាប័ណ្ណ (Types of Bonds)

-Secured Bond

គឺជា Bond ដែល Issuer មានកម្មវត្ថុដាក់បញ្ចាំទៅដល់ Bondholders ។ ក្នុងករណីដែល Issuer ខកខានមិនបានសងប្រាក់ ឬប្រាក់ដើមត្រឡប់ទៅកាន់ Bondholders នោះទេ គឺគេអាចមានសិទ្ធិទាមទារទៅលើវត្ថុដាក់បញ្ចាំនោះ។

-Unsecured Bond

គឺជា Bond ដែលពឹងផ្អែកទៅលើជំហរឥណទានខ្លាំងរបស់ Issuer ។ ជាទូទៅ គឺវាមានហានិភ័យខ្ពស់។ វាគ្មានវត្ថុដាក់បញ្ចាំនោះទេ, ការបញ្ចេញលក់ Bond ប្រភេទនេះបានជោគជ័យ គឺវាអាស្រ័យទៅលើ Issuer មានភាពខ្លាំងក្នុងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងត្រូវផ្តល់ការប្រាកឲ្យគេខ្ពស់។

-Term Bond

គឺជា Bond ដែលមានកាលបរិច្ឆេទសងតែម្តងគត់។

-Serial Bond

គឺជា Bond ដែលមានកាលបរិច្ឆេទសងត្រឡប់ទៅវិញជាបន្តបន្ទាប់ច្រើនដង។

-Registered Bond

គឺជា Bond ដែលមានចុះអាស័យដ្ឋាន និងឈ្មោះរបស់អ្នកទិញ។ Issuer ធ្វើការទូទាត់សងប្រាក់ត្រឡប់ទៅកាន់ឈ្មោះរបស់អ្នកទិញនោះតែប៉ុណ្ណោះ។ ក្នុងករណីដែលអ្នកទិញនោះផ្ទេរ ឬលក់ Bond នោះបន្តទៅឲ្យអ្នកដទៃទៀត គឺត្រូវតែមានការរាយការណ៍ប្រាប់ដាក់ Issuer។

-Bearer Bond

គឺជា Bond ដែល Issuer ធ្វើការទូទាត់សងប្រាក់ត្រឡប់ទៅកាន់អ្នកណាដែលកាន់ Bond នោះ។ Bond ប្រភេទនេះគ្មានការចុះឈ្មោះ ឬអាស័យដ្ឋានរបស់អ្នកទិញណាមួយពិតប្រាកដនោះទេ។

-Convertible Bond

គឺជា Bond ដែលអាចប្តូរទៅជា Stock វិញបាន។

-Callable Bond

គឺជា Bond ដែល Issuer អាចហៅត្រឡប់មកកាន់ក្រុមហ៊ុនវិញបានមុនអាហុកាលកំណត់របស់វា។

១០.២.៣ ការបញ្ចេញលក់សញ្ញាប័ណ្ណតាមតម្លៃចារឹក

(Issuing Bond at Par) (IR=MR)

Ex: A company receives authorization to issue \$800,000 of 9%, 20-year bonds dated January 1,2002 that mature on December 31,2002. They pay interest semiannually on each June 30 and December31.

Jan.1, 2002	Cash	\$800,000	
			Bond Payable
			\$800,000
Jun. 30,2002	Interest Exp.	\$36,000	
			Cash
			\$36,000

១០.២.៤ ការបញ្ចេញលក់សញ្ញាប័ណ្ណតាមតម្លៃឯម្តងហោរ

(Issuing Bond at Discount) (IR<MR)

Ex: Fila issue bonds on December 31,2002 with a \$100,000 par value, an 8% annual contract rate (paid semiannually), and a five-year life. Market rate is 10%

$$\text{Bond Price} = \frac{I [1-(1+i)^{-n}]}{i} + FV (1+i)^{-n}$$

$$= \frac{(100,000 \times 4\%) [1-(1+5)^{-10}]}{5\%} + 100,000 (1+5)^{-10}$$

$$= 4,000 \times 7.7217 + 100,000 \times 0.6139$$

$$= 39,887 + 61,390$$

$$= \$92,277$$

Dec. 31, 2002	Cash	\$92,277	
			Disc. On Bond
			7,723
			Bond Payable
			\$100,000

១០.២.៥ ការរំលោះទៅលើឯកសារសញ្ញាប័ណ្ណ (Amortizing a Bond Discount)

ក.វិធីសាស្ត្ររំលោះថេរ (Straight-line Method)

$$\text{Discount} / \text{Periods} = \$7,732 / 10 \text{ Periods} = \$772$$

តារាងតាមដានរំលោះមានដូចខាងក្រោម

<u>Periods</u>	<u>Unamortized Discount</u> (B.B Period Discount)	<u>Carrying Value</u> (Par Value- Unamort. Disc.)
12/31/2002	\$7,723	\$92,277
6/30/2003	6,951	93,049
12/31/2003	6,179	93,821
6/30/2004	5,407	94,593
12/31/2004	4,636	95,365
6/30/2005	3,863	96,137
12/31/2005	3,091	96,909
6/30/2006	2,319	97,681
12/31/2006	1,547	98,453
6/30/2007	775	99,225
12/31/2007	0	100,000

ការកត់ត្រាពីការចំណាយការប្រាក់នៅក្នុងកាលរឹបច្នៃទនិមួយៗគឺ

Interest Exp.	\$4,772	
Disc. On Bond		\$772
Cash		4,000

ខ.វិធីសាស្ត្រតម្លៃពលនៃការប្រាក់ (Effective Interest Method)
 តារាងតាមដានរំលោះមានដូចជា

<u>Periods</u>	<u>Cash Int. Paid</u> (Par value x Semi IR)	<u>Bond Int. Exp.</u> (Semi MR x Be. CV)	<u>Disc. Amort.</u> (2 – 3)	<u>Unamort. Disc.</u> (B.B – 4)	<u>Carrying V</u> (Par Value – 5)
12/31/2002				\$7,723	\$92,277
6/30/2003	\$4,000	\$6,614	\$614	7,109	92,891
12/31/2003	4,000	4,645	645	6,464	93,536
6/30/2004	4,000	4,677	677	5,787	94,213
12/31/2004	4,000	4,711	711	5,076	94,924
6/30/2005	4,000	4,746	746	4,330	95,670
12/31/2005	4,000	4,784	784	3,546	96,454
6/30/2006	4,000	4,823	823	2,723	97,277
12/31/2006	4,000	4,864	864	1,859	98,141
6/30/2007	4,000	4,907	907	952	99,048
12/31/2007	4,000	4,952	952	0	100,000
	<u>\$40,000</u>	<u>\$47,723</u>	<u>\$7,723</u>		

ការកត់ត្រាចំណាយការប្រាក់នៅគ្រាដំបូងគឺ

Jun 30,2003	Interest Exp.	\$4,614	
	Disc. On Bond		\$614
	Cash		4,000

១០.២.៦ ការបញ្ចេញលក់សញ្ញាប័ណ្ណតម្លៃបុព្វលាភ
 (Issuing Bond at Premium)(IR>MR)

Ex: adidas issue bonds on Dec.31,2002 with a \$100,000 par value, an 12% annual contract rate (pair semiannually), and a five-year life. Market rate is 10%

$$\text{Bond Price} = \frac{I [1 - (1 + i)^{-n}]}{i} + \frac{FV}{(1 + i)^{-n}}$$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{(100,000 \times 6\%) [1 - (1 + 5\%)^{-10}]}{5\% + 100,000 (1 + 5\%)^{-10}} \\
 &= 6,000 \times 7.7217 + 100,000 \times 0.6139 \\
 &= 46,330 + 61,390 \\
 &= \$107,720
 \end{aligned}$$

Dec.31,2002	Cash	\$107,720	
	Prem on Bond		\$7,720
	Bond Payable		100,000

១០.២.៧ ការរំលោះទៅលើសញ្ញាប័ណ្ណ

ក.វិធីសាស្ត្ររំលោះថេរ (Straight-line Method)

Discount / Periods = \$7,732 /10 Periods = \$772

តារាងតាមដានរំលោះមានដូចខាងក្រោម

<u>Period</u>	<u>Unamortized Premium</u> (B.B-Period Prem)	<u>Carrying Value</u> (Par Value + Unamort. Prem)
12/31/2002	\$7,720	\$107,720
6/30/2003	6,948	106,948
12/31/2003	6,176	106,176
6/30/2004	5,404	105,404
12/31/2004	4,632	104,632
6/30/2005	3,860	103,860
12/31/2005	3,088	103,088
6/30/2006	2,316	102,316
12/31/2006	1,544	101,544
6/30/2007	772	100,772
12/31/2007	0	100,000

ការកត់ត្រាពីការចំណាយការប្រាក់នៅចុងកាលរឹបច្នៃទនិមួយៗគឺ

Interest Exp.	\$5,228	
Premium on bond	722	
Cash		\$6,000

ខ.វិធីសាស្ត្រតទ្ធិពលនៃការប្រាក់ (Effective Interest Method)

តារាងតាមដានរំលោះមានដូចជា

<u>Periods</u>	<u>Cash Int. Paid</u> (Par value x Semi IR)	<u>Bond Int. Exp.</u> (Semi MR x Be. CV)	<u>Disc. Amort.</u> (2 – 3)	<u>Unamort. Disc.</u> (B.B – 4)	<u>Carrying V</u> (Par Value – 5)
12/31/2002				\$7,720	\$107,720
6/30/2003	\$6,000	\$5,386	\$614	7,106	107,106
12/31/2003	6,000	5,355	645	6,461	106,461
6/30/2004	6,000	5,323	677	5,784	105,784
12/31/2004	6,000	5,289	711	5,073	105,074
6/30/2005	6,000		5,254	746	4,327
					104,327
12/31/2005	6,000		5,216	784	3,543
					103,543
6/30/2006	6,000	5,177	823	2,720	102,720
12/31/2006	6,000	5,136	864	1,856	101,856
6/30/2007	6,000	5,093	907	949	100,949
12/31/2007	6,000	5,047	953	0	100,000
	<u>\$60,000</u>	<u>\$52,276</u>	<u>\$7,723</u>		

ការកត់ត្រាចំណាយការប្រាក់នៅត្រីមាសដំបូងគឺ

June 30, 2003	Interest Exp.	\$5,386
	Premium on Bond	614
	Cash	\$6,000

១០.២.៨ ការបញ្ចេញលក់ប័ណ្ណនៅចន្លោះពេលនៃការទូទាត់ការប្រាក់

Bond ត្រូវបានគេលក់នៅគ្រប់ពេលវេលាទាំងអស់ មិនចាំបាច់ត្រូវតែលក់នៅថ្ងៃចេញ ឬទូទាត់ការប្រាក់នោះទេ។ បើសិនជា Bonds នោះត្រូវបានគេលក់នៅចន្លោះពេលនៃការទូទាត់សងការប្រាក់នោះ អ្នកទិញត្រូវទូទាត់ការប្រាក់ដែលរកបានដោយ Issuer បន្ថែមទៅលើតម្លៃនៃ Bond នោះតែការប្រាក់នេះនិងត្រូវទូទាត់ទៅអ្នកទិញវិញនៅថ្ងៃទូទាត់ការប្រាក់លើកដំបូង។

Ex: Avia sells \$100,000 of its 9% bonds at par on March 1,2002, two months after the states issue date. The interest on Avia’s bonds is payable semiannually on each June 30 and December31.

ការប្រាក់ដែលត្រូវរកបានដោយ Issuer សម្រាប់រយៈពេល ២ខែ នោះគឺ

$$10,000 \times 9\% \times 2/12 = \$1,500$$

March 1,2002	Cash	\$101,500	
	Interest Payable	\$1,500	
	Bond Payable	100,000	
June 30,2002	Interst Exp. (100,000 x 9% x 4/12)	\$3,000	
	Interest Payable	1,500	
	Cash		\$4,500

១០.២.៩ ការកេតម្រូវទៅលើការប្រាក់សញ្ញាប័ណ្ណនៅចុងឆ្នាំ

ឧទាហរណ៍: ក្នុងករណី Adidas ខាងលើ ឧបមាថា Bond នោះត្រូវបានគេលក់នៅថ្ងៃទី Sept. 1 ជំនួសឲ្យថ្ងៃទីDec. 31 វិញ។ នោះការកេតម្រូវនៅចុងឆ្នាំ២០០២ (Premium and Effective Interest Method)

Dec. 31,2002	Interest Exp. (5,386 x 4/6)	\$3,591	
	Permium on Bond (614 x 4/6)	409	
	Interest Payable		\$4,000

ថ្ងៃទូទាត់ការប្រាក់លើកដំបូងគឺ

Feb. 28, 2003	Interest Exp. (5,386 x 2/6)	\$1,795	
	Permium on Bond (614 x 2/6)	205	
	Interest payable	4,000	
	Cash		\$6,000

១០.២.១០ ការបញ្ឈប់ដំណើរការសញ្ញាប័ណ្ណ

ក.ការបញ្ឈប់ដំណើរការសញ្ញាប័ណ្ណនៅពេលដែលដល់អាយុកាលកំណត់របស់វា

ករណីAdidas, Premium, Effective Interest Rate, Issue at Dec. 31,2002

Dec. 31,2007	Bond Payable	\$100,000	
	Interest Exp.	5,047	
	Premium on Bond	953	
	Cash		\$106,000

ខ.ការបញ្ឈប់ដំណើរការសញ្ញាប័ណ្ណមុនអាយុកាលកំណត់របស់វា

នៅពេលដែល Issuer គិតថាចំណាយការប្រាក់ទៅលើ Bond មានទំហំធំ ដែលបន្ទុកចំណាយមួយដ៏ធំចំពោះអង្គការអាជីវកម្ម នោះអង្គការអាជីវកម្មអាចនឹងធ្វើការសម្រេចចិត្តបញ្ឈាទិញ Bond ទាំងអស់នោះត្រឡប់មកកាន់អង្គការវិញមុនអាយុកាលកំណត់របស់វា។ ក្នុងករណី Bond នោះជា Callable Bond គឺជាអង្គការអាជីវកម្មអាចបញ្ឈាទិញ Bond នោះទ្រឡប់មកវិញបានគ្រប់ពេលយ៉ាងងាយស្រួលដោយធ្វើការទូទាត់តាមតម្លៃ Par Value បូកនឹង Call Premium ដែលបានកំណត់។ ករណី Bond ធម្មតា គឺគេត្រូវស្វែងរកទិញវានៅលើទីផ្សារបើកចំហរតាមតម្លៃទីផ្សារបច្ចុប្បន្នជាក់ស្តែង។ ចំណេញ ឬខាត លើការទិញ Bond ត្រឡប់មកវិញនោះ គឺជាភាពខុសគ្នារវាង Carrying Value និង Repurchase Price។

Ex: A Company issued callable bonds with a par value of \$100,000. The call option requires the issuer to pay a call premium of \$3,000 to bondholders in addition to the par value. Next, assume that after the June 30, 2002, interest payment, the bonds have a carrying value of \$104,500. The on July 1,2002, the issuer calls these bonds and pays \$103,000 to bondholders. The issuer recognizes a \$1,500 gain from the difference between the bond's carrying value of \$104, 500 and the retirement price of \$103,000. The issuer records this bond retirement as

July 1, 2002	Bond Payable	\$100,000	
	Premium on bond	4,500	
	Gain on Retirement		\$1,500
	Cash		103,000

គ.ការបញ្ឈប់ដំណើរការសញ្ញាប័ណ្ណដោយការប្តូរបំបែក

នៅពេលដែល Bondholders មានបំណងក្នុងការប្តូរ Bond ទៅ Stock វិញនោះ តម្លៃ Carrying Value របស់ Bond ត្រូវបានគេប្តូរទៅ Capital Account (O/E) វិញ។ គ្មានចំណេញ ឬខាតណាមួយត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ទេក្នុងករណីនេះ។

Ex: Assume that on January 1 the \$100,000 par value bonds of converse, with a carrying value of \$100,000, are converted to 15,000 shares of \$2 par value common stock. The entry to record this conversion is

Jan. 1,2002	Bond Payable	\$100,000	
	Common Stock		\$30,000
	Capital Psid in Excess of Par		70,000

១០.៣ បំណុលរយះពេលវែង

Long-Term Note Payable គឺជាបំណុលរយះពេលវែងលើសពីមួយឆ្នាំ ដែលក្រុមហ៊ុនធ្វើការខ្ចីពីធនាគារ ឬភ្នាក់ងារហិរញ្ញវត្ថុនានា។

១០.៣.១ បំណុលមានការក្រក់ (Interest-Bearing Notes)

Ex: A Company buys Web server Equipment on January 2,2002, with a market value of \$45,000 by issuing and 8% three-year not with a face value \$45,000 to the seller. The note pays its accumulated interest at maturity, and the market rate applies to the note at the time of issuance is 8%. The company records this as follows:

Jan. 2, 2002	Equipment	\$45,000	
	N/P		\$45,000

-ការកែតម្រូវនៅចុងឆ្នាំ២០០២ និង២០០៣ គឺ

		<u>2002</u>		<u>2003</u>
Interest Exp.	\$3,600			\$3,888
Interest Payable		\$3,600		\$3,888

-ការទូទាត់សងប្រាក់នៅចុងឆ្នាំ២០០៤ គឺ

Dec. 31, 2004	Notes Payable	\$45,000
	Interest Exp.	4,199
	Interest Payable	7,888
	Cash 45,000 (1+8%) ³	\$56,687

១០.៣.២ បំណុលគ្មានការក្រក់

Ex: Assume that a company buys machinery on January 2,2001 by issuing a nonoenterest-bearing five-year \$100,000 not payable. Market rate is 10%

Jan. 2,2001	Machinery 10,000(1 + 10%) ⁵	\$6,209
	Disc. On Note	3,791
	N/P	\$10,000

-ការកែតម្រូវនៅចុងឆ្នាំ២០០១ ២០០២ ២០០៣ និង២០០៤ គឺ

	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>
Interest Exp.	\$621	\$683	\$751	\$826
Disc. On note	\$621	\$683	\$751	\$826

-ការទូទាត់សងប្រាក់នៅចុងឆ្នាំ២០០៥ គឺ

Dec. 31, 2005	N/P	\$10,000	
	Interest Exp.	909	
	Disc. On Note		\$909
	Cash		100,000

១០.៣.៣ បំណុលដែលមានកាលបរិច្ឆេទទូទាត់សងប្រើដំណាក់កាល

គឺជាកាតព្វកិច្ចមួយ ដែលតម្រូវឲ្យកូនបំណុលធ្វើការទូទាត់សងប្រាក់ត្រឡប់ទៅកាន់ម្ចាស់បំណុលដើមវិញជាបន្តបន្ទាប់រៀងគ្នា។

Ex: Assume that Foghog borrows \$60,000 from a bank to purchase equipment. Foghog signs an 8% installment note requiring six annual payments of principal plus interest and records the note's issuance as follows:

Dec. 31,2001	Cah	\$60,000	
	N/P		\$60,000

ការទូទាត់សងប្រាក់ត្រឡប់ទៅវិញនៅគ្រានិមួយៗនោះ គឺមានទាំងប្រាក់ដើម និងការប្រាក់ហើយត្រូវបានចែកចេញជាពីរករណី

ក.ការទូទាត់សងប្រាក់ដើមត្រឡប់ទៅវិញស្មើគ្នា បូកជាមួយនិងការប្រាក់ដែលបានកើតមានឡើង

<u>Years</u>	<u>Be.Bal</u>	<u>Int. Exp.</u>	<u>Prin. Repayment</u>	<u>Cash</u>	<u>Ending Balance</u>
		(2 x 8%)	\$60,000/6	(3 + 4)	(2 -4)
12/31/2001	-	-	-	-	\$60,000
12/31/2002	\$60,000	\$4,800	\$10,000	\$14,800	50,000
12/31/2003	50,000	4,000	10,000	14,000	40,000
12/31/2004	40,000	3,200	10,000	13,200	30,000
12/31/2005	30,000	2,400	10,000	12,400	20,000
12/31/2006	20,000	1,600	10,000	11,600	10,000
12/31/2007	10,000	800	10,000	10,800	0
		<u>\$16,800</u>	<u>\$60,000</u>	<u>\$76,800</u>	

-គំរូកត់ត្រាការទូទាត់សងលើកទី១

Dec. 31, 2002	N/P	\$10,000	
	Interest Exp.	4,800	
	Cash		\$14,800

ខ.ការទូទាត់សងមួយលើកៗស្មើគ្នា

ករណីនេះ យើងត្រូវរកឲ្យឃើញនូវបរិមាណទូទាត់សងថែរក្នុងមួយលើកៗ។ តាមរូបមន្តតម្លៃបច្ចុប្បន្នធនលាក់បង់ចុងគ្រា យើងបាន

$$V_0 = \frac{a [1 - (1 + i)^{-n}]}{i}$$

$$a = \frac{V_0}{\{[1 - (1 + i)^{-n}] / i\}}$$

$$\begin{aligned} a &= 60,000 / \{[1 - (1 + 8\%)^{-6}] / 8\% \} \\ &= 60,000 / 4.6229 \\ &= \$12,979 \end{aligned}$$

<u>Years</u>	<u>Be.Bal</u>	<u>Int. Exp.</u> (2 x 8%)	<u>Prin. Repayment</u> \$60,000/6	<u>Cash</u> (3 + 4)	<u>Ending Balance</u> (2 - 4)
12/31/2001	-	-	-	-	\$60,000
12/31/2002	\$60,000	\$4,800	\$8,179	\$12,979	51,821
12/31/2003	51,821	4,146	8,833	12,979	42,988
12/31/2004	42,988	3,439	9,540	12,979	33,448
12/31/2005	33,448	2,676	10,303	12,979	23,145
12/31/2006	23,145	1,852	11,127	12,979	12,018
12/31/2007	12,018	961	12,018	12,979	0
		<u>\$17,874</u>	<u>\$60,000</u>	<u>\$77,874</u>	

-គំរូកត់ត្រាការទូទាត់សងលើកទី១

Dec. 31, 2002	N/P	\$8,179	
	Interest Exp.	4,800	
	Cash		\$12,979

១០.៤ បំណុលរយៈពេលវែងផ្សេងៗទៀត

១០.៤.១ និក្ខេបបំណុល (Mortgage Payable)

និក្ខេបបំណុល គឺជាបំណុលដែលមានដាក់របស់ធានាបញ្ចាំ ដែលអាចជួយការពារដល់ម្ចាស់បំណុល ក្នុងករណីដែលកូនបំណុលខកខានមិនបានទូទាត់សងប្រាក់ត្រឡប់មកវិញ។

Cash	\$xxx		
		Mortgage Payable	\$xxx

១០.៤.២ បំណុលលើការជួលរយៈពេលវែង (Leases Liabilities)

គឺជាកិច្ចសន្យាតាមផ្លូវច្បាប់រវាង Lessor និង Lessee ថានិងផ្តល់ឲ្យ Lessee នូវសិទ្ធិប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មក្នុងកំឡុងពេលជាក់លាក់ណាមួយ។

ក.ការជួលប្រតិបត្តិការណ៍ (Operating Leases)

គឺជាការជួលមួយ ដែលគេអាចធ្វើការលប់ចោលទៅវិញ នៅពេលណាមួយក៏បាន (Short-Term) ។

Ex: Leasing a car for \$300 at an air port while on company business. Lesse record

Rental Exp.	\$300		
		Cash	\$300

ខ.ការជួលប្រតិបត្តិការណ៍ (Operating Leases)

គឺជាការជួលមួយ ដែលមិនអាចលប់ចោលវិញបាននោះទេ (Long-Term) ។ Lesse កត់ត្រាទ្រព្យសកម្មដែលបានជួលនោះ ដូចជា៖ ទ្រព្យសកម្មផ្ទាល់របស់ខ្លួនដែរ ហើយបរិមាណដែលត្រូវកត់ត្រាគឺស្មើនឹងតម្លៃបច្ចុប្បន្ន (Present Value) នៃការបង់សរុបទាមង់អស់លើការជួលនោះ។

Ex: K2 Co. Enters into a six-year lease of a building in which it will sell sporting equipment. The present value of its \$12,979 annual lease payments is \$60,000

-To record lease on building

Leased Asset-Building	\$60,000		
		Lase Liabilities	\$60,000

-To record depreciation on leased building

Dep. Exp. On Leased Building	\$10,000		
		Acc. Dep.	\$10,000

-To record first annual lease payment

<u>Years</u>	<u>Be.Bal</u>	<u>Int. Exp.</u>	<u>Lease Lia</u>	<u>Cash Lease Pay.</u>	<u>Ending</u>
<u>Balance</u>		(2 x 8%)	(5 -3)		(2 -4)
12/31/2002	\$60,000	\$4,800	\$8,179	\$12,979	51,821
12/31/2003	51,821	4,146	8,833	12,979	42,988
12/31/2004	42,988	3,439	9,540	12,979	33,448
12/31/2005	33,448	2,676	10,303	12,979	23,145
12/31/2006	23,145	1,852	11,127	12,979	12,018
12/31/2007	12,018	961	12,018	12,979	0
		<u>\$17,874</u>	<u>\$60,000</u>	<u>\$77,874</u>	

12/31/2002	Inter. Exp.	\$4,800	
	Lease Liabilities	8,179	
	Cash		\$12,979

១០.៤.៣ បំណុលសោធនិវត្តន៍ (Pension Liabilities)

គឺជាកិច្ចសន្យាតាមផ្លូវច្បាប់រវាងនិយោជក និងនិយោជិកដែលត្រូវតម្រូវឲ្យនិយោជកផ្តល់ឲ្យនូវអត្ថប្រយោជន៍ទៀត ក្រៅពីប្រាក់បៀវត្សដល់និយោជិកនៅពេលដែលពួកគេចូលនិវត្តន៍។

$$p = \left[1 - \frac{1}{(1+i)^n} \right] / i$$

Table B.3
Present Value of an Annuity of 1

Periods	Rate											
	1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%	10%	12%	15%
1	0.9901	0.9804	0.9709	0.9615	0.9524	0.9434	0.9346	0.9259	0.9174	0.9091	0.8929	0.8696
2	1.9704	1.9416	1.9135	1.8861	1.8594	1.8334	1.8080	1.7833	1.7591	1.7355	1.6901	1.6257
3	2.9410	2.8839	2.8286	2.7751	2.7232	2.6730	2.6243	2.5771	2.5313	2.4869	2.4018	2.2832
4	3.9020	3.8077	3.7171	3.6299	3.5460	3.4651	3.3872	3.3121	3.2397	3.1699	3.0373	2.8550
5	4.8534	4.7135	4.5797	4.4518	4.3295	4.2124	4.1002	3.9927	3.8897	3.7908	3.6048	3.3522
6	5.7955	5.6014	5.4172	5.2421	5.0757	4.9173	4.7665	4.6229	4.4859	4.3553	4.1114	3.7845
7	6.7282	6.4720	6.2303	6.0021	5.7864	5.5824	5.3893	5.2064	5.0330	4.8684	4.5638	4.1604
8	7.6517	7.3255	7.0197	6.7327	6.4632	6.2098	5.9713	5.7466	5.5348	5.3349	4.9676	4.4873
9	8.5660	8.1622	7.7861	7.4353	7.1078	6.8017	6.5152	6.2469	5.9952	5.7590	5.3282	4.7716
10	9.4713	8.9826	8.5302	8.1109	7.7217	7.3601	7.0236	6.7101	6.4177	6.1446	5.6502	5.0188
11	10.3676	9.7868	9.2526	8.7605	8.3064	7.8869	7.4987	7.1390	6.8052	6.4951	5.9377	5.2337
12	11.2551	10.5753	9.9540	9.3851	8.8633	8.3838	7.9427	7.5361	7.1607	6.8137	6.1944	5.4206
13	12.1337	11.3484	10.6350	9.9856	9.3936	8.8527	8.3577	7.9038	7.4869	7.1034	6.4235	5.5831
14	13.0037	12.1062	11.2961	10.5631	9.8986	9.2950	8.7455	8.2442	7.7862	7.3667	6.6282	5.7245
15	13.8651	12.8493	11.9379	11.1184	10.3797	9.7122	9.1079	8.5395	8.0607	7.6061	6.8109	5.8474
16	14.7179	13.5777	12.5611	11.6523	10.8378	10.1059	9.4466	8.8514	8.3126	7.8237	6.9740	5.9542
17	15.5623	14.2919	13.1661	12.1657	11.2741	10.4773	9.7632	9.1216	8.5436	8.0216	7.1196	6.0472
18	16.3983	14.9920	13.7535	12.6593	11.6896	10.8276	10.0591	9.3719	8.7556	8.2014	7.2497	6.1280
19	17.2260	15.6785	14.3238	13.1339	12.0853	11.1581	10.3356	9.6036	8.9501	8.3649	7.3658	6.1982
20	18.0456	16.3514	14.8775	13.5903	12.4622	11.4699	10.5940	9.8181	9.1285	8.5136	7.4694	6.2593
25	22.0232	19.5235	17.4131	15.6221	14.0939	12.7834	11.6536	10.6748	9.8226	9.0770	7.8431	6.4641
30	25.8077	22.3965	19.6004	17.2920	15.3725	13.7648	12.4090	11.2578	10.2737	9.4269	8.0552	6.5660
35	29.4086	24.9986	21.4872	18.6646	16.3742	14.4982	12.9477	11.6546	10.5668	9.6442	8.1755	6.6166
40	32.8347	27.3555	23.1148	19.7928	17.1591	15.0463	13.3317	11.9246	10.7574	9.7791	8.2438	6.6418

Table B.1

Present Value of 1

$$p = 1 / (1 + i)^n$$

Periods	Rate											
	1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%	10%	12%	15%
1	0.9901	0.9804	0.9709	0.9615	0.9524	0.9434	0.9346	0.9259	0.9174	0.9091	0.8929	0.8696
2	0.9803	0.9612	0.9426	0.9246	0.9070	0.8900	0.8734	0.8573	0.8417	0.8264	0.7972	0.7561
3	0.9706	0.9423	0.9151	0.8890	0.8638	0.8396	0.8163	0.7938	0.7722	0.7513	0.7118	0.6575
4	0.9610	0.9238	0.8885	0.8548	0.8227	0.7921	0.7629	0.7350	0.7084	0.6830	0.6355	0.5718
5	0.9515	0.9057	0.8626	0.8219	0.7835	0.7473	0.7130	0.6806	0.6499	0.6209	0.5674	0.4972
6	0.9420	0.8880	0.8375	0.7903	0.7462	0.7050	0.6663	0.6302	0.5963	0.5645	0.5066	0.4323
7	0.9327	0.8706	0.8131	0.7599	0.7107	0.6651	0.6227	0.5835	0.5470	0.5132	0.4523	0.3759
8	0.9235	0.8535	0.7894	0.7307	0.6768	0.6274	0.5820	0.5403	0.5019	0.4665	0.4039	0.3269
9	0.9143	0.8368	0.7664	0.7026	0.6446	0.5919	0.5439	0.5002	0.4604	0.4241	0.3606	0.2843
10	0.9053	0.8203	0.7441	0.6756	0.6139	0.5584	0.5083	0.4632	0.4224	0.3855	0.3220	0.2472
11	0.8963	0.8043	0.7224	0.6496	0.5847	0.5268	0.4751	0.4289	0.3875	0.3505	0.2875	0.2149
12	0.8874	0.7885	0.7014	0.6246	0.5568	0.4970	0.4440	0.3971	0.3555	0.3186	0.2567	0.1869
13	0.8787	0.7730	0.6810	0.6006	0.5303	0.4688	0.4150	0.3677	0.3262	0.2897	0.2292	0.1625
14	0.8700	0.7579	0.6611	0.5775	0.5051	0.4423	0.3878	0.3405	0.2992	0.2633	0.2046	0.1413
15	0.8613	0.7430	0.6419	0.5553	0.4810	0.4173	0.3624	0.3152	0.2745	0.2394	0.1827	0.1229
16	0.8528	0.7284	0.6232	0.5339	0.4581	0.3936	0.3387	0.2919	0.2519	0.2176	0.1631	0.1069
17	0.8444	0.7142	0.6050	0.5134	0.4363	0.3714	0.3166	0.2703	0.2311	0.1978	0.1456	0.0929
18	0.8360	0.7002	0.5874	0.4936	0.4155	0.3503	0.2959	0.2502	0.2120	0.1799	0.1300	0.0808
19	0.8277	0.6864	0.5703	0.4746	0.3957	0.3305	0.2765	0.2317	0.1945	0.1635	0.1161	0.0703
20	0.8195	0.6730	0.5537	0.4564	0.3769	0.3118	0.2584	0.2145	0.1784	0.1486	0.1037	0.0611
25	0.7798	0.6095	0.4776	0.3751	0.2953	0.2330	0.1842	0.1460	0.1160	0.0923	0.0588	0.0304
30	0.7419	0.5521	0.4120	0.3083	0.2314	0.1741	0.1314	0.0994	0.0754	0.0573	0.0334	0.0151
35	0.7059	0.5000	0.3554	0.2534	0.1813	0.1301	0.0937	0.0676	0.0490	0.0356	0.0189	0.0075
40	0.6717	0.4529	0.3066	0.2083	0.1420	0.0972	0.0668	0.0460	0.0318	0.0221	0.0107	0.0037

លំហាត់

លំហាត់ទី១ Top Tier បានបញ្ចេញលក់សញ្ញាប័ណ្ណដែលមានអាយុកាល ១៥ឆ្នាំ អត្រាការប្រាក់ ១០% ជាមួយនិងតម្លៃចារិក \$240,000 និងទូទាត់ការប្រាក់រៀងរាល់កន្លះឆ្នាំម្តង។ នៅថ្ងៃចេញលក់នោះ អត្រាការប្រាក់នៅលើទីផ្សារមាន ៨% ដែលនេះបានបង្ហាញថាតម្លៃលក់នោះមាន $177\frac{1}{4}$ ។ The Effective Interest Method ត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដើម្បីធ្វើការបែងចែកទៅលើចំណាយការប្រាក់ (Interest Expense)

សំណួរ

- a. តើការលក់សញ្ញាប័ណ្ណនោះទទួលបានប្រាក់ប៉ុន្មាន (Cash Proceeds) ?
- b. តើបរិមាណសរុបនៃចំណាយការប្រាក់មានប៉ុន្មាន សម្រាប់ការទទួលស្គាល់ពេញមួយអាយុកាលនៃសញ្ញាប័ណ្ណនោះ?
- c. តើចំណាយការប្រាក់មានប៉ុន្មាន ដែលត្រូវបានកត់ត្រានៅថ្ងៃទូទាត់ការប្រាក់លើកដំបូង?

ហាត់ទី២ Couric Co. បានបញ្ចេញលក់សញ្ញាប័ណ្ណដែលមានចារិក \$800,000 នៅថ្ងៃបញ្ចេញលក់នោះ។ អាយុកាលរបស់សញ្ញាប័ណ្ណ គឺ១០ឆ្នាំ និងអត្រាការប្រាក់មាន ៦%ប្រចាំឆ្នាំ។ ទូទាត់ការប្រាក់រៀងរាល់កន្លះឆ្នាំម្តង។ នៅថ្ងៃចេញលក់នោះ អត្រាការប្រាក់នៅលើទីផ្សារមាន៨%។

សំណួរ

- a. តើចំណាយការប្រាក់ជាសាច់ប្រាក់ម្តងៗសម្រាប់សញ្ញាប័ណ្ណនោះមានប៉ុន្មាន ?
- b. តើចំណាយប្រាក់មានប៉ុន្មានដង ដែលត្រូវធ្វើឡើងពេញមួយអាយុកាលរបស់សញ្ញាប័ណ្ណនោះ?
- c. ប្រើប្រាស់អត្រាការប្រាក់ដែលបានផ្តល់ឲ្យនោះ ដើម្បីធ្វើការគណនារកថា តើសញ្ញាប័ណ្ណនោះត្រូវបានគេលក់តាមតម្លៃចារិក តម្លៃអប្បបរមា ឬតាមតម្លៃបុព្វលាភ
- d. គណនារកតម្លៃលក់ចេញ (Bond Price) នៅថ្ងៃចេញលក់នោះ
- e. ធ្វើការកត់ត្រាអំពីការចេញលក់សញ្ញាប័ណ្ណនោះ

ហាត់ទី៣ នៅថ្ងៃទីJanuary 1,2002 ក្រុមហ៊ុន Stryker បានបញ្ចេញលក់សញ្ញាប័ណ្ណ ដែលមានតម្លៃចារិក \$700,000 អត្រាការប្រាក់ប្រចាំឆ្នាំមាន ១០% អាយុកាល ១៥ឆ្នាំ ក្នុងតម្លៃ $97\frac{3}{4}$ ។ ៦ ឆ្នាំក្រោយមក គឺនៅថ្ងៃទី January 1,2008 ក្រុមហ៊ុន Stryker បានបញ្ឈប់ដំណើរការសញ្ញាប័ណ្ណនោះ (Retires) ២០% ដោយធ្វើការទិញវាត្រលប់មកវិញក្នុងតម្លៃ $104\frac{1}{2}$ ។ ការប្រាក់ទាំងអស់ត្រូវបានគេធ្វើការទូទាត់ត្រឹមថ្ងៃទី Decmber 31,2007 ។ The Straight-Line Method ត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដើម្បីធ្វើការរំលោះ (Amortize) ទៅលើ Bond Discount ។

សំណួរ

- a. តើក្រុមហ៊ុននោះទទួលបានប្រាក់ប៉ុន្មាន នៅថ្ងៃលក់សញ្ញាប័ណ្ណនោះ January 1,2002
- b. តើបរិមាណអប្បហារទៅលើសញ្ញាប័ណ្ណនោះមានប៉ុន្មាន នៅថ្ងៃទី January 1,2002
- c. តើរំលោះទៅលើអប្បហារនោះមានប៉ុន្មាន ដោយគិតចាប់តាំងពីនៅថ្ងៃទី January 1,2002 រហូតដល់ថ្ងៃទី December 31,2007
- d. តើតម្លៃក្នុងបញ្ជី (Carrying Value) របស់សញ្ញាប័ណ្ណនោះមានប៉ុន្មាននៅថ្ងៃទី December 31,2007 ? តើតម្លៃក្នុងបញ្ជីរបស់សញ្ញាប័ណ្ណដែលត្រូវនិងបញ្ឈប់ ២០% នោះមានប៉ុន្មាននៅថ្ងៃនោះដែរ?
- e. តើក្រុមហ៊ុនត្រូវចំណាយប្រាក់ប៉ុន្មាន ដើម្បីទិញយកសញ្ញាប័ណ្ណ ២០% ដែលត្រូវនិងបញ្ឈប់ដំណើរការនោះនៅថ្ងៃទី January 1,2008?
- f. តើបរិមាណចំណេញ ឬខាតមានប៉ុន្មានដែលត្រូវកត់ត្រាទៅលើការបញ្ឈប់ដំណើរការសញ្ញាប័ណ្ណ ២០%នោះ?
- g. រៀបចំការកត់ត្រាទិន្នន័យប្រាក់បញ្ញើអំពីការបញ្ឈប់ដំណើរការសញ្ញាប័ណ្ណ ២០% នោះ នៅថ្ងៃទី January 1,2008?

លំហាត់ទី៤ Shapiro Co. បានបញ្ចេញលក់សញ្ញាប័ណ្ណ ដែលមានតម្លៃចារិក \$500,000 នៅថ្ងៃទី January 1,2002 ។ អត្រាការប្រាក់នៅលើសញ្ញាប័ណ្ណនោះមាន ៩% និងត្រូវបានគេធ្វើការទូទាត់ឲ្យនៅរៀងរាល់កន្លះឆ្នាំម្តងនៅថ្ងៃទី Jun 30 and December 31។ សញ្ញាប័ណ្ណនោះមានអាយុកាល ៣ឆ្នាំ។ អត្រាការប្រាក់ទីផ្សារមាន ១២% និងសញ្ញាប័ណ្ណនោះត្រូវបានគេលក់ក្នុងតម្លៃ \$463,140

សំណួរ

- a. តើបរិមាណអប្បហារលើសញ្ញាប័ណ្ណនោះមានប៉ុន្មាននៅថ្ងៃចេញលក់នោះ?
- b. តើបរិមាណចំណាយការប្រាក់សរុបលើសញ្ញាប័ណ្ណនោះមានប៉ុន្មាន
- c. រៀបចំតារាងតាមដានរំលោះសម្រាប់សញ្ញាប័ណ្ណនោះ? ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ Effective Interest Method ក្នុងការរំលោះទៅលើអប្បហារនោះ?

លំហាត់ទី៥ នៅថ្ងៃទី December 31, 2002 ក្រុមហ៊ុន JET បានខ្ចីប្រាក់ \$50,000 ដោយការកាន់ Installment Note មួយដែលមានអាយុកាល ៤ឆ្នាំ និងអត្រាការប្រាក់ ៧%។ ប័ណ្ណបំណុលនេះគឺតម្រូវឲ្យធ្វើការទូទាត់សងត្រឡប់ទៅវិញប្រចាំឆ្នាំ នូវការប្រាក់ដែលបានកើតមានឡើង បូកនិងប្រាក់ដើមស្មើគ្នានៅរៀងរាល់ថ្ងៃទី December 31 នៃឆ្នាំនីមួយៗពីឆ្នាំ២០០៣ ដល់ឆ្នាំ ២០០៦។

សំណួរ

- a. តើប្រាក់ដើមប៉ុន្មានដែលត្រូវបានគេរួមបញ្ចូលទៅក្នុងការទូទាត់សងមួយលើកៗនោះ។
- b. រៀបចំតារាងតាមដានរំលោះសម្រាប់ Installment Note នោះ?

- c. កត់ត្រាអំពីការខ្ចីប្រាក់នៅថ្ងៃទី December 31, 2002 និងការទូទាត់សងនៅរៀងរាល់ចុងឆ្នាំនីមួយៗនោះ?

លំហាត់ទី៦ នៅថ្ងៃទី January 1,2002 ក្រុមហ៊ុន Par View បានបញ្ចេញលក់សញ្ញាប័ណ្ណដែលមានតម្លៃចារិក \$3,400,000 អត្រាការប្រាក់ប្រចាំឆ្នាំមាន ១០% និងមានអាយុកាល ១០ឆ្នាំ។ ទូទាត់ការប្រាក់រៀងរាល់កន្លះឆ្នាំម្តងគឺនៅថ្ងៃទី June 30 and December 31 ។សញ្ញាប័ណ្ណនេះត្រូវបានគេលក់ក្នុងតម្លៃ \$3,010,000។

សំណួរ

- a. រៀបចំកត់ត្រាទិន្នន័យប្រាក់ចេញលក់សញ្ញាប័ណ្ណនោះ?
- b. សម្រាប់រៀងរាល់កន្លះឆ្នាំម្តង ចូរធ្វើការគណនារក
 - Cash Payment
 - The Straight-Line Discount Amortization and
 - Bond Interest Expense
- c. កំណត់បរិមាណសរុបនៃចំណាយការប្រាក់ ព្រួយយអាយុកាលរបស់សញ្ញាប័ណ្ណនោះ
- d. រៀបចំតារាងតាមដានរំលោះសម្រាប់ ២ឆ្នាំដំបូងដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ The Straight-Line Method ?
- e. រៀបចំកត់ត្រាទិន្នន័យប្រាក់ចេញលក់ សម្រាប់ការទូទាត់ទៅលើចំណាយការប្រាក់២ដងដំបូង ?
- f. សន្មតថា សញ្ញាប័ណ្ណនេះត្រូវបានគេលក់ក្នុងតម្លៃ 44,192,932 រីញម្តង។ ចូរធ្វើការឆ្លើយគ្រប់សំណួរខាងលើនោះឡើងវិញ ?

ហាត់ទី៧ នៅថ្ងៃទី December 31,2002 ក្រុមហ៊ុន Tucker បានខ្ចីប្រាក់ \$100,000 ដោយការព្រមកាន់ Installment Note មួយដែលមានអាយុកាល ៤ឆ្នាំ និងអត្រាការប្រាក់ប្រចាំឆ្នាំមាន ៧% ។ ប័ណ្ណបំណុលនោះតម្រូវឲ្យធ្វើការទូទាត់សងប្រាក់ត្រឡប់ទៅវិញស្មើៗគ្នាក្នុងមួយគ្រាៗ ដោយគិតទាំងការប្រាក់ និងប្រាក់ដើម នៅថ្ងៃទីDecember 31 នៃឆ្នាំនីមួយៗ ដោយគិតចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៣ រហូតដល់ឆ្នាំ ២០០៦។

សំណួរ

- a. គណនារកបរិមាណដែលត្រូវទូទាត់សងត្រលប់ទៅវិញស្មើៗគ្នាក្នុងមួយគ្រាៗនោះ?
- b. រៀបចំតារាងតាមដានរំលោះសម្រាប់ Installment Note នោះ
- c. កត់ត្រាទិន្នន័យប្រាក់ចេញលក់នៅថ្ងៃទី December 31,2002 និងការទូទាត់សងនៅរៀងរាល់ចុងឆ្នាំនីមួយៗនោះ?

លំហាត់ទី៨ Lessee Dextech បានបង្កើតនូវការជួលមូលធនមួយ (Capital Lease) សម្រាប់រយៈពេល ៥ឆ្នាំ។ ការជួលនោះតម្រូវឲ្យបង់ប្រាក់ \$10,000 ប្រចាំឆ្នាំ។ តម្លៃបច្ចុប្បន្ន (Present Value) នៃការជួលសម្រាប់រយៈពេល ៥ឆ្នាំនោះមាន \$41,000 ដោយឈរលើមូលដ្ឋានអត្រាការប្រាក់ ៧%។

សំណួរ

- a. តើ Dextech កត់ត្រាអំពីការជួលនោះយ៉ាងដូចម្តេច ?
- b. បើសិនជា Lessee Assets មានអាយុកាល ៥ឆ្នាំ និងគ្មានតម្លៃកាកសំណល់អ្វីនោះទេ។ តើ Dextech កត់ត្រារំលោះទៅលើ Lessee Dextech សម្រាប់ឆ្នាំនីមួយៗនោះយ៉ាងដូចម្តេច ?

លំហាត់ទី៩ ក្រុមហ៊ុន Mountain View បានបញ្ចេញលក់សញ្ញាប័ណ្ណ ដែលមានតម្លៃចារិក \$400,000 នៅថ្ងៃទី January 1, 2002។ អត្រាការប្រាក់លើសញ្ញាប័ណ្ណមាន ១៣% និងទូទាត់ការរៀងរាល់កន្លះឆ្នាំម្តង នៅថ្ងៃទី January 30 and December 31 ។ សញ្ញាប័ណ្ណនោះមានអាយុកាល ៣ឆ្នាំ ។ អត្រាការប្រាក់ទីផ្សារមាន ១២%និងសញ្ញាប័ណ្ណនោះត្រូវបានគេលក់ក្នុងតម្លៃ \$409,850

សំណួរ

- a. តើបរិមាណបុព្វលាភលើសញ្ញាប័ណ្ណនោះមានប៉ុន្មាន ?
- b. តើបរិមាណចំណាយការប្រាក់សរុបរបស់សញ្ញាប័ណ្ណនោះមានប៉ុន្មាន ?
- c. រៀបចំតារាងតាមដានរំលោះសម្រាប់សញ្ញាប័ណ្ណនោះ ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ Effective Interest Method ក្នុងការរំលោះទៅលើបិព្វលាភនោះ ?

លំហាត់ទី១០ Lagrentz Co. បានបញ្ចេញលក់សញ្ញាប័ណ្ណមួយនៅថ្ងៃទី January 1, 2002 ។ អត្រាការប្រាក់នៅលើសញ្ញាប័ណ្ណនោះមាន ៨% និងតម្លៃចារិករបស់វាមាន \$4,000,000 ។ ក្រុមហ៊ុនបានលក់សញ្ញាប័ណ្ណបាន \$3,600,000 នៅថ្ងៃចេញលក់នោះ (State Issue Date) ចំណែក \$400,000 ទៀតគឺលក់តាមតម្លៃចារិកនៅថ្ងៃទី March 1 2002 ។ សញ្ញាប័ណ្ណនោះទូទាត់ការប្រាក់នៅរៀងរាល់កន្លះឆ្នាំម្តង គឺនៅថ្ងៃទី June 30 and December 31។ ចូរធ្វើការកត់ត្រាទិន្នន័យប្រាក់សម្រាប់ការលក់សញ្ញាប័ណ្ណនោះនៅថ្ងៃទី March 1

ជំពូកទី១១ **ការរបាយការណ៍ និងវិភាគលើលំហូរសាច់ប្រាក់**

១១.១ មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃការរបាយការណ៍អំពីលំហូរសាច់ប្រាក់

១១.១.១ គោលបំណងរបស់របាយការណ៍អំពីលំហូរសាច់ប្រាក់

គឺធ្វើឡើងដើម្បីរាយការណ៍អំពី ការទទួលស្គាល់នូវសាច់ប្រាក់ (Cash In Flows) និងការចំណាយសាច់ប្រាក់សំខាន់ៗត្រឡប់ទៅវិញ (Cash Out Flows) នៅក្នុងកំឡុងគ្រួសារគណនេយ្យ។ ប្រតិបត្តិការណ៍នៃចលនាសាច់ប្រាក់នេះត្រូវបានគេចែកចេញជា ៣សកម្មភាពផ្សេងៗគ្នាគឺ Operating Activities, Investing Activities និង Financing Activities ។

១១.១.២ សារៈសំខាន់នៃរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់

- សារៈសំខាន់នៃរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់គឺ
- ដឹងអំពីបម្រែបម្រួលនៃសមតុល្យសាច់ប្រាក់
- អាចវាយតម្លៃទៅលើលទ្ធភាពទូទាត់បំណុល
- ផ្តល់ព័ត៌មានសម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់ខាងក្រៅវិភាគ និងធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត
- ដឹងពីសាច់ប្រាក់ដែលមាននៅក្នុងក្រុមហ៊ុន ដែលអាចបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ការរៀបចំផែនការសកម្មភាពប្រចាំថ្ងៃ និងធ្វើការសម្រេចចិត្តវិនិយោគរយៈពេលវែងជាដើម។

១១.១.៣ ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់លំហូរសាច់ប្រាក់

របាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់ត្រូវបានគេចាត់ថ្នាក់ជា ៣គឺ

ក. លំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពប្រតិបត្តិការណ៍
គឺសំដៅទៅលើប្រតិបត្តិការណ៍ទាំងឡាយណា ដែលបានកំណត់ដល់ប្រាក់ចំណេញ (Net Income) មានដូចជា Purchase of Merchandise, Sale of Goods and Services, Expenditures to War Business និង Gain of Loss on Disposal of Plant Assets ជាដើម។

ខ. លំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពវិនិយោគ
គឺសំដៅទៅលើប្រតិបត្តិការណ៍ទាំងឡាយណា ដែលជាប់ទាក់ទងទៅនឹងទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង (Fixed Assets) (ទិញ និងលក់)។

គ. លំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពហិរញ្ញប្បទាន
គឺសំដៅទៅលើប្រតិបត្តិការណ៍ទាំងឡាយណាដែលជះឥទ្ធិពលទៅលើបំណុលរយៈពេលវែង (Long-Term Liabilities) និងគណនីទ្រព្យម្ចាស់ Owner's Equity។

១១.១.៤ ការវិនិយោគ និងហិរញ្ញប្បទានមិនមែនជាសាច់ប្រាក់

Investing and Financing Activities មួយចំនួនមិនបានកើតមានឡើងដោយការទទួល ឬចំណាយសាច់ប្រាក់នោះទេ ដូច្នេះគេត្រូវធ្វើការបញ្ជាក់បង្ហាញវានៅខាងក្រោមនៃរបាយការណ៍លំហូរ

សាច់ប្រាក់ ឬក្នុង Note Statement វិញដោយយោងទៅតាមគោលការណ៍របស់ Full Disclosure Principle។

ឧទាហរណ៍: ការទិញទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងមួយ ដោយប្រើប្រាស់ Long-Term Note Payable ។ ប្រតិបត្តិការណ៍នេះជាប់ទាក់ទងទៅនឹង Investing និង Financing Activities ប៉ុន្តែវាមិនបានកើតមានឡើងនូវលំហូរសាច់ប្រាក់ចេញ ឬចូលណាមួយដែលត្រូវលើកយកទៅរាយការណ៍នៅក្នុងសកម្មភាពណាមួយនោះទេ។

១១.២ លំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពប្រតិបត្តិការណ៍

១១.២.១ ការរាយការណ៍អំពីលំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពប្រតិបត្តិការណ៍

លំហូរសាច់ប្រាក់សុទ្ធពីសកម្មភាពប្រតិបត្តិការណ៍ (Net Cash Flow from Operating Activities) ត្រូវបានគេចែកចេញជា ២វិធីសាស្ត្រ គឺវិធីសាស្ត្រផ្ទាល់ (Direct Method) និងវិធីសាស្ត្រដោយប្រយោល (Indirect Method) ។ ដើម្បីបង្ហាញពីវិធីសាស្ត្រទាំងពីរនេះ យើងនឹងលើកយកឧទាហរណ៍មួយរបស់ក្រុមហ៊ុន Genesis, Inc មកបង្ហាញ

GENEEIS

Balance Sheet

December 31, 2002 and 2001

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
<u>Assets</u>		
<u>Current Assest:</u>		
Cash	\$17,000	\$12,000
A/R	60,000	40,000
Merchandise Inventory	84,000	70,000
Prepaid Exp.	<u>6,000</u>	<u>4,000</u>
Total Current Assets	\$167,000	\$216,000
<u>Long-Term Asset:</u>		
Palnt Assets	250,000	210,000
Acc.Dep.	<u>(60,000)</u>	<u>(48,000)</u>
Total Assets	<u>\$357,000</u>	<u>\$288,000</u>
<u>Liabilities</u>		
<u>Current Liabilities:</u>		
A/P	\$35,000	\$40,000
Interest Payable	3,000	4,000

Income Current Liabilities	<u>22,000</u>	<u>12,000</u>
Total Current Liabilities	\$60,000	\$56,000
<u>Long-Term Liabilities:</u>		
Bonds Payable	<u>90,000</u>	<u>64,000</u>
Total Liabilities	\$150,000	\$120,000
<u>Equity</u>		
Common Stock \$5 par	\$95,000	\$80,000
Retaind Earnings	<u>112,000</u>	<u>88,000</u>
Total Equity	<u>\$207,000</u>	<u>\$168,000</u>
Total Liabilities and Equity	<u>\$357,000</u>	<u>\$288,000</u>

GENEEIS

Income Statement

For the Year Ended December 31,2002

Sales		\$590,000
Cost of goods Sold	\$300,000	
Wages and Other Operating Expense	216,000	
Interest Expense	7,000	
Depreciation Expense	<u>24,000</u>	(547,000)
Other Gain or Loss		
Loss on Sale of Plant Assets		<u>(6,000)</u>
Income before Taxe		\$37,000
Income Taxes Expense		<u>(15,000)</u>
Income from Continuing Operations		\$22,000
Extraordinary Item		
Gain on Retirement of Debt		<u>16,000</u>
Net Income		<u>\$38,000</u>

ក្រុមហ៊ុន Genesis បានភ្ជាប់មកជាមួយនូវព័ត៌មានថ្មីៗបន្ថែមទៀតដែលបានកើតមានឡើងនៅក្នុងឆ្នាំ២០០២ ដូចខាងក្រោមនេះ

-សមតុល្យគណនី Account Payable គឺបានកើតមានឡើងមកពីប្រតិបត្តិការណ៍នៃការទិញទំនិញដោយបណ្តាក់

-គណនី Plant Assets ដែលមានថ្លៃដើម \$70,000 ត្រូវបានគេទិញដោយការទូទាត់ក្លាយ \$10,000 និងនៅសល់ \$60,000 ទៀតកាន់ Bonds Payable។

-គណនី Plant Assets ដែលមានថ្លៃដើម \$30,000 និងរំលោះបូកបន្តមាន \$12,000 ត្រូវបានគេលក់ក្នុងតម្លៃ \$12,000 ។ ចំពោះប្រតិបត្តិការណ៍នេះបានបង្ហាញថា មានការខាតបង់ចំនួន \$6,000

-សាច់ប្រាក់ Cash ដែលទទួលបានមកពីការបញ្ចេញលក់ Common Stock ចំនួន 3,000 សន្លឹក មានចំនួនសរុប \$15,000

-ទូទាត់ប្រាក់ \$18,000 ដើម្បីបញ្ឈប់ដំនើរការសញ្ញាប័ណ្ណដែលមានតម្លៃក្នុងបញ្ជីរបស់វា \$34,000 ។ ប្រតិបត្តិការណ៍នេះ បានបង្ហាញថា ចំណេញ \$16,000

-ភាគលាភជាសាច់ប្រាក់ចំនួន \$14,000 ត្រូវបានគេប្រកាស និងបែងចែក

១១.២.២ វិធីសាស្ត្រផ្លាស់

តាមរយៈវិធីសាស្ត្រនេះ គឺគេតម្រូវឲ្យយើងធ្វើការកែតម្រូវទៅលើគណនីដែលមាននៅក្នុង Income Statement ពី Accrual-Basic ទៅ Cash-Basic វិញ។

រូបមន្តសង្ខេបដើម្បីបំប្លែងគណនីពី Accrual-Basic ទៅ Cash-Basic

	-Inc. In A.R-Inc. In A.R
-Cash Receipts from Sales = Sale Rev.	_____
	+ Ec. In A/R
	-Inc. In Rent Receivable
-Cash Receipts from Rent = Rent Rev.	_____
	+ Dec. in Rent Receivable
	-Inc. In Int. Receivable
-Cash Receipts from Interest = Int. Rev.	_____
	+ Dec. in Int. Receivable
	-Inc. In Divident Receivable
-Cash Receipts from Divident = Divident Rev.	_____
	+ Dec. in Divident Receivable

	+ Inc. In inv.	-Inc in A/P
-Cash payment for Purshases = COGS	_____x	_____
	-Dec. in inv	+Dec. in A/P
	+ Inc. In PP Exp.	-Inc in Acc.Lia
-Cash payment for operting Exp. = oper. Exp.	_____x	_____
	-Dec. in PP Exp.	+Dec. in Acc.Lia
	-Inc. In Int. Pay	
-Cash payment from Interest = Int.Exp.	_____	
	+ Dec. in Int. Pay	
	-Inc. In Income Taxes Pay	
-Cash payment from Taxes = Income Taxes Exp.	_____	
	+ Dec. in Income Taxes Pay	

ចំណាំ៖ ចំពោះគណនី Depreciation Expense, Loss on Sale of Assets and Gain on Retiement of Debt គឺមិនត្រូវបានគេធ្វើការរាយការណ៍ (Never Reported) នៅក្នុងរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់នោះទេ តាមរយៈវិធីសាស្ត្រផ្ទាល់ (Direct Method) នេះ។

Cash Flows from Operating Activities

Cash Receipts from Sales	\$570,000
Cash Payment for Purchases	(319,000)
Cash Payment for wage and operating Exp.	(218,000)
Cash Payment for Interest	(8,000)
Cash Pyament for Taxes	(5,000)
	\$20,000
Net Cash Flows from Operating Activities	\$20,000

១១.២.៣ វិធីសាស្ត្រប្រយោល

តាមរយៈវិធីសាស្ត្រនេះ Net Income ត្រូវបានគេគណនាដោយប្រើប្រាស់ Accrual Basic Accounting ដែលទទួលស្គាល់ចំណូល និងចំណាយនៅពេលដែលវាបានកើតមានឡើង ចំណូល និងចំណាយមិនត្រូវតែចាំបាច់បង្ហាញពីការទទួលបាន ឬការទូទាត់ជាសាច់ប្រាក់នោះទេ។

Net income [+ Dep., Amortization, Depletion] [-Gain / + Loss] [- Inc. In C.A / + Dec. in C.A] [+ Inc. In C.L – Dec. in C.L]

Cash Flows from Operating Activities

Net income		\$38,000
Adjustment for:		
Dep. Exp.	24,000	
Gain on Retirement of bonds	(16,000)	
Loss on Sale of Plant Assets	6,000	
Increase in A/R	(20,000)	
Increase in Merchandise Inventory	(14,000)	
Increase in Prepaid Exp.	(2,000)	
Decrease in A/P	(5,000)	
Decrease in Interest Payable	(1,000)	
Increase in Income Taxes Payable	<u>10,000</u>	<u>(18,000)</u>
Net Cash Flow from operating Activities		\$20,000

១១.៣ លំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពវិនិយោគ

១១.៣.១ ការវិភាគទៅលើទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង

-តាមសម្មតិកម្មត្រង់ចំណុច b យើងអាចកត់ត្រា

Plant Assets	\$70,000
Bonds Payable	\$60,000
Cash	10,000

ការកត់ត្រានេះបង្ហាញថា មានលំហូរសាច់ប្រាក់ចេញចំនួន\$10,000 គឺបានកើតមានឡើងទៅលើ Plant Assets ហើយ \$60,000 ទៀតជាប្រតិបត្តិការណ៍ Noncash Investing និង Financing ដែលជាប់ទាក់ទងទៅនឹងការដោះដូរ Bond ជាមួយនិង Plant Assets។

-តាមសម្មតិកម្មត្រង់ចំណុច c យើងអាចកត់ត្រា

Cash	\$12,000
Acc. Dep.	12,000
Loss on Sale of P/A	6,000
Plant Assets	\$30,000

ការកត់ត្រានេះបង្ហាញថា មានលំហូរសាច់ប្រាក់ចូលចំនួន \$12,000 ពីការលក់ Plants Assets, \$6,000 ទៀតជាការខាតបង់ ហើយក៏មិនសំដៅដល់លំហូរសាច់ប្រាក់ចេញ ឬចូលនោះដែរ។

Cash Flows from Investing Activities

Cash Receipts from Sales of Plant Assets	\$12,000	
Cash Payment for Purchase of Plant Assets	(10,00)	
Net Cash Flow from Investing Activities		\$2,000

១១.៣.២ ការវិភាគទៅលើទ្រព្យសកម្មផ្សេងៗទៀត

ប្រតិបត្តិការណ៍ Assets មួយចំនួនទៀត ដែលមានដូចជា Current N/R និង Investment in Securities ជំរើម គឺត្រូវបានគេគិតថាជា Investing Activities ដែលបានជះឥទ្ធិពលទៅលើលំហូរសាច់ប្រាក់របស់ក្រុមហ៊ុន។

១១.៤ លំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពហិរញ្ញវត្ថុ

នៅក្នុងផ្នែកមួយនេះ គឺយើងត្រូវកំណត់អំពីបម្រែបម្រួលរាល់គណនីដែលមាននៅក្នុង Long Term Liabilities និង Owner's Equity ដែលមានដូចជា Long-Term Debit, Notes Payable, Bonds Payable, Owner's Capital Common Stock Retained Earnings ។

១១.៤.១ ការវិភាគទៅលើបំណុលរយៈពេលវែង

-Bonds Payable Retirement

នៅក្នុង B/S យើងសង្កេតឃើញថា bond Payable មានការកើនឡើងពី \$64,000 ដល់ \$90,000 នេះបណ្តាលមកពីតាមរយៈសម្ព័ត្តិកម្ម e យើងអាចកត់ត្រា

Bond Payable	\$34,000	
Cash		\$18,000
Gain on Retirement of Debt		16,000

		Bonds Payable	
		Balance, Dec 31, 2001	\$64,000
Retire Bonds	\$34,000	Issued Bonds	60,000
		Balance, Dec 31, 2002	\$90,000

ការកត់ត្រាខាងលើបង្ហាញថា មានលំហូរសាច់ប្រាក់ចេញចំនួន \$18,000 ពីការបញ្ឈប់ដំណើរការ Bond និង \$16,000 ទៀតបង្ហាញពីផលចំណេញលើប្រតិបត្តិការណ៍នេះ ហើយក៏មិនសំដៅដល់លំហូរសាច់ប្រាក់ចេញ ឬចូលនោះដែរ។

-Common Stock Issuance តាមសម្ព័ត្តិកម្មត្រង់ចំណុច d យើងអាចកត់ត្រា

Cash	\$15,000		
Common stock		\$15,000	
-Cash Dividend Payable តាមសម្ព័ត្តិកម្មត្រង់ចំណុច f យើងអាចកត់ត្រា			
Dividend	\$14,000		
Cash		\$14,000	
			Retained Earnings
			Balance, Dec 31, 2001
			\$88,000
Dividend	\$14,000		Net income
			38,000
			Balance, Dec 31, 2002
			\$112,000

Cash Flows from Financing Activities

Cash Receipts from Issuing Stock	\$15,000
Cash Payments for Retire Bonds	(18,000)
Cash Payments for Dividens	(14,000)
Net Cash Flow from Financial Activities	(\$17,000)

របាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់ពេញលេញតាមវិធីសាស្ត្រផ្ទាល់ និងវិធីសាស្ត្រប្រយោលគឺ វិធីសាស្ត្រផ្ទាល់

GENESIS

Statement of Cash Flows

For the Year Ended December 31,2002

Cash Flows from Operating Activities

Cash Receipts from Sales	\$570,000
Cash Payment for Purchases	(319,000)
Cash Payments for wage and Operating Exp.	(218,000)
Cash Payments for Interest	(8,000)
Cash Payments fro Taxes	(5,000)
Net Cash Flow from Operating Activities	\$20,000

Cash Flows from Investing Activities

Cash Receipts from Sale of Plant Assets	12,000
Cash Payment for Purchase of plant Assets	(10,000)
Net Cash Flows from Investing Activities	2,000

Cash Flows from Financing Activities

Cash Receipts from Issuing Stock	15,000	
Cash Payment for Retire Bonds	(18,000)	
Cash Payments for Dividends	(14,000)	
	<u> </u>	
Net Cash Flows from Financing Activities		(17,000)
Net Increase in Cash		\$5,000
Beginning Cash Balance		12,000
		<u> </u>
Ending Cash Balance		<u>\$17,000</u>

វិធីសាស្ត្រប្រយោល

GENESIS

Statement of Cash Flows

For the Year Ended December 31,2002

Cash Flows from Operating Activities

Net income		\$38,000
Adjustment fot		
Dep. Exp.	24,000	
Gain on Retirement of bonds	(16,000)	
Loss on Sale of Plant Assets	6,000	
Increase in A/R	(20,000)	
Increase in Merchandise inventory	(14,000)	
Increase in Prepaid Exp.	(2,000)	
Decease in A/P	(5,000)	
Decrease in Interest Payable	(1,000)	
Increase in Income Taxes Payable	<u>10,000</u>	<u>(18,000)</u>
Net Cash Flow from Operating Activities		\$20,000

Cash Flows from Investing Activities

Cash Receipts from Sale of Plant Assets	12,000	
Cash Payment for Purchase of plant Assets	<u>(10,000)</u>	
Net Cash Flows from Investing Activities		2,000

Cash Flows from Financing Activities

Cash Receipts from Issuing Stock	15,000
Cash Payment for Retire Bonds	(18,000)

Cash Payments for Dividends	(14,000)	
Net Cash Flows from Financing Activities		(17,000)
Net Increase in Cash		\$5,000
Beginning Cash Balance		12,000
Ending Cash Balance		<u>\$17,000</u>

លំហាត់

លំហាត់ទី១ របាយការណ៍លទ្ធផលរបស់ក្រុមហ៊ុន Beethoven ត្រូវបានបង្ហាញដូចខាងក្រោម
Beethoven Co.
Income Statement
For the Year Ended December 31,2000

Selling		\$6,900,000
Cost of goods Sold:		
Inventory, January 01	\$1,900,000	
Inventory Purchase during the year	4,400,000	
Goods Available for Sale	<u>6,300,000</u>	
Inventory, December 31	(1,600,000)	
Cost fo Goods Sold		<u>(4,700,000)</u>
Gross Profit		\$2,200,000
Opreating Expense:		
Selling Exp.	450,000	
Adm. Exp.	<u>700,000</u>	<u>(1,150,000)</u>
Net Income		<u>\$1,050,000</u>

ព័ត៌មានបន្ថែម

- a. គណនីត្រូវទទួលបានចំនួន \$350,000 នៅក្នុងឆ្នាំ
- b. ចំណាយកាត់ត្រាមុនកើនឡើង \$150,000 នៅក្នុងឆ្នាំ
- c. គណនីត្រូវសងឲ្យអ្នកផ្គត់ផ្គង់ទំនិញចំនួន \$300,000 នៅក្នុងឆ្នាំ
- d. បន្ទុកត្រូវសងចំនួន \$100,000 នៅក្នុងឆ្នាំ
- e. នៅក្នុងឆ្នាំចំណាយរមលោះ \$60,000

សំណួរ

ចូររៀបចំផ្នែកនៃសកម្មភាពប្រតិបត្តិការណ៍ (Operating Activities) នៃរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់នៅថ្ងៃទី December 31,2000 របស់ក្រុមហ៊ុន Beethoven ដោយប្រើវិធីសាស្ត្រប្រយោល ?

លំហាត់ទី២ ផ្នែកចរន្តនៃតារាងតុល្យការរបស់ក្រុមហ៊ុន Dolly Barton នៅថ្ងៃទី December 31, 2002 and 2003 ត្រូវបានបង្ហាញដូចខាងក្រោម

Current Assets	2003	2002
-Cash	\$105,000	\$99,000
-A/R	110,000	89,000
-Inventory	170,000	186,000
-Prepaid Exp.	<u>27,000</u>	<u>32,000</u>
-Total Current Assets	<u>\$412,000</u>	<u>\$406,000</u>
Current Liabilities		
-A/P	\$85,000	\$5,000
-Accrual Payable	<u>15,000</u>	<u>92,000</u>
-Total Current Liabilities	<u>\$100,000</u>	<u>\$97,000</u>

ប្រាក់ចំណេញពិតរបស់ Barton ក្នុងឆ្នាំ២០០៣ គឺ \$122,000 ។ ចំណាយរំលោះ \$25,000។ សំណួរ

ចូររៀបចំសាច់ប្រាក់ពិតដែលបានផ្តល់តាមរយៈផ្នែកនៃសកម្មភាពប្រតិបត្តិការណ៍ នៃរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់របស់ក្រុមហ៊ុន Barton សម្រាប់ថ្ងៃទី15-12-2003 ដោយប្រើវិធីសាស្ត្រប្រយោល ?

ហាត់ទី៣ តារាងតុល្យការប្រៀបធៀបរបស់ក្រុមហ៊ុន Oprah Winfrey ត្រូវបានបង្ហាញដូចខាងក្រោម

Assets	2003	2002
Cash	\$63,000	\$22,000
A/R	85,000	66,000
Inventory	180,000	189,000
Land	75,000	110,000
Equipment	260,000	200,000
Acc.Dep. on Equipment	<u>(66,000)</u>	<u>(42,000)</u>
ToTal Assets	<u>\$597,000</u>	<u>\$545,000</u>
Current Liabilities and Owner's Equity		
A/P	\$34,000	\$47,000
N/P	150,000	200,000

Common Stock (1\$ per Share)	214,000	164,000
Retained Earning	<u>199,000</u>	<u>134,000</u>
Total Liabilities and Owner's Equity	<u>\$597,000</u>	<u>\$545,000</u>

ព័ត៌មានបន្ថែម

- a. ប្រាក់ចំណេញពិតក្នុងឆ្នាំ ២០០៣ គឺ \$105,000
- b. សាច់ប្រាក់ភាគលាភ \$40,000 ត្រូវបានប្រកាសនឹងបានទូទាត់សង
- c. ប័ណ្ណបំណុលត្រូវសងដែលមានចំនួន \$50,000 ត្រូវបានទូទាត់សងដោយសាច់ប្រាក់ \$50,000
- d. ប័ណ្ណភាគហ៊ុនធម្មតាត្រូវបានបោះផ្សាយនិងរកចំណូលបានសាច់ប្រាក់ \$50,000

សំណួរ

ចូររៀបចំបង្កើតរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់សម្រាប់ឆ្នាំ២០០៣ ដោយប្រើវិធីសាស្ត្រប្រយោល ?

លំហាត់ទី៤ ចូររៀបចំរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់សម្រាប់អាជីវកម្ម Crosby ។ របាយការណ៍នៅចុងឆ្នាំរបស់សាជីវកម្មមានដូចខាងក្រោម

**Crosby Coporation
Income Statement**

For the Year Ended December 31, 2002

Selling	\$2,200,000
Cost of Goods Sold	<u>(1,300,000)</u>
Gross Profit	900,000
Selling Exp. And Adm. Exp.	(420,000)
Dep. Exp.	<u>(150,000)</u>
Income from Operation	330,000
Interest Expense	<u>(90,000)</u>
Earning Before Taxes	240,000
Income Taxes Expense	<u>(80,000)</u>
Net Income	160,000
Dividends on Preferred Stocks	<u>(10,000)</u>
Net Income for Common Stocks	150,000
Numbers of Share Outstanding	<u>120,000</u>

Earning Per Shar **\$1,25**

Crosby Coporation

Income Statement

For the Year Ended December 31, 2002

Retained Earning, January 01	\$500,000
Add: Net Income for Common Stock	150,000
Less: Dividend on Common Stock	<u>(50,000)</u>
Retained Earning, December 31	<u>\$600,000</u>

Crosby Corporation

Comparing Balance Sheet for 2001-2002

Assets

<u>Current Assets</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>
Cash	\$70,000	\$100,000
A/R	300,000	350,000
Inventory	410,000	410,000
Prepaid Exp.	<u>50,000</u>	<u>30,000</u>
	\$830,000	\$9,100,000
 <u>Long-Term Assets</u>		
Investment	80,000	70,000
Plant and Equipment	2,000,000	2,400,000
Acc. Dep. P & E	<u>(1,000,000)</u>	<u>(1,150,000)</u>
Net Plant and Equipment	1,000,000	1,250,000
Total Assets	<u>\$1,910,000</u>	<u>\$2,230,000</u>

Liabilities and Stockholder's Equity

Current Liabilities

A/P	\$250,000	\$440,000
N/P	400,000	400,000
Accrued Exp.	<u>70,000</u>	<u>50,000</u>
Total Current Liabilities	\$720,000	\$890,000

Long-Term Liabilities

Bond Payable	70,000	120,000
Total Liabilities	<u>\$790,000</u>	<u>\$1,010,000</u>
 <u>Stockholder's Equity</u>		
Preferred Stock, \$100 par	\$90,000	\$90,000
Common Stock, \$1 Par	120,000	120,000
Capital paid in Excess of Par Value	410,000	410,000
Retained Earning	<u>500,000</u>	<u>600,000</u>
Total Stockholder's Equity	<u>1,120,000</u>	<u>1,220,000</u>
Total Liabilities and Stockholder's Equity	<u>\$1,910,000</u>	<u>\$2,230,000</u>

លំហាត់ទី៥ នៅថ្ងៃទី December 31, 1999 Balance Sheet របស់ក្រុមហ៊ុនសាជីវកម្ម Gardner បានបង្ហាញដូចខាងក្រោម

Current Assets

-Cash	\$15,000
-A/R	22,500
-Inventory	37,500
-Prepaid Exp.	18,000

Fixed Assets

-Plant and Equipment	\$375,000
-Acc.Dep.	(75,000)
-Net Plants Assets	300,000
Total Assets	<u>\$393,000</u>

Liabilities

-A/P	\$20,000
-N/P	30,000
-Bonds Payable	75,000

Stockholder's Equity

-Common Stock	\$112,500
-Paid-in capital	37,500
-Retained Earnings	118,000
Total Liabilities & Owner's	<u>\$393,000</u>

ការលក់ដូរសម្រាប់ឆ្នាំ២០០០ មាន \$330,000 និង Cost of Goods Sold មាន ៦០% នៃការលក់។ Selling and Administrative Expense មាន \$33,000។ Depreciation Expense ស្មើនឹង ១០ % នៃ Plant and Equipment នៅដើមឆ្នាំ។ Interest Expense លើ Note Payable ស្មើនឹង ១០% ខណៈពេលដែលការប្រាក់លើ Bonds Payable ស្មើនឹង ១២% និងអត្រាពន្ធជាមធ្យមស្មើនឹង ២០% ។ ភាគលាភចំនួន \$2,000 ត្រូវបានគេបែងចែកទៅកាន់ Preferred Stock និង \$4,100 ត្រូវបានគេបែងចែកទៅកាន់ Common Stockholders ។ Common Stock Outstanding មាន 10,000 Shares ។ ក្នុងកំឡុងឆ្នាំ២០០០ សមតុល្យសាច់ប្រាក់ Cash និង Prepaid Expense មិនប្រែប្រួលទេ។ A/R និង Inventory មានការលើសឡើង ២០%។ មានម៉ាស៊ីនថ្មីមួយត្រូវបានគេទិញនៅថ្ងៃទី December 31,2000 ដែលមានថ្លៃដើម \$60,000 ។ A/P កើនឡើង ៣០%។ នៅចុងឆ្នាំ២០០០ N/P កើនឡើង \$10,000 និង Bonds Payable ធ្លាក់ចុះ \$15,000។ Common Stock and Capital Paid in Excess of Par Value មិនមានការប្រែប្រួលទេ។

សំណួរ

ចូររៀបចំIncome Statement, Statement of Retained Earnings and Balance Sheet សម្រាប់ចុងឆ្នាំ២០០០ ?

លំហាត់ទី៦ ចូរប្រើប្រាស់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ និងព័ត៌មានបន្ថែមដែលបានបង្ហាញនោះ ដើម្បីធ្វើការរៀបចំរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់ សម្រាប់ឆ្នាំដែលបានបញ្ចប់ June 30, 2002។ ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រប្រយោល

Passa Ingc
Comparing Balance Sheet
June 30,2002

<u>Assets</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>
Cash	\$86,000	\$44,000
A/R, net	65,000	51,000
Inventory	63,800	86,500
Prepaid Expense	4,400	5,400
Equipment	125,000	115,000
Acc. Dep. On Equipment	(27,000)	(9,000)
Total Asset	<u>\$317,700</u>	<u>\$292,900</u>
<u>Liabilities and Equity</u>		
A.P	\$25,000	\$30,000
Wages Payable	6,000	15,000

Income Taxes Payable	3,400	3,800
N/P (Long-Term)	30,000	60,000
Common Stock, \$5 par	220,000	160,000
Retained Earnings	<u>3,300</u>	<u>24,100</u>
Total Liabilities and Equity	<u>\$317,700</u>	<u>\$292,900</u>

Passa Incg

Income Statement

For the Year Ended June 30,2002

Sale	\$678,000
Cost of Goods Sold	<u>(411,000)</u>
Gross Profit	\$267,000
Operating Expense:	
Dep. Exp.	\$58,600
Other Exp.	<u>67,000</u>
Total Operating Exp.	(125,600)
Other Gains or Loss	<u>2,000</u>
Gain on Sale of Equipment	\$143,400
Income before Taxes	<u>(43,890)</u>
Net Income	<u>\$99,510</u>

ព័ត៌មានបន្ថែម

- a. N/P ដែលមានតម្លៃ \$30,000 ត្រូវបានគេបញ្ឈប់ដំណើរការវា តាមតម្លៃក្នុងបញ្ជី (C.V)
- b. គណនី Net Income និង Cash Dividends បានជះឥទ្ធិពលទៅលើគណនី Retained Earnings
- c. New Equipment ត្រូវបានគេទិញក្នុងតម្លៃ \$58,600
- d. ទទួលបានប្រាក់ពីការលក់ Equipment ដែលមានថ្លៃដើមរបស់វា \$48,600 ។ ក្នុងប្រតិបត្តិការណ៍នេះគេទទួលបានចំណេញ \$2,000
- e. គណនី Prepaid Expense និង Wages Payable គឺជាប់ទាក់ទងជាមួយនិងគណនី Other Expense ដែលមាននៅក្នុងរបាយការណ៍លទ្ធផល
- f. រាល់ការលក់ និងការទិញទំនិញ គឺសុទ្ធតែត្រូវបានធ្វើឡើងដោយបណ្តាក់

លំហាត់ទី៧ Bushtex Co. មានប្រតិបត្តិការណ៍នៅក្នុងឆ្នាំ២០០២ដូចតទៅ៖

- a. រាល់ការលក់ គឺសុទ្ធតែធ្វើឡើងដោយបណ្តាក់
- b. គ្រប់គណនី A/R ទាំងអស់ គឺសុទ្ធតែបង្ហាញអំពី ការទទួលបានសាច់ប្រាក់ពីអតិថិជន
- c. ការទិញទំនិញ គឺសុទ្ធតែធ្វើឡើងដោយបណ្តាក់
- d. គ្រប់គណនី A/P ទាំងអស់ គឺសុទ្ធតែបង្ហាញអំពីការទូទាត់សងប្រាក់សម្រាប់ការទិញទំនិញ
- e. ចំណាយផ្សេងៗទៀត Other Expense គឺសុទ្ធតែត្រូវបានគេទូទាត់ប្រាក់ឲ្យមុនទាំងអស់ ហើយត្រូវបានគេកត់ត្រាទៅក្នុងគណនី Prepaid Expense

Bushtex Company

Comparative balance Sheet

December 31,2002

<u>Assets</u>	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Cash	\$49,800	\$73,500
A/R	65,810	50,625
Merchandise Inventory	275,656	251,800
Prepaid Exp.	1,250	1,875
Equipment	157,500	108,800
Acc. Dep. On Equipment	(36,625)	(46,000)
Total Assets	<u>\$513,391</u>	<u>\$439,800</u>
<u>Liabilities and Equity</u>		
A/P	\$53,141	\$114,675
Short-Term N/P	10,000	6,000
Long-Term N/P	65,000	48,750
Common Stock, \$5 Par	162,750	150,250
Capital Paid in Excess of Par(C/S)	37,500	0
Retained Earnings	185,000	120,125
Total Liabilities and Equity	<u>\$513,391</u>	<u>\$439,800</u>

Bushtex Company

Income Statement

For the Year Ended December 30,2002

Sale		\$582,500
Cost of Goods Sold		(285,000)
Gross Profit		\$297,500
Operating Expense:		
Dep. Exp.	\$20,750	
Other Exp.	132,400	
Total Operating Exp.		(153,150)
Other Gains or Loss		
Loss on Sale of Equipment		(5,125)
Income before Taxes		\$139,225
Income Taxes Expense		(24,250)
Net Income		<u>\$114,975</u>

ព័ត៌មានបន្ថែម

- a. ខាតបង់ទៅលើការលក់ Equipment មាន \$5,125 (មើលចំណុច b)។ (Loss on Cash Sale of Equipment)
- b. លក់ Equipment ដែលមានថ្លៃដើម \$46,875 និងរំលោះបូកបន្តរបស់វាមាន \$30,125 បានប្រាក់ចំនួន \$11,625
- c. ទិញ Equipment តម្លៃ \$96,375 ដោយការទូទាត់ប្រាក់ក្លាម \$30,000 និងកាន់ Long-Term Not Payable សម្រាប់មនុស្សដែលនៅសេសសល់ពីការទូទាត់
- d. ខ្ចីប្រាក់ពីធនាគារ \$4,000 ដោយការកាន់ Short-Term Notes Payable
- e. ទូទាត់ប្រាក់ \$50,125 ដើម្បីកាត់បន្ថយទៅលើបំណុលរយៈពេលវែង Long-Term Not Payable
- f. ចេញលក់ Common Stock ចំនួន 2,500 ក្នុងមួយ Shares Share ថ្លៃ \$20
- g. ទូទាត់ភាគលាភជាសាច់ប្រាក់ចំនួន \$50,100

សំណួរ

ចូរធ្វើការរៀបចំរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់តាមរយៈវិធីសាស្ត្រប្រយោល ? សូមភ្ជាប់មកជាមួយនូវ Noncash Investing and Financing ទៅក្នុង Note statement ផង

លំហាត់ទី៨ Pierpont Corporation មានប្រតិបត្តិការណ៍ក្នុងឆ្នាំ២០០២ដូចតទៅ

- a. រាល់ការលក់ គឺសុទ្ធតែធ្វើឡើងដោយបណ្តាក់
- b. គ្រប់គណនី A/R ទាំងអស់ គឺសុទ្ធតែបង្ហាញអំពី ការទទួលបានសាច់ប្រាក់ពីអតិថិជន
- c. ការទិញទំនិញ គឺសុទ្ធតែធ្វើឡើងដោយបណ្តាក់
- d. គ្រប់គណនី A/P ទាំងអស់ គឺសុទ្ធតែបង្ហាញអំពីការទូទាត់សងប្រាក់សម្រាប់ការទិញទំនិញ
- e. ចំពោះ Operating Expense គឺចំណាយជាសាច់ប្រាក់
- f. បម្រែបម្រួលទៅលើគណនី Income Taxes Payable បង្ហាញអំពី Accrual and Cash Payment

Peirpont Corporation
Comparative balance Sheet
December 31,2002

<u>Assets</u>	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Cash	\$164,000	\$107,000
A/R	83,000	71,000
Merchandise Inventory	601,000	526,000
Prepaid Exp.	335,000	299,000
Equipment	335,000	299,000
Acc. Dep. On Equipment	(158,000)	(104,000)
Total Assets	<u>\$1,025,00</u>	<u>\$899,000</u>
<u>Liabilities and Equity</u>		
A/P	\$87,000	\$71,000
Income Taxes Payable	28,000	25,000
Common Stock, 2\$ Par	592,000	568,000
Capital Paid in Excess of Par (C/S)	196,000	160,000
Retained Earnings	122,000	75,000
Total Liabilities and Equity	<u>\$1,025,000</u>	<u>\$899,000</u>

Peirpont Corporation

Income Statement

For the Year Ended December 31,2002

Sale		\$1,792,000
Cost of Goods Sold		<u>(1,086,000)</u>
Gross Profit		\$ 706,000
Operating Expense:		
Dep. Exp.	\$54,000	
Other Exp.	<u>494,000</u>	
Total Operating Exp.		<u>(548,000)</u>
Income before Taxes		\$158,000
Income Taxes Expnese		<u>(22,000)</u>
Net Income		<u><u>\$136,000</u></u>

ព័ត៌មានបន្ថែមនៅក្នុងឆ្នាំ២០០២

- a. ទិញ Equipment \$36,000 ជាសាច់ប្រាក់
- b. បញ្ចេញលក់ Common Stoch ចំនួន 12,000 Shares ដែលក្នុងមួយ Share ថ្លៃ \$5
- c. ទូទាត់ភាគលាភជាសាច់ប្រាក់ចំនួន \$89,000

សំណួរ

ចូររៀបចំរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់ ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រប្រយោល

លំហាត់ទី៩ ចូរប្រើប្រាស់របាយការណ៍លទ្ធផល និងព័ត៌មានដែលប្រែប្រួលផ្សេងទៀត ដើម្បីធ្វើការរៀបចំលំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពប្រតិបត្តិការណ៍ នៃរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់ ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រប្រយោល ?

Peirpont Corporation

Income Statement

For the Year Ended December 31,2008

Sale		\$1,828,000
Cost of Goods Sold		<u>(991,000)</u>
Gross Profit		\$ 837,000
Operating Expense:		
Salaries Exp	\$245,535	

Dep. Exp.	44,200	
Rent Exp.	49,600	
Amort. Exp. On Patens	4,200	
Utilities Exp.	18,125	
Total Operating Exp.		<u>(361,600)</u>
Income from Operation		\$475,340
Gain on Sale of Equipment		<u>6,200</u>
Net Income		<u>\$481,540</u>

ព័ត៌មានបន្ថែម

-A/R	\$30,500 Inc
-Merchandise Inventory	25,000 Inc
- A/P	12,500 Dec
-Salaries Payable	3,500 Dec

លំហាត់ទី១០ ចូរប្រើប្រាស់ព័ត៌មានលំហូរសាច់ប្រាក់របស់ក្រុមហ៊ុន Ferron Co. ដើម្បីរៀបចំបំពេញបញ្ចប់ទោលើរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់ក្នុងទម្រង់ដ៏ត្រឹមត្រូវមួយនៅចុងឆ្នាំ ២០០៨ ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រផ្ទាល់។ ប្រើប្រាស់របាយការណ៍កំណត់សំគាល់សម្រាប់ Non-Cash Inventory and Financial Activities

-Cash and Cash Equivalent Balance, Dec.31,2007	\$40,000
- Cash and Cash Equivalent Balance, Dec.31,2008	148,000
-Cash Teceived as Interest	3,500
-Cash Paid for Salaries	76,500
-Bonds Payable Retired by Issuing Common Stock (No Gain or loss)	185,500
-Cash Paid to Retire Long-Term N/P	100,000
-Cash Received from Sale of Equipment	60,250
-Cash Received in Exchange for six-month N/P	35,000
-Land Purchase by Issuing Long-Term N/P	105,250
-Cash Paid for Store Equipment	24,750
-Cash Dividents Paid	10,000
-Cash Paid for other Expense	20,000
-Cash Received form Customer	495,000
-Cash Paid for Merchandise	254,500

លំហាត់ទី១១ ទិន្នន័យរបស់ក្រុមហ៊ុន Lansing សម្រាប់ឆ្នាំ២០០៧ និង ២០០៨ មានដូចខាងក្រោម (គិតជាខ្ទង់ពាន់)

Lansing Co.		
Selected Balance Sheet Accounts		
	2008	2007
-A/R	\$560	\$580
-Inventory	198	154
-A/P	440	460
-Salaries Payable	88	70
-Utilities Payable	22	16
-Prepaid Insurance	26	28
- Prepaid Rent	22	18

Lansing Co.	
Income Statement	
-Sales Revenue	\$97,000
-Expense	
COGS	(42,000)
Dep. Exp.	(12,000)
Salaries Exp.	(18,000)
Rent Exp.	(9,000)
Insurance Exp.	(3,800)
Interest Exp.	(3,600)
Utilities Exp.	(2,800)
Net Income	<u>\$6,000</u>

សំណួរ
ចូររៀបចំលំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពប្រតិបត្តិការណ៍នៃរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់សម្រាប់ឆ្នាំ២០០៨ ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រប្រយោល ?

លំហាត់ទី១២ Satu Co. មានប្រតិបត្តិការណ៍នៅក្នុងឆ្នាំ២០០៨ ដូចតទៅ

- a. រាល់ការលក់ គឺសុទ្ធតែធ្វើឡើងដោយបណ្តាក់
- b. គ្រប់គណនី A/R ទាំងអស់ គឺសុទ្ធតែបង្ហាញអំពី ការទទួលបានសាច់ប្រាក់ពីអតិថិជន
- c. ការទិញទំនិញ គឺសុទ្ធតែធ្វើឡើងដោយបណ្តាក់

- d. គ្រប់គណនី A/P ទាំងអស់ គឺសុទ្ធតែបង្ហាញអំពីការទូទាត់សងប្រាក់សម្រាប់ការទិញទំនិញ
- e. ចំពោះ Other Expense គឺចំណាយជាសាច់ប្រាក់
- f. បម្រែបម្រួលទោលគណនី Income Taxes Payable បង្ហាញអំពី Accrual និង cash Payment

Satu Co.,

Comparative balance Sheet

December 31, 2008 and 2007

<u>Assets</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Cash	\$58,750	\$28,400
A/R	20,222	25,860
Merchandise Inventory	165,667	140,320
Equipment	107,750	77,500
Acc. Dep. On Equipment	(46,700)	(31,000)
Total Assets	<u>\$305,689</u>	<u>\$241,080</u>
<u>Liabilities and Equity</u>		
A/P	\$20,372	\$157,530
Income Taxes Payable	2,100	6,100
Common Stock, \$5 Par	40,000	40,000
Capital Paid in Excess of Par(C/S)	68,000	20,000
Retained Earnings	175,217	32,450
Total Liabilities and Equity	<u>\$305,689</u>	<u>\$241,080</u>

Satu Co.,

Income Statement

For the Year Ended December 31, 2008

Sale	\$750,800
Cost of Goods Sold	<u>(269,200)</u>
Gross Profit	\$ 481,600
Operating Expense:	
Dep. Exp.	\$15,700
Other Exp.	<u>173,933</u>

Total Operating Exp.	(189,633)
Income Before Taxes	\$291,967
Income Taxes Exp.	(89,200)
Net Income	<u>\$202,767</u>

ព័ត៌មានបន្ថែមនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៨

- a. ទិញ Equipment \$30,250 ជាសាច់ប្រាក់
- b. បញ្ចេញលក់ Common Stock ចំនួន 3,000 Shares ដែលក្នុងមួយ Share ថ្លៃ \$21
- c. ទូទាត់ភាគលាភជាសាច់ប្រាក់ចំនួន \$60,000

សំណួរ

ចូររៀបចំរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់ ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រប្រយោល

លំហាត់ទី១៣ Salt Lake Co. មានព័ត៌មានដូចខាងក្រោមនេះ (គិតជាខ្ទង់ពាន់)

Salt Lake Co.

Selected Balance Sheet Accounts

	2008	2007
-A/R	\$360	\$300
-Inventory	86	98
-A/P	240	260
-Salaries Payable	90	60

-Utilities Payable	20	0
-Prepaid Insurance	14	18
- Prepaid Rent	10	20

Lansing Co.

Income Statement

-Sales Revenue	\$156,000
-Expense	
COGS	(72,000)
Dep. Exp.	(32,000)
Salaries Exp.	(20,000)
Rent Exp.	(5,000)
Insurance Exp.	(2,600)
Interest Exp.	(2,400)
Utilities Exp.	(2,000)
Net Income	<u>\$20,000</u>

សំណួរ

ចូររៀបចំលំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពប្រតិបត្តិការណ៍នៃរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់សម្រាប់ឆ្នាំ២០០៨ ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រប្រយោល ?

မည့်ကပ်ယာအညွှန်း

1. Financial Accounting Sixth Edition by Kemit D. Larson and Paul B.W Miller (1995)
2. Financial Accounting Fifth Edition by Roger H. Hemanson and Jame Don Edwards (1992)
3. Financial Accounting Fifth Edition by Robert K. Eskew and Daniel L. Jensen (1996)
4. The Basic for Business Decision Seveth Edition By Walter B. Meigs and Robert F. Meigs (19987) and Tenth Edition by Robert F. Meigs, Mark Battner and Ray Whittington(1996)